

Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk

Instytut Sławistyki PAN
ul. Jaracza 1
00-378 Warszawa
tel. 504 071 786

Warszawa, 2.02.2026 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN W 2025 ROKU

I. OGÓLNE INFORMACJE O INSTYTUCIE

Dyrektorka: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

Zastępczyni dyrektorki ds. naukowych: prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

Zastępczyni dyrektorki ds. ogólnych: dr Małgorzata Kasner

Przewodnicząca Rady Naukowej: prof. dr hab. Anna Zielińska

Instytut ma uprawnienia do nadawania stopni:

- doktora nauk humanistycznych w **zakresie językoznawstwa**; doktora nauk humanistycznych w **zakresie nauk o kulturze i religii**;
- doktora habilitowanego nauk humanistycznych w **zakresie językoznawstwa**; doktora habilitowanego nauk humanistycznych w **zakresie nauk o kulturze i religii**.

1. MIEJSCE W RANKINGU

Decyzją nr 32/106/2022 z dn. 20 lipca 2022 roku Instytut Sławistyki PAN otrzymał w rankingu placówek naukowych MEiN kategorię **A+** w dyscyplinie **nauki o kulturze i religii** oraz decyzją nr 32/104/2022 z dn. 20 lipca 2022 roku kategorię **A** w dyscyplinie **językoznawstwo**.

2. ZATRUDNIENIE

Stan na 31 grudnia 2025 roku:

Ogółem **96** osób (w tym: **12** osób z zagranicy; **19** osób finansowanych z grantów – w tym **5** osób zatrudnionych jako post-doc w grantach):

- profesorowie i profesorki: **10** osób (w tym **2** osoby z zagranicy);
- profesorowie i profesorki IS PAN: **17** osób (w tym **1** osoba z zagranicy);
- adiunkci i adiunktki: **31** osób (w tym **3** osoby z zagranicy; **10** osób zatrudnionych w grantach – w tym **5** osób zatrudnionych jako post-doc w grantach);
- asystenci i asystentki: **2** osoby (w tym **2** osoby z zagranicy; **2** osoby zatrudnione w grantach);
- specjaliści i specjalistki: **10** osób (w tym **3** osoby z zagranicy; **1** osoba zatrudniona w grantach);

- pracownicy i pracowniczki inżynieryjno-techniczni/e: **18** osób (w tym **1** osoba z zagranicy; **6** osób zatrudnionych w grancie);
- osoba pracująca w bibliotece: **1**;
- osoby pracujące w administracji: **7**.

3. PION NAUKOWY INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

W Instytucie Sławistyki PAN działają cztery zakłady:

- **Zakład Językoznawstwa**, kierowniczka: dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN;
- **Zakład Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa**, kierowniczka: dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN;
- **Zakład Historii**, kierownik: prof. dr hab. Ryszard Grzesik;
- **Zakład Badań Narodowościowych**, kierowniczka do czerwca 2025 roku: prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir; kierowniczka od października 2025 roku: prof. dr hab. Anna Engelking.

W Instytucie funkcjonują zespoły naukowe odpowiedzialne za realizację tematów statutowych Instytutu oraz przygotowywanie i realizację krajowych i zagranicznych projektów grantowych, a także upowszechnianie wyników badań (redakcje czasopism, konferencje). Zespoły powoływane są na czas niezbędny do wykonania konkretnego projektu.

4. DANE LICZBOWE

W 2025 roku realizowano:

- **13** tematów statutowych;
- **7** projektów w ramach umów międzynarodowych we współpracy z placówkami naukowymi z **5** krajów;
- **43** projekty w ramach grantów afiliowanych w Instytucie Sławistyki PAN (w tym **1** projekt ERC, **17** projektów NCN, **6** projektów NPRH, **5** projektów MEiN, **3** projekty NAWA, **3** projekty realizowane we współpracy z Fundacją Sławistyczną, **4** kontrakty w ramach programów ramowych UE oraz **4** inne projekty);
- **8** projektów w ramach grantów wydawniczych.

W 2025 roku Instytut Sławistyki PAN:

- otrzymał finansowanie **1** projektu, który będzie realizowany od 2025 roku (NCN Preludium);
- złożył **39** wniosków w konkursach grantowych (w tym **20** jest rozpatrywanych).

Ponadto osoby pracujące w Instytucie Sławistyki PAN wykonywały badania naukowe w **11** projektach afiliowanych poza Instytutem Sławistyki PAN.

W roku sprawozdawczym pracowniczki i pracownicy oraz doktorantki i doktoranci Instytutu Sławistyki PAN wydali **217** publikacji:

- monografie autorskie: **7**
- monografie wieloautorskie: **2**
- redakcja i współredakcja naukowa monografii i tomów zbiorowych: **10**
- artykuły, rozdziały i inne: **198**,

w tym:

- w recenzowanych czasopismach wydanych w kraju i za granicą z listy MEiN: **96**
- w recenzowanych czasopismach wydanych w kraju i za granicą (spoza listy MEiN): **23**
- rozdziały w monografiach wieloautorskich: **79** (w tym **60** w monografiach z listy MEiN i **19** w monografiach spoza listy MEiN).

W 2025 roku pracowniczki i pracownicy Instytutu Sławistyki PAN wygłosili **93** referaty na konferencjach międzynarodowych oraz **51** wykładów na zaproszenie zagranicznych instytucji.

5. KIERUNKI BADAWCZE W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

W Instytucie Sławistyki PAN prowadzone są badania w dwóch dyscyplinach naukowych: językoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii. Program naukowy Instytutu obejmuje całe spektrum współczesnych badań humanistycznych, na które składają się:

1. humanistyka dokumentacyjna i historyczna;
2. humanistyka teorii i modeli;
3. humanistyka zaangażowana;

4. humanistyka artystyczna;
5. humanistyka cyfrowa;

Wiele z badań prowadzonych w Instytucie Slawistyki PAN sytuuje się na przecięciu wymienionych typów badań humanistycznych.

5.1. Humanistyka dokumentacyjna i historyczna

W Instytucie Slawistyki PAN ważną rolę odgrywa humanistyka dokumentacyjna i historyczna, w ramach której prowadzone są badania archiwistyczne i źródłowe. Jest to humanistyka zwrócona ku przeszłości, badająca fundamenty kultury polskiej ze szczególnym uwzględnieniem języka polskiego na tle słowiańskim. Efektem tych prac są unikatowe słowniki i leksykony takie jak *Słownik Bartłomieja z Bydgoszczy* czy *Słownik prasłowiański*. Prowadzone są także prace archiwalne i źródłoznawcze odnoszące się do historii krajów i narodów słowiańskich, kontaktów z innymi kulturami oraz do zabytków literatury słowiańskiej. Powstają wielotomowe opracowania źródłowe takie jak *Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska* oraz *Seria grecka*.

W Instytucie Slawistyki PAN prowadzone są badania dialektologiczne i onomastyczne, a także leksykologiczne w perspektywie historyczno-porównawczej na słowiańskim, a przede wszystkim polskim obszarze językowym. Badania te obejmują zarówno krytyczne edycje źródeł, jak i analizę językoznawczą prowadzoną na szerokim tle przemian historycznych, kulturowych i społecznych. Szczególne miejsce zajmuje wśród nich pozyskiwany podczas badań terenowych bądź źródłowych unikatowy materiał językowy rejestrowany w polskich społecznościach do dziś żyjących na terenie Litwy, Łotwy, Białorusi, Ukrainy i Rumunii. W ich efekcie powstają opracowania naukowe w postaci monografii i recenzowanych artykułów naukowych. Badań dokumentacyjno-historycznych dopełniają prace nad spuścizną polskich i zagranicznych slawistów, które przyczyniają się do wzmocnienia rozpoznawalności nauki polskiej na arenie światowej slawistyki.

Badania prowadzone w obszarze humanistyki dokumentacyjnej i historycznej mają kluczowe znaczenie dla poznania, zrozumienia i ochrony polskiej kultury w słowiańskim i europejskim kontekście.

5.2. Humanistyka teorii i modeli

Badania podstawowe prowadzone w Instytucie Slawistyki PAN obejmują aktualne zagadnienia funkcjonowania języków i kultur słowiańskich w szerokiej perspektywie historycznej i geograficznej. Badania te rozwijane są na gruncie różnych dyscyplin i metodologii badawczych: literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, historii kultury, historii idei, antropologii historycznej, etnologii i antropologii kulturowej, socjolingwistyki. Prace naukowe dotyczą zarówno konkretnych grup, narodów bądź obszarów geokulturowych, jak i całego obszaru Słowiańszczyzny, kultur wchodzących w jej skład bądź z nią sąsiadujących. Badania obejmują kultury mniejszościowe funkcjonujące w obrębie Słowiańszczyzny i ich relacje z grupami dominującymi (z uwzględnieniem kontaktów słowiańsko-niesłowiańskich, w tym kulturowo-religijnych).

Badanie konkretnych zjawisk kultury i analizowanie ich w szerokiej perspektywie społecznej, historycznej i geograficznej pozwala na tworzenie modeli kulturowych o wyjątkowym znaczeniu dla rozumienia dzisiejszego świata słowiańskiego. Wnikliwe i wielowymiarowe prace pozwalają na generowanie unikatowych metodologii badawczych.

5.3. Humanistyka zaangażowana

Humanistyka zaangażowana jako forma aktywności naukowo-społecznej, odnoszącej się do ważnych i wrażliwych społecznie kwestii i zjawisk, ma szczególne miejsce w badaniach podstawowych prowadzonych w Instytucie Slawistyki PAN, a także w sposobie upowszechniania ich wyników. Prace badawcze prowadzone w perspektywie humanistyki zaangażowanej traktują obiekt badań jako aktywny podmiot, a więc oddziałujący na sam przebieg badań oraz czerpiący z ich wyników. W ten sposób zarówno proces badawczy, jak i efekt badań mają znaczenie istotne dla społeczności, której badania dotyczą. Do takich obszarów zaliczają się m.in. badania socjolingwistyczne prowadzone na słowiańskich pograniczach. Szczególną rolę odgrywają tu badania mniejszości, w tym mniejszości językowych należących do słowiańskich mniejszości autochtonicznych, nieposiadających własnego państwa (Łużyczanie, Kaszubi, Ślązacy, Wilamowianie), jak i mniejszości narodowych. W Instytucie Slawistyki PAN prowadzone są unikatowe badania dotyczące Polonii i migracji polskiej oraz stanu i ochrony jej języka

w krajach ościennych, m.in. w Niemczech, Białorusi, Ukrainie, Litwie czy Łotwie. Przedmiotem badań jest zarówno polszczyzna, jak i polskie dziedzictwo narodowe.

Prace badawcze prowadzone w Instytucie Slawistyki PAN w perspektywie humanistyki zaangażowanej przyczyniają się nie tylko do opisanie i analizy fenomenu przemian językowych poszczególnych wspólnot, ale także do ich ochrony i upodmiotowienia.

5.4. Humanistyka artystyczna

W Instytucie Slawistyki PAN prowadzone są także oryginalne badania, które można określić mianem humanistyki artystycznej, a więc traktujące i badające szeroko pojętą twórczość jako praktykę kulturową. W badaniach prowadzonych w Instytucie Slawistyki PAN praktyki performatywne, akty twórcze czy działania artystyczne stają się nie tylko obiektem badań, ale także narzędziem poznania rzeczywistości, w której funkcjonują. Badacze zadają sobie więc pytania o to, jak działania artystyczne jako praktyki kulturowe funkcjonują w społeczeństwie, jak, dlaczego i przez kogo są tworzone, i jak oddziałują na społeczeństwo. Prowadzone w Instytucie Slawistyki PAN badania w obrębie humanistyki artystycznej dotyczą zarówno praktyk kulturowych obserwowanych z perspektywy etycznej, zewnętrznej wobec obiektu badań (badania nad praktykami teatralnymi, literackimi, performatywnymi czy wizualnymi jako siłami kulturotwórczymi formatującymi wspólnoty), jak i z perspektywy emicznej, od strony jej użytkowników. Badacz jako twórca dokonuje tu naukowej refleksji nad uprawianą praktyką kulturową, pozwalając dostrzec te wymiary aktu twórczego, które dla zewnętrznych obserwatorów są niedostępne (badania nad sztuką przekładu, sztuką opowiadania).

5.5. Humanistyka cyfrowa

Humanistyka cyfrowa uprawiana w Instytucie Slawistyki PAN obejmuje przede wszystkim interdyscyplinarne badania lingwistyczno-informatyczne. Za pomocą narzędzi informatycznych używanych do prowadzenia badań humanistycznych tworzone są wielojęzyczne słowniki i opracowania korpusowe języków słowiańskich i pokrewnych. Prace te odbywają się w ramach wieloosobowych grup badawczych bądź międzynarodowych interdyscyplinarnych konsorcjów naukowych, w których

współpracują lingwiści i informatycy. Instytut Sławistyki PAN należy do dwóch tego typu konsorcjów międzynarodowych tworzących ogólnoeuropejską infrastrukturę naukową. To CLARIN-PL, wchodzący w skład CLARIN ERIC (Common Language Resources and Technology Infrastructure), oraz DARIAH-HUB

(Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities). Oprócz tych projektów w Instytucie Sławistyki PAN prowadzone są badania, których efektem są korpusy językowe o unikatowej wartości dla rozumienia sytuacji językowej oraz przemian językowych Słowian. W ramach projektu Beethoven Classic 2 powstał m.in. multimodalny korpus języka mówionego osób dwujęzycznych (polsko- i niemieckojęzycznych). Ponadto wyróżnić należy prace bibliologiczne i bibliometryczne, wykorzystujące korpusy i bazy danych, których celem jest tworzenie nowoczesnych systemów informacji naukowej (iReteslaw, iSybislaw).

Badania humanistyki cyfrowej wykorzystują nowoczesne narzędzia do analizy otaczającej rzeczywistości oraz twórczości kulturowej, dopełniając badania prowadzone w sposób tradycyjny (tworzenie wirtualnych witryn internetowych poświęconych zjawiskom lub osobom). W ich ramach uprawiana jest refleksja nad tym, jak tradycyjne dyscypliny humanistyczne realizują się w rzeczywistości wirtualnej. Humanistyka cyfrowa reprezentuje więc badania skierowane w przyszłość, które stają się podstawą nowych rozwiązań metodologicznych i praktycznych zastosowań.

6. UDZIAŁ W KONSORCJACH NAUKOWYCH

Instytut Sławistyki PAN należy do konsorcjów naukowych:

- **CLARIN-PL** wchodzące w skład CLARIN ERIC – Common Language Resources & Technology Infrastructure European Research Infrastructure Consortium, ogólnoeuropejskiej infrastruktury naukowej, która stawia sobie za cel udostępnianie zasobów i narzędzi językowych dla wszystkich języków europejskich w ramach jednej wspólnej infrastruktury badawczej, stanowiącej warsztat pracy naukowców z nauk społecznych i humanistycznych. Pracami w Instytucie Sławistyki PAN kieruje **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**.
- **DARIAH-HUB** (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities) założone w 2014 roku największe konsorcjum humanistyczne w Polsce. Obecnie w skład Konsorcjum wchodzi 18 instytucji naukowych wiodących w zakresie

humanistyki cyfrowej. Pracami w Instytucie Slawistyki PAN kieruje **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**. Konsorcjum działa na podstawie umowy konsorcjalnej oraz regulaminu Rady.

- **HIVE AI**, powołane w 2025 roku, jest beneficjentem dalszego finansowania rozwoju i wdrożeń rodziny modeli konsorcjum **PLLuM**. Projekt PLLuM zrealizowało w 2024 roku konsorcjum sześciu jednostek naukowych. Konsorcjum HIVE AI obejmuje natomiast wszystkich konsorcjantów PLLuM oraz dwóch nowych członków. Liderem projektu HIVE AI jest Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa PIB. Pracami w Instytucie Slawistyki PAN kieruje **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**. Projekt HIVE AI finansowany jest ze środków Ministerstwa Cyfryzacji.
- Projekt **ReActMem** – *Rescue Memory – Activism, Arts and Public Remembrance*. Instytut Slawistyki PAN jest częścią międzynarodowego konsorcjum projektu, którego kierowniczką jest Agnieszka Jabłońska z Fundacji Urban Memory (lider przedsięwzięcia). Pracami w Instytucie Slawistyki PAN kieruje **dr Natalia Judzińska**. W ramach projektu badacze i badaczki pracują nad nowymi formami upamiętnienia oraz nowymi sposobami opowiadania o przeszłości. Naukowcy i naukowczynie zajmują się antysemityzmem, rasizmem i różnymi formami dyskryminacji wobec innych grup mniejszościowych w Europie. Pierwsze seminarium w ramach projektu *ReActMem* odbyło się w 2024 roku. Projekt finansowany jest przez Komisję Europejską w ramach programu Citizens, Equality, Rights and Values (CERV) i potrwa do marca 2026 roku (nr 101143883).

7. UPOWSZECZNIANIE WYNIKÓW BADAŃ NAUKOWYCH

Instytut Slawistyki PAN upowszechnia wyniki badań naukowych przez następujące działania:

- Prowadzenie naukowej Biblioteki Instytutu Slawistyki PAN im. Zdzisława Stiebera.
- Działalność wydawnicza: wydawanie ośmiu czasopism naukowych (roczników) oraz publikacji książkowych w sześciu seriach wydawniczych i poza seriami w otwartym dostępie.
- Realizację projektów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w module „Uniwersalia 2.1”, w ramach którego polskojęzyczne publikacje tłumaczone są na

języki kongresowe.

- Sporządzanie i udostępnianie bibliografii językoznawstwa slawistycznego iSybisław na stronie internetowej.
- Udostępnianie rozpraw doktorskich, autoreferatów i recenzji oraz preprintów prac naukowych z zakresu światowej slawistyki językoznawczej i dziedzin pokrewnych w Internetowym Repozytorium Tekstów Slawistycznych iRetesław.
- Uczestnictwo w Koalicji Otwartej Edukacji – porozumieniu organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze edukacji, nauki i kultury. Celem działania Koalicji Otwartej Edukacji jest budowanie i promocja otwartych zasobów edukacyjnych oraz aktywność na ich rzecz.
- Organizowanie konferencji, sesji, warsztatów oraz otwartych zebrań naukowych.
- Wykłady naukowe za granicą w ramach programu Erasmus+.
- Wykłady popularyzujące naukę w ramach Festiwalu Nauki w Warszawie i innych festiwali i wydarzeń.
- Promocje książek pracowników i pracowniczek Instytutu.
- Udział w Warszawskich Targach Książki.
- Współpracę na rzecz promocji i popularyzacji nauki z Fundacją Slawistyczną oraz z podmiotami samorządu terytorialnego w kraju i za granicą.

II. NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

1. STARTING GRANTS EUROPEJSKIEJ RADY DS. BADAŃ NAUKOWYCH (StG ERC) – KONTYNUACJA

Od 1 czerwca 2022 roku **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN**, adiunktka w Instytucie Slawistyki PAN, realizuje pięcioletni projekt Starting Grant Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (StG ERC) pt. „Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945” (akronim: Spectral Recycling), który uzyskał finansowanie w wysokości 1 499 465 euro. Granty ERC są nie tylko potwierdzeniem doskonałości naukowej badacza lub badaczki, ale też pozwalają na sfinansowanie odważnych badań o charakterze pionierskim, które niosą ze sobą duże ryzyko, dając równocześnie szansę na ważne odkrycia naukowe.

Zespół „Spectral Recycling” analizuje doświadczenia nowych osadników związane z rzeczami pozostawionymi przez poprzednich mieszkańców, tj. przez osoby wysiedlone po II wojnie światowej z tych terenów w Polsce, Czechach i Słowacji, które zamieszkiwały głównie społeczności niemieckie i niemieckojęzyczne. Badacze i badaczki zakładają, że rzeczy działają jak duchy poprzedniej kultury i skłaniają nowych mieszkańców do interakcji z „widmową” obecnością wysiedlonych.

Podstawą analiz są badania archiwalne i terenowe, prowadzone w trzech regionach słowiańskiej części Europy Środkowej, gdzie ślady dawnych kultur niemieckich pozostały widoczne, niezależnie od wysiłków mających na celu ich wymazanie (polskie Pomorze, północne Czechy i środkowa Słowacja). Projekt realizowany jest przez międzynarodowy zespół badawczy. W jego skład wchodzi osoby wybrane w konkursach otwartych – **dr Michal Korhel** (historyk), **mgr Karina Hoření** (historyczka i socjolożka) oraz **mgr Magdalena Bubík** (historyczka), która do zespołu dołączyła w październiku 2023 roku. Wszyscy członkowie zespołu realizują kwerendy archiwalne, jak również badania terenowe, podczas których prowadzą obserwację uczestniczącą, przeprowadzają wywiady i przygotowują dokumentację fotograficzną. Rolę facylitatorki i managerki projektu pełni **dr Angelika Zanki**.

W 2025 roku Zespół odbył 13 seminariów naukowych, w tym 2 z zaproszonymi gośćmi z zagranicznych jednostek naukowych. Przeprowadzone zostały zaplanowane badania terenowe w Polsce, Czechach i Słowacji. Ukazało się 7 publikacji – wyników projektu – 4 artykuły w czasopiśmie naukowych w języku angielskim, 1 rozdział w

monografii zbiorowej, 1 recenzja oraz komentarz redakcyjny do numeru specjalnego czasopisma „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”. Wokół najnowszego numeru ww. czasopisma, poświęconego pamięci, tożsamości i dziedzictwu w regionach doświadczonych przesiedleniami zorganizowano w Pracowni Etnograficznej w Warszawie debatę pt. „To, co zostało. Doświadczenie historii w post-migracyjnej Europie Środkowej” z udziałem gości zewnętrznych, moderowaną przez kierowniczkę grantu. Na stronie projektu ukazało się 10 wpisów blogowych w języku czeskim, słowackim i polskim. W bieżącym roku mgr Magdalena Bubík uzyskała pozytywny wynik oceny śródkresowej, realizując studia doktoranckie w Szkole Doktorskiej Anthropos w Warszawie. Wyniki projektu zostały zaprezentowane na licznych konferencjach za granicą (m.in. w Stanach Zjednoczonych, Czechach, Niemczech). W lipcu 2025 roku dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN została mianowana na stanowisko profesorki Instytutu oraz w marcu 2025 roku została uhonorowana tytułem Ambasadorki Wałcza, przyznany przez gminę Wałcz w uznaniu jej wybitnych zasług w badaniu i ochronie historii i dziedzictwa regionu.

2. KONTYNUACJA DUŻYCH GRANTÓW ZESPOŁOWYCH W INSTYTUCIE SLAWISTYKI PAN

W ostatnich latach w Instytucie Slawistyki PAN, oprócz licznych grantów i projektów badawczych, prowadzonych jest kilka dużych, zespołowych grantów naukowych.

Od stycznia 2021 roku realizowany jest czteroletni projekt NCN OPUS-19 pt. „Topos »wmurowanej kobiety« w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier”, którym kieruje **dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN** (wykonawcy i wykonawczynie: **dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk, dr Marzena Maciulewicz, mgr Maciej Olszewski**, dr Rigels Halili, dr Leszek Hensel, prof. Kazimierz Jurczak, dr Sylwia Siedlecka, dr hab. Przemysław Kordos, dr Olga Bartosiewicz-Nikolaev, **mgr Agata Chinowska** – menedżerka projektu). Projekt miał na celu wieloaspektowe (antropologiczne, kulturoznawcze, literaturoznawcze, mitograficzne) opracowanie problematyki rewitalizacji ludowego toposu wmurowanej kobiety w kulturach nowoczesnych i ponowoczesnych Albanii, Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Chorwacji, Czarnogóry, Grecji, Macedonii, Rumunii, Serbii i Węgier. Zespół prowadził badania nad procesami adaptacji (lub anihilacji) tego znanego na określonym obszarze toposu, zgodnie z potrzebami kultur narodowych. Analizowane przesunięcia semantyczne

udzieliły wskazówek, pozwalających na głębsze rozumienie badanych kultur oraz wpisanych w nie jawnych i niejawnych wyborów aksjologicznych i estetycznych. Perspektywa badań transkulturowych pozwalała na podejście badawcze wolne od naukowych przesądów oraz od presji lokalnych perspektyw.

W 2024 roku została ukończona praca nad wieloautorską monografią pograntomą *Na południe od Balatonu, na północ od Arty. Topos wmurowanej kobiety w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Węgier*. Książka zyskała pozytywną opinię recenzenta NCN, a następnie trojga recenzentów wydawniczych. Z uwagi na zgłaszane przez zagraniczne środowiska naukowe postulaty podjęte zostało dodatkowe zadanie, a mianowicie przekład książki w język angielski. Decyzja ta wiązała się z przedłużeniem okresu trwania grantu najpierw przez Dyрекcję Instytutu Slawistyki PAN (do 25.01.2026), następnie przez NCN (do 25.09.2026). Prace nad tłumaczeniem zostały ukończone zgodnie z założonym wówczas harmonogramem. Publikacja przewidziana jest na 2026 rok.

W 2025 roku monografia *Na południe od Balatonu, na północ od Arty. Topos wmurowanej kobiety w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Węgier* ukazała się w języku polskim w otwartym dostępie w repozytorium cyfrowym iRetslaw, jako pdf na prawach postprintu (<https://hdl.handle.net/20.500.12528/2009>).

Od kwietnia 2021 roku w Instytucie Slawistyki PAN realizowany jest pięcioletni grant NCN SONATA BIS pt. „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej” (2020/38/E/HS2/00006), którego kierowniczką jest **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**. Grant realizuje ośmioosobowa grupa badawcza, w której skład, oprócz kierowniczk, wchodzi **dr Maciej Mętrak** (post-doc), dr Karina Stempel-Gancarczyk (IJP PAN), dr Agnieszka Wępa-Siudek (IJP PAN), dr Michał Kotnarowski (IFIS PAN), Anna Nikitiuk oraz dwóch doktorantów Szkoły Doktorskiej Anthropol: **mgr Kamil Czaiński** i **mgr Andrzej Żak**. Prace badawcze prowadzone są w pięciu regionach w Polsce: na Kaszubach, Śląsku, Podlasiu, Podhalu i Mazurach.

Rok 2025 poświęcony był przygotowaniu dwóch monografii. Pierwsza z nich, zatytułowana *Różnorodność językowa w Polsce. Wspólnoty posługujące się językami kolateralnymi i ich żywotność etnolingwistyczna* pod redakcją Nicole Dołowy oraz Macieja Mętraka, spotkała się z bardzo pozytywnym przyjęciem recenzentów. Książka prezentuje

model żywotności etnolingwistycznej, stworzony w ramach grantu, w oparciu o badania ilościowe łączące koncepty zaczerpnięte z krytycznej socjolingwistyki z metodą psychometrii. Analiza wyłonionych 13 zmiennych (w tym dwóch obserwowalnych i 11 syntetycznych) przeprowadzona została w oparciu o badania jakościowe. Druga monografia, *Różnorodność językowa w Polsce. Praktyki piśmienne oraz projekty zapisu i standaryzacji języków kolateralnych* znajduje się obecnie w recenzji. Książka omawia problemy związane z tworzeniem standardu, wyborem sposobu zapisu, a także codziennymi praktykami piśmiennymi osób należących do wspólnot języków kolateralnych. Obie monografie zostaną opublikowane w Wydawnictwie Instytutu Sławistyki Polskiej Akademii Nauk w wolnym dostępie.

Członkinie i członkowie zespołu aktywnie popularyzowali wyniki badań w kraju i za granicą, na wydarzeniach naukowych, festiwalach, dyskusjach i spotkaniach tematycznych z zainteresowanymi osobami z regionów. W ramach grantu powstały też kolejne artykuły naukowe opublikowane w wolnym dostępie. Mgr Kamil Czaiński złożył rozprawę doktorską pt. „Po naszymu, czyli po śląsku? Cieszyńskie debaty ideologiczne wobec emancypacji języka śląskiego”.

3. GRANTY OTRZYMANE PRZEZ PRACOWNICZKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

Pracowniczki Instytutu Sławistyki PAN w roku sprawozdawczym otrzymały 3 granty NCN i 1 grant NAWA.

Projekt **dr Anety Strzemżalskiej** pt. „Między społeczeństwem obywatelskim a nacjonalizmem etnicznym: etnograficzna perspektywa dekolonizacji współczesnej Armenii”, uzyskał dofinansowanie w ramach konkursu SONATINA 9 Narodowego Centrum Nauki. W dziewiątej edycji konkursu SONATINA zgłoszono 249 wniosków, spośród których dofinansowanie otrzymało 50 najlepiej ocenionych projektów. Granty przyznano młodym naukowcom z całej Polski, rozpoczynającym karierę badawczą po ukończeniu studiów doktoranckich. Wśród laureatów znalazła się dr Aneta Strzemżalska, która jako jedna z zaledwie 15 osób reprezentujących nauki humanistyczne zdobyła finansowanie swojego projektu. Koncentruje się on na roli organizacji pozarządowych w procesie dekolonizacji Armenii. Celem przedsięwzięcia jest analiza tego, w jaki sposób NGO-sy wpływają na kształtowanie postimperialnej tożsamości, konstruuja narracje dekolonizacyjne oraz na ile rzeczywiście podważają postsowieckie struktury polityczne i

gospodarcze. Badaczka przyjrzy się również inicjatywom podejmowanym na rzecz umacniania demokracji i ochrony praw człowieka, a także temu, jak organizacje te radzą sobie z wyzwaniami związanymi z rosnącym nacjonalizmem i presją zewnętrznych wpływów.

Dr Yana Hladyr została laureatką konkursu MINIATURA 9 Narodowego Centrum Nauki. Jej projekt badawczy „Zrodzone ze wstrząsów: katharsis sztuki ukraińskiej w treściach mediów kulturalnych (2022–2025)”, który uzyskał dofinansowanie w ramach konkursu, koncentruje się na przełomowych procesach we współczesnej ukraińskiej sztuce, które są prezentowane odbiorcom za pomocą różnorodnych środków przekazu w przestrzeni cyfrowej. Celem projektu jest analiza treści medialnych ukraińskich platform kulturalnych (m.in. @chytomo_books, @esthetic.intelligence, @shtukango) oraz zbadanie sposobów wizualizacji na Instagramie fenomenu transformacji i odrodzenia ukraińskiej sztuki – katharsis. Zjawisko to stanowi fundament współczesnej narracji o kulturze ukraińskiej ze względu na jego konfliktogenny charakter. Wśród badawczych zadań znalazły się: wyjaśnienie treści pojęcia „katharsis sztuki ukraińskiej”; sposoby wizualizowania katharsis w kontekście dostępnej kultury w sieci; wyjaśnienie roli konfliktogenności i potencjału konfliktu artystycznego jako czynnika kształtującego nowe formy i treści w różnych rodzajach ukraińskiej sztuki oraz demonstracja możliwości wykorzystania webarchiwów i „chmury tagów” w badaniach humanistycznych.

Narodowe Centrum Nauki przyznało finansowanie na realizację projektu „Ideologie językowe i postawy wobec wschodniosłowiańskiej odmiany językowej na Polesiu Lubelskim: analiza lokalnego dyskursu w perspektywie socjolingwistycznej” (nr 2025/57/N/HS2/01259), którego kierowniczką jest mgr Maria Bolek. Projekt będzie realizowany w Instytucie Slawistyki PAN pod opieką **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińskiej** w latach 2026–2029. Planowane badania odpowiadają na rosnące zainteresowanie różnorodnością językową i odmianami regionalnymi w Polsce poprzez koncentrowanie się na często pomijanej, zagrożonej odmianie języka wschodniosłowiańskiego używanej we wschodniej Polsce – dokładnie w północno-wschodniej części województwa lubelskiego (Polesie Lubelskie: powiat włodawski i bialski). Projekt dostarczy pierwszego kompleksowego opisu socjolingwistycznego użycia języka na Polesiu Lubelskim, uwzględniającego perspektywy samych mówiących. Głównym celem przedsięwzięcia jest zrozumienie i opisanie, jak ideologie językowe

funkcjonują w kontekstach marginalizacji, niejednoznacznej tożsamości i historycznych procesów asymilacji.

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej przyznała finansowanie projektowi „Robiwszy coś dla polskości – warsztaty języka polskiego i kultury polskiej” (nr BJP/PJP/2025/1/00014/KW/00001), którego kierowniczką jest **prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska**. Projekt realizowany jest w ramach programu „Promocja języka polskiego 2025” i potrwa od 17 listopada 2025 roku do 16 listopada 2026 roku. Partnerami projektu są Uniwersytet Wileński i Uniwersytet Preszowski w Preszowie, a współpracę wspierać będą badacze z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Rzeszowskiego i Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie. Celem przedsięwzięcia jest popularyzacja języka i kultury polskiej wśród studentów polonistyki Uniwersytetu Wileńskiego oraz uczestników z Uniwersytetu w Preszowie. W projekcie przewidziano cykl wykładów i warsztatów poświęconych polszczyźnie, historii i tradycji, a także działania terenowe i kulturalne, m.in. w ramach Dni Polskich w Preszowie. Projekt odpowiada na potrzebę wzmocnienia pozycji polonistyki na Uniwersytecie Wileńskim oraz wspiera rozwój współpracy akademickiej i kulturowej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Koordynatorką projektu po stronie litewskiej jest prof. Kristina Rutkovska, a po stronie słowackiej prof. Marta Vojteková.

4. PRESTIŻOWE GRANTY POPULARYZATORSKIE

4.1. Grant „W ciągłym ruchu. Rzecz o globalnej migracji”

Od końca 2024 roku w Instytucie Sławistyki PAN realizowany jest projekt „W ciągłym ruchu. Rzecz o globalnej migracji (Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja nauki, nr POPUL/SP/0308/2024/02) o charakterze interdyscyplinarnym, będący formą aktywnego udziału w naukach przyrodniczych, kulturze i historii, trwający 24 miesiące i obejmujący dwie części warsztatów edukacyjnych. Projekt przewiduje także wykłady performatywne i rejestrujący je esej filmowy. Kierowniczką projektu **jest dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN**, wykonawczynią zaś **dr Kinga Capik**.

Pierwsza część jest prowadzona przez dr Kingę Capik, geolożkę z doświadczeniem w pracy z dziećmi na Wydziale Geologii UW (prowadzenie warsztatów z okazji Dnia Ziemi i Festiwalu Nauki), badającego zmienność geochemiczną pierwiastków ziem rzadkich w osadach jeziornych oraz migrację metali ciężkich w osadach wodnych i glebach na terenie

Polski. Część ta obejmuje cykl warsztatów edukacyjnych dla uczniów klas IV–VI szkół podstawowych i dla uczniów liceów ogólnokształcących. W trakcie zajęć uczniowie poznają pojęcie migracji jako zjawiska globalnego obejmującego materię ożywioną i nieożywioną, jego różne formy (migracje pierwiastków, roślin, zwierząt) oraz zastanawiają się nad przyczynami migracji ludzi w prehistorii.

Cykl o zasięgu międzynarodowym prowadzony przez turkolożkę i opowiadaczkę, dr hab. Agnieszkę Aysen Kaim, prof. IS PAN, obejmuje warsztaty edukacyjne w wybranych szkołach podstawowych (klasy VII i VIII) oraz w klasach licealnych (I i II). Treścią warsztatów są przykłady historii uchodźczych Polaków, ale też współczesnych i przyszłych fal migracyjnych. Pośrednio poruszony jest także wątek uchodźców wojennych i politycznych z Ukrainy i Białorusi. W ramach projektu odbywają się też wykłady performatywne na temat zjawiska migracji i uchodźstwa w czasach nowożytnych. Metodologia proponowanej formy edukacyjnej ma charakter innowacyjny, oparty na technice opowiadania (*oral storytelling, applied storytelling*) oraz przekazie interakcyjnym. Wykład performatywny łączy elementy nieformalnego dyskursu popularnonaukowego z występem artystycznym, z towarzyszeniem muzyki na żywo. Słuchaczami wykładów jest zróżnicowana widownia, z udziałem nauczycieli, wykładowców, specjalistów i osób zainteresowanych daną tematyką. Wykładom performatywnym gościny udzielają biblioteki miejskie, domy kultury, muzea, kluby literackie.

Obie formy przekazu mają na celu wspomóc proces uświadamiania aktualności tych zjawisk i wzmacnianie wrażliwości społecznej. Uczestnicy warsztatów o migracji ludzi w przeszłości i współcześnie poznają terminologię związaną z zagadnieniami takimi, jak uchodźstwo, dyskryminacja, rasizm, stereotyp, uprzedzenie.

Podczas projektu odbędzie się 10 wykładów. W 2025 roku w Warszawie i Turcji, w 2026 roku w Krakowie, Łodzi i Poznaniu. Ponadto w sumie cykl 1 i 2 obejmie ponad 40 warsztatów w placówkach szkolnych w Warszawie, Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Stambule, Turcji z przewidywaną liczbą uczestników wszystkich wydarzeń ok. 500 osób. Warsztaty i widowiska będą prowadzone w języku polskim, angielskim i tureckim.

W roku 2025 przeprowadzono warsztaty w Warszawie w SP nr 391, SP nr 260, SP nr 46, SP nr 361, SP nr 364, XV LO i LXI LO oraz w SP nr 1 w Milanówku, a także w Ambasadzie RP w Ankarze i w Liceum Św. Benedykta w Stambule. W sumie w roku 2025

przeprowadzono już 40 warsztatowych godzin lekcyjnych, co daje liczbę 17 warsztatów w 6 szkołach podstawowych i 2 polskich liceach oraz w Turcji dla 1 liceum i dla dzieci polonii. Łączna liczba uczestników warsztatów w roku 2025 wyniosła 354 osoby.

Cykl warsztatów i wykładów/widowisk odbywa się także w ramach międzysektoralnej współpracy pomiędzy instytutem naukowym PAN – IS PAN, a Stowarzyszeniem „Grupa Studnia O.”, do którego należy prof. Agnieszka Ayşen Kaim, organizacją zajmującą się badaniem tradycji ustnych i praktykowaniem sztuki opowiadania.

Spotkania dokumentuje **mgr Katarzyna Sosnowska-Gizińska**, która montowała esej filmowy i opracowała stronę internetową projektu.

W ramach projektu poza wymienionymi odbyły się także następujące wydarzenia: W dniach 16–17 stycznia 2025 roku zespół projektu pt. „W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji” uczestniczył w 23. Seminarium na Granicy – „Przyroda w kryzysie”, odbywającym się w miejscowości Gruszki koło Narewki i organizowanym przez międzyuczelnianą grupę badawczą Badacze i Badaczki na Granicy. Referat wygłosiły wspólnie: dr hab. Agnieszka Ayşen Kaim, prof. IS PAN i dr Kinga Capik, a spotkanie dokumentowała mgr Katarzyna Sosnowska-Gizińska. Badaczki zaprezentowały założenia projektu, przykładowe scenariusze, a także swoje dotychczasowe doświadczenia edukacyjne w zakresie tematyki badań. Ze względu na początkowy etap realizacji zadania zespół przedstawił przede wszystkim zakładane pomysły realizacji warsztatów i trybu współpracy ze szkołami i liceami. Dyskusja z innymi osobami uczestniczącymi w seminarium i wymiana doświadczeń dostarczyła realizatorom projektu nowych inspiracji edukacyjno-warsztatowych.

W dniach 18–20 września 2025 roku prof. Agnieszka Ayşen Kaim przebywała w Moguncji, gdzie na turkologicznej konferencji „The Fifth European Convention on Turkic, Ottoman and Turkish Studies (Turkologentag 2025) przedstawiła referat naukowy będący podstawą badawczą wykładu performatywnego „The Polish Economic Migrant, Salomea Regina Pilsztynowa, as a self made female doctor and a slave trader in the XVIII c. Ottoman Empire”.

W dniach 1–9 października 2025 roku zespół projektu w składzie prof. Agnieszka Ayşen Kaim, dr Kinga Capik i mgr Katarzyna Sosnowska-Gizińska, przebywał w Turcji: w Ankarze i w Stambule. Badaczki prowadziły i dokumentowały warsztaty oraz widowiska.

Warsztaty przeprowadzono z dziećmi polonii ankarskiej w Ambasadzie RP w Ankarze po polsku z tłumaczeniem na turecki oraz w Stambule z licealistami Francuskiego Liceum Św. Benedykta w języku angielskim.

W Muzeum Kulturowego Dziedzictwa Niematerialnego SOKÜM w Ankarze z ramienia Tureckiego Komitetu ds. UNESCO i w Stambule w klubie literackim MINOA PERA odbyły się koncerty narracyjne „Wędrowcy i ich pieśni”, z udziałem polskiego muzyka Jacka Hałasa i turecko-irańskich artystów Adora Hooyara, İşık Aytaç oraz Faysala Macita. Wydarzenia zostały zorganizowane przy dodatkowym wsparciu finansowym Ambasady RP w Ankarze oraz Konsulatu Generalnego RP w Stambule. Scenariusz wydarzenia przygotowany przez prof. Agnieszkę Ayşen Kaim został oparty na losach Adama Mickiewicza, który zmarł w 1855 roku w Stambule. W widowiskach po stronie odbiorców udział wzięło 90 osób.

Poza wymienionymi powyżej koncertami i widowiskami 2 grudnia w ramach grantu dwukrotnie został zaprezentowany wykład pt. „Opowieść o dzielnej kobiecie, która się turbowała po świecie. Regina Salomea Pilsztynowa i jej memuar”: w ramach festiwalu „Sploty kultury” w Grodzisku Mazowieckim w dniu 18 lutego 2025 roku i w ramach 29 Festiwalu Nauki w Pałacu Staszica w dniu 26 września 2025 roku. Wykład ten, łączący dyskurs naukowy z artystycznym w formie opowieści, odbył się z towarzyszeniem muzyki na żywo i oparty jest m.in. na ego-dokumencie, XVIII-wiecznym pamiętniku autorstwa samozwańczej lekarki i polskiej emigrantki zarobkowej Salomei Reginie Pilsztynowej. Towarzyszyła mu muzyka grana żywo przez multiinstrumentalistkę Martę Maślankę.

Jako wydarzenia towarzyszące projektowi w ramach 20. Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Opowiadania, współorganizowanego przez prof. Agnieszkę Ayşen Kaim (Stowarzyszenie „Grupa Studnia O.”) i Mazowiecki Instytut Kultury w Warszawie 20 listopada 2025 roku odbył się w formie pełnego scenicznego wydarzenia spektakl prof. Kaim o Salomei Reginie Pilsztynowej „Opowieść o dzielnej kobiecie, która się turbowała po świecie. Regina Salomea Pilsztynowa i jej memuar” – Festiwal Opowiadania oraz anglojęzyczny spektakl irańsko-holenderskiego opowiadacza Sahanda Sahabdivaniego pt. „Journey at Night” pokazany dnia 21 listopada 2025 roku polskim uczniom szkół średnich. Spektakl przedstawia historię ucieczki artysty i jego rodziny z Iranu w latach 80.

i ich dalsze emigranckie losy w Niderlandach. Journey at Night / Podróż nocą | 14+ – Festiwal Opowiadania.

2 grudnia w pałacu Staszica, warszawskiej siedzibie PAN, odbyło się jedno z dwóch podsumowań realizacji projektu. Miało ono charakter spotkania z uczniami, ich wychowawcami oraz naukowcami z Instytutu Slawistyki PAN. Przybyło około 60 uczniów z nauczycielami. Obecna była także Dyrekcja Instytutu Slawistyki PAN. W ramach spotkania odbył się pokaz eseju filmowego o projekcie; debata oksfordzka wokół tematyki migracji z udziałem naukowców Instytutu Slawistyki PAN: **prof. dr hab. Karoliny Bielenin-Lenczowskiej** i dr Kingi Capik oraz uczennic XV Liceum Ogólnokształcącego im. Narcyzy Żmichowskiej. Spotkanie zakończyło się widowiskiem narracyjnym „Opowieści o emigrantach, uchodźcach i włóczęgach” w wykonaniu młodych opowiadaczy: Natalii Drąki, Dawida Piguta oraz prof. Agnieszki Aysen Kaim, następnie wręczono certyfikaty oraz nagrody dla uczniów. Spotkaniu towarzyszyła także wystawa map migracji wybranych gatunków zwierząt i roślin, będących pracami uczniów powstałymi podczas zajęć z dr Kingą Capik. Kolejne spotkanie pod koniec drugiego roku projektu – 2026 – odbędzie się w Poznaniu, w oddziale Instytutu Slawistyki PAN.

W ramach projektu od grudnia 2025 roku działa:

1. strona internetowa: <https://projektmigracja.wordpress.com>
2. strona Facebook: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61569299635135>
3. strona Instagram: https://www.instagram.com/migra_cje

Na platformie YouTube został zamieszczony esej filmowy, który podsumowuje pracę w ramach projektu w 2025 roku: <https://www.youtube.com/@slawistykapan4816>

Esej filmowy zostanie zamieszczony także w Internetowym Repozytorium Tekstów Slawistycznych i Reteslaw.

4.2. Grant „70 lat Instytutu Slawistyki PAN: Tradycja i nowoczesność”

Instytut Slawistyki PAN od lipca 2024 roku do końca czerwca 2025 roku realizował grant MNiSW (Społeczna Odpowiedzialność Nauki II – Promocja nauki). Projekt polegał na zorganizowaniu powiązanych ze sobą działań upowszechniających w społeczeństwie wiedzę o obchodzącym w 2024 roku swoje siedemdziesięciolecie Instytucie Slawistyki PAN (Warszawa – Poznań – Kraków).

Jubileusz Instytutu Sławistyki PAN to doskonała okazja do popularyzacji studiów sławistycznych, realizowanych przedsięwzięć naukowych i edukacyjnych oraz roli instytucji naukowych w życiu społecznym i akademickim. Celem z jednej strony było ukazanie zmian, jakim podlegała sławistyka w XX i XXI wieku, z drugiej zaś podkreślenie wartości wspólnoty badawczej stawiającej ważne pytania socjalno-kulturowe oraz rozwiązującej problemy naukowe. Instytut Sławistyki PAN to utrwalona tradycja oparta na historiach badaczy na tle zmian dziejowych i społecznych, to także odważne stawianie czoła wyzwaniom współczesności, takim jak wojna w Ukrainie, problemy migracyjne, zagadnienia tożsamościowe.

W toku realizacji grantu zaplanowano działania promujące studia sławistyczne, upowszechniające tradycje społeczności akademickiej związanej z Instytutem Sławistyki PAN oraz otwarcie mobilnej wystawy planszowej poświęconej dziejom Instytutu Sławistyki PAN. W ciągu siedemdziesięciu lat działalności Instytut Sławistyki PAN wypracował sobie markę ważnego ośrodka sławistycznego w kraju i za granicą. Nasi pracownicy swoją działalnością naukową za każdym razem reprezentują Instytut w międzynarodowej przestrzeni akademickiej. Jednak żeby Instytut był rozpoznawalny w społeczeństwie także pozaakademickim, potrzebne jest stworzenie kompleksowych rozwiązań w zakresie promocji działań Instytutu. Działanie było realizowane poprzez przygotowanie materiałów promocyjnych Instytutu Sławistyki PAN oraz gadżetów związanych bezpośrednio z siedemdziesięcioleciem Instytutu Sławistyki PAN, które zostały wykorzystane podczas obchodów. Na działania promocyjne składały się również: upowszechnianie informacji o debacie i wystawie w mediach społecznościowych, mediach masowych oraz innych kanałach promocyjnych. Przygotowany został krótki film poświęcony siedemdziesięcioleciu Instytutu Sławistyki PAN, ukazujący historię, tradycję i teraźniejszość Instytutu, naukowców i naukowczyń oraz ich badań.

Za organizację debaty, wystawy fotograficznej oraz działań promocyjnych odpowiadał zespół składający się z pracowników naukowych oraz administracyjnych Instytutu Sławistyki PAN: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Małgorzata Kasner** (Przewodnicząca Komitetu Obchodów Jubileuszu 70-lecia IS PAN; kierowniczka projektu), **dr Olha Tkachenko** (kierowniczka projektu), **dr Kinga Capik, mgr Wiktoria Nylec, mgr Katarzyna Sosnowska-Gizińska**.

W marcu 2025 roku powstał specjalny film jubileuszowy, który zabiera nas w podróż przez historię, a także przedstawia Instytut Sławistyki PAN z dzisiejszej perspektywy. Film ukazuje osoby, które przez lata dzięki swoim badaniom, pasji i zaangażowaniu przyczyniły się do rozwoju sławistyki w Polsce i na świecie. To hołd dla naszej tradycji, ale też inspiracja na przyszłość. Materiał dostępny jest na kanale Youtube Instytutu Sławistyki PAN: <https://www.youtube.com/watch?v=HR2dkRTnh9M>

12 czerwca 2025 roku w ramach projektu został również zorganizowany spacer „Śladami warszawskiej sławistyki”. Spacer z przewodniczką stał się okazją do poznania historii Instytutu w przestrzeni miejskiej, odwiedzenia miejsc związanych z jego działalnością, a także wysłuchania opowieści o ważnych postaciach i kluczowych wydarzeniach warszawskiej sławistyki.

25 czerwca 2025 roku w Instytucie Sławistyki PAN odbyło się spotkanie podsumowujące i zamykające obchody siedemdziesięciolecia Instytutu. Wydarzenie było okazją do przypomnienia aktywności zorganizowanych w związku z obchodzonym w 2024 roku jubileuszem. Była to m.in.: debata o pograniczach i pograniczności podczas Międzynarodowych Targów Książki 2024, jubileuszowe seminarium w poznańskim oddziale Instytutu Sławistyki PAN, międzynarodowa debata sławistyczna zorganizowana podczas oficjalnej uroczystości 24 października 2024 roku w Pałacu Staszica, sesja naukowa Centrum Sławistycznej Informacji Naukowej, poznański spacer sławistyczny, prezentacja filmu jubileuszowego oraz przechadzka śladami warszawskiej sławistyki.

Ostatnim wyzwaniem było zorganizowanie wystawy planszowej poświęconej Instytutowi Sławistyki PAN, która po raz pierwszy została zaprezentowana 25 czerwca. Wystawa na dziesięciu planszach ukazuje najważniejsze wydarzenia, kluczowe dokonania oraz etapy rozwoju Instytutu Sławistyki PAN. Przedstawia także dzisiejszy obraz Instytutu: aktualną strukturę organizacyjną, różnorodność podejść badawczych, zaangażowanie w popularyzację nauki oraz otwartość na współpracę z otoczeniem pozaakademickim, prognozy na przyszłość i wyzwania, przed którymi staje dziś sławistyka. Ekspozycję wzbogacają kody QR, rozszerzające zakres informacji o badaniach i pracach naukowych badaczek i badaczy z Instytutu Sławistyki PAN. Od 27 czerwca do 4 lipca 2025 roku wystawa była prezentowana w Pałacu Działyńskich w Poznaniu, a we wrześniu można ją było zobaczyć m.in. w Pałacu Staszica w Warszawie podczas 29.

Festiwalu Nauki. Wystawa dostępna jest również online:
<https://ispan.waw.pl/default/wp-content/uploads/wystawa.pdf>

5. DZIAŁANIA INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN WOBEC WOJNY W UKRAINIE

W 2025 roku Instytut Sławistyki PAN kontynuował działania wspierające Ukrainę. Były one skierowane na wsparcie ukraińskich naukowców oraz nauki ukraińskiej poprzez prowadzenie projektów grantowych oraz udział w nich, jak również uczestnictwo w seminariach, debatach lub innych wydarzeniach poświęconych zagadnieniom ukraińskim.

Dr Elżbieta Kwiecińska zrealizowała następujące działania:

- współpraca z Viadrina Center for Polish and Ukrainian Studies, Frankfurt nad Odrą/Słubice: zainicjowanie, zredagowanie i tłumaczenie serii artykułów na blogu naukowym „Entanglements. Polish and Ukrainian Studies” z udziałem: **dr hab. Ewy Wróblewskiej-Trochimiuk, dr Yany Hladyr, dr. Oresta Semotiuka, dr Olhi Tkachenko, dr. Romana Tymoshuka**;
- wykładowczyni i mentorka ukraińskich studentów na programie „Invisible University for Ukraine”, Central European University oraz opieka naukowa na szkole letniej we Lwowie;
- publiczne dyskusje i wykłady na miejscu w Ukrainie zorganizowane przez Centrum Historii Miejskiej we Lwowie, Centrum Studiów Międzyetnicznych w Charkowie, Instytut Studiów Podyplomowych dla nauczycieli historii i WOS w Równem;
- udział w międzynarodowych konferencjach i debatach w Polsce, Szwecji, Niemczech na temat wojny Rosji przeciwko Ukrainie;
- dialog polsko-ukraiński dotyczący Rzezi Wołyńskiej 1943. Publikacja wraz z dr. Petrem Dolhanovem na Wołyniu eseju o powiązanych mikrohistoriach rodzinnych zabójstw i ratunku na Wołyniu w 1943 roku w ukraińskim wiodącym czasopiśmie „Ukraina Moderna” oraz w „Gazecie Wyborczej”. Prezentacje tekstu w Polsce i Ukrainie, przede wszystkim dla nauczycieli historii i miejscowych społeczności w zachodniej Ukrainie;
- zdobycie grantu na napisanie (Max Weber Stiftung) i finansowanie wspólnej polsko-ukraińskiej publikacji rozszerzonej wersji w formie książki. Tytuł projektu: „Polish closet in a Ukrainian hut. A microhistory and family memory of ethnic

cleansing in Volhynia in 1943”; zaangażowani będą: Instytut Polski w Kijowie, Ukraiński Katolicki Uniwersytet, Wydawnictwo „Pogranicze” z Sejna, Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie. Projekt będzie realizowany przez 3 miesiące we Lwowie z dr Petrom Dolhanowym w nowo utworzonym Max Weber Centre;

- podręcznik polsko-ukraiński do historii. Jest to inicjatywa oddolna historyków polskich i ukraińskich stworzona według wzorca podręcznika polsko-niemieckiego i niemiecko-francuskiego;
- Słownik pojęć polsko-ukraińskiego dyskursu historycznego, projekt Centrum Mieroszewskiego pod kierownictwem Hennadija Korolowa, opracowanie pojęć „imperium” (wraz z dr hab. Piotrem Kuligowskim) oraz „misja cywilizacyjna”;
- przekład utworów ukraińskich pisarzy tzw. „Rozstrzelanego Odrodzenia” w ramach szkoły przekładu literackiego „Słowa na Słowa” w Centrum Mieroszewskiego.

Liczne działania wspierające Ukrainę prowadził też **dr Paweł Levchuk**. Dnia 28 stycznia 2025 roku dr Levchuk wziął udział w spotkaniu Ambasadora Ukrainy w Polsce JE Vasyla Bodnara z przedstawicielami społeczności ukraińskiej w Krakowie. W ramach spotkania poruszono między innymi problematykę adaptacji dzieci ukraińskich w polskich szkołach oraz prowadzenia badań ukrainistycznych w Polsce. Dr Levchuk wręczył panu Ambasadorowi egzemplarz swojej monografii *Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce* (Wydawnictwo IS PAN, 2024).

11 lutego oraz 4 marca 2025 roku dr Levchuk uczestniczył w spotkaniach organizowanych przez Narodową Komisję ds. standardów języka państwowego, która jest centralnym organem władzy wykonawczej Ukrainy i zajmuje się standaryzacją języka ukraińskiego.

Pod koniec 2024 roku Komisja została członkiem Association of Language Testers in Europe – ALTE. Obecnie Komisja przygotowuje egzaminy certyfikatowe z języka ukraińskiego jako obcego według standardów europejskich.

11 lutego 2025 roku, na spotkaniu z Przewodniczącą Komisji dr Julią Chernobrov oraz członkiniami Komisji, dr Levchuk omówił zasady organizacji i przeprowadzenia egzaminów certyfikatowych z języka polskiego jako obcego, a także pokazał przykładowe zadania z poprzednich lat.

4 marca 2025 roku odbyła się konferencja pt. „Ocenianie językowe: ukraińskie doświadczenie w kontekście międzynarodowych standardów” z udziałem reprezentantów ośrodków naukowych ze Stanów Zjednoczonych, Kanady oraz Ukrainy. Dr Levchuk wygłosił referat pt. „Standardy europejskie w certyfikacji języków słowiańskich na przykładzie języka polskiego jako obcego”, pokazując rozwój systemu certyfikacji i glottodydaktyki polonistycznej w zakresie nauczania i testowania znajomości języka polskiego jako obcego.

25 lipca 2025 roku zaprezentowano program nauczania języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego dla klas 7–8 szkół podstawowych w Polsce. Autorem programu jest dr Paweł Levchuk. Mecenasem projektu jest Artur Bagliuk – ukraiński przedsiębiorca i Dyrektor Przedstawicielstwa Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej w Krakowie. Program powstał przy wsparciu Ambasady Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej.

Dr Paweł Levchuk otrzymał też w 2025 roku tytuł Profesora *Honoris Causa* Donbaskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w dowód uznania dla jego różnorodnej działalności na rzecz Ukrainy (zob. szerzej: II.8. „Nagrody i stypendia”).

27 lutego 2025 roku w Instytucie Sławistyki PAN odbyło się wydarzenie upamiętniające trzecią rocznicę inwazji Rosji na Ukrainę oraz podsumowujące realizowany przez **dr. Oresta Semotiuka** w Instytucie Sławistyki PAN grant pt. „Śmiech podczas wojny: rosyjska agresja w Ukrainie w karykaturach politycznych i memach” (NCN Polonez Bis, 2023–2025).

Na początku spotkania, które odbywało się w formie hybrydowej, dyrektorka Instytutu Sławistyki PAN **dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN** powitała gości. Następnie głos zabrała przewodnicząca Rady Naukowej Instytutu Sławistyki PAN **prof. dr hab. Anna Zielińska**, która opowiedziała o kluczowych inicjatywach oraz współpracy z ukraińskimi naukowcami i naukowczyniami od momentu wybuchu pełnoskalowej wojny Rosji z Ukrainą (były to m.in. kursy języka ukraińskiego i języka polskiego, seminaria ukrajinoznawcze, stypendia i pobyty naukowe). W ramach jednego z takich projektów do Instytutu Sławistyki PAN przybył dr Orest Semotiuk.

Po wykładzie podsumowującym realizację grantu dr Semotiuk oprowadził gości po wystawie pt. „Śmiechem pokonać wroga: polityczne karykatury i memy w wojnie rosyjsko-ukraińskiej”. Współczesne wojny różnią się od klasycznych tym, że wykorzystują nie tylko sprzęt wojskowy i regularne oddziały. W XXI wieku bronią stają się wartości,

ideologia, kultura, symbole, media, humor. Tak stało się także w przypadku Ukrainy. Na wystawie można było zobaczyć prace rysowników z 65 krajów z Europy, Azji, obydwu Ameryk, Afryki i Australii.

W dniach 20–21 lutego 2025 roku dr Orest Semotiuk uczestniczył w konferencji zatytułowanej „Ukraine: towards the West. Culture, Values and Language”, która została zorganizowana przez Wydział Filozoficzny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dr Semotiuk w trakcie panelu „Images of War” wygłosił referat pt. „Ukrainian Refugees in International and National Political Cartoons and Memes on Russian Full-scale Aggression: Quantitative and Qualitative Analysis”.

W rocznicę pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę dr Semotiuk wystąpił na konferencji „Wojna Zmiana Społeczeństwo” organizowanej przez Interdyscyplinarne Laboratorium Badań nad Wojnami i Katastrofami UKEN.

Oprócz projektu dr. Semotiuka w Instytucie Slawistyki PAN w 2025 roku zakończony został także projekt **dr Olhi Tkachenko** „Dekolonizacyjne procesy w ukraińskim segmencie YouTube po 24 lutego 2022 roku”, finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, konkurs Miniatura.

Z pierwszym dniem marca 2025 roku zakończył się cykl wykładów z interdyscyplinarnych studiów ukraińskich „Ukrainian Winter 2025”, który rozpoczął się 29 stycznia 2025 roku. Cykl wykładów został zorganizowany przez Narodowy Uniwersytet Iwana Franki we Lwowie we współpracy z Instytutem Slawistyki PAN, Vision Ukraine Netzwerk: Bildung, Sprache und Migration oraz UCL Ukrainian Society.

Wydarzenie „Ukrainian Winter 2025” zebrało ponad 300 zarejestrowanych uczestników i składało się z 14 wykładów ukraińskich i międzynarodowych naukowców i naukowczyń, poruszających szeroki zakres tematów związanych z ukraińską kulturą, historią i społeczeństwem. Wykład inauguracyjny na temat procesów dekolonizacyjnych w Ukrainie wygłosił Myroslav Shkandrij, emerytowany Profesor Uniwersytetu w Manitobie. Z ramienia Instytutu Slawistyki PAN wykład pt. „Decolonial Content on Ukrainian YouTube: Revealing «kakaya raznitsa» and Blurring Cultural Boundaries with Russia” 21 lutego 2025 roku wygłosiła **dr Olha Tkachenko**.

W 2025 roku kontynuowano uruchomione rok temu w Instytucie Slawistyki PAN nowe seminarium pt. „Ukraińskie wtorki”. W ramach comiesięcznych spotkań online badaczki i badacze z różnych ośrodków akademickich Ukrainy, Polski, a także zagranicą,

m.in. Austrii i Niemiec, przedstawiają swoje badania nad językiem, literaturą i kulturą ukraińską. W 2025 roku referaty wygłosili: doc. dr Sofiia Butko (Narodowy Uniwersytet im. W. N. Karazina, Charków), mgr Monika Stapor (Oslo Metropolitan University), prof. Olena Ryzhko (Uniwersytet Kijowski im. T. Szewczenki), dr Dominika Izdebska-Długosz (Instytut Glottodydaktyki Polonistycznej UJ), dr Robert Staniszewski (Uniwersytet Warszawski), dr Yana Hladyr (IS PAN), dr Igor Szczupak (Instytut Badań Holokaustu), prof. dr hab. Mychajło Vintoniv (Kijowski Stołeczny Uniwersytet im. B. Grinczenki). Seminarium cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród naukowców i naukowczyń oraz studentów i studentek z różnych krajów. W spotkaniach brali udział oraz wygłaszali przemówienia przedstawiciele korpusu dyplomatycznego Ukrainy w Unii Europejskiej. Nagrania ze spotkań są publikowane na Facebooku oraz na YouTube. Organizatorem oraz prowadzącym seminarium jest **dr Paweł Levchuk**.

6. UDZIAŁ INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN W KONSORCJACH DARIAH-HUB, CLARIN I HIVE AI

Od 2020 roku sieci CLARIN-PL (Wspólne zasoby językowe i infrastruktura technologiczna) oraz DARIAH-HUB (Cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i nauk o sztuce) znajdują się na Polskiej Mapie Infrastruktury Badawczej, która skupia infrastruktury o najwyższym potencjale doskonałości naukowej. Obie wymienione infrastruktury są częścią europejskich struktur ERIC: CLARIN ERIC i DARIAH ERIC.

Prace w ramach obu infrastruktur w Instytucie Slawistyki PAN są prowadzone przez Zespół Semantyki i Lingwistyki Korpusowej Instytutu Slawistyki PAN (kierownik **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**).

Zespół (**dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, mgr Tomasz Bernaś**, Karolina Bernaś, mgr Daniel Dziułka, Karol Kościelniak, Valéry Trân Thiên, **dr Piotr Szatkowski**) zrealizował następujące działania:

- Kolekcja BaltiSlaw (zmiany w roku 2025):
 - Gruntowna korekta zasobów pl-lt, pl-ru i pl-uk wraz z metadanymi.
 - Rozszerzenie liczby języków BaltiSława o cz, de, en, fr, lv, sk, sl.
 - Pozyskanie nowych zasobów we wszystkich kombinacjach par języków: bg, cz, de, en, fr, de, lt, lv, pl, sk, sl z bogatymi metadanymi.
- Liczba plików TMX: 308 970 i objętość nowych zasobów: 30,9 GB.

- Kolekcja SlaviBalt (zmiany w roku 2025):

Przygotowanie plików TXT do zbiorów dwujęzycznych (pl-be, pl-lt, pl-ru, pl-uk) artykułów prasowych i naukowych związanych z dziedzictwem kulturowym Wielkiego Księstwa Litewskiego i Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Języki translandów: be, lt, ru, uk. Język translatów (przekład maszynowy PLLuM z ręczną korektą): pl. Liczba plików TXT: 23850 i objętość nowych zasobów: 73,3 MB.

- Kolekcja treningowo-testowych ręcznie zrównoległonych i znakowanych zasobów języków słowiańskich i bałtyckich

Zadanie realizowane od początku w roku 2025: zasoby ewaluacyjno-testowe:

- Weterynaria: 40 dialogów + system prompt + wielotururowy test (user: asystent)
- Krytyka literacka: 205 recenzji + system prompt + wielotururowy test (user: asystent).
- Biografie językowe w języku polskim osób przybyłych do Polski z Białorusi: 83 teksty + rozpoczęte przetwarzanie normalizujące język.
- Biografie językowe w języku polskim osób przybyłych do Polski z Ukrainy: 376 tekstów.
- Lekt mazurski: liczba akapitów: 1219, rekonstrukcja: 608, kanon mazurski: 79, translat polski: 5.

- Kolekcja treningowo-testowych ręcznie zrównoległonych i znakowanych zasobów języków słowiańskich i bałtyckich

Zadania w fazie opracowania pipeline i frameworku:

- Zbiór testowy: tłumaczenia w parze polski-litewski.
- Zbiór testowy: gramatyka historyczno-porównawcza.
- Zbiór testowy: historia Królestwa Polskiego i I RP.
- Zbiór testowy: zagadnienia polityczno-społeczno-wojskowe Królestwa Polskiego i I RP.
- Zbiór testowy: wybrane żargony zawodowe i środowiskowe.
- Zbiór testowy: język kaszubski.

W 2025 roku w ramach DARIAH-HUB realizowane były prace w grupie roboczej „Sławistyka cyfrowa”, które koncentrowały się w dwóch obszarach: dydaktyczno-popularyzatorskim i naukowo-badawczym. Pierwszy obszar objął zadania związane z ostatnim etapem grantu „Społeczna odpowiedzialność nauki – Popularyzacja nauki i promocja sportu”. Udostępniono około 350 wielojęzycznych rekordów (informacje bibliograficzne o aktualnych wydawnictwach slawistycznych) z zakresu językoznawstwa slawistycznego wraz z wielojęzycznymi słowami kluczowymi w wolnym dostępie w

Interne. Ponadto rozbudowano zasób słowniczka polsko-angielskich słów kluczowych, który w dużej części zaimplementowany zostanie w nowym iReteslawie (repozytorium Instytutu Slawistyki PAN. Część zadań grupy roboczej w 2025 roku finansowana była ze środków MEiN.

Instytut Slawistyki PAN jest jedną z sześciu polskich jednostek naukowych, które w dniu 29 listopada 2023 roku powołały konsorcjum PLLuM (Polish Large Language Universal Model). Jego celem było stworzenie pierwszego polskojęzycznego otwartego modelu językowego oraz opracowanie bazującego na nim inteligentnego asystenta. Projekt PLLuM realizowany był na zlecenie Ministerstwa Cyfryzacji, które jest właścicielem praw autorskich i kontroluje dalszy rozwój dużych polskich modeli językowych. Ten projekt zrealizowało w roku 2024 konsorcjum sześciu podmiotów: Politechniki Wrocławskiej (lider projektu), Instytutu Podstaw Informatyki PAN, Instytutu Slawistyki PAN, Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej (NASK-PIB), Ośrodka Przetwarzania Informacji (OPI-PIB) oraz Uniwersytetu Łódzkiego.

Natomiast 20 lutego 2025 roku Prezes Rady Ministrów Donald Tusk podpisał decyzję o finansowaniu projektu „HIVE AI: Rozwój i pilotażowe wdrożenie dużych modeli językowych w polskiej administracji publicznej”, a 25 marca 2025 roku została podpisana wiążąca umowa dotycząca realizacji tego projektu. Konsorcjum HIVE AI jest beneficjentem dalszego finansowania rozwoju i wdrożeń rodziny modeli konsorcjum PLLuM. Obejmuje wszystkich konsorcjantów PLLuM oraz nowych członków: Centralny Ośrodek Informatyki i Akademickie Centrum Komputerowe Cyfronet AGH. Liderem projektu HIVE AI jest Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa PIB. Projekt HIVE AI finansowany jest ze środków Ministerstwa Cyfryzacji – z części budżetowej 27., przeznaczonej na Informatyzację w roku 2025. Z ramienia Instytutu Slawistyki PAN pracami kieruje **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**.

Celem projektu jest wsparcie cyfryzacji i automatyzacji powtarzalnych czynności urzędniczych w Polsce poprzez pilotażowe wdrożenie polskich dużych modeli generatywnych (ang. Large Language Models, LLMs) do systemów administracji publicznej. Zadanie stanowi bezpośrednią kontynuację projektu „Odpowiedzialny rozwój otwartego dużego modelu językowego PLLuM (Polish Large Language Universal Model) w celu wspierania technologii przełomowych w sektorze publicznym i gospodarczym, w tym otwartego, polskojęzycznego inteligentnego asystenta petenta” i obejmuje: rozwój

wytworzonych rozwiązań i zasobów przy jednoczesnym przejściu z fazy badawczej do fazy wdrożeniowej.

Zakres prac projektowych obejmuje wsparcie procesu przygotowawczego dla:

- wdrożenia polskich modeli językowych w aplikacji mObywatel (mObywatel – mObywatel – Portal Gov.pl);
- utworzenia asystenta urzędniczego dla Ministerstwa Cyfryzacji;
- testowe wdrożenie modeli w wybranym urzędzie miasta lub urzędzie wojewódzkim.

Projekt jest realizowany w ścisłej współpracy z instytucjami publicznymi, w których przeprowadzony zostanie pilotaż celem skutecznego wsparcia i automatyzacji ich pracy. Na rok 2025 planowane były: nieustanny rozwój modeli, utworzenie wirtualnego asystenta w mObywatelu, inteligentnego asystenta urzędniczego oraz wprowadzenie do zastosowań w edukacji.

Dnia 24 lutego 2025 roku w Ministerstwie Cyfryzacji odbyła się konferencja prasowa pt. „Odkryj przyszłość usług publicznych z PLLuM-em”, na której po raz pierwszy zaprezentowano możliwości dużego polskiego modelu językowego. PLLuM to rodzina 18 polskich LLM-ów wielkości od 8 do 70 miliardów parametrów, która pozwala przetwarzać i generować teksty w języku polskim. Dostępny jest dla każdego na stronach CLARIN-PL <http://pllum.clarin-pl.eu/>. Modele można pobrać z serwisu Hugging Face. Relacja oraz transmisja z konferencji dostępna jest na stronie: <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/polska-buduje-wlasna-sztuczna-inteligencje-pllum-gotowy-do-dzialania>

Dnia 16 lipca 2025 roku zostały opublikowane nowe warianty modelu językowego PLLuM-12B-nc-250715 (bazowy, instrukcyjny, czatowy). Jest to pierwszy szeroko dostępny rezultat prac konsorcjum HIVE AI. Nowe warianty modelu 12B wytrenowano na rozszerzonym zbiorze danych, zawierającym m.in. zasoby z domeny gov.pl, Biuletynu Informacji Publicznej, a także z Biblioteki Nauki. Dzięki temu model lepiej rozumie polski kontekst kulturowy i językowy, co pozwala mu precyzyjniej odpowiadać oraz generować mniej przypadkowych lub zbędnych treści.

W 2025 roku PKO Bank Polski dołączył do platformy Hugging Face i aktywnie rozwija rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji (AI), wykorzystując modele językowe PLLuM. Modele generatywne PLLuM zostały zaimplementowane w wyszukiwarce

semantycznej, która umożliwia pracownikom PKO BP łatwe zadawanie pytań w języku naturalnym i szybkie uzyskiwanie przydatnych informacji, takich jak procedury, regulaminy, zarządzenia i inne dokumenty wewnętrzne. To już kolejny sukces twórców PLLuM. Wcześniej model ten został wdrożony przez firmę Comarch w aplikacji ChatERP, będącej asystentem AI ułatwiającym komunikację między klientem a systemami ERP do zarządzania firmą.

7. NAGRODY I STYPENDIA

Prof. dr hab. Helena Krasowska otrzymała Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski nadany przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę, a także Nagrodę Rektora Uniwersytetu Warszawskiego nadaną przez Rektora UW Alojzego Nowaka.

19 maja 2025 roku w Pałacu Staszica prof. dr hab. Dariusz Jemielniak, Wiceprezes PAN, wręczył **dr. hab. Maksimowi Duszkinowi, prof. IS PAN**, nadany przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę Złoty Krzyż Zasługi. W uroczystości wzięły również udział: dyrektor IS PAN dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN oraz zastępczyni dyrektora ds. naukowych prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska.

Dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN została laureatką Nagrody Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie kultury za całokształt pracy artystycznej, naukowej i edukacyjnej. Gala wręczenia nagród odbyła się 9 kwietnia 2025 roku w Teatrze Wielkim w Poznaniu.

Prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska otrzymała tytuł Honorowego Ambasadora Kongresów Polskich. Jest to prestiżowe wyróżnienie, przyznawane przez Stowarzyszenie Konferencje i Kongresy w Polsce oraz Polską Organizację Turystyczną (Poland Convention Bureau), które honoruje osoby przyczyniające się do wzmacniania pozycji Polski jako miejsca organizacji międzynarodowych wydarzeń, jednocześnie promując ich osiągnięcia na arenie krajowej i światowej. Łącznie w tej edycji wybranych zostało 21. Honorowych Ambasadorów i Ambasaderek Kongresów Polskich. Uroczysta Gala odbyła się 16 kwietnia 2025 roku w sali widowiskowej siedziby Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze” im. Tadeusza Sygietyńskiego w Karolinie.

W dniach 18–21 września 2025 roku odbyło się 100. Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, podczas którego, decyzją Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, członkowie PTL zostali uhonorowani

odznaczeniami. Wśród nagrodzonych znaleźli się również pracownik i pracowniczka Instytutu Slawistyki PAN – **prof. dr hab. Anna Engelking**, która została odznaczona Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” oraz **dr Tymoteusz Król**, który otrzymał Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Dr Tymoteusz Król został także laureatem Nagrody im. Antoniego Kaliny w kategorii „Wystawa o szczególnym znaczeniu dla etnologii, antropologii społeczno-kulturowej” za rok 2024 za wystawę „Wilamowianie i ich sąsiedzi”. Nagrodę przyznało Polskie Towarzystwo Ludoznawcze.

27 listopada 2025 roku, podczas oficjalnego otwarcia XXXIII Targów Książki Historycznej w Warszawie, odbyło się wręczenie Nagrody KLIO oraz Nagrody im. prof. Jerzego Skowronka.

Nagroda KLIO to konkurs na najlepszą książkę historyczną roku, wyróżniający autorów i wydawców popularyzujących historię. Przyznawana jest w pięciu kategoriach: autorskiej, monografii naukowej, wydawniczej, edycji źródłowej oraz regionalia/varsaviana. W tym roku nagroda została wręczona po raz 31. Wyróżnienie w kategorii edycji źródłowej otrzymały *Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska. T. 3: Średniowiecze, z. 1 (a i b): Narracyjne źródła węgierskie. Pisarze z wieku XI–XIV (IS PAN)*, red. Barbara Grunwald-Hajdasz, **Ryszard Grzesik**, Anna Kotłowska, **Wojciech Mądry, Adrien Quéret-Podesta**.

W kategorii monografii naukowej nagrodę II stopnia otrzymała **dr Izabela Mrzygłód** za książkę *Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym* (Wydawnictwo Naukowe UMK).

Nagrodę III stopnia w kategorii autorskiej otrzymała **dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN** (pracowniczka emerytowana), za książkę *Wielka karuzela. Życie Aleksandra Weissberga-Cybulskiego* (Wydawnictwo Znak).

Podczas gali odbyło się także wręczenie 30. Nagrody im. prof. Jerzego Skowronka, którą otrzymała (*ex aequo*) **dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk** za książkę *Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000* (IS PAN).

Targi odbyły się w dniach 27–30 listopada w Arkadach Kubickiego Zamku Królewskiego w Warszawie, a ich organizatorem była Fundacja Historia i Kultura.

27 listopada 2025 roku w Donbaskim Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym odbyła się uroczystość nadania **dr. Pawłowi Levchukowi** zaszczytnego tytułu Profesora *honoris causa*. Wyróżnienie to zostało przyznane w dowód uznania dla jego wybitnego wkładu w rozwój ukraińsko-polskiej współpracy naukowej, działalności na rzecz promocji języka ukraińskiego poza granicami kraju oraz za konsekwentne wspieranie wspólnoty akademickiej Uniwersytetu w czasie wojny i relokacji uczelni. Spotkanie prowadziła Jej Magnificencja Rektor prof. Svitlana Omelchenko. Wśród zaproszonych gości znaleźli się: Vasyl Malnychuk, III Sekretarz Ambasady Ukrainy w Polsce, prof. Roman Roszko (Instytut Slawistyki PAN), prof. Przemysław Gębal (Uniwersytet Gdański), prof. Lesia Demska-Budzuliak (Akademia Służby Bezpieczeństwa Ukrainy), dr Anna Mikulska (Uniwersytet Paryż-Sorbona), Monika Stapor (Uniwersytet Metropolitalny w Oslo). Uroczystość zgromadziła przedstawicieli społeczności akademickiej, partnerów międzynarodowych oraz studentów zaangażowanych w rozwój badań językoznawczych i edukacyjnych. Podczas uroczystości, w geście szacunku dla zgromadzonych, prof. Roman Roszko wygłosił przemówienie w języku ukraińskim, dziękując za zaproszenie. Kierując słowa do Pani Rektor, pracowników Donbaskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego (DPUP), Prezydium oraz Członków Rady Naukowej, wyraził głębokie uznanie dla ich wytrwałości i niezłomności w kontynuowaniu misji edukacyjnej. Podkreślił wyjątkowe znaczenie niesienia oświaty w tym niezwykle trudnym dla Ukrainy czasie wojny. Wszystkim zebrany życzył zdrowia, osiągnięć naukowych oraz jak najszybszego pokoju. Następnie, zwracając się do wszystkich uczestników i głównego bohatera spotkania – dr. Levchuka – prof. Roszko wyraził głęboki szacunek i uznanie dla jego wybitnych osiągnięć naukowych. Przedstawił kluczowe obszary badań Laureata, po czym szczególnie zaakcentował, że dr Levchuk jest architektem wyjątkowego mostu, który skutecznie łączy Polskę i Ukrainę. Jego praca sprzyja pogłębianiu wzajemnego zrozumienia i wspólnemu budowaniu lepszej przyszłości.

3 grudnia 2025 roku odbyła się uroczystość wręczenia laureatom Dyplomów Honorowych w Konkursie im. Hanny Szwankowskiej (Varsaviana Roku, edycja 2024–2025), organizowanym przez Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie – Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz Bibliotekę Publiczną m.st. Warszawy – Bibliotekę Główną Województwa Mazowieckiego. W gronie wyróżnionych znalazła się **dr**

Izabela Mrzygłód, nagrodzona za książkę *Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym*.

Dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN za książkę *Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty* otrzymała wyróżnienie w XI edycji Nagrody im. Prof. Tadeusza Kotarbińskiego. Podczas tajnego posiedzenia, które odbyło się 12 września 2025 roku w Łodzi, Kapituła Nagrody pod przewodnictwem prof. Rafała Matery, rektora Uniwersytetu Łódzkiego, wyłoniła pięć finałowych prac, spośród których wybrano najlepsze dzieło humanistyczne wydane w Polsce w 2024 roku.

Wspomniana książka **dr hab. Karoliny Ćwiek-Rogalskiej, prof. IS PAN** została:

- finalistką Nagrody Literackiej Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego JANTAR. Na liście zgłoszeń do VI edycji konkursu znalazło się 27 książek, spośród których wyłoniona została finałowa piątka;
- finalistką Nagrody im. Marcina Króla 2025. Nagroda przyznawana jest co roku za najlepszą książkę z dziedziny historii idei i badań nad przyszłością, filozofii i myśli społecznej i politycznej, refleksji nad cywilizacją i kulturą, wprowadzającą nowe idee, koncepcje czy sposoby myślenia;

Dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN za książkę *Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty* otrzymała ponadto nominacje do nagród:

- nominowana do Literackiej Nagrody Warmii i Mazur „Wawrzyn” 2025;
- nominowana w konkursie Mądra Książka Roku 2024 w kategorii „Książki dla dorosłych”. Mądra Książka Roku to odbywający się od roku 2016 ekspercki konkurs, który stanowi wsparcie i wskazówkę dla czytelników poszukujących wartościowych lektur. Grono ekspertów związanych z różnymi naukowymi ośrodkami działającymi na terenie całego kraju wybiera z setek tytułów te najciekawsze i najbardziej wartościowe. Inicjatywa organizowana jest przez Uniwersytet Jagielloński i portal Mądre Książki, partnerem jest Copernicus Festival;
- nominowana w konkursie Najpiękniejsza Polska Książka 2024 w kategorii „Literatura naukowa i popularnonaukowa”;
- nominowana do Nagród Historycznych im. Mariana Turzkiego tygodnika „Polityka” w kategorii „Prace popularnonaukowe”;
- nominowana do 28. edycji konkursu o Nagrodę im. Jana Długosza.

Dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN otrzymała także tytuł Ambasadorki Wałcza nadany przez Miasto Wałcz.

Książka **dr Katarzyny Roman-Rawskiej** pt. *Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach* została nominowana do Literackiej Nagrody Warmii i Mazur „Wawrzyn” 2025 oraz do Nagrody Prezydenta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego w kategorii „Najlepsza książka roku”.

Dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN oraz **dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN** zostały nominowane w konkursie BohaterON. Nagroda ma na celu wyróżnienie osób i instytucji, których działania w szczególny sposób promują wiedzę o historii Polski XX wieku (lata 1918–1989) oraz edukację historyczno-patriotyczną, a także współczesny wyraz patriotyzmu i wcielania w życie wartości, jakimi kierowali się Powstańcy Warszawscy. Prof. Ćwiek-Rogalska została nominowana w kategorii „Twórca”, a prof. Roszak – w kategorii „Nauczyciel”.

Książka **dr. Pawła Levchuka** *Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce* została nominowana do Nagrody im. Jerzego Giedroycia. To już druga nominacja dla dr. Levchuka w tym konkursie (poprzednią otrzymał w 2021 roku za monografię *Trójjęzyczność ukraińsko-rosyjsko-polska Ukraińców niepolskiego pochodzenia*). Monografię *Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce* nominowano także do Międzynarodowej Nagrody im. Iwana Franki. Książkę zgłosił do nagrody prof. Michael Moser z Instytutu Sławistyki Uniwersytetu Wiedeńskiego. Łącznie do nagrody nominowano 15 prac naukowych.

Dr Katarzyna Taczyńska otrzymała prestiżowe stypendium Manya Friedman Memorial Fellowship na realizację projektu „A Soldier and a Doll: The Holocaust in Post-Yugoslav Memory”. W ramach stypendium dr Taczyńska będzie prowadzić badania w Jack, Joseph and Morton Mandel Center for Advanced Holocaust Studies działającym przy United States Holocaust Memorial Museum w Waszyngtonie. The Mandel Center działa na rzecz zwiększenia widoczności, znaczenia i rozwoju badań nad Zagładą w Stanach Zjednoczonych i na świecie, a także nad trwałością i aktualnością pamięci o Holokauście.

Dr Claudia Snochowska-Gonzalez otrzymała od Fundacji Pruskiego Dziedzictwa Kulturowego (Stiftung Preußischer Kulturbesitz) stypendium na kwerendę badawczą w Tajnym Archiwum Państwowym Fundacji Pruskiego Dziedzictwa Kulturowego (Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz) w Berlinie. Przez miesiąc – od 19 stycznia do 19

lutego 2026 roku – naukowczynie będzie prowadzić badania w ramach projektu „Karmienie ciała narodu. Polskie i niemieckie nacjonalistki we wschodnich prowincjach Rzeszy Niemieckiej na przełomie XIX i XX wieku”. Bohaterkami projektu są kobiety, które na przełomie XIX i XX wieku zamieszkiwały wschodnie rubieże Cesarstwa Niemieckiego i były aktywne w polskich i niemieckich radykalnych ruchach nacjonalistycznych, reprezentowanych na ziemiach polskich głównie przez Narodową Demokrację, a w Rzeszy Niemieckiej przez ruch volkistowski. Kobiety te uważały za swoje najważniejsze zadanie „karmienie ciała narodu”, polegające nie tylko na rodzeniu i wychowywaniu dzieci oraz nieustannym troszczeniu się o ich narodową edukację i kulturową „czystość”, ale także na właściwym zarządzaniu narodowym gospodarstwem – czyli na zapobieganiu rozwojowi tego drugiego, wrogiego narodu. Dr Snochowska-Gonzalez koncentruje się na badaniu historii rywalizujących, siostrzanych organizacji i aktywistek nacjonalistycznych, ich działań, idei i instytucji, z którymi były związane. W ten sposób stara się zobrazować paradoksalną relację między nacjonalizmem polskim a niemieckim, którą nazywa „sztafetą nacjonalizacyjną”.

Prof. dr hab. Helena Krasowska oraz **prof. dr hab. Anna Engelking** otrzymały od Fundacji Lanckorońskich stypendia badawczo-naukowe na 2026 rok. Prof. Krasowska wyjedzie do Rumunii, a prof. Engelking do Londynu.

8. SUKCESY DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK

Doktorantki i doktoranci Instytutu Slawistyki PAN w 2025 roku z sukcesami realizowali granty własne oraz uczestniczyli w grantach starszych naukowców.

Mgr Andrzej Żak prowadzi grant NCN PRELUDIUM „Korelaty akustyczne akcentu w języku kaszubskim”.

Mgr Andrzej Żak oraz **mgr Kamil Czaiński** są uczestnikami projektu NCN SONATA BIS „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej”, którego kierowniczką jest prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska.

Mgr Andrzej Żak realizuje także grant NCN SONATA BIS pt. „Od wielojęzycznego korpusu równoległego do semantycznej mikro-typologii PERFECTUM w językach słowiańskich i bałtyckich” w zespole dr Doroty Klimek-Jankowskiej.

Mgr Maciej Olszewski uczestniczy w pracach zespołu dr hab. Grażyny Szwat-Gyłybowej, prof. IS PAN przy projekcie NCN OPUS, pt. „Topos ‘wmurowanej kobiety’ w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Węgier”.

Mgr Magdalena Bubík natomiast pracuje w zespole grantu ERC StG Project „Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945 (SpectralRecycling)”, którym kieruje dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN.

W ramach tych grantów doktorantki i doktoranci odbywali terenowe wyjazdy badawcze, zbierali i analizowali materiały oraz prezentowali wyniki swoich badań.

9. MONOGRAFIE PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN W 2025 ROKU

Monografie jednoautorskie

1. **Karolina Bielenin-Lenczowska**, *Шпагети со ајвар. Транслонално секојдневие на муслиманите во Македонија и во Италија*, przeł. **Karolina Bielenin-Lenczowska**, The Macedonian Student Ethnological Society, 352 ss.
2. **Joanna Goszczyńska**, *Kontury słowackiego modernizmu*, Wydawnictwo Akademickie SEDNO, 198 ss.
3. **Joanna Goszczyńska**, *Veľké spory malého národa*, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 188 ss.
4. **Irena Grudzińska-Gross** (pracowniczka emerytowana), *Wielka karuzela. Życie Aleksandra Weissberga-Cybulskiego*, Wydawnictwo Znak, 448 ss.
5. **Joanna Nowak**, *Między „panem świata” a „człowiekiem zwierzęciem”. Kategoria rasy w refleksji polskiej (1740–1863)*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 480 ss.
6. **Karolina Panz**, *„Chciałabym opowiedzieć, jak zginęło miasto...”. Zagłada żydowskich mieszkańców Nowego Targu*, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, 653 ss.
7. **Aliaksandr Smalianchuk**, *Раман Скірмунт (1868–1939): жыццянiс грамадзянiна Краю*, Biblioteka Grodzieńska, 704 ss.

Monografie wieloautorskie

1. **Helena Krasowska**, Magdalena Pokrzyńska, Olexiy Sukhomlynov, *Testimony to a Vanishing Heritage. The Polish Language in Bukovina*, Peter Lang Publishing Group, 263 ss.
2. **Tymoteusz Król**, Mariola Tymochowicz, Anna Weronika Brzezińska, Kinga Czerwińska, Katarzyna Helak, Małgorzata Kunecka, Joanna Minksztym, Elżbieta Piskorz-Branekova, Stanisława Trebunia-Staszek, *Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych, tom 2. Elementy odzieży*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 493 ss.

Monografie pod redakcją pracowniczek i pracowników IS PAN

1. Alina Margolis-Edelman, *The Warsaw Ghetto's Little Nurse: The Memoirs of Alina Margolis-Edelman*, opr. **Irena Grudzińska-Gross** (pracowniczka emerytowana), Central European University Press, 2025, ISBN 9633868645, 130 ss.
2. *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, red. Jerzy Bartmiński, Tom 6. Rodzina, red. **Dorota Pazio-Włazłowska**, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 534 ss.
3. *Myślenie ciałem. Perspektywy interdyscyplinarne*, red. **Joanna Roszak**, Ewa Pytel-Bartnik, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 212 ss.
4. *Program nauczania języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego w liceum ogólnokształcącym*, red. **Paweł Levchuk**, Księgarnia Akademicka, ss. 82.
5. *Program nauczania języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego w szkole podstawowej*, red. **Paweł Levchuk**, Księgarnia Akademicka, ss. 78.
6. *Spuścizna Zdzisława Stieberta wobec dawnych i nowych tendencji w językoznawstwie sławistycznym*, red. **Dorota K. Rembiszewska**, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 218 ss.
7. *Terapia w musicalu. Musical jako terapia. Emocje – afekty – psyche*, red. Joanna Maleszyńska, **Joanna Roszak**, Rafał Koschany, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 238 ss.

8. *Wymysiöejer Gyangažjyty Fűśnana (Wilamowskie badania zaangażowane/Vilamovian engaged research)*, red. **Maciej Mętrak**, Uniwersytet Warszawski, ISBN 978-83-235-7080-6.
9. *Z polskich studiów slawistycznych. Tom 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu w roku 2025. Cz. 1: Literaturoznawstwo i kulturoznawstwo*, red. **Ryszard Grzesik, Dorota K. Rembiszewska**, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, 229 ss.
10. *Z polskich studiów slawistycznych. Tom 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu w roku 2025. Cz. 2. Językoznawstwo*, red. **Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Dorota K. Rembiszewska**, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, 273 ss.

III. TEMATY STATUTOWE

Instytut Slawistyki PAN prowadzi interdyscyplinarne badania nad językami, literaturami, historią i zagadnieniami narodowościowymi na obszarze Słowiańszczyzny. Prace naukowe w Instytucie Slawistyki PAN prowadzone są w ramach sześciu pól badawczych.

Tematy statutowe: **13**

1. POLE BADAWCZE: KULTUROWE DZIEDZICTWO SŁOWIAŃSZCZYZNY. BADANIA DIACHRONICZNE

Projekty realizowane w tym polu mają na celu badanie i opis duchowego dziedzictwa kulturowego narodów słowiańskich. Prowadzone są diachroniczne prace badawcze, dokumentacyjne i edytorskie, których efektem są leksykony, słowniki, atlasy, opracowania materiałowe, źródłowe i bibliograficzne, monografie autorskie i zbiorowe o fundamentalnym znaczeniu dla humanistyki. Wykonywane są unikatowe projekty z zakresu leksykografii, w tym Słownik prasłowiański. Powstają wielotomowe edycje tekstów źródłowych z zakresu historii i literatur słowiańskich. Prowadzone są interdyscyplinarne slawistyczne badania diachroniczne z zakresu historii języków słowiańskich, onomastyki, dialektologii historycznej, leksyki i języka pisarzy. Ponadto prowadzone są rusycystyczne i ukrainistyczne badania literaturoznawcze i kulturoznawcze (literatura, sztuka, teatrologia, antropologia kultury).

1.1. Slawistyczne i polonistyczno-latynistyczne badania historyczno-językowe

W ramach tematu prowadzone są oryginalne badania nad terminologią polską i słowiańską i perspektywie historycznej i językowej. Analizie podlegają zarówno teksty literackie i szeroko pojęta twórczość słowna, prowadzone są prace w oparciu o źródła historyczne, słowniki i leksykony, jak i dyskutowane są zebrane w trakcie badań terenowych materiały prezentujące uzusy językowe. Omawiane są specyficzne formy języka i jego zastosowania, relacje i wpływy terminologii i słownictwa niesłowiańskiego na język polski i inne języki słowiańskie. Poszukiwane są stałe cechy językowe oraz ich zmienne. Analiza dokonywana jest z uwzględnieniem szerokiego tła przemian historycznych, społecznych i kulturowych danego obszaru. Prowadzone prace odnoszą

się także do zjawisk fonetycznych i onomastyki. Celem tematu jest zbadanie zjawisk historyczno-językowych zachodzących w obszarze Słowiańszczyzny oraz relacji językowych na styku polsko-łacińskim.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Alena Rudenka

prof. dr hab. Piotr Sobotka

dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN

dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak, prof. IS PAN

dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

dr Wojciech Jasiński

dr Szymon Pogwizd

Współpraca: prof. dr hab. Zofia Zaron (UW), dr hab. Magdalena Żabowska, prof. UMK, dr hab. Agnieszka Słoboda, prof. UAM, dr Kacper Kardas (UMK), prof. dr Anna Kisiel (KU Leuven w Belgii)

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano zebrane materiały. Wygłoszono 4 referaty na konferencjach. Opublikowano 6 artykułów i 4 rozdziały w monografiach. Złożono do druku 5 artykułów.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Jankowiak Lucyna Agnieszka**, *Okoliczności powstania Słowniczka wyrazów psychiatrycznych Stanisława Janikowskiego z 1881 roku*, „Studia Historiae Scientiarum”, nr 24/2025, Polska Akademia Umiejętności, ISSN 2543-702X, s. 189-225.
2. **Jankowiak Lucyna Agnieszka**, *O najstarszych poświadczeniach w polszczyźnie leksemu „wartość”*, w: *Prace aksjologiczne. Język – literatura – kultura – media*, t. 5: *Etyka a estetyka*, red. nauk. Monika Kaczor, Radosław Sztyber, Edyta Bartkowiak, Uniwersytet Zielonogórski, 2025, ISBN 978-83-7842-571-7, s. 85-100.

3. **Pogwizd Szymon**, *Rozwój semantyczny kontynuantów prasłowiańskiego leksemu *KVASŦ w językach słowiańskich*, „Slavia Orientalis”, nr 74(1)/2025, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, ISSN 0037-6744, s. 105-121.
4. **Rudenka Alena**, *Charters of the Grand Duchy of Lithuania from the 14th-16th c.*, w: *XVIIe Congrès International des Slavistes. Livre des résumés*, t. 1 (Linguistique), Institut d'études slaves, 2025, ISBN 978-2-7204-0687-4, s. 144-151.
5. **Rudenka Alena**, *Mathematical knowledge in the Grand Duchy of Lithuania*, „Poznańskie Studia Slawistyczne”, nr 27/2024, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ISSN 2084-3011, s. 239-257.
6. **Sobotka Piotr**, *Pochodzenie słowiańskich wykładników 'prawdy' z perspektywy funkcjonalnej: uwagi etymologiczno-metodologiczne*, w: *Z polskich studiów slawistycznych, t. 14. Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu w roku 2025, cz. 2: Językoznawstwo*, red. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Dorota K. Rembiszewska, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, 2025, ISBN 978-83-68418-06-4, s. 230-250.
7. **Sobotka Piotr**, *Pojęcie i miejsce pragmatyki w koncepcji integralnego opisu języka Jurija Derenikowicza Apresjana*, „Etnolingwistyka. Problemy języka i kultury”, nr 37/2025, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, ISSN 0860-8032, s. 29-44.
8. **Sobotka Piotr**, Kisiel Anna, *Preposition-Pronominal Constructions*, w: *Encyclopedia of Slavic Languages and Linguistics Online*, red. Marc L. Greenberg, Brill, 2025.
9. **Sobotka Piotr**, Żabowska Magdalena, *Wariantywne realizacje wymaganych przez czasownik fraz przysłówkowych*, „Prace Filologiczne”, nr 80/2025, Uniwersytet Warszawski, ISSN 0138-0567, s. 301-324.
10. Żabowska Magdalena, **Sobotka Piotr**, *Czasowniki wymagające frazy przysłówkowej (preliminaria)*, „Prace Filologiczne”, nr 80/2025, Uniwersytet Warszawski, ISSN 0138-0567, s. 385-401.

1.2. Edycje tekstów źródłowych z zakresu historii Słowian, w tym relacje polsko-węgierskie

W ramach tematu prowadzone są prace archiwalne i źródłoznawcze odnoszące się do historii krajów i ludów słowiańskich oraz ich sąsiadów, a także zabytków literatury

słowiańskiej. Zebrane źródła są poddawane analizie, a następnie wydawane i upowszechniane czytelnikom polsko- i niepolskojęzycznym, dzięki czemu historia i twórczość słowiańska udostępniana jest poza słowiańskim obszarem kulturowym. Do edycji przygotowywane są zarówno pisma stare, jak i dwudziestowieczne. Celem tematu jest wzbogacenie wiedzy dotyczącej zjawisk z zakresu historii Słowian oraz edycja unikatowych źródeł z tego obszaru.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

dr Wojciech Mądry

dr Adrien Quéret-Podesta

Współpraca: dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM, mgr Barbara Grunwald-Hajdasz

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, kwerendy, opracowywano materiały, przygotowywano teksty, ich analizy, tłumaczenia i komentarze do tekstów.

1.3. Rusycystyczne i ukrainistyczne badania literaturoznawcze i kulturoznawcze

W ramach tematu prowadzone są interdyscyplinarne – zarówno literaturoznawcze, jak i odnoszące się do historii sztuki, antropologii i kulturoznawstwa – badania odnoszące się do literatury i twórczości artystycznej rosyjskiej i ukraińskiej. Badania mają na celu analizę zjawisk kulturowych w obrębie kultury rosyjskiej i ukraińskiej w perspektywie synchronicznej i diachronicznej. Podejmowane badania przyjmują zróżnicowaną metodologicznie perspektywę badawczą i odnoszą się do różnych zjawisk kulturowych (moda, wpływ innych kultur, urbanistyka) i gatunków literackich (powieść, dramat, twórczość słowna, tłumaczenia). Celem tematu jest zbadanie i analiza zjawisk kulturowych i literackich w obrębie kultury ukraińskiej i rosyjskiej.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

dr Elżbieta Kwiecińska

dr Katarzyna Roman-Rawska

dr Olha Tkachenko

Współpraca: dr Liudmyla Pidkuimukha, mgr Kacper Rosner-Leszczyński

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano materiały. Wygłoszono 1 referat na konferencji. Opublikowano 9 artykułów i 2 rozdziały w monografiach. Przygotowano 57. numer czasopisma „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”. Złożono do druku 1 artykuł.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Kwiecińska Elżbieta**, *„Espero que los ucranianos alienten nuevas voces en Polonia”*, w: *Ecos de Guerra. Perspectivas académicas sobre la invasión rusa a Ucrania*, red. Oleksandr Pankieiev, Canadian Institute of Ukrainian Studies, Manuscrita, 2025, ISBN 978-631-906-97-5-4, s. 181-190.
2. **Kwiecińska Elżbieta**, *I hope that Ukrainians will encourage new voices in Poland*, w: *Narratives of the Russo-Ukrainian War. A Look Within and Without*, red. Oleksandr Pankieiev, Columbia University Press, 2025, ISBN 978-3-8382-1964-6, s. 147-155.
3. **Kwiecińska Elżbieta**, (recenzja) *When war meets monuments: Mischa Gabowitsch, Mykola Homanyuk, Monuments and territory: War memorials in Russian-occupied Ukraine*. CEU Press, 2025, 238 pp., „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”, nr 57/2025, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2427, <https://doi.org/10.11649/sn.3552>
4. **Kwiecińska Elżbieta**, Bozhenko Anastasiia, *Trudne wspólne dziedzictwo Polski i Ukrainy a problem asymetrii (po rozpoczęciu pełnoskalowej wojny Rosji przeciw Ukrainie 24 lutego 2022 roku)*, „Studia Litteraria et Historica”, nr 13/2024 (wyd. 2025), Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2299-7571, s. 1-19.

5. **Kwiecińska Elżbieta**, Łukianow Małgorzata, *Multiple Positionalities of a Researcher. The Case of Polish Researchers Interviewing Ukrainian War Refugees in Poland*, „Communist and Post-Communist Studies”, kwiecień 2025, University of California Press, ISSN 0967-067X, s. 1-19.
6. **Osińska Katarzyna**, *Dromena, theatron albo „coś somatycznego, zmysłowego i fizjologicznego”. Teatr jako przedmiot refleksji i badań w rosyjskiej/radzieckiej nauce w latach dwudziestych XX wieku*, „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, nr 190/2025, Instytut im. Jerzego Grotowskiego, ISSN 2720-0043, <https://didaskalia.pl/pl/artykul/dromena-theatron-albo-cos-somatycznego-zmyslowego-i-fizjologicznego>
7. **Osińska Katarzyna**, *Krytyka i nostalgia. O problematyczności przełomu w rosyjskiej kulturze lat dziewięćdziesiątych*, „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, nr 185/2025, Instytut im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu, ISSN 2720-0043, s. 1-23.
8. **Osińska Katarzyna**, *Stanislavski. New and Old Perspectives*, „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, 2024, Instytut im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu, ISSN 2720-0043, s. 1-22.
9. **Osińska Katarzyna**, Szejko Natalia, *The Mystery of the Crime in Skotoprigonyevsk (Plot Analysis of The Brothers Karamazov from the Perspective of Literature Studies, Psychology and Psychiatry)*, „Journal of Psychology and Psychotherapy Research”, nr 9/2022, Savvy Science Publisher, ISSN 2313-1047, s. 12-21.
10. **Roman-Rawska Katarzyna**, Pisarska Justyna, *„Wojna — tak nazwiemy naszą córkę”. Rosyjskojęzyczna poezja (post)feministyczna po 2022 roku*, „Przegląd Rusycystyczny”, nr 189(1)/2025, Uniwersytet Śląski, ISSN: 0137-298X, s. 1-24.
11. **Tkachenko Olha**, *Decolonization Processes in User-Generated Content on Ukrainian YouTube During the Russo-Ukrainian War*, „Sprawy Narodościowe. Seria nowa”, nr 57/2025, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2427, s. 1-31.

2. POLE BADAWCZE: TOŻSAMOŚCI NARODOWE I REGIONALNE SŁOWIAN (MITY, IDEE, PAMIĘĆ ZBIOROWA)

Badania w tym polu są skoncentrowane na problematyce narodowościowej ze szczególnym uwzględnieniem pamięci zbiorowej, idei, mitów i mitologemiki, symboliki oraz zagadnień językowych. Badania teoretyczne dotyczą tożsamości narodów

słowiańskich (także polskiego) w kontekście integracji europejskiej i globalizacji. Prowadzone są teoretyczne studia narodowościowe nad relacjami Polski i Europy w ujęciu diachronicznym oraz badania nad etnicznością na terenie Słowiańszczyzny. Przedmiotem badań jest też antropologiczna interpretacja kultury współczesnej. Odrębnym podpołem są badania nad pamięcią społeczną (*memory studies*), w tym unikatowe badania nad białoruską pamięcią historyczną. Prowadzone są także kulturoznawcze studia nad tożsamością kulturową na Bałkanach.

2.1. Bałkanistyczne badania narodowościowe – mity i idee

Temat odnosi się do mitów funkcjonujących na obszarze Słowiańszczyzny oraz idei formatujących narody i etnosy słowiańskie na przestrzeni wieków po dzień dzisiejszy. Analizowane są trajektorie krążenia idei w świecie słowiańskim i pomiędzy Słowianami i innymi narodami oraz ich przekazu. Badacze przyglądają się duchowości i religijności Słowian oraz legendom i tradycjom ich kształtującym. Prowadzone są interdyscyplinarne badania w obrębie historii idei i historii kultury, antropologii, kulturoznawstwa i literaturoznawstwa. Prace badawcze dotyczą idei, twórczości artystycznej, praktyk performatywnych i wizualnych. Badania odnoszą się do konkretnych kultur, jak i a także prowadzone są analizy komparatystyczne. Celem tematu jest pogłębienie wiedzy dotyczącej procesów kulturowych i narodowościowych na Bałkanach.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie i wykonawca tematu:

prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

dr Anna Boguska

dr Ewelina Drzewiecka

dr Marzena Maciulewicz

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono badania terenowe. Opublikowano 3 artykuły i 1 rozdział w monografii. Złożono do druku 11 artykułów.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Bielenin-Lenczowska Karolina**, *Between the chance at a better life and abandonment: local responses to EU border regimes in North Macedonia*, „Narodna Umjetnost”, nr 62(2)/2025, Institut za etnologiju i folkloristiku, ISSN 0547-2504, s. 169-185.
2. **Boguska Anna**, *Intertekstualność „Żywych i martwych” Kristijana Milicia, czyli o filmowej retoryce zagrożenia jako języku uniwersalnym*, w: *Z polskich studiów slawistycznych, t. 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu w roku 2025, cz. 1: Literaturoznawstwo i kulturoznawstwo*, red. Ryszard Grzesik, Dorota K. Rembiszewska, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, 2025, ISBN 978-83-68418-01-9, s. 31-40.
3. **Boguska Anna**, *Inwersja, amplifikacja i transakcentacja jako podstawowe operacje adaptatorskie w filmie Vinka Brešana Svjedoci*, „Przekłady Literatur Słowiańskich”, nr 15/2025, ISSN 1899-9417, s. 1-21.
4. **Boguska Anna**, *Oblicza graniczności w sytuacji wojennej. Jeszcze raz o Świadkach Vinka Brešana*, „Poznańskie Studia Slawistyczne”, nr 29/2025, Instytut Filologii Słowiańskiej UAM w Poznaniu, ISSN 2084-3011, s. 179-196.

2.2. Badania nad pamięcią (memory studies): Białoruś, Litwa, Czechy

Temat odnosi się do nurtu badań nad pamięcią (*memory studies*). W ramach tematu prowadzone są badania zarówno pamięci jednostkowych na tle wydarzeń kulturowo-społecznych, uwarunkowań tworzenia się i przekazywania pamięci, analiza i interpretacja zjawisk historycznych, których artefakty ukryte są w przestrzeni społecznej i architekturze, miejsca pamięci, jak i strategie zarządzania pamięcią zbiorową oraz polityka pamięci na obszarze Słowiańszczyzny. Analizowane są materiały piśmienne i wizualne, archiwalne oraz zgromadzone w trakcie badań terenowych. Używana do badań

metodologia rozciąga się od metod biograficznych, *oral history*, analizy antropologicznej i wizualnej. W tematykę badań pamięciologicznych wpisuje się też analiza projektów tożsamości.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawca tematu:

prof. dr hab. Anna Engelking

prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk

dr Małgorzata Kasner

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały oraz prowadzono badania terenowe i kwerendy badawcze. Wygłoszono 1 referat na konferencji i zorganizowano panel na kongresie. Opublikowano 5 artykułów i 2 rozdziały w monografiach. Złożono do druku 1 monografię.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Engelking Anna**, *Катэгорыя філасеіцкага гвалту як інструмент культурнай крытыкі. Выпадак польскага дыскурсу*, „Rocznik Centrum Studiów Białoruskich / Гадавік Цэнтра беларускіх студыяў”, nr 11/2025, Studium Europy Wschodniej UW, ISSN 2450-8144, s. 150-160.
2. **Kasner Małgorzata**, *Heterotopia afektywna jako narzędzie w badaniach nad pamięcią miasta (na przykładzie placu Łukiskiego w Wilnie)*, „Slavistica Vilnensis”, nr 70(2)/2025, Uniwersytet Wileński, ISSN 2351-6895, s. 1-16.
3. **Kasner Małgorzata**, *Litewskie powroty Józefa Mackiewicza. Transmisja pamięci o Józefie Mackiewiczu w niepodległej Republice Litewskiej*, „Acta Baltico-Slavica”, nr 49/2025, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2389, s. 1-29.
4. **Smalianchuk Aliaksandr**, *Idea krajowa i białoruski ruch narodowy w latach 1905-1918*, w: *Polacy na Białorusi. Od powstania styczniowego do XXI wieku. Tom IX. W walce o narodowość, kulturę i tożsamość*, red. Tadeusz Gawin, Uniwersytet Warszawski, 2025, ISBN 978-83-67208-45-1, s. 227-250.

5. **Smalianchuk Aliaksandr**, *1945 год у гісторыі народаў і ў гістарычнай палітыцы Украіны, Беларусі, Літвы і Польшчы (dyskusja)*, „Rocznik Centrum Studiów Białoruskich”, nr 11/2025, ISSN 2450-8144, s. 23-49.
6. **Smalianchuk Aliaksandr**, *Краёвая ідэя ў беларускім нацыянальным Адраджэнні ў 1905-1914 гг.*, w: *Białoruś dawniej i dziś. Wybrane aspekty historyczne*, red. Jan Malicki, Uniwersytet Warszawski, 2025, ISBN 978-83-67208-49-9, s. 107-130.
7. **Smalianchuk Aliaksandr**, *Гісторык, які разумеў беларускі боль... (Jan Jerzy Milewski, 1950-2025)*, „Rocznik Centrum Studiów Białoruskich”, nr 11/2025, ISSN 2450-8144, s. 265-266.

2.3. Polska, Czechy i Słowacja w kontekście europejskim: idee, prądy, biografie

Temat obejmuje najważniejsze zagadnienia odnoszące się do współczesnej kultury polskiej, czeskiej i słowackiej w szerokim kontekście europejskim. Prowadzone badania dotyczą zarówno idei kształtujących się w od XIX wieku do dziś oraz ich operacjonalizacji przez poszczególne narody, najważniejszych prądów i obiegu idei na tym obszarze, jak i wpisujących się w te zjawiska i procesy biografii. Podejmowane są badania dotyczące kwestii kształtujących kultury narodowe Polski, Czech i Słowacji. Poruszane są także zagadnienia szersze, związane m.in. z edukacją na rzecz pokoju w państwach europejskich (*peace studies*), pamięci zbiorowej i obiegu idei. Celem tematu jest poszerzenie wiedzy dotyczącej współczesnych kultur zachodniosłowiańskich oraz ważnych dla nich zjawisk kulturowych i myślowych.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

prof. dr hab. Anna Engelking

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

dr hab. Katarzyna Wrześcińska, prof. IS PAN

dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN

dr Natalia Judzińska

dr Claudia Snochowska-Gonzalez

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały, prowadzono badania terenowe, kwerendy badawcze i warsztaty. Wygłoszono 6 referatów na konferencjach, zorganizowano 1 konferencję międzynarodową, wygłoszono 1 referat na konferencji. Opublikowano 1 monografię, 1 monografię w przekładzie, 4 artykuły i 10 rozdziałów w monografiach, zredagowano 1 monografię. Złożono do druku 1 artykuł.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Engelking Anna**, *Między etnologią, socjologią i językoznawstwem. Józef Obrębski w polu nauk społecznych*, „Łódzkie Studia Etnograficzne”, nr 64/2025, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, ISSN 2450-5544, s. 89-102.
2. **Engelking Anna**, *Nieznane oblicze polskiej antropologii sławistycznej. Spuścizna Józefa Obrębskiego i jej udostępnianie*, w: *Z polskich studiów sławistycznych, t. 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Sławistów w Paryżu w roku 2025, cz. 1: Literaturoznawstwo i kulturoznawstwo*, red. Ryszard Grzesik, Dorota K. Rembiszewska, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, 2025, ISBN 978-83-68418-01-9, s. 73-82.
3. **Engelking Anna**, *Postkolonializm Józefa Obrębskiego*, w: *Kultury religijne, kultury pogranicza. Kolaże etnograficzne prof. Magdaleny Zowczak podarowane*, red. Kamila Baraniecka-Olszewska, Julia Buyskykh, Agnieszka Kościańska, Magdalena Lubańska, Uniwersytet Warszawski, 2025, ISBN 978-83-235-6932-9, s. 15-32.
4. **Goszczyńska Joanna**, *Figury modernizmu w czeskiej i słowackiej prozie międzywojnia jako znaki identyfikacji kulturowej*, w: *Z polskich studiów sławistycznych, t. 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Sławistów w Paryżu w roku 2025, cz. 1: Literaturoznawstwo i kulturoznawstwo*, red. Ryszard Grzesik, Dorota K. Rembiszewska, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii

- Nauk, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, 2025, ISBN 978-83-68418-01-9, s. 99-106.
5. **Goszczyńska Joanna**, *Kontury słowackiego modernizmu*, Wydawnictwo Akademickie SEDNO, 2025, ISBN 978-83-7963-272-5, 198 ss.
 6. **Goszczyńska Joanna**, *Křehkost idyly*, w: *Bohumil Hrabal neidylický Přehlížený a ukryté aspekty jeho díla*, red. Jakub Češka, Marek Ďurčanský, Pavel Hošek, Scriptorium, 2025, ISBN 978-80-7649-067-3, s. 69-79.
 7. **Goszczyńska Joanna**, *Triády a labyrinty. Středoevropské podoby modernismu*, „Česká literatura”, nr 6/2025, Ústav pro českou literaturu, ISSN 0009-0468, s. 790-794.
 8. **Goszczyńska Joanna**, *Veľké spory malého národa*, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2025, ISBN 978-80-8202-287-5, 168 ss.
 9. **Judzińska Natalia**, Fiałkowska Kamila, *Reflections from the Borderlands: On hegemonic whiteness and the construction of Polish hostile environment*, w: *Migration and Race. Central and Eastern European Perspectives*, red. Kasia Narkowicz, Anna Gawlewicz, Konrad Pędziwiatr, Routledge, 2025, ISBN 9781003404040, <https://www.routledge.com/Migration-and-Race-Central-and-Eastern-European-Perspectives/Narkowicz-Gawlewicz-Pedziwiatr/p/book/9781032518152>
 10. **Judzińska Natalia**, Hajdarowicz Inga, *Walking along the borderscape. Borderwalk as a method of presenting and collecting data*, „Narodna Umjetnost”, nr 62(2)/2025, Institut za etnologiju i folkloristiku, ISSN 0547-2504, s. 61-80.
 11. **Roszak Joanna**, *Joga samotności. Uleczanie jogą w życiu ocalałych z Holokaustu (na podstawie tekstów literackich Irit Amiel, Jadwigi Stańczakowej i Leo Lipskiego)*, w: *Myślenie ciałem. Perspektywy interdyscyplinarne*, red. Joanna Roszak, Ewa Pytel-Bartnik, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2025, ISBN 978-83-66983-50-2, s. 33-58.
 12. **Roszak Joanna**, Pytel-Bartnik Ewa, *Ciało – powłoki dyscyplin. Wstęp*, w: *Myślenie ciałem. Perspektywy interdyscyplinarne*, red. Joanna Roszak, Ewa Pytel-Bartnik, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2025, ISBN 978-83-66983-50-2, s. 7-14.

13. **Roszak Joanna**, Pytel-Bartnik Ewa (red.), *Ciało – powłoki dyscyplin. Wstęp*, w: *Myślenie ciałem. Perspektywy interdyscyplinarne*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2025, ISBN 978-83-66983-50-2, 212 ss.
14. **Snochowska-Gonzalez Claudia**, *How do you feel in Polish? On men's emotions, the refusal of compassion and the politics of feelings of the National Democrats*, „Acta Poloniae Historica”, nr 131/2025, Instytut Historii PAN, ISSN 2450-8462, s. 105-128.
15. **Snochowska-Gonzalez Claudia**, *Male Poland, Global Ambitions, and the Turn Towards Discipline: Polish Nationalism at the Turn of the 20th Century in the Context of East-Central Europe*, w: *Gender and Nation in East Central Europe. An Uneasy History*, red. Marta Cieślak, Anna Müller, Bloomsbury Publishing, 2025, ISBN 9781666940589, s. 217-243.
16. **Tokarska-Bakir Joanna**, *Dwa razy dwa*, w: *1945. Nie koniec, nie początek*, red. Anna Bikont, Kamil Kijek, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, 2025, ISBN 978-83-971753-9-6, s. 99-108.
17. **Tokarska-Bakir Joanna**, *Two times two*, w: *1945. Not the End, Not the Beginning*, red. Anna Bikont, Kamil Kijek, POLIN Museum of the History of Polish Jews, 2025, ISBN 978-83-974364-0-4, s. 99-110.

3. POLE BADAWCZE: WIELOKULTUROWOŚĆ, KONTAKTY I POGRANICZA JĘZYKOWO-KULTUROWE. MNIJSZOŚCI (JĘZYKOWE, ETNICZNE, RELIGIJNE)

Badania koncentrują się wokół problematyki mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych, językowych. Uwzględniane są kwestie związane z pograniczami kulturowymi, w tym kontakty językowe. Prowadzone są badania empiryczne z zakresu dialektologii i socjolingwistyki, oparte na źródłach wywołanych, wymagające długotrwałych badań terenowych. Prowadzone są badania na zachodnim pograniczu Polski – polsko-niemieckim oraz wschodnim – polsko-litewsko-białoruskim i ukraińskim, szczególnie nad polskimi mniejszościami w krajach byłego Związku Radzieckiego.

3.1. Kontakty językowe i kulturowe: pogranicza słowiańsko-słowiańskie i słowiańsko-niesłowiańskie

Temat badawczy dotyczy różnych zjawisk kulturowych i językowych, które mają miejsce na obszarze Słowiańszczyzny i na terenach bezpośrednio z nim graniczących. Badania językoznawcze, antropologiczne i kulturoznawcze, odnoszące się zarówno do zjawisk współczesnych, jak i historycznych, prowadzone są przede wszystkim w perspektywie socjolingwistycznej, łączącej w sobie zainteresowanie zjawiskami społecznymi i językowymi. Analizie podlegają kontakty językowe i kulturowe społeczności słowiańskich, w tym także wspólnot mniejszościowych, z kulturami dominującymi, zarówno słowiańskimi, jak i niesłowiańskimi. Przedmiotem zainteresowania jest zachodząca zmiana językowa (zarówno wewnątrz języka, jak i jego przekazu) i metody jej odwracania, a także wpływ czynników językowych na zjawiska kulturowe i tożsamościowe. Celem tematu jest zbadanie zjawisk socjolingwistycznych na terenach słowiańskich i pogranicznych, a także poszerzenie wiedzy teoretycznej odnoszącej się do socjolingwistyki.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

prof. dr hab. Helena Krasowska

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

prof. dr hab. Anna Zielińska

dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

dr Gabriela Augustyniak-Żmuda

dr Tymoteusz Król

dr Paweł Levchuk

dr Irena Prawdzic-Jankowska

dr Piotr Szatkowski

Współpraca: **dr Małgorzata Ostrówka**

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, prowadzono badania terenowe oraz opracowywano materiały. Wygłoszono 4 referaty na konferencjach. Opublikowano 7 artykułów. Złożono do druku 1 rozdział w monografii.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Król Tymoteusz**, *Tłumaczenie Wilamowic. Przekłady na język wilamowski w XXI wieku z perspektywy autoetnograficznej*, „Przekładaniec. A Journal of Translation Studies”, nr 49/2024, Uniwersytet Jagielloński, ISSN 1425-6851, s. 76-89.
2. **Levchuk Paweł**, *Zmiana języka funkcjonalnie pierwszego. Studia przypadków młodych Ukraińców w Polsce*, „Przegląd Wschodnioeuropejski”, nr 16(2)/2025, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ISSN 2081-1128 s. 287-298.
3. **Rembiszewska Dorota K.**, *Siatkowski Janusz, Warmińska gwara wsi Bredynki w wymiarze dialektologii historycznej*, „Rozprawy Komisji Językowej”, nr 73/2025, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, ISSN 0076-0390, s. 393-402.
4. **Szatkowski Piotr**, *Between Standard Polish and Masurian: the Language of Masurian Elders Based on Field Research Data*, „Cognitive Studies / Études cognitives”, nr 25/2025, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2397, s. 1-13.
5. **Szatkowski Piotr**, *German Loanwords are the Core of the Masurian Dialect! Dialectal Masurian Germanisms Identified Through Field Research and Participatory Observation*, „Socjolingwistyka”, nr 39/2025, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2545-0468, s. 29-45.
6. **Zielińska Anna, Prawdzic-Jankowska Irena**, *Kann Zweisprachigkeit eine Chance für Erfolg und Zufriedenheit im Leben sein? Ergebnisse eines Forschungsprojekts über zweisprachige Familien in Deutschland*, „Jahrbuch des Wissenschaftlichen Zentrums der Polnischen Akademie der Wissenschaften in Wien”, nr 13/2024, Polnische Akademie der Wissenschaften, Wissenschaftliches Zentrum in Wien, ISSN 2520-5714, s. 191-216.
7. **Zielińska Anna**, *Konzeptualisierung der Zweisprachigkeit in den Sprachbiographien deutsch-polnischer Bilingualer*, „Welt der Slaven – Halbjahresschrift für Slawistik”, nr 70(2)/2025, Harrassowitz Verlag, ISSN 0043-2520, s. 224-249.

3.2. Badania mniejszościowe (*minority studies*): relacje żydowsko-słowiańskie

Temat badawczy obejmuje interdyscyplinarne badania z zakresu badań mniejszościowych (*minority studies*), prowadzonych przede wszystkim nad relacjami żydowsko-słowiańskimi, ze szczególnym uwzględnieniem relacji żydowsko-polskich oraz antysemityzmu. Przedmiotem badań są relacje mniejszość-większość prowadzone z uwzględnieniem koncepcji przemocy symbolicznej oraz kategorii piętna i traumy. Badania prowadzone są metodami analizy dyskursu (publicznego, prywatnego, artystycznego, wspomnieniowego, prasowego), kodów wizualnych i topograficznych, w oparciu o badania archiwalne oraz analizę strategii narracyjnych. W centrum badań znajduje się doświadczenie zagłady. W trakcie badań wypracowywane są oryginalne ujęcia oraz narzędzia służące do analizy tych zjawisk.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawca tematu:

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

dr Natalia Judzińska

dr Konrad Matyjaszek

Współpraca: dr Katrin Stoll

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały, prowadzono kwerendy badawcze i działania popularyzujące naukę. Organizowano i prowadzono cykliczne otwarte seminaria naukowe w Instytucie Sławistyki PAN (8 spotkań). Opublikowano 1 artykuł i 2 rozdziały w monografiach.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Janicka Elżbieta**, *Aryan papers*, w: *1945. Not the End, Not the Beginning*, red. Anna Bikont, Kamil Kijek, Krzysztof Persak, Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, 2025, ISBN 978-83-67872-27-0; 978-83-974364-0-4, s. 175-182.
2. **Janicka Elżbieta**, *Aryjskie papiery*, w: *1945. Nie koniec, nie początek*, red. Anna Bikont, Kamil Kijek, Krzysztof Persak, Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela

Ringelbluma, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, 2025, ISBN 978-83-67872-26-3; 978-83-971753-9-6, s. 173-179.

3. **Judzińska Natalia**, *Beyond the margins. (Why) do we need minority heroines?*, „Widok. Teorie i Praktyki Kultury Wizualnej”, nr 43/2025, Uniwersytet SWPS, ISSN 2300-200X.

4. POLE BADAWCZE: JĘZYKOWY OBRAZ ŚWIATA

W ramach tego pola rozwijane są badania porównawcze nad językowym obrazem świata w skali ponadnarodowej, ogólnosłowiańskiej i szerzej – europejskiej. Przedmiotem zainteresowania jest mentalność człowieka postrzegającego świat w perspektywie określonej przez jego wspólnotę językową i kulturową oraz sam człowiek jako podmiot kultury tej wspólnoty. Istotną kwestią są także problemy tożsamości wspólnotowej (zbiorowej), zwłaszcza narodowej oraz tożsamość jednostki, uczestniczącej w kilku kręgach wspólnotowych. Badania są prowadzone przede wszystkim na materiale języków słowiańskich. Przy Instytucie Slawistyki PAN współafiliowane jest konwersatorium EUROJOS („Językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów na tle porównawczym”), w ramach którego koordynowane są badania ponad 120 naukowców z różnych krajów świata, w tym z Japonii i Australii.

4.1. Językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów na tle porównawczym

Temat obejmuje realizację badań etnolingwistycznych dotyczących językowego obrazu świata. Najważniejsze prace prowadzone są w ramach międzynarodowego konwersatorium EUROJOS, afiliowanego przy Instytucie Slawistyki PAN (od 2009 roku), UMCS i Komisji Etnolingwistycznej MKS. W centrum zainteresowania realizatorów znajdują się analizy semantyczne prowadzone na materiale języków słowiańskich, a także innych wybranych języków z zamiarem dokonywania porównań międzyjęzykowych i międzykulturowych. Szczególna uwaga poświęcana jest nazwom wartości, przede wszystkim tym, które odgrywają istotną rolę we współczesnym świecie. W ramach EUROJOS-u powstają – odwołujące się do wypracowanej przez członków konwersatorium wspólnej metodologii – analizy wybranych conceptów, m.in. domu, rodziny, demokracji, duszy, a także opracowania porównawcze.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

prof. dr hab. Alena Rudenka

dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN

Współpraca: badacze i badaczki z Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS oraz naukowcy i naukowczynie z ośrodków krajowych i zagranicznych

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano materiały. Wygłoszono 6 referatów na konferencjach. Opublikowano 3 artykuły i 4 rozdziały w monografiach, zredagowano 1 monografię.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *Fat studies – перспективное направление исследований русского языка?*, „Болгарская русистика”, nr 3/2024, Общество русистов Болгарии, ISSN 0323-9160, s. 9-24.
2. **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *Kto należy do rodziny? O trudnej odpowiedzi na pozornie banalne pytanie*, „Rasprave”, nr 51(1)/2025, Instytut za hrvatski jezik, ISSN 1331-6745, s. 1-20.
3. **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *Rodzina – koncept o wielu obliczach*, w: *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, red. Jerzy Bartmiński, Tom 6. Rodzina, red. Dorota Pazio-Wlazłowska, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Slawistyczna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2025, e-ISBN 978-83-66369-90-0 (ISPAN); ISBN (druk) 978-83-66369-86-3 (ISPAN); ISBN(druk) 978-83-68741-10-0 (UMCS); e-ISBN 978-83-68741-11-7 (UMCS), s. 17-27.
4. **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *Stygmatyzacja osób z otyłością we współczesnej polszczyźnie*, w: *Filologia – od/nowa. Język, literatura, kultura w epoce cyfrowej*, red. Tomasz Bilczewski, Karolina Górniak-Prasnal, Uniwersytet Jagielloński, 2025, ISBN 978-83-233-7684-2, s. 607-611.
5. **Pazio-Wlazłowska Dorota**, Bielińska-Gardziel Iwona, Żywicka Beata, *Rodzina w polskiej lingwokulturze*, w: *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, red. Jerzy Bartmiński, Tom 6. Rodzina, red. Dorota Pazio-Wlazłowska, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Slawistyczna, Uniwersytet Marii Curie-

Skłodowskiej, 2025, e-ISBN 978-83-66369-90-0 (ISPAN); ISBN (druk) 978-83-66369-86-3 (ISPAN); ISBN(druk) 978-83-68741-10-0 (UMCS); e-ISBN 978-83-68741-11-7 (UMCS), s. 55-109.

6. **Pazio-Wlazłowska Dorota** (red.), *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, red. Jerzy Bartmiński, *Tom 6. Rodzina*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2025, e-ISBN 978-83-66369-90-0 (ISPAN); ISBN (druk) 978-83-66369-86-3 (ISPAN); ISBN(druk) 978-83-68741-10-0 (UMCS); e-ISBN 978-83-68741-11-7 (UMCS), 534 ss.
7. **Rudenka Alena**, *Названия родины беларусов и украинцев: диахронический аспект*, w: *Languages and Cultures in Space and Time*, t. 11(1), Универзитет, Филозофски факултет, 2024, ISBN 978-86-6065-878-6, s. 425-440.
8. **Rudenka Alena**, *Концепт "родина" по данным беларусскоязычных текстов (Koncept "ojczyzna" w tekstach białoruskich)*, „Slavia Orientalis”, nr LXXIII(4)/2024, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, ISSN 0037-6744, s. 147-163.

4.2. Słownik stereotypów i symboli ludowych

W ramach tematu prowadzone są prace nad stworzeniem wielotomowego „Słownika stereotypów i symboli ludowych”. Koncepcja „Słownika” jest nowatorska, uwzględniająca kognitywny nurt badań nad językiem i kulturą. Całość pomyślana jest jako zbiór artykułów hasłowych, opracowanych według koncepcji definicji kognitywnej, uwzględniającej stereotypową wiedzę o świecie, zawartą w ludowych tekstach mówionych, utrwalonych w społecznej świadomości. Opracowanie dokumentacji uwzględnia również zróżnicowanie gatunkowe tekstów, w których stereotypy realizowane są w odmienny sposób. Każdy z tomów obejmuje inny aspekt wiedzy o świecie, co w rezultacie przyniesie całościowy językowy obraz świata, uwzględniający bogaty kontekst kulturowy, w którym jest on realizowany.

Efekt: kolejne tomy *Słownika stereotypów i symboli ludowych*

Wykonawczynie tematu:

dr Agata Bielak

Współpraca: Zespół Etnolingwistyczny PAN-UMCS: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS, dr Anna Kaczan, dr Katarzyna Prorok, realizowany w ramach odrębnej umowy z UMCS

W 2025 roku w ramach tematu statutowego przygotowano artykuły hasłowe do *Słownika stereotypów i symboli ludowych*, t. 3 *Zwierzęta*, cz. 2 *Zwierzęta i ptactwo domowe* oraz cz. 3 *Zwierzęta dzikie*, uzupełniono bibliografię do *Słownika stereotypów i symboli ludowych*, t. 3 *Zwierzęta*, cz. 2 *Zwierzęta i ptactwo domowe*.

5. POLE BADAWCZE: SŁAWISTYCZNE JĘZYKOZNAWSTWO SYNCHRONICZNE: BADANIA KONFRONTATYWNE, SEMANTYKA, KOGNITYWIZM, LINGWISTYKA KORPUSOWA

W ramach pola badawczego prowadzone są językoznawcze badania konfrontatywne i kognitywne. Przygotowywane są słowniki wielojęzyczne oraz opracowania korpusowe języków słowiańskich. Prace odbywają się w ramach międzynarodowych projektów interdyscyplinarnych, w których współpracują lingwiści i informatycy. Rozwijana jest sławistyczna lingwistyka korpusowa, badania konfrontatywne słowiańsko-słowiańskie i słowiańsko-niesłowiańskie.

5.1. Sławistyczne językoznawstwo synchroniczne

W ramach tematu prowadzone są badania odnoszące się do całego obszaru Słowiańszczyzny, z uwzględnieniem badań fonetycznych i onomastycznych, semantyki i pragmatyki językowej, badań współczesnej leksyki i słowotwórstwa oraz frazeologii. Badania prowadzone są przy zastosowaniu metodologii językoznawczej, z nastawieniem na użycie nowych metod i technologii, zwłaszcza w odniesieniu do językoznawstwa korpusowego i konfrontatywnego. Uzyskane materiały są analizowane na szerokim tle kulturowym, społecznym i historycznym. Prowadzona jest też analiza możliwości wykorzystania badań lingwistycznych w językoznawstwie komputerowym i w nowych technologiach. Celem tematu jest pogłębienie wiedzy obejmującej sławistyczne językoznawstwo synchroniczne.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie i wykonawcy tematu:

dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

dr Jakub Banasiak

dr Marcin Fastyn

dr Paweł Kowalski

Współpraca: **dr Roman Tymoshuk**, Rolandas Kregždys, Danuta Roszko i inni

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze. Opracowywano materiały i prowadzono badania terenowe. Opublikowano 5 artykułów i 2 rozdziały w monografiach. Złożono do druku 1 artykuł.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Banasiak Jakub**, *On the "Articlization" of the Porpositional argument in Bulgarian (in comparison to Polish)*, „Slavia Meridionalis”, nr 25/2025, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2400, s. 1-20.
2. **Banasiak Jakub**, *TRUTH as a Relation (in the Predicate–Argument Model)*, „Cognitive Studies / Études cognitives”, nr 25/2025, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2397, s. 1-10.
3. **Banasiak Jakub**, *Семантичната категория определеност/неопределеност в светлината на темо-ремната структура (в българския и полския език)*, w: *Нова чуждестранна българистика*, red. Магдалена Абаджиева, Цветелина Георгиева, Милен Томов, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов”, 2025, ISBN 9786192455446, s. 90-101.
4. **Banasiak Jakub**, *Кондензационни процеси в български и полски изречения, изразяващи причинно-следствени отношения*, „Balgarski ezik”, nr 4/2025, Institute for Bulgarian Language, ISSN 0005-4283, s. 13-30.
5. **Duškin Maksim**, *Как будет keliolika по-руски? О семантике, прагматике литовского слова, а также вопросах его перевода*, „Acta Baltico-Slavica”, nr 49/2025, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, ISSN 2392-2389, s. 1-26.
6. **Duškin Maksim**, *О прагматике числовой приблизительности (на материале русского языка)*, „Slavistična Revija”, Slavistično društvo Slovenije, nr 73(3)/2025, ISSN 1855-7570, s. 451-466.

7. **Fastyn Marcin, Tymoshuk Roman**, Blagoeva Diana, *Frazeologiczna homonimia międzyjęzykowa (na materiale bułgarskim, polskim i ukraińskim)*, w: *Нова чуждестранна българистика*, red. Magdalena Abadzhieva, Tsvetelina Georgieva, Milen Tomov, Bulgarian Academy of Sciences, 2025, ISBN 978-619-245-544-6, s. 58-71.

6. POLE BADAWCZE: BADANIA SLAWISTYCZNE NA ŚWIECIE. SLAWISTYCZNA INFORMACJA NAUKOWA

Projekty realizowane w tym polu mają na celu podjęcie naukowej refleksji nad zadaniami i rozwojem slawistyki, zarówno w perspektywie historycznej, jak i współczesnej. Celem jest także koordynacja prac w zakresie międzynarodowej bibliografii językoznawstwa slawistycznego, badania w zakresie nowoczesnych metod informacji dokumentacyjnej slawistyki językoznawczej, a także tworzenie bazy spuścizn pracowników naukowych Instytutu Slawistyki PAN. Powstaje slawistyczna bibliografia on-line iSybislaw oraz repozytorium slawistyczne iReteslaw. Prace te przyczyniają się do upowszechniania osiągnięć slawistyki w świecie.

6.1. Slawiści polscy i zagraniczni: badania archiwalne i opracowania dorobku

W ramach tematu tworzone są zbiory archiwalne związane z badaczami i badaczkami z kręgu Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. Materiały te poddawane są analizie i służą do badań nad językami i literaturą narodów słowiańskich. Prowadzona jest też meta-refleksja nad słowianoznawstwem i slawistyką w perspektywie diachronicznej i synchronicznej. Powstają zbiory, opracowania i biografie uczonych slawistów. Celem badań jest udokumentowanie i analiza dorobku polskiej slawistyki oraz slawistyki światowej.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie i wykonawca tematu:

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

dr Elżbieta Kwiecińska

dr Wojciech Mądry

Współpraca: **dr Małgorzata Ostrówka**, dr Tetiana Lopashchuk, dr Bożena Kozakiewicz (Viadrina Center for Polish and Ukrainian Studies, Frankfurt nad Odrą/Słubice)

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono kwerendy badawcze. Opublikowano artykuły na blogu naukowym. Wygłoszono 1 referat na konferencji. Opublikowano 1 artykuł. Złożono do druku 1 artykuł.

Tekst opublikowany w ramach tematu statutowego w 2025 roku:

1. **Rembiszewska Dorota K.**, *Polonista, bohemista, bułgarysta, badacz pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego i germanista. O profesorze Januszu Siatkowskim (1929–2025)*, „Rocznik Slawistyczny”, nr 73/2025, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, ISSN 0080-3588, s. 3-18.

6.2. Slawistyczna informacja naukowa: badania bibliometryczne i bibliograficzne

Temat odnosi się do tworzonych przy Instytucie Slawistyki PAN systemów informacyjno-wyszukiwawczych oraz repozytoriów tekstów slawistycznych. Prowadzone są prace nad stworzeniem nowoczesnej informacji bibliograficznej, a także teoretyczna i metodologiczna refleksja nad nią. Informacja taka ma zaspokajać potrzeby informacyjne użytkowników: językoznawców, a także innych osób interesujących się zagadnieniami języków słowiańskich i studiami kontrastywnymi słowiańsko-niesłowiańskimi, oraz efektywne udostępnianie wiedzy odnoszącej się do dziedziny językoznawstwa slawistycznego.

Efekt: rozbudowywanie, funkcjonowanie i zabezpieczanie systemu informacyjno-wyszukiwawczego *iSybislaw* oraz internetowego repozytorium *iReteslaw*.

Wykonawcy tematu:

dr Jakub Banasiak

dr Marcin Fastyn

dr Paweł Kowalski

Współpraca: **dr Roman Tymoshuk**, **dr Dorota Leśniewska**, **mgr Piotr Otręba**

W 2025 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i metodologiczne poświęcone opracowaniu materiałów bibliograficznych (kontrola i weryfikacja zbioru słów kluczowych; prace koncepcyjne nad modernizacją i usprawnieniem systemu; opracowanie i wprowadzenie kilkudziesięciu rekordów; przeniesienie licznych rekordów z dotychczasowego zasobu repozytorium do nowej wersji systemu; przygotowanie umowy dwustronnej z Bułgarią; prace nad wielojęzycznym tezaurem słów kluczowych). Złożono do druku 1 artykuł i 1 rozdział w monografii.

IV. GRANTY

1. GRANT OTRZYMANY W 2025 ROKU, KTÓREGO REALIZACJA ROZPOCZNIE SIĘ W 2026 ROKU

Liczba: 1

Kierowniczka projektu: mgr Maria Bolek

Tytuł projektu: „Ideologie językowe i postawy wobec wschodniosłowiańskiej odmiany językowej na Polesiu Lubelskim: analiza lokalnego dyskursu w perspektywie socjolingwistycznej”

Nr rej.: 2025/57/N/HS2/01259

Jednostka finansująca: NCN Preludium

Kwota: 125 940 PLN

2. GRANT EUROPEAN RESEARCH COUNCIL AFILIOWANY W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

Grant realizowany

Liczba: 1

Kierowniczka projektu: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945 (SpectralRecycling)

Wykonawca i wykonawczynie: dr Michal Korhel, mgr Karina Hoření, mgr Magdalena Bubík, dr Angelika Zanki (research facilitator/manager)

Okres realizacji: 2022–2027

Kwota: 1 499 465.00 EUR

Numer projektu: 101041946

Konkurs: ERC Starting Grant

3. GRANTY NARODOWEGO CENTRUM NAUKI AFILIOWANE W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

Granty zakończone

Liczba: 6

Kierowniczka projektu: dr Anna Becker

Tytuł projektu: Nowa wielojęzyczna rzeczywistość w polskim szkolnictwie wyższym. Negocjacje praktyk językowych, tożsamości i ideologii w czasach bezprecedensowej migracji i odradzającego się nacjonalizmu

Okres realizacji: 01.04.2023–04.11.2025

Kwota: 785 334 PLN

Wykonawczynie: dr Anna Becker (kierowniczka), prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska (mentorka), Yelena Zakharova (stypendystka-doktorantka)

Numer projektu: 2022/45/P/HS2/02547

Konkurs: Polonez Bis

Efekty: 3 artykuły, konferencje, działania popularyzatorskie

Kierownik projektu: dr Anton Dinerstein

Tytuł projektu: Władza i tożsamość w rosyjskojęzycznym dyskursie politycznym. Przypadek Białorusi

Okres realizacji: 01.03.2023–28.02.2025

Kwota: 853 148 PLN

Wykonawcy: dr Anton Dinerstein (kierownik), prof. dr hab Anna Engelking (mentorka), Katsiaryna Darozhkina i Katarzyna Woźny (stypendystki)

Numer projektu: 2022/45/P/HS2/02636

Konkurs: Polonez Bis

Efekty: 1–2 artykuły, konferencje, działania popularyzatorskie

Kierownik projektu: dr Orest Semotiuk

Tytuł projektu: Śmiech podczas wojny. Rosyjska agresja w Ukrainie w karykaturach politycznych i memach

Okres realizacji: 01.04.2023–31.03.2025

Kwota: 771 658 PLN

Wykonawcy: dr Orest Semotiuk (kierownik), dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN (mentor), dr Yana Hladyr (wykonawczynie od 2024 roku)

Numer projektu: 2022/45/P/HS2/02536

Konkurs: Polonez Bis

Efekty: co najmniej 2 artykuły, konferencje, działania popularyzatorskie

Kierowniczka projektu: dr Ewelina Drzewiecka

Tytuł projektu: Sekularyzacja i literatura. Elity intelektualne w Bułgarii wobec problemu religii (1892–1944)

Numer projektu: 2019/35/D/HS2/00544

Wykonawczynie: dr Ewelina Drzewiecka

Kwota: 152 119 PLN

Typ konkursu: Sonata

Okres realizacji: 23.11.2020–22.11.2025

Przewidywany efekt projektu: manuskrypt monografii

Kierowniczka projektu: dr Sara Mićkec/Mitschke

Tytuł projektu: Strategie zachowania i transmisji języka mniejszościowego w mieszanych językowo górnołużyczko-niemieckich rodzinach na Górnych Łużycach w Niemczech

Numer projektu: 2020/37/N/HS2/01444

Opiekunka naukowa projektu: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Kwota: 108 001 PLN

Okres realizacji: 14.01.2021–13.01.2025

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 3 artykuły naukowe

Kierowniczka projektu: dr Olha Tkachenko

Tytuł projektu: Dekolonizacyjne procesy w ukraińskim segmencie YouTube po 24 lutego 2022 roku

Numer projektu: 2024/08/X/HS2/00066

Kwota: 25 884 PLN

Okres realizacji: 04.06.2024–03.09.2025

Typ konkursu: Miniatura

Efekt: artykuł

Granty w trakcie realizacji

Liczba: 11

Kierowniczka projektu: dr Katarzyna Taczyńska

Tytuł projektu: Żydowska, bałkańska, kobieca. Literatura bałkańskich Żydówek jako doświadczenie mniejszości

Numer projektu: 2022/47/B/HS2/00584

Wykonawczynie: dr Katarzyna Taczyńska

Kwota: 773 820 PLN

Okres realizacji: 23.08.2023–22.08.2026

Typ konkursu: Opus

Efekt: artykuły w czasopismach

Kierownik projektu: mgr Andrzej Żak

Tytuł projektu: Korelaty akustyczne akcentu w języku kaszubskim

Okres realizacji: 10.01.2023–09.02.2027

Kwota: 112 659 PLN

Numer projektu: 2022/45/N/HS2/02855

Opiekunka naukowa projektu: prof. dr hab. Irena Sawicka

Konkurs: Preludium

Efekty: 3 artykuły, konferencje

Kierowniczka projektu: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Dokumenty i biurokracja w regionach poniemieckich: państwowotwórczość, regulacja i kontrola w Polsce i Czechosłowacji (od lat 40. do 70. XX wieku)

Numer projektu: 2021/41/B/HS3/00118

Wykonawczynie: post-doc dr Izabela Mrzygłód

Kwota: 858 276 PLN

Okres realizacji: 03.02.2022–02.02.2027

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: 3 artykuły po angielsku

Kierowniczka projektu: dr Klaudia Kosicińska

Tytuł projektu: Codzienność między granicami. Mobilność, praktyki translokacyjne i sąsiedztwo w południowo-wschodniej Gruzji

Numer projektu: 2021/41/N/HS3/03814

Opiekunka naukowa projektu: prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

Kwota: 120 183 PLN

Okres realizacji: 07.02.2022–06.02.2026

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 2 artykuły w recenzowanych czasopismach po angielsku

Kierownik projektu: dr Tymoteusz Król

Tytuł projektu: Z Flandrii, przez Niemcy, do Polski. Analiza teorii etnogenezy Wilamowian

Numer projektu: 2021/41/N/HS3/01679

Opiekunka naukowa projektu: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Kwota: 161 570 PLN

Okres realizacji: 11.01.2022–10.01.2026

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 4 artykuły, w tym 2 po angielsku

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Tytuł projektu: Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej

Numer projektu: 2020/38/E/HS2/00006

Wykonawczynie i wykonawcy: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, post-doc: dr Maciej Mętrak, dr Karina Stempel-Gancarczyk, dr Agnieszka Wełpa-Siudek, dr Michał Kotnarowski, Anna Nikitiuk; doktoranci: mgr Kamil Czaiński, mgr Andrzej Żak

Kwota: 2 448 474 PLN

Typ konkursu: Sonata bis

Okres realizacji: 15.04.2021–14.04.2027

Przewidywany efekt projektu: 10 artykułów po angielsku, 2 wieloautorskie monografie po polsku z angielskimi streszczeniami

Kierowniczka projektu: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Topos »wmurowanej kobiety« w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier

Numer projektu: 2020/37/B/HS2/00152

Wykonawcy i wykonawczynie: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, 9 wykonawców: dr Rigels Halili, UW, dr Leszek Hensel, em., dr hab. Kazimierz Jurczak, prof. UJ, dr Przemysław Kordos, UW, dr Marzena Maciulewicz, dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk, dr Sylwia Siedlecka, UW, mgr Maciej Olszewski, dr Olga Bartosiewicz-Nikolov (post-doc)

Kwota: 1 445 306 PLN

Okres realizacji: 24.01.2021–25.09.2026

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: monografia i cykl artykułów

Kierownicy projektu: dr Marcin Starnawski (kierownik), dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN (część konsorcjum)

Tytuł projektu: Społeczność żydowska w Polsce w następstwie kampanii antysemitki lat 1967–1968. Doświadczenia biograficzne, przemiany tożsamości i dynamika środowiskowa

Numer projektu: 2020/39/D/HS3/02028

Wykonawcy i wykonawczynie: dr Marcin Starnawski, dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN, dr hab. Piotr Forecki, 3 stypendystów

Kwota: 941 992 PLN

Okres realizacji: 04.10.2021–03.10.2026

Typ konkursu: Sonata

Przewidywany efekt projektu: publikacje i udział w konferencjach

Kierowniczka projektu: dr Karolina Panz

Tytuł projektu: Oblicza przemytu na pograniczu polsko-słowackim w latach 1918–1949

Numer projektu: 2023/51/D/HS3/01105

Wykonawcy i wykonawczynie: dr Karolina Panz, dr Jolanta Kruszniewska (post-doc 1), dr Dariusz Nikiel (post-doc 2), stypendysta/doktorant, wykonawca

Kwota: 1 971 560 PLN

Okres realizacji: 28.11.2024–27.11.2027

Typ konkursu: Sonata

Przewidywany efekt projektu: 6 artykułów

Kierowniczka projektu: dr Yana Hladyr

Tytuł projektu: Zrodzone ze wstrząsów: katharsis sztuki ukraińskiej w treściach mediów kulturalnych (2022–2025)

Numer projektu: 2025/09/X/HS2/00411

Wykonawczynie: dr Yana Hladyr

Kwota: 22 051 PLN

Okres realizacji: 07.08.2024–06.08.2025

Typ konkursu: Miniatura

Efekt: artykuł, wirtualna baza danych naukowych

Kierowniczka projektu: dr Aneta Strzemżalska

Tytuł projektu: Społeczeństwo obywatelskie i etniczny nacjonalizm: etnograficzna perspektywa dekolonizacji współczesnej Armenii

Numer projektu: 2025/56/C/HS3/00247

Wykonawcy: dr Aneta Strzemżalska, wykonawca

Kwota: 763 218 PLN

Okres realizacji: 03.10.2025–02.10.2028

Typ konkursu: Sonatina

Przewidywany efekt projektu: 2 artykuły, staż zagraniczny, udział w konferencjach naukowych, działania popularyzatorskie (artykuły dziennikarskie, podcasty)

4. GRANTY W RAMACH NARODOWEGO PROGRAMU ROZWOJU HUMANISTYKI MEiN AFILIOWANE PRZY
INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

Granty w trakcie realizacji

Liczba: 6

Kierownik projektu: dr Paweł Levchuk

Tytuł projektu: Tłumaczenie monografii Trójjęzyczność ukraińsko-rosyjsko-polska
Ukraińców niepolskiego pochodzenia z języka polskiego na język angielski oraz
opublikowanie w wydawnictwie Vandenhoeck & Ruprecht

Numer projektu: NPRH/U21/SP/0142/2023/12

Kwota: 68 173,00 PLN

Okres realizacji: 10.11.2023–10.11.2026

Typ konkursu: NPRH Uniwersalia/12

Efekt: przekład monografii

Kierowniczka projektu: dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Słownik Bartłomieja z Bydgoszczy. Wersja łacińsko-polska

Numer projektu: NPRH/DN/SP/495056/2021/10

Wykonawcy i wykonawczynie: prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska, dr Anna
Lenartowicz-Zagrodna, prof. dr hab. Tadeusz Lewaszkiewicz, prof. dr hab. Marian Wesoły.

Kwota: 431 846 PLN

Okres realizacji: 2022–2027

Typ konkursu: Dziedzictwo Narodowe

Przewidywany efekt projektu: Opracowanie i wydanie *Słownika Bartłomieja z Bydgoszczy.*
Wersja łacińsko-polska. Lit A-Z

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Helena Krasowska

Tytuł projektu: Świadectwo zanikającego dziedzictwa. Encyklopedia wiedzy o Polakach
na Bukowinie Karpackiej oraz w Naddniestrzu

Numer projektu: 11H 20 0363 88

Kwota: 1 100 000 PLN

Okres realizacji: 05.04.2023–05.04.2028

Typ konkursu: Dziedzictwo Narodowe

Przewidywany efekt projektu: platforma multimedialna

Kierowniczka projektu: dr hab. Zofia Sawaniewska-Moch, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Egodokumenty Emilii Wróblewskiej z lat 1850-1886 – świadectwo życia i postaw ideowych Polki z kręgu inteligencji wileńskiej. Edycja cyfrowa 7 dzienników z opracowaniem krytycznym i e-monografia

Numer projektu: NPRH/F/SP/507578/2021/11

Wykonawczynie: dr Emilia Kolinko, doc. dr Irena Masojć, dr Olga Mastianica-Stankiewicz, dr Agnieszka Kozyra

Kwota: 631 285,20 PLN

Okres realizacji: 06.04.2023–06.04.2028

Typ konkursu: Fundamenty

Przewidywany efekt projektu: platforma cyfrowa, e-monografia naukowa

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Helena Krasowska

Tytuł projektu: Tłumaczenie na język angielski i opublikowanie w Wydawnictwie Naukowym Peter Lang książki *Górale polscy na Bukowinie Karpackiej. Studium socjolingwistyczne i leksykalne*

Numer projektu: NPRH/U21/SP/495462/2021/10

Kwota: 71 168,75 PLN

Okres realizacji: 27.01.2022–26.01.2026

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Edukacji i Nauki

Przewidywany efekt projektu: przekład monografii na język angielski i publikacja w wydawnictwie Peter Lang.

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Helena Krasowska

Tytuł projektu: Tłumaczenie na język angielski i opublikowanie w Wydawnictwie Naukowym Peter Lang monografii *Świadectwo zanikającego dziedzictwa. Mowa polska na Bukowinie: Rumunia-Ukraina*

Numer projektu: NPRH/U21/SP/507307/2021/11

Kwota: 70 655,00 PLN

Okres realizacji: 23.02.2022–22.02.2026

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Edukacji i Nauki

Przewidywany efekt projektu: przekład monografii na język angielski i publikacja w wydawnictwie Peter Lang

5. GRANTY MNiSW

Granty zakończone

Liczba: 1

Kierowniczkę projektu: dr Małgorzata Kasner, dr Olha Tkachenko

Tytuł projektu: 70 lat Instytutu Slawistyki PAN: tradycja i nowoczesność

Numer projektu: POPUL/SP/0307/2024/02

Kwota: 45 980,00 PLN

Okres realizacji: 01.07.2024–30.06.2025

Jednostka finansująca: MNiSW, Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja nauki

Efekt: debata, wystawa planszowa, materiały promocyjne

Granty realizowane

Liczba: 4

Jednorazowy grant dla **dr hab. Karoliny Ćwiek-Rogalskiej, prof. IS PAN**

Jednostka finansująca: MNiSW, Granty na Granty

Kierowniczka projektu: dr hab. Katarzyna Kotyńska

Tytuł projektu: Polemiki religijne wokół Unii Brzeskiej. Podręcznik dla humanistów

Numer projektu: NdS-II/SP/0273/2023/01

Wykonawcy i wykonawczynie: dr hab. Katarzyna Kotyńska, dr Tomasz Hodana, dr Valerii Zema

Okres realizacji: 15.11.2023–15.11.2026

Jednostka finansująca: MEiN, Nauka dla Społeczeństwa II

Efekt: podręcznik, prezentacje

Kwota: 137 463,00 PLN

Kierowniczka projektu: dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

Tytuł projektu: W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji

Numer projektu: POPUL/SP/0308/2024/02

Wykonawczynie: dr hab Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN, dr Kinga Capik, mgr Katarzyna Sosnowska-Gizińska

Kwota: 137 750,00 PLN

Okres realizacji: 01.12.2024–30.11.2026

Jednostka finansująca: MNiSW, Społeczna odpowiedzialność nauki II - Popularyzacja nauki

Efekt: warsztaty edukacyjne, wykłady performatywne

Kierownik projektu w IS PAN: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Wniesienie wkładu własnego do europejskiej infrastruktury badawczej „CLARIN ERIC – European Research Infrastructure Consortium: Common Language Resources and Technology Infrastructure – Wspólne Zasoby Językowe i Infrastruktura Technologiczna” na lata 2024–2026

Nr projektu: CLARIN-PL V

Wykonawcy i wykonawczynie: Konsorcjum CLARIN-PL, ZSiLK

Okres realizacji: 1.01.2024– 31.12.2026

Jednostka finansująca: MNiSW w ramach programu „Wsparcie udziału polskich zespołów naukowych w międzynarodowych projektach infrastruktury badawczej”

Konsorcjum: Politechnika Wrocławska, Instytut Podstaw Informatyki PAN, Instytut Sławistyki PAN, Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych, Uniwersytet Łódzki

6. GRANTY NAWA

Granty zakończone

Liczba: 2

Kierownik projektu: prof. Olexiy Sukhomlynov (Ukraina)

Tytuł projektu: (De)konstrukcje: konwersyjność modeli pogranicza w polskiej i ukraińskiej literaturach pierwszej połowy XX wieku

Okres realizacji: 01.09.2024–30.06.2025

Jednostka finansująca: NAWA, Polonista

Afiliacja: IS PAN

Kierowniczka projektu: dr Nataliia Zaika (Ukraina)

Tytuł projektu: Polityka językowa new-speakerów języka polskiego

Okres realizacji: 01.09.2024–31.08.2025

Jednostka finansująca: NAWA, Polonista

Afiliacja: IS PAN

Granty realizowane

Liczba: 1

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

Tytuł projektu: Robiwszy coś dla polskości – warsztaty języka polskiego i kultury polskiej

Okres realizacji: 17.11.2025–16.11.2026

Wykonawcy i wykonawczynie projektu: **prof. Dorota K. Rembiszewska** (kierowniczka projektu), prof. Marta Vojteková (koordynatorka z Uniwersytetu Preszowskiego), prof. dr hab. Kristina Rutkovska (koordynatorka z Uniwersytetu Wileńskiego), **prof. Helena Krasowska**, dr Barbara Żebrowska-Mazur, prof. Kazimierz Sikora, dr hab. Gustaw Juzala-Deprati, dr hab. Agnieszka Myszka, dr Wojciech Gruchała, dr Leszek Habrat, dr Marcin Jarząbek, mgr Violete Švaikovskaja,

Jednostka finansująca: NAWA, Promocja języka polskiego

Afiliacja: IS PAN

7. GRANTY W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW

Granty zakończone

Liczba: 3

Kierowniczka projektu: dr hab. Volha Labacheuskaya (Białoruś)

Tytuł projektu: On the border of cultures and national ideas: Mikhail Kustinsky (1829–1905) – ethnographer, archaeologist, photographer

Okres realizacji: 05.09.2025–13.12.2025

Jednostka finansująca: EU4Belarus-SALT

Afiliacja: IS PAN

Kierowniczka projektu: dr Tatsiana Trashchynskaya-Stsiapushyna (Białoruś)

Tytuł projektu: Między słowami – między obrazami. Adaptacje Wojciecha Jerzego Hasa

Okres realizacji: 06.01.2025–31.10.2025

Jednostka finansująca: EU4Belarus-SALT

Afiliacja: IS PAN

Kierownik projektu: dr Sergei Mudrov (Białoruś)

Tytuł projektu: Church-State Relations in the post-Communist World: the Cases of Belarus, Poland and Ukraine

Okres realizacji: 01.09.2024–01.06.2025

Jednostka finansująca: EU4Belarus-SALT

Afiliacja: IS PAN

Granty realizowane

Liczba: 1

Kierownik projektu: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: HIVE AI: Rozwój i pilotażowe wdrożenie dużych modeli językowych w polskiej administracji publicznej

Wykonawcy: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, Tomasz Bernaś, Valéry Trân Thiên

Okres realizacji: 20.02.2025–31.12.2025

Jednostka finansująca: Ministerstwo Cyfryzacji

Konsorcjum: Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy, Politechnika Wrocławska, Instytut Podstaw Informatyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy, Uniwersytet Łódzki, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława

Staszica w Krakowie – Akademickie Centrum Komputerowe Cyfronet AGH, Centralny Ośrodek Informatyki

GRANTY REALIZOWANE WE WSPÓŁPRACY Z FUNDACJĄ SŁAWISTYCZNĄ

Granty zakończone

Liczba: 1

Program Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Społeczna Odpowiedzialność Nauki II”

Kierownik projektu: dr Paweł Kowalski

Tytuł projektu: Grant „Rozbudowa i utrzymanie bazy danych światowego językoznawstwa sławistycznego i Sybisław”

Okres realizacji: 1.07.2023 -30.06.2025.

Jednostka finansująca: MNiSW, Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja nauki

Granty realizowane

Liczba: 2

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Helena Krasowska

Tytuł projektu: Bukowiński Festiwal Nauki IX-X

Numer projektu: POPUL/SN/0238/2024/02

Okres realizacji: 1.03.2024–12.12.2026

Jednostka finansująca: MNiSW, Społeczna odpowiedzialność nauki II - Popularyzacja nauki

Kierowniczką projektu: dr hab. Joanna Roszak, dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Tytuł projektu: Szeptuchy – na słowiańskich ścieżkach. Podcast o kulturze i teatrze w Europie środkowej

Okres realizacji: 2025–2026

Jednostka finansująca: KPO dla Kultury. Granty 2025. A2.5.1 Program wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju.

8. KONTRAKTY W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW UE

Granty realizowane

Liczba: 4

Kierowniczka projektu w IS PAN: dr Natalia Judzińska, kierowniczka konsorcjum Agnieszka Jabłońska (Fundacja Urban Memory – lider)

Tytuł projektu: RESCUE MEMORY: Activism, Arts and Public Remembrance (konsorcjum międzynarodowe: Instytut Sławistyki PAN, Festivalt, Fundacja Zapomniane, Fundacja Brama Cukermana, Fundacja JCC Warszawa, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, Marom Klub Egyesület – Marom Klub Egyesület, Eesti Juudi Kogukond MT, JULIUS-MAXIMILIANS-UNIVERSITÄT WÜRZBURG, CEJI, NO BORDER FOUNDATION, JUDISCHES ZENTRUM SYNAGOGUE FRAENKELUFER E. V.)

Okres realizacji: 2024–2025

Kwota dofinansowania: 47 565 EUR

Jednostka finansująca: Komisja Europejska, Citizens, Equality, Rights and Values programme

Kierownik projektu w IS PAN: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Cyfrowa Infrastruktura Badawcza dla Humanistyki i Nauk o Sztuce DARIAH-PL

Nr projektu: KPOD.01.18-IW.03-0013/23

Wykonawcy i wykonawczynie: Konsorcjum DARIAH-HUB, ZSiLK

Okres realizacji: 1.04.2024–30.06.2026

Jednostka finansująca: Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach inwestycji: A2.4.1 Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego

Konsorcjum: Instytut Podstaw Informatyki PAN, Uniwersytet Warszawski, Instytut Chemii Bioorganicznej PAN – Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, Instytut Badań Literackich PAN, Instytut Języka Polskiego PAN, Instytut Historii im. Tadeusza

Manteuffla PAN, Instytut Slawistyki PAN, Instytut Sztuki PAN, Politechnika Poznańska, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Kierownik projektu w IS PAN: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: CLARIN – Wspólne zasoby językowe i infrastruktura technologiczna

Nr projektu: FENG.02.04-IP.04-0004/24

Wykonawcy i wykonawczynie: Konsorcjum CLARIN-PL; ZSiLK

Okres realizacji: 01.01.2025–31.12.2027

Jednostka finansująca: Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021–2027 w ramach 2. priorytetu działania 2.4 Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki

Konsorcjum: Politechnika Wrocławska (lider), Instytut Podstaw Informatyki PAN, Instytut Slawistyki PAN, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Wrocławski

Członkini Core Group, Management Committee i liderka grupy roboczej WG3 „Language Vitality” COST Action: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Tytuł projektu: Language Plurality in Europe’s Changing Media Sphere (PLURILINGMEDIA)

Nr projektu: CA23105

Wykonawcy i wykonawczynie: Konsorcjum COST Action

Okres realizacji: 10.2024–10.2028

Jednostka finansująca: European Cooperation in Science and Technology (COST)

Afiliacja: European Center for Minority Issues, IS PAN – wykonawczynie prof. Nicole Dołowy-Rybińska

9. WNIOSKI O FINANSOWANIE PROJEKTÓW BADAWCZYCH ZŁOŻONE DO RÓŻNYCH PODMIOTÓW

Ogółem: 39

Liczba wniosków złożonych przez Instytut Slawistyki PAN w konkursach grantowych w roku 2025: **39**

Liczba wniosków Instytut Slawistyki PAN w rozpatrywaniu (wyniki zostaną ogłoszone w 2026 roku): **20**

9.1. Wykaz wniosków złożonych w konkursach Narodowego Centrum Nauki

Konkurs MAESTRO skierowany do doświadczonych naukowców i wspierający realizację pionierskich projektów badawczych o wysokim poziomie kompleksowości, które wykraczają poza dotychczasowy stan wiedzy i mają potencjał do znaczącego wpływu na rozwój dyscypliny naukowej

Tytuł projektu: Wyjść poza narodowościowe narracje. Materialne, przestrzenne i biograficzne ślady niemieckości w powojennej Polsce poza „Ziemią Odrzańską”

Kierowniczka: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

Program WEAVE–UNISONO wspiera realizację dwustronnych i wielostronnych projektów badawczych, umożliwiając złożenie wspólnego wniosku ocenianego przez jedną instytucję wiodącą, co sprzyja międzynarodowej współpracy

Tytuł projektu: Porównanie dwujęzyczności polsko-niemieckiej w Austrii, Niemczech i Szwajcarii: interakcja reżimów językowych i złożoności lingwistycznej

Kierownicy: prof. dr hab. Anna Zielińska (IS PAN), prof. Björn Hansen (Uniwersytet w Ratyźbonie), prof. Edyta Jurkiewicz-Rohrbacher (Uniwersytet w Hamburgu)

Konkurs OPUS na projekty badawcze, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów; konkurs przeznaczony jest dla naukowców na wszystkich etapach kariery naukowej

Tytuł projektu: Hybrydowe teksty polsko-ruskie XVI–XVIII wieku pisane alfabetem łacińskim: analiza i atrybucja

Kierowniczka: prof. dr hab. Alena Rudenka

Tytuł projektu: Prezydent Trump w politycznym dyskursie humorystycznym: od etykiety piwa do bohatera memów

Kierownik: dr Orest Semotiuk

Tytuł projektu: Pogrom w Rzeszowie w dniach 11–12 czerwca 1945 roku: studium porównawcze

Kierowniczka: prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

Tytuł projektu: Niepodległość narodowa i transformacja Żydów w Ukrainie i Litwie

Kierownik: dr Tomasz Jankowski

Tytuł projektu: Algorytmiczna wielojęzyczność, migracje i sprawiedliwość epistemiczna w szkolnictwie wyższym: studium porównawcze Polski i Niemiec

Kierowniczka: dr Anna Becker

Konkurs SONATA BIS przeznaczony dla naukowców od 5 do 12 lat po doktoracie ma na celu wspieranie tworzenie nowych zespołów badawczych, umożliwiając realizację ambitnych projektów naukowych oraz rozwój samodzielności naukowej

Tytuł projektu: Wizualizacje przemocy w Europie Środkowo-Wschodniej. Spojrzenie z ukosa na skopofilie i skopofobie

Kierowniczka: dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Konkurs SONATA na projekty badawcze, przeznaczony dla naukowców, którzy uzyskali stopień doktora w okresie od 2 do 7 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem

Tytuł projektu: Dekolonizacja 2.0: kapitalizm cyfrowy i mobilizacja epistemiczna w ukraińskim YouTube w latach 2021–2025

Kierowniczka: dr Olha Tkachenko

Konkurs SONATINA, którego celem jest wsparcie kariery młodych badaczy, poprzez stworzenie możliwości pełnoetatowego zatrudnienia i prowadzenia badań naukowych w Polsce oraz umożliwienie zdobycia wiedzy i doświadczenia podczas realizacji staży w wysokiej jakości zagranicznych ośrodkach naukowych.

Tytuł projektu: Społeczeństwo obywatelskie i etniczny nacjonalizm: etnograficzna perspektywa dekolonizacji współczesnej Armenii

Kierowniczka: dr Aneta Strzemżalska

Konkurs PRELUDIUM na projekty badawcze, przeznaczony dla naukowców bez stopnia doktora.

Tytuł projektu: Ideologie językowe i postawy wobec wschodniosłowiańskiej odmiany językowej na Polesiu Lubelskim: analiza lokalnego dyskursu w perspektywie socjolingwistycznej

Kierowniczka: mgr Maria Bolek

Opiekunka naukowa projektu: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Tytuł projektu: Farmaceuci na „Ziemiach Odzyskanych” w Polsce. Perspektywa historyczna i statystyczna (1944–1951) kształtowania się postaw zawodowych w warunkach postkonfliktowych

Kierownik: mgr Kacper Rosner-Leszczyński

Opiekunka naukowa projektu: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

Konkurs MINIATURA, do którego mogą być zgłaszane wnioski na realizację pojedynczego działania naukowego w jednej z wymienionych form: badań wstępnych/pilotażowych, kwerendy, stażu naukowego, wyjazdu badawczego albo wyjazdu konsultacyjnego

Tytuł projektu: Zrodzone ze wstrząsów: katharsis sztuki ukraińskiej w treściach mediów kulturalnych (2022–2025)

Kierowniczka: dr Yana Hladyr

Tytuł projektu: Obecność i utrzymanie języka ukraińskiego w edukacji dzieci migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce

Kierownik: dr Paweł Levchuk

Tytuł projektu: Czesi i czeskie państwo a Polska Mieszka I. Relacje polityczne

Kierownik: dr Wojciech Jasiński

9.2. Wykaz wniosków złożonych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki

Tytuł projektu: Słownik prasłowiański. Tom 9, 12–13 – wersja drukowana i elektroniczna

Kierownik projektu: prof. dr hab. Piotr Sobotka

Moduł: Dziedzictwo+

Tytuł projektu: Biografie (w) podróży. Krajobrazy graniczne na obrzeżach Unii Europejskiej na przykładzie granicy polsko-białoruskiej

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

Moduł: Nowe Wyzwania

Tytuł projektu: Kultura pamięci miasta postindustrialnego wobec aktualnych wyzwań społeczno-kulturowych. Przypadek historycznej mazowieckiej stolicy Iniarstwa – Żyrardowa

Kierowniczka projektu: dr Małgorzata Kasner

Moduł: Nowe Wyzwania

Tytuł projektu: Białoruś żyje!... w Polsce. Etnografia białoruskich środowisk twórczych

Kierowniczka projektu: dr Katarzyna Roman-Rawska

Moduł: Nowe Wyzwania

Tytuł projektu: Parampara. Joga jako szkoła czytania polskiej literatury od XVIII wieku do czasów współczesnych

Kierowniczka projektu: dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

Moduł: Sokrates – Książka upowszechniająca wyniki badań

9.3. Wykaz wniosków złożonych w innych konkursach MNiSW

Wektory Nauki – Konferencje Naukowe

Tytuł projektu: Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Obrazy przemocy. Przemoc obrazów”

Kierowniczka projektu: dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Granty na granty – promocja jakości V (Horyzont Europa)

Tytuł projektu: Dynamiczne izby pamięci – zestaw narzędzi dla muzeów społecznościowych w regionach post-przesiedleniowych

Kierowniczka projektu: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

[9.4. Wykaz wniosków złożonych w ramach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej](#)

Bekker – NAWA

Tytuł projektu: Repertuar językowy uchodźców wojennych z Ukrainy w Polsce i w Niemczech

Kierownik: dr Paweł Levchuk

NAWA – Promocja języka polskiego

Tytuł projektu: Robiwszy coś dla polskości – warsztaty języka polskiego i kultury polskiej

Kierowniczka: prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

NAWA – Naukowcy w potrzebie

Tytuł projektu: Powieści Floriana Czarnyszewicza jako źródło etnograficzne: relacje narodowościowe, stanowe i religijne

Kierowniczka: dr Alena Leshkevich

Tytuł projektu: Białoruska drobna szlachta i chłopci: relacje narodowościowe, stanowe i religijne

Kierowniczka: dr Alena Leshkevich

NAWA – ULAM

Tytuł projektu: Cyrillic manuscripts and Early Printed Books of the Kyiv Metropolis from the territory of the Polish-Lithuanian Commonwealth of the 16th-18th centuries, stored in Athonites monasteries, as sources of the history of spiritual and cultural relations with Mount Athos

Kierownik: dr Serhii Shumylo

9.5. Wykaz wniosków złożonych do Programów Ramowych UE

Kierowniczka: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Dynamic Memory Rooms Toolkit for Community Museums in Post-Displacement Regions

Grantodawca: Program ramowy Horyzont Europa: ERC Proof of Concept

Kierowniczka w IS PAN: dr Elżbieta Kwiecińska

Tytuł projektu: RECUPERAITE: REvisiting CULTural heritage for PEace and Resilience through AI and TESTimonies

Grantodawca: Program ramowy Horyzont Europa: HORIZON-CL2-2025-01-HERITAGE-07 Cultural Strategies for Peace: culture and creativity as catalysts for conflict prevention and post-conflict reconciliation

9.6. Wykaz wniosków złożonych do programów Maria Skłodowska-Curie Action (MSCA)

Kierownik: dr Emre Pshigusa

Tytuł projektu: Giving Voice to the Silenced: AI and Mozilla Common Voice for the Maintenance and Revitalization of Circassian

Program: MSCA Postdoctoral Fellowship

Mentorka IS PAN: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Kierownik: dr Jose Maria Garcia Martinez

Tytuł projektu: Changes on the Polish labour market after the outbreak of full scale war: Understanding refugee migration and key challenges

Program: MSCA Postdoctoral Fellowship

Mentorka IS PAN: prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

Kierowniczka: dr Joanna Maurer

Tytuł projektu: The Górkalka Myth in Souvenirs? Gender, Tourism, and the Representation of Highland Women in the Polish Western Carpathians

Program: MSCA Postdoctoral Fellowship

Mentorka IS PAN: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogłaska, prof. IS PAN

Kierowniczka: dr Tatyana Braga

Tytuł projektu: Language, Cultural Identity and Minority Rights in the Post-Soviet Borderlands of the EU: The Case of Bessarabia. The Case of Bessarabian Bulgarian Bulgarians and Gagauz in Ukraine and Moldova (BULGAGEU)

Program: MSCA Postdoctoral Fellowship

Mentorka IS PAN: prof. dr hab. Alena Rudenka

9.7. Wykaz wniosków złożonych do innych podmiotów

Kierowniczka w IS PAN: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Tytuł projektu: Mobile Virtual Learning for Indigenous Languages (IndyLan2)

Grantodawca: Erasmus+ and European Solidarity Corps National Agency (Foundation for the Development of the Education System) – Cooperation partnerships in adult education (KA220-ADU)

Kierownik: dr Paweł Levchuk

Tytuł projektu: Language Assessment and Education Policy for Migrant Children: A Polish-Ukrainian Model for Crisis and Post-Crisis Contexts

Grantodawca: Fundacja na rzecz Nauki Polskiej, FNP dla Ukrainy

Kierownik: dr Roman Tymoshuk

Tytuł projektu: TransformEd UA: Between the Language of Change and the Language of Resistance – Evolution of Educational Administration and School Language Education Terminology in Ukraine Amid War, Digital Transition, and EU-Driven Reforms (2020–2025)

Grantodawca: Fundacja na rzecz Nauki Polskiej, FNP dla Ukrainy

Kierownik: dr Anton Dinerstein

Tytuł projektu: Cultural constructions of power and identity in East Slavic languages:
Building a conceptual framework for political discourse assessment

Grantodawca: DAAD SAFE programme

Kierowniczką: dr Volha Labacheuskaya

Tytuł projektu: On the border of cultures and national ideas: Mikhail Kustinsky (1829–1905) – ethnographer, archaeologist, photographer

Program: EU4Belarus SALT

Mentor IS PAN: prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk

10. UCZESTNICTWO W GRANTACH AFILIOWANYCH POZA INSTYTUTEM SŁAWISTYKI PAN

Granty zakończone

Liczba: 4

Kierowniczką projektu: dr Elżbieta Binczycka-Gacek

Pracowniczką IS PAN: **prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska**

Tytuł projektu: Postkolonialne transformacje Karaibów: Między pamięcią a nowoczesnością

Okres realizacji: 29.09.2025–11.10.2025

Jednostka finansująca: Inicjatywa Doskonałości – UJ

Afiliacja: UJ

Kierownik projektu: dr Maciej Falski

Pracowniczką IS PAN: **dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk**

Tytuł projektu: Local communities at the Slavic-Italian-German borderland and the legacy of the Habsburg monarchy

Okres realizacji: 1.10.2024–31.03.2025

Jednostka finansująca: IDUB UW

Afiliacja: Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej UW

Kierowniczką projektu: prof. dr hab. Bożena Rozwadowska

Pracownicy IS PAN: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, dr Marcin Fastyn**

Tytuł projektu: „Inkubator Doskonałości Naukowej: Centrum Badań Korpusowych i Eksperymentalnych nad Językami Słowiańskimi SLAVICUS”

Okres realizacji: 2020–2025

Jednostka finansująca: IDUB

Afiliacja: Uniwersytet Wrocławski

Kierownik projektu: prof. Zsolt Enyedi

Pracowniczka IS PAN: **dr Izabela Mrzygłód**

Tytuł projektu: AUTHLIB – Neo-authoritarianisms in Europe and the liberal democratic response

Okres realizacji: 10.2022–09.2025

Jednostka finansująca: Horizon Europe

Afiliacja: Central European University

Granty realizowane

Liczba: 7

Kierowniczka projektu: dr Cordula Ratajczak

Pracowniczka IS PAN: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska.**

Tytuł projektu: ZARI – syć za serbsku řeč a regionalnu identitu / Netzwerk für sorbische Sprache und regionale Identität

Okres realizacji: 1.11.2022–31.12.2026

Jednostka finansująca: Założba za serbski lud / Stiftung für das sorbische Volk) w ramach programu „Sorbische Sprache und Kultur im Strukturwandel” w Saksonii ze środków Bundesministeriums für Inneres und Heimat

Afiliacja: DOMOWINA

Kierowniczka projektu: dr Dorota Klimek-Jankowska

Doktorant IS PAN: **mgr Andrzej Żak**

Tytuł projektu: „Od wielojęzycznego korpusu równoległego do semantycznej mikro-typologii PERFECTUM w językach słowiańskich i bałtyckich”

Okres realizacji: 1.11.2022–31.03.2026

Jednostka finansująca: NCN

Afiliacja: Uniwersytet Wrocławski, Wydział Filologiczny

Kierownik projektu: dr Robert Tomczak

Pracownik IS PAN: **dr Wojciech Jasiński**

Tytuł projektu: Wielkopolskie księgi miejskie w okresie nowożytnym - edycje źródłowe

Okres realizacji: 1.01.2023–13.10.2027

Jednostka finansująca: NPRH/Dziedzictwo Narodowe

Afiliacja: Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Kierownik projektu: Hennadij Korolov

Pracowniczka IS PAN: **dr Kwiecińska Elżbieta**

Tytuł projektu: Słownik pojęć polsko-ukraińskiego dyskursu historycznego

Okres realizacji: 2025–2026

Jednostka finansująca: Centrum Mieroszewskiego

Afiliacja: Centrum Mieroszewskiego

Kierownik projektu: dr hab. Piotr Grochowski, prof. UMK

Pracownik IS PAN: **dr Maciej Mętrak**

Tytuł projektu: Leksykon folkloru polskiego

Okres realizacji: 2022–2027

Jednostka finansująca: MNiSW–NPRH

Afiliacja: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze

Kierowniczka projektu: dr hab. Mariola Tymochowicz

Pracownik IS PAN: **dr Tymoteusz Król**

Tytuł projektu: Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych. Publikacja książki oraz upowszechnienie wyników w internecie na platformie strojeludowe.net

Okres realizacji: 30.06.2020–31.12.2025

Jednostka finansująca: MEiN, NPRH

Afiliacja: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze

Kierownik projektu: Guy Tilkin

Pracowniczka IS PAN: **dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN**

Tytuł projektu: CASSANDRA: Capacity Building for the Socially Engaged Storyteller

Okres realizacji: 1.01.2024–28.02.2026

Jednostka finansująca: European Cooperation projects (CREA-CULT-2023-COOP-1)

Afiliacja: Stowarzyszenie Grupa Studnia O.

V. PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

1. MONOGRAFIE AUTORSKIE

- **Karolina Bielenin-Lenczowska**, *Шпагети со ајвар. Транслонално секојдневие на муслиманите во Македонија и во Италија*, przeł. **Karolina Bielenin-Lenczowska**, The Macedonian Student Ethnological Society, 2025, ISBN 978-608-66779-5-4, ss. 352.

Książka jest zaktualizowaną wersją monografii Karoliny Bielenin-Lenczowskiej *Spaghetti z ajwarem. Translokalna codzienność muzułmanów w Macedonii i we Włoszech* (Wydawnictwa UW, 2015), przetłumaczoną przez autorkę na język macedoński.

Tematem książki jest migracja zarobkowa macedońskojęzycznych muzułmanów z Macedonii do Włoch. Tytuł odzwierciedla zmiany, jakie zachodzą w ich codziennym życiu. Materiały zebrane podczas badań etnograficznych posłużyły do analizy doświadczenia migracji, a zwłaszcza tego, jak różni się ono w wymiarze płciowym i międzypokoleniowym. Badanie transnarodowych czy translokalnych praktyk jest bardzo dynamiczne, książka pokazuje zatem pewien moment w indywidualnych i zbiorowych życiach Torbešów, przefiltrowany przez własne doświadczenie badaczki.

- **Joanna Goszczyńska**, *Kontury słowackiego modernizmu*, Wydawnictwo Akademickie SEDNO, 2025, ISBN 978-83-7963-272-5, 198 ss.

Książka stanowi pierwszą tak szeroko zakrojoną próbę zredefiniowania miejsca słowackiej prozy modernistycznej w kontekście literatury europejskiej. Ukazuje słowacki modernizm jako zjawisko zróżnicowane, otwarte na wpływy literatur światowych, ale zarazem głęboko zakorzenione w lokalnej tradycji. Wnikliwe sondy do wybranych utworów najważniejszych słowackich twórców międzywojnia, wzbogaca szerszy kontekst ich twórczości, a także szerszy kontekst kulturowy, odsłaniane są też niuanse mechanizmów kultury. Istotnym walorem monografii jest jej rewizyjny, komparatystyczny i interdyscyplinarny charakter. Nowatorskie interpretacje wpisują się w dyskurs maladyczny, dyskurs cielesności, badania nad traumą.

- **Joanna Goszczyńska**, *Veľké spory malého národa*, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2025, ISBN 9788082022875, 188 ss.

Przekład na język słowacki monografii *Wielkie spory małego narodu* z 2015 roku.

Książka poświęcona jest dziewiętnastowiecznej kulturze słowackiej, a zwłaszcza tym latom, kiedy kształtowała się nowoczesna idea narodowa. Był to okres burzliwych nierzadko sporów, jakie toczyły się wśród dziewiętnastowiecznych elit, sporów wielkich i ważnych, będących motorem ruchu narodowego. Słowacy, którzy należą do tzw. małych narodów, a ponadto w owym czasie nie państwowotwórczych, toczyli boje o prawo do samodzielnego bytu narodowego w złożonej sytuacji kulturowej. Generowało to poszukiwanie różnych rozwiązań w rozmaitych konstelacjach, nierzadko zmieniających się w zależności od sytuacji politycznej: od pozostania w ścisłych związkach z Czechami, poprzez ułożenie stosunków z Węgrami, po lojalność wobec Austrii, bądź skrajny panslawizm.

- **Irena Grudzińska-Gross** (pracowniczka emerytowana), *Wielka karuzela. Życie Aleksandra Weissberga-Cybulskiego*, Wydawnictwo Znak, 2025, ISBN 978-83-8367-210-6, 448 ss.

Publikacja przybliży niezwykle i dramatyczne losy Aleksandra Weissberga-Cybulskiego – fizyka, komunisty, hazardzisty i szpiega. Weissberg-Cybulski to także autor jednej z najważniejszych książek demaskujących terror stalinowski – *Wielkiej Czystki*. Monografia ukazuje nie tylko losy tytułowego bohatera, ale i świat idei, przyjaźni oraz dramatów XX wieku, w którym się poruszał – od kawiarni przedwojennego Berlina, przez więzienia ZSRR, pobyt w getcie w Polsce, po powojenny Paryż i wiele innych, których nie sposób tu wymienić.

Wydanie książki było możliwe dzięki dofinansowaniu z Narodowego Centrum Nauki w ramach grantu realizowanego w Instytucie Slawistyki PAN pt. „Intelektualna biografia Aleksandra Weissberga-Cybulskiego (1901–1964) i jego środowiska” (nr rej. 2019/35/B/HS3/01035).

- **Joanna Nowak**, *Między „panem świata” a „człowiekiem zwierzęciem”. Kategoria rasy w refleksji polskiej (1740–1863)*, „Kultura na Pograniczach”, t. 19, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2025, ISBN 978-83-66369-65-8, 480 ss.

Autorka rekonstruuje proces wynajdywania rasy w polskiej refleksji teoretycznej i pozanaukowej od połowy XVIII wieku do 1863 roku, czyli w okresie kształtowania się nauk o człowieku, aby między innymi uzupełnić lukę w literaturze przedmiotu dotyczącą najwcześniejszego etapu rozważań o różnicach rasowych w narracjach polskich. Zajmuje się poglądami zarówno przedstawicieli historii naturalnej, jak również reprezentantów szeroko rozumianej humanistyki (historyków, językoznawców, literaturoznawców itp.) z różnych centrów życia naukowego i intelektualnego Rzeczypospolitej Obojga Narodów, którzy konstruowali nowe wyobrażenia podziału świata ludzkiego na podstawie fizycznych i kulturowych odrębności między społecznościami, biorąc pod uwagę teorie współczesnych im uczonych z Zachodu. Obowiązujący model nauki sprowadzał się do porządkowania, klasyfikowania i budowania wartościujących hierarchii. Stan wiedzy z zakresu nauk biologicznych nie wystarczył do obalenia teorii o istnieniu – wyodrębnionych na podstawie wrodzonych cech – odmian, z których miał się składać gatunek ludzki, a oświeceniowy dogmat o wspólnej naturze ludzkiej niezależnej od koloru skóry i różnic anatomicznych nie wstrzymał podziałów na rasy lepsze i gorsze. Monografia została przygotowana w ramach grantu Narodowego Centrum Nauki nr 2016/21/B/HS3/03696.

- **Karolina Panz**, *„Chciałabym opowiedzieć, jak zginęło miasto...”. Zagłada żydowskich mieszkańców Nowego Targu*, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, 2025, ISBN 978-83-7683-228-9, 653 ss.

Książka jest efektem wieloletniej pracy badawczej, opartej na tysiącach dokumentów, fotografii, listów i zapisów archiwalnych. Z rozproszonych śladów autorka odtwarza obraz życia i zagłady społeczności żydowskiej Nowego Targu – świata, który przestał istnieć, ale pozostawił po sobie liczne ślady. Z cierpliwie gromadzonych materiałów snuje opowieść o ludziach, których życie i śmierć wplatały się w rzeczywistość prowincjonalnego miasteczka. Decydującym momentem w tej pracy było spotkanie z Janet Applefield, urodzoną jako Gustawa Singer. Dzięki niej i przekazanym przez nią materiałom możliwe stało się spojrzenie na historię nowotarskich Żydów także z perspektywy pojedynczej rodziny. Narracja książki toczy się więc dwutorowo – obejmuje losy rodziny Singerów oraz społeczności około dwóch tysięcy nowotarskich Żydów. Autorka nie szuka wyjątkowości ani typowości ich historii. Tworzy mikrohistoryczny

zapis tego, co niewyobrażalne, wyrażony przez możliwie najkonkretniej opisane losy ludzi, przywracając imiona i twarze ofiar Zagłady na polskiej prowincji.

- **Aliaksandr Smalianchuk**, *Раман Скірмунт (1868–1939): жыццянiс грамадзянiна Краю*, Biblioteka Grodzieńska, 2025, ISBN 978-83-7893-375-5, 704 ss.

Monografia należy biografistyki historycznej. Jest poświęcona życiu i działalności polityka Rosji, Białorusi i Polski Romana Skirmunta.

2. MONOGRAFIE WSPÓŁAUTORSKIE

- **Helena Krasowska**, Magdalena Pokrzyńska, Olexiy Sukhomlynov, *Testimony to a Vanishing Heritage. The Polish Language in Bukovina*, Peter Lang Publishing Group, 2025, ISBN 978-3-631-87961-0, 263 ss.

Publikacja dokumentująca mówioną polszczyznę najstarszych mieszkańców Bukowiny, regionu, w którym od wieków współistnieją różne języki, religie i tradycje. Pierwszy rozdział książki poświęcony jest procesom historyczno-kulturowym, które ukształtowały wyjątkowy pejzaż społeczny i duchowy Bukowiny, krainy pogranicza, gdzie przenikały się wpływy polskie, ukraińskie, rumuńskie, niemieckie i żydowskie. Polszczyzna bukowińska jest żywym świadectwem tego wielokulturowego dziedzictwa. Przez dziesięciolecia rozwijała się w izolacji od głównego nurtu języka polskiego, a zarazem w ciągłym dialogu z innymi tradycjami, stając się nośnikiem pamięci, wartości i lokalnej tożsamości. Publikacja ukazuje język jako klucz do zrozumienia świata Bukowiny, jej doświadczeń, relacji i sposobów widzenia rzeczywistości. To książka o języku, ale też o kulturze, pamięci i ludzkim świecie, który stopniowo znika. To praca, która, ocalając język, ocala także kulturę.

- **Tymoteusz Król**, Mariola Tymochowicz, Anna Weronika Brzezińska, Kinga Czerwińska, Katarzyna Helak, Małgorzata Kunecka, Joanna Minksztyrn, Elżbieta Piskorz-Branekova, Stanisława Trebunia-Staszeln, *Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych, tom 2. Elementy odzieży*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 2025, ISBN 978-83-64465-69-7, 493 ss.

Dwutomowy *Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych* to pierwsze w Polsce wydawnictwo, które w sposób kompleksowy prezentuje terminy i pojęcia związane z powstawaniem ubiorów tradycyjnych i strojów ludowych. Ukazuje się on w serii „Atlas Polskich Strojów Ludowych”, jako tom nr 50. To także wspaniałe podsumowanie dotychczasowej pracy autorek i autorów, którzy do tej pory opracowywali poszczególne zeszyty w układzie regionalnym.

3. TOMY POD REDAKCJĄ I WSPÓŁREDAKCJĄ NAUKOWĄ PRACOWNICZEK I PRACOWNIKÓW INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

- Alina Margolis-Edelman, *The Warsaw Ghetto's Little Nurse: The Memoirs of Alina Margolis-Edelman*, opr. **Irena Grudzińska-Gross** (pracowniczka emerytowana), Central European University Press, 2025, ISBN 9633868645, 130 ss.
- *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, red. Jerzy Bartmiński, *Tom 6. Rodzina*, red. **Dorota Pazio-Wlazłowska**, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 534 ss.
- *Myślenie ciałem. Perspektywy interdyscyplinarne*, red. **Joanna Roszak**, Ewa Pytel-Bartnik, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2025, ISBN 978-83-66983-50-2, 212 ss.
- *Program nauczania języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego w liceum ogólnokształcącym*, red. **Paweł Levchuk**, Księgarnia Akademicka, 2025, ISBN 978-83-8368-342-3, ss. 82.
- *Program nauczania języka ukraińskiego jako drugiego języka obcego w szkole podstawowej*, red. **Paweł Levchuk**, Księgarnia Akademicka, 2025, ISBN 978-83-8368-313-3, ss. 78.
- *Spuścizna Zdzisława Stieberta wobec dawnych i nowych tendencji w językoznawstwie sławistycznym*, red. **Dorota K. Rembiszewska**, ser. „Język na Pograniczach”, t. 51, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2025, ISBN 978-83-66369-22-1, 218 ss.
- *Terapia w musicalu. Musical jako terapia. Emocje – afekty – psyche*, red. Joanna Maleszyńska, **Joanna Roszak**, Rafał Koschany, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2025, 9788366983595, 238 ss.

- *Wymysiöejer Gyangažjyty Fűsnana (Wilamowskie badania zaangażowane/Vilamovian engaged research)*, red. **Maciej Mętrak**, Uniwersytet Warszawski, ISBN 978-83-235-7080-6.
- *Z polskich studiów slawistycznych. Tom 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu w roku 2025. Cz. 1: Literaturoznawstwo i kulturoznawstwo*, red. **Ryszard Grzesik, Dorota K. Rembiszewska**, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Komitet Słowianoznawstwa, 2025, ISBN 978-83-68418-01-9, 229 ss.
- *Z polskich studiów slawistycznych. T. 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu w roku 2025. Cz. 2. Językoznawstwo*, red. **Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Dorota K. Rembiszewska**, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, 2025, ISBN 978-83-68418-06-4, 273 ss.

4. CZASOPISMA NAUKOWE WYDANE LUB WSPÓŁWYDANE PRZEZ INSTYTUT SLAWISTYKI PAN I
ZAMIESZCZONE NA PLATFORMIE INTERNETOWEJ: [HTTPS://ISPAN.WAW.PL/JOURNALS/INDEX.PHP](https://ispan.waw.pl/journals/index.php)

- „Acta Baltico-Slavica”, redaktor naczelny: **dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN**, nr 49 za 2025 rok: *Kontakty językowe i kulturowe w państwach regionu Morza Bałtyckiego*.
- „Adeptus”, redaktor naczelny: **dr Adrien Quéret-Podesta**, nr 22 za 2025 rok: *„Wielkie daty” i ich rocznice w świecie Słowian*.
- „Cognitive Studies / Études cognitives”, redaktor naczelny: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**, nr 25 za 2025 rok.
- „Colloquia Humanistica”, redaktorka naczelna: **prof. dr hab. Jolanta Sujecka**, nr 14 za 2025 rok: *Commemoration of Jewish Culture, Tradition and Heritage Outside Western Europe*.
- „Slavia Meridionalis”, redaktorka naczelna: **dr Ewelina Drzewiecka**, nr 25 za 2025 rok: *Język polityki, język w polityce*.
- „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”, redaktorki naczelne: **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN, dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, nr 56 za 2024 rok: *Prezentowanie i doświadczanie historii w regionach post-*

przesiedleniowych; nr 57 za 2025 rok: *Dekolonizacje. Teorie, praktyki i dyskursy w Europie Środkowo-Wschodniej i poza nią*.

- „Studia Litteraria et Historica”, redaktor naczelny: **dr Konrad Matyjaszek**, nr 13 za 2024 rok (wyd. 2025): *Naród u granic*.
- „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, redaktorka naczelna: **dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN**, nr 60, 61 za 2025 rok.

5. CZASOPISMA NAUKOWE POD REDAKCJĄ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN WYDANE PRZEZ INNE PODMIOTY

- „Colloquia”, członkini redakcji: **dr Małgorzata Kasner**, The Institute of Lithuanian Literature and Folklore, nr 54-55 za 2025 rok.
- „Eastern European Holocaust Studies”, członkini redakcji: **dr Katarzyna Taczyńska**, De Gruyter, nr 3 za 2025 rok.
- „Etnografia. Praktyki, teorie, doświadczenia”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska**, Uniwersytet Gdański, nr 11 za 2025 rok.
- „Homo Historicus”, redaktor naczelny: **prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk**, Instytut „Palitycznaja sfera” (Wilno), nr 9 za 2025 rok.
- „Južnoslovenski filolog”, członek redakcji: **dr Paweł Kowalski**, Srpska akademija nauka i umetnosti, Institut za srpski jezik, 2025 rok.
- „Kontakty”, redaktorka naczelna: **prof. dr hab. Joanna Goszczyńska**, Polsko-Słowacka Komisja Nauk Humanistycznych, nr 22 za 2025 rok.
- „Language: Classic – Modern – Postmodern | МОБА: КЛАСИЧНЕ – МОДЕРНЕ – ПОСТМОДЕРНЕ”, członek redakcji: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**, National University of Kyiv-Mohyla Academy, nr 11 za 2025 rok.
- „Literatura Ludowa. Journal of Folklore and Popular Culture”, członek redakcji: **dr Maciej Mętrak**, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, nr 69 za 2025 rok.
- „Lud. Organ Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska**, Polskiego Towarzystwa Ludoznawcze, nr 108 za 2025 rok.
- „Prace Filologiczne”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Alena Rudenka**, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, nr LXXX za 2025 rok.

- „Przegląd historyczny”, członkini redakcji: **dr Izabela Mrzygłód**, Wydawnictwo DiG, nr 116 za 2025 rok.
- „Rocznik Centrum Studiów Białoruskich / Гадавік Цэнтра беларускіх студыяў”, zastępcy redaktora naczelnego: **prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk**, **prof. dr hab. Anna Engelking**, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, nr 11 za 2025 rok.
- „Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego”, redaktorka naczelna: **prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska**, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, nr 87 za 2025 rok.
- „Russian Linguistics”, zastępca redaktora naczelnego: **prof. dr hab. Piotr Sobotka**, Springer, nr 50 za 2025 rok.
- „Slovenská reč, časopis pre výskum slovenského jazyka”, członek redakcji: **dr Paweł Kowalski**, Orgán Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV, nr 91 za 2025 rok.
- „Standard Language / Bendrinė kalba”, członkowie redakcji: **dr hab. Roman Roszko**, **prof. IS PAN**, **dr Małgorzata Kasner**, Institute of the Lithuanian Language, nr 98 za 2025 rok.
- „Zeszyty Łużyckie”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**, Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego, nr 59 za 2024 rok.
- „Славистика”, członkini redakcji: **dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska**, **prof. IS PAN**, Славистичко друштво Србије и Филолошки факултет Универзитета у Београду, nr 3 za 2025 rok.
- „Слов'янський світ”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Anna Engelking**, нститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, nr 23 za 2025 rok.
- „Годишник на Филологическия Факултет”, członkini redakcji: **dr Ewelina Drzewiecka**, Югозападен университет „Неофир Рилски”, Благоевград, nr 14/1 za 2025 rok.
- „Магістериум. Мовознавчі студії”, członek redakcji: **dr hab. Roman Roszko**, **prof. IS PAN**, National University of Kyiv-Mohyla Academy, nr 68 za 2025 rok.

- „Матеріали до української етнології”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Anna Engelking**, нститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, nr 24 za 2025 rok.

VI. NAGRODY PRYZNANE PRACOWNIKOM I PRACOWNICZKOM INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

1. NAGRODY ZAGRANICZNE ZA DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWĄ

dr Paweł Levchuk

- Tytuł Profesora *Honoris Causa*

Nadający: Donbaski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny

2. NAGRODY KRAJOWE ZA DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWĄ

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

- Wyróżnienie w konkursie im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego za wybitną pracę naukową z zakresu nauk humanistycznych (za książkę *Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty*)

Nadający: Kapituła Nagrody im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego

- Finalistka Nagrody Literackiej „Jantar” (książka *Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty*)

Nadający: Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego

- Finalistka Nagrody im. Marcina Króla (książka *Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty*)

Nadający: Fundacja Batorego

- Finalistka Nagrody BohaterON w kategorii „Twórca”

Nadający: Fundacja Sensoria i Fundacja Pokolenia Kolumbów

- Tytuł Ambasadorki Wałcza

Nadający: Miasto Wałcz

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Tytuł Honorowego Ambasadora Kongresów Polskich

Nadający: Stowarzyszenie Konferencje i Kongresy w Polsce oraz Polska Organizacja Turystyczna (Poland Convention Bureau)

dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN

- Złoty Krzyż Zasługi

Nadający: Prezydent RP

prof. dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

- Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”

Nadający: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

dr hab. Irena Grudzińska-Gross, prof. IS PAN (pracowniczka emerytowana)

- Nagroda KLIO 2025 III stopnia w kategorii autorskiej za książkę *Wielka karuzela. Życie Aleksandra Weissberga-Cybulskiego* (Wydawnictwo Znak).

Nadający: Fundacja Historia i Kultura

prof. dr hab. Helena Krasowska

- Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski

Nadający: Prezydent RP

- Nagroda Rektora Uniwersytetu Warszawskiego

Nadający: Rektor UW

dr Tymoteusz Król

- Nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Nadający: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

- Nagroda im. Antoniego Kaliny w kategorii „Wystawa o szczególnym znaczeniu dla etnologii, antropologii społeczno-kulturowej” za rok 2024 za wystawę „Wilamowianie i ich sąsiedzi”

Nadający: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze

dr Izabela Mrzygłód

- Nagroda KLIO 2025 II stopnia w kategorii monografii naukowej za książkę *Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym* (Wydawnictwo Naukowe UMK).

Nadający: Porozumienie Wydawców Książki Historycznej; Fundacja Historia i Kultura

- Wyróżnienie Honorowe w Konkursie im. Hanny Szwankowskiej (Varsaviana Roku, edycja 2024–2025) za książkę *Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym*

Nadający: Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie – Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego; Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Nagroda Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie kultury za całokształt pracy artystycznej, naukowej i edukacyjnej

Nadający: Marszałek Województwa Wielkopolskiego

- finalistka Nagrody BohaterON w kategorii „Nauczyciel”

Nadający: Fundacja Sensoria i Fundacja Pokolenia Kolumbów

Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska. T. 3: Średniowiecze, z. 1 (a i b): Narracyjne źródła węgierskie. Pisarze z wieku XI–XIV (IS PAN), red. Barbara Grunwald-Hajdasz, **Ryszard Grzesik**, Anna Kotłowska, **Wojciech Mądry**, **Adrien Quéret-Podesta**

- Wyróżnienie w konkursie Nagroda KLIO 2025 w kategorii edycji źródłowej

Nadający: Fundacja Historia i Kultura

dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- (*ex aequo*) 30. Nagroda im. prof. Jerzego Skowronka za książkę *Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000* (IS PAN)

Nadający: Fundacja Historia i Kultura

VII. UZYSKANE TYTUŁY I STOPIEŃ NAUKOWY

1. TYTUŁY NAUKOWE

Tytuły profesora uzyskały:

Karolina Bielenin-Lenczowska

Data uzyskania: 31.12.2025

Anna Engelking

Data uzyskania: 31.12.2025

2. STOPIEŃ NAUKOWY NADANY PRZEZ RADĘ NAUKOWĄ INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

Stopień doktora habilitowanego uzyskała:

Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Data uzyskania: 24.11.2025

Nazwa osiągnięcia habilitacyjnego: *Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000* (monografia)

Recenzent i recenzentki: prof. dr hab. Krystyna Pieniążek-Marković; prof. dr hab. Igor Borkowski; dr hab. Magdalena Bogusławska, prof. UW; dr hab. Ewa Szperlik, prof. UAM

Dyscyplina: nauki o kulturze i religii

Placówka: Instytut Sławistyki PAN

VIII. WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYM ŚRODOWISKIEM NAUKOWYM

1. WYKAZ WSPÓLNYCH PROJEKTÓW BADAWCZYCH W RAMACH PROTOKOŁÓW O WSPÓŁPRACY MIĘDZY PAN I ZAGRANICZNYMI AKADEMIAMI ORAZ INNYMI PLACÓWKAMI NAUKOWYMI W 2025 ROKU

Liczba: 7 (5 krajów)

Bułgaria

Instytut Języka Bułgarskiego BAN

- Bułgarsko-Polskie aproksymaty leksykalne i frazeologiczne (prof. Diana Blagoeva, **dr Marcin Fastyn**) – 2024–2025

Czechy

Instytut Etnologii CAN

- Jak zdefiniować stan „po”? Badanie konsekwencji zmian społecznych i kulturowych w różnych regionach Europy środkowej (dr Johana Wyss, **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN, dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk**) – 2024–2026

Litwa

Uniwersytet Wileński, Wilno

- Kluczowe pojęcia litewskiej i polskiej aksjofery w ujęciu porównawczym (dr Irena Snukiškienė, **dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, prof. dr hab. Alena Rudenka, dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**) – 2023–2025

Rumunia

Instytut Lingwistyki Akademii Rumuńskiej „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”

- Mniejszości kulturowe i językowe w Polsce i w Rumunii (dr hab. Emanuela Timotin, **prof. dr hab. Helena Krasowska**, prof. dr hab. Lech Suchomłynow) – 2023–2025

Instytut Archeologii Akademii Rumuńskiej „Vasile Pârvan”

- Problematyka historyczno-kulturowa zasług szlachty, bojarów i panujących na pograniczu polsko-mołdawskim w 1650–1700 roku (mgr Cristian Bobicescu, **prof. dr hab. Helena Krasowska**) – 2023–2025

Ukraina

Instytut Ukrainoznawstwa NANU we Lwowie

- Polsko-ukraińskie kontakty językowe i kulturowe (**prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska**, **prof. dr hab. Helena Krasowska**, dr hab. Tetiana Yastremska) – 2025–2027

Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of the National Akademii of Sciences of Ukraine, Ukrainian Lingua-Information Foundation, Ukrainian National Academy of Sciences

- Innowacje leksykalne i frazeologiczne w języku polskim i ukraińskim (Polish-Ukrainian linguistic and cultural contacts (**dr Roman Tymoshuk**, prof. Volodymyr Shyrokov) – 2025–2027

2. NOWE TEMATY WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ NA LATA 2026–2027 ZŁOŻONE W BIURZE WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ PAN W 2025 ROKU

Liczba: 4 (2 kraje)

Litwa

Uniwersytet Wileński (Vilnius University)

- Zmiany granic i zawartości bazowych konceptów kulturowych. Ujęcie konfrontatywne polsko-litewskie. (ANG: Changes in the Boundaries and Content of Core Cultural Concepts: A Polish-Lithuanian Comparative Approach) (**dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska**, **prof. IS PAN**) –2026–2028

Instytut Języka Litewskiego (Institute of Lithuanian Language)

- Współczesne migracje w kontekście historycznym: języki-idee-społeczeństwa.

(Contemporary migration in historical context: languages-ideas-societies) (**dr Małgorzata Kasner**) –2026–2027

Bułgaria

Instytut Języka Bułgarskiego BAN (Institute of Bulgarian Language BAN)

- Funkcjonalne aspekty współczesnego słownictwa (bułgarsko-polska komparacja) (Functional aspects of contemporary vocabulary (Bulgarian-Polish comparison)) (**dr Jakub Banasiak**) –2026–2027

Instytut Studiów Historycznych BAN (Institute for Historical Studies BAN)

- Cienie imperium. Nieformalna dyplomacja i transimperialne powiązania w europie wschodniej i bliskim wschodzie (Shadows of empire: Informal diplomacy and transimperial entanglements in Eastern Europe and the Near East) (**Agnieszka Ayşen Kaim**) –2026–2027

Wyjazdy za granicę pracowników i pracowniczek Instytutu Slawistyki PAN w ramach wymiany bezdewizowej PAN

Liczba osób: 6

Kraje, do których wyjechano: Czechy, Holandia, Litwa, Macedonia Północna, Rumunia

3. WSPÓŁPRACA MIĘDZY INSTYTUTEM SŁAWISTYKI PAN I ZAGRANICZNYMI PLACÓWKAMI NAUKOWYMI NA PODSTAWIE UMÓW MIĘDZY INSTYTUTAMI

Umowa na czas nieokreślony między Instytutem Etnologii Akademii Nauk Republiki Czeskiej w Pradze i Instytutem Slawistyki PAN o wzajemnej współpracy na polu naukowym, wymianie informacji naukowych (w tym wybranych czasopism i publikacji).

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Przykarpackim Uniwersytetem Narodowym im. W. Stefanyka w Iwano-Frankiwsku a Instytutem Slawistyki PAN. Umowa została podpisana w 2015 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Uniwersytetem Narodowym im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2016 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej we Lwowie a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2018 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Winnickim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Michajła Kociubińskiego w Winnicy a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2017 roku.

Umowa na pięć lat o współpracy naukowej między Instytutem Języka Litewskiego w Wilnie a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2019 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Instytutem Ukrainoznawstwa im. I. Krypjakiewicza Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2022 roku.

4. WSPÓŁPRACA PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN Z ZAGRANICZNYMI INSTYTUCJAMI NAUKOWYMI BEZ ZAWARTEGO FORMALNEGO POROZUMIENIA

Consiglio Nazionale delle Ricerche

- Perception of multilingualism in Poland and Italy: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**

YIVO Institute for Jewish Research w New York City (USA)

- Knowledge under siege. New scholarship from Poland: **dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN**. Wykonawczynie tematu: **dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN** i Helena Datner (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma)

Instytut Łużycki

- Bibliografia online światowego językoznawstwa sławistycznego: **dr Paweł Kowalski**

Instytut Języka Serbskiego SANU, Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Belgradzie

- Bibliografia online światowego językoznawstwa sławistycznego. Wykonawcy tematu z IS PAN: **dr Jakub Banasiak, dr Marcin Fastyn, dr Paweł Kowalski** (kierownik tematu: **dr Paweł Kowalski**)

Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” RAS

- Wspólna frazeologia rumuńska i bułgarska (z uwzględnieniem innych języków słowiańskich): **dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN**

5. PROGRAM ERASMUS+ W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

Wyjazdy

Liczba: 14

prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

- Skopje, Macedonia Północna, 8-12.09.2025 (Staff Mobility for Training)

dr Małgorzata Kasner

- Wilno, Litwa, 22-26.09.2025 (Staff Mobility for Training)

prof. dr hab. Helena Krasowska

- Bukareszt, Rumunia, 29.09-3.10.2025 (Staff Mobility for Training)
- Bukareszt, Rumunia, 5-9.05.2025 (Staff Mobility for Teaching)

prof. dr hab. Dorota Rembiszewska

- Preszów, Słowacja, 12-16.05.2025 (Staff Mobility for Teaching)
- Wilno, Litwa, 30.06-4.07.2025 (Staff Mobility for Training)

prof. dr hab. Alena Rudenka

- Wiedeń, Austria, 31.03-4.04.2025 (Staff Mobility for Teaching)
- Lejda, Holandia, 4-8.11.2025 (Staff Mobility for Teaching)

dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN

- Preszów, Słowacja, 16-20.10.2025 (Staff Mobility for Teaching)
- Wiedeń, Austria, 17-21.11.2025 (Staff Mobility for Teaching)

dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Zagrzeb, Chorwacja, 29.09-3.10.2025 (Staff Mobility for Training)

dr Angelika Zanki

- Zagrzeb, Chorwacja, 30.06-4.07.2025 (Staff Mobility for Training)
- Zagrzeb, Chorwacja, 6-10.10.2025 (Staff Mobility for Training)

prof. dr hab. Anna Zielińska

- Ratyzbona, Niemcy, 23-27.06.2025 (Staff Mobility for Teaching)

Przyjazdy**Liczba: 1**

- prof. Marieta Ivanova-Girginova, Instytut Literatury Bułgarskiej Akademii Nauk, 25-31.05.2025 (Staff Mobility for Teaching)

6. UDZIAŁ W GREMIACH NAUKOWYCH

Członkostwo w organizacjach naukowych krajowych**Komitety, Komisje, Rady PAN**

- Komitet Słowianoznawstwa PAN (prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska – przewodnicząca, prof. dr hab. Anna Engelking, prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, prof. dr hab. Ryszard Grzesik, dr Dorota Leśniewska, dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, prof. dr hab. Piotr Sobotka, dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, prof. dr hab. Anna Zielińska)
- Komisja Bałkanistyki przy Oddziale PAN w Poznaniu (prof. dr hab. Ryszard Grzesik, dr Katarzyna Taczyńska)

- Komisja Etnolingwistyczna Komitetu Językoznawstwa PAN (dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, dr Agata Bielak)
- Komisja Językoznawstwa Komputerowego Komitetu Językoznawstwa PAN (dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN)
- Komisja Kaszubska przy Stacji Polskiej Akademii Umiejętności w Gdańsku (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)
- Komisja Nauk Etnologicznych Komitetu Słowianoznawstwa PAN (prof. dr hab. Anna Engelking – przewodnicząca, prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska)
- Komisja Sławistyczna przy Oddziale PAN w Poznaniu (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Stacja Naukowa Polskiej Akademii Nauk w Kijowie (prof. dr hab. Helena Krasowska)
- Rada Fundacji Sławistycznej (dr Gabriela Augustyniak-Żmuda, dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN, prof. dr hab. Anna Engelking, dr hab. Grażyna Szwać-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa Instytutu Archeologii i Etnologii PAN (prof. dr hab. Anna Engelking)
- Rada Naukowa Instytutu Języka Polskiego PAN (prof. dr hab. Anna Zielińska)
- Rada Towarzystw Naukowych PAN (prof. dr hab. Anna Engelking, członkini z ramienia PTL)
- Zespół doradczy ds. Zagranicznych Stacji Naukowych PAN (prof. dr hab. Helena Krasowska)
- Zespół Języka Polskiego poza Granicami Kraju – Rada Języka Polskiego przy Prezydium PAN (prof. dr hab. Helena Krasowska)

Międzynarodowy Komitet Sławistów

- Komisja Badań Porównawczych nad Literaturami Słowiańskimi przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Komisja Bibliografii Lingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr Paweł Kowalski – przewodniczący, dr Jakub Banasiak, dr Marcin Fastyn, dr Roman Tymoshuk)
- Komisja Dialektologiczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska)

- Komisja Etnolingwistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, prof. dr hab. Alena Rudenka)
- Komisja Etymologiczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN, dr Szymon Pogwizd, prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Komisja Historycznojęzykowa przy Oddziale PAN w Poznaniu (dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN – przewodnicząca, dr Wojciech Jasiński)
- Komisja Ibero-Sławistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Komisja Języka Religijnego przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN)
- Komisja Słowotwórcza przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr Paweł Kowalski)
- Komisja Wczesnych Dziejów Słowian im. Prof. Gerarda Labudy przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Ryszard Grzesik – przewodniczący, dr Wojciech Mądry)
- prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska, członkini (jako przewodnicząca polskiej komisji narodowej – Komitetu Słowianoznawstwa PAN).

Podmioty zagraniczne

- Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, dr Anna Boguska, dr Marzena Maciulewicz, dr Katarzyna Taczyńska)
- Association of Women in Slavic Studies (dr Katarzyna Taczyńska)
- Association for Israel Studies (dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN)
- Białoruskie Archiwum Historii Mówionej (prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk)
- Białoruskie Towarzystwo Historyczne (prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk)
- British Association of Slavonic and East European Studies (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Centrum badań miejskich w Grodnie (prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk)
- European Sociological Association (dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN)
- European Association of Biblical Studies (dr Ewelina Drzewiecka, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)

- European Academy of Religion (dr Ewelina Drzewiecka, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- European Society of Women in Theological Research (dr Ewelina Drzewiecka)
- German Studies Association (dr Irena Prawdzic-Jankowska)
- Instytut Wielkiego Księstwa Litewskiego, Kowno (prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk)
- International Academy of Education and Science (Kyiv, Ukraine) (dr Yana Hladyr)
- International Society for Dialectology and Geolinguistics (dr Małgorzata Ostrówka)
- International Society for Iberian-Slavonic Studies CompaRes (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- International Society for Historical Linguistics (prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- London Centre for the Study of Contemporary Antisemitism (dr hab. Anna Zawadzka)
- Maćica serbska (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Sara Mičkec)
- Medieval Chronicle Society (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Memory Studies Association (dr Marzena Maciulewicz, dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN)
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Studiów Polonistycznych (prof. dr hab. Helena Krasowska)
- Polish Institute of Arts and Sciences of America (PIASA) (dr Konrad Matyjaszek)
- Polish Commission of Balkan Culture and History (AIESEE) (dr Katarzyna Taczyńska, dr Marzena Maciulewicz)
- Polish Studies Group, British Association for Slavonic and East European Studies (dr Konrad Matyjaszek)
- Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe (prof. dr hab. Ryszard Grzesik, prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, dr Wojciech Jasiński, dr Maciej Mętrak, dr Wojciech Mądry)
- Polsko-Słowacka Komisja Nauk Humanistycznych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP oraz Ministerstwa Szkolnictwa RS (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska – przewodnicząca)
- Slavic Linguistics Society (prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Słowacka Akademia Nauk (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Societas Linguistica Europaea (prof. dr hab. Piotr Sobotka)

- Society for the History of the Humanities (dr Ewelina Drzewiecka)
- Spišský dejepisný spolok (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Światowa Rada Badań nad Polonią (prof. dr hab. Helena Krasowska)
- Utopian Studies Society/Europe (dr Anna Boguska)

Pracownicy i pracowniczki Instytutu Sławistyki PAN są członkami i członkiniami następujących polskich stowarzyszeń, towarzystw naukowych, instytutów naukowych, rad naukowych oraz fundacji, a także innych gremiów:

- Towarzystwo Naukowe Warszawskie
- Białoruski Instytut Historii Publicznej
- Centrum Badań nad Zagładą Żydów
- Fundacja Sławistyczna
- Instytut Kaszubski
- Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe
- Polskie Towarzystwo Badań Teatralnych
- Polskie Towarzystwo Fonetyczne
- Polskie Towarzystwo Heraldyczne, Oddział Poznań
- Polskie Towarzystwo Językoznawcze
- Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
- Polskie Towarzystwo Numizmatyczne. Oddział w Poznaniu im. Józefa Kostrzewskiego
- Polskie Towarzystwo Socjologiczne
- Polskie Towarzystwo Studiów Żydowskich
- Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
- Rada Naukowa Instytutu Archeologii i Etnologii PAN
- Rada Naukowa Konwersatorium EUROJOS
- Rada Naukowa Wydziału Orientalistyki Uniwersytetu Warszawskiego
- Rada Programowa Instytutu Różnorodności Językowej
- Rada programowa kongresu Narodowego Instytutu Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za granicą „Polonika”
- Rada Programowa przy Instytucie Biografistyki Polonijnej
- Stowarzyszenie Hispanistów Polskich

- Stowarzyszenie im. Stefana Żeromskiego
- Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego
- Towarzystwo Res Carpathica
- Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Węgierskiej im. Króla Stefana Batorego

Udział w zespołach eksperckich

- Advisory Council of the European Centre for Minority Issues (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)
- Komisja do spraw ewaluacji osiągnięć Instytutu Masaryka Czeskiej Akademii Nauk za lata 2020–2024 (dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN)
- Komisja Ewaluacji Nauki do oceny osiągnięć naukowych oraz opisów wpływu działalności naukowej (prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. dr hab. Anna Zielińska – językoznawstwo; prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN – nauki o kulturze i religii)
- Rada Naukowa Centrum Badań Cyrylo-Metodejskich Bułgarskiej Akademii Nauk (dr Ewelina Drzewiecka)
- Rada Naukowa czasopisma „Lyuboslovie”, wyd. Faculty of Humanities at Konstantin Preslavsky University of Shumen (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa czasopisma „Literatura misal”, wyd. Institute of Literature at Bulgarian Academy of Sciences (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Komisja do spraw ewaluacji osiągnięć Instytutu Literatury Czeskiej Czeskiej Akademii Nauk za lata 2020-2024 (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Komitet nagrody The Anna M. Cienciala Award for Best Edited Multi-Author Scholarly Volume (dr Konrad Matyjaszek)
- Panel ekspercki Agencji na podporu výzkuma a vývoja (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Rada Programowa Forum Polsko-Czeskiego przy Ministrze Spraw Zagranicznych RP (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska – wiceprzewodnicząca)
- Rada Naukowa Konwersatorium EUROJOS (dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN)

- Rada Naukowa czasopisma „Zeszyty Łużyckie”, Wydział Polonistyki UW (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa czasopisma „Studia Litteraria Serdicensia” (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa Muzeum Ziemi Wałeckiej (dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska – przewodnicząca)
- Rada Programowa Instytutu Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Tymoteusz Król, dr Piotr Szatkowski)
- SASPRO, Słowacka Akademia Nauk (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Zespół ekspertów z zakresu sprawy muzealnej Białoruskiej Biblioteki i Muzeum im. Franciska Skaryny w Londynie (prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk)
- Societas Linguistica Europaea Programme Committee (prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Zespół Ekspertów Narodowego Centrum Nauki (dr hab. Katarzyna Wrzesińska, prof. IS PAN)
- Zespół Języka Polskiego poza Granicami Kraju RJP (prof. dr hab. Helena Krasowska)

IX. REFERATY I WYKŁADY WYGŁOSZONE PRZEZ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZKI INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN NA KONFERENCJACH ZA GRANICĄ

1. REFERATY WYGŁOSZONE ZA GRANICĄ

Ogółem: 93

dr Jakub Banasiak

- Международна годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчи, tytuł referatu: *Кондензационни процеси в български и полски изречения, изразяващи причинно-следствени отношения*, Instytut Języka Bułgarskiego Bułgarskiej Akademii Nauk, 16.05.2025, Sofia, Bułgaria.

dr Anna Becker

- Second Language Research Forum, tytuł referatu: *Effort without reward? Practice-based research under institutional pressure*, Northern Arizona University, 26.09.2025, Flagstaff/USA.
- Hybrid symposium on the quantitative/qualitative divide in applied linguistics, tytuł referatu: *Training for integration: Addressing the ‘quantitative–qualitative divide’ in applied linguistics*, Michigan State University, 17.10.2025, East Lansing, USA.

prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

- Kongres SIEF2025 „Unwriting”, tytuł referatu: *Navigating care work and fieldwork. Ethnographic encounters*, SIEF (International Society for Ethnology and Folklore), 3-6.06.2025, Aberdeen, Szkocja.
- International Anniversary Conference “Macedonia in Ethnological and Anthropological Science – From Within and Beyond”, tytuł referatu: *Changes in migration patterns, plans for future mobilities – is it still pečalba?*, Instytut Etnologii i Antropologii Uniwersytetu św. Cyryla i Metodego w Skopje, 12-14.09.2025, Ochryda, Macedonia.

dr hab. Ćwiek- Rogalska Karolina, prof. IS PAN

- Beyond Crises: Resilience and (In)Stability, tytuł referatu: *"My uncle used to collect everything. Now, I somehow admire him": The Stories of Formerly German Objects Between State-Level Administration and Personal Narratives*, Memory Studies Organization, 14-18.07.2025, Praga, Czechy.
- Genealogies of Memory 2025: What Remains from the Second World War? Remnants, Memories and Narratives Revised, tytuł referatu: *Things Left Behind- Post-Displacement Heritage in Central Europe Through Lenses of Hauntology*, ENRS, 17-19.09.2025, Berlin, Niemcy [współautorka referatu: **mgr Karina Hoření**].

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Language revitalisation planning: structures and processes, tytuł referatu: *The ZARI Revitalisation Project – Goals and Approaches*, Sorbisches institut/ Serbski institut [Instytut Łużycki], 8-9.05.2025, Cottbus, Niemcy [współautorzy referatu: Cordula Ratajczak, Julian Nyca].
- The Importance of Exploring Ethnicity in the 21st Century, tytuł referatu: *Ethnolinguistic vitality of collateral language communities in Poland. A sociolinguistic approach*, Inštitut za narodnostna vprašanja, 15-16.05.2025, Lublana, Słowenia.
- Domoj do přichoda – wjacerěčna Łužica 2100: wizija. zamołwitosć. zhromadna syć, tytuł referatu: *Wykład plenarny „Wot wizije k akciji: Kak rěčnu rewitalizaciju planujemy”*, ZARI – syć za serbsku rěč a regionalnu identitu, DOMOWINA, 13.11.2025, Smochćicy, Niemcy.

dr Ewelina Drzewiecka

- EABS Annual Conference 2025, tytuł referatu: *Biblical and Parabiblical Traditions in Representations of Bulgarian Literary History (the First Decades of the Twentieth Century)*, w ramach udziału w panelu „Slavonic Parabiblical Traditions”; European Association of Biblical Studies, Society of Biblical Literature, 23-27.06.2025, Uppsala, Szwecja.
- European Academy of Religion 2025: Religion and Socio-Cultural Transformation: European Perspectives and Beyond, tytuł referatu: *Postsecular approaches towards the 'Eastern European' region*, w ramach udziału w panelu „Addressing and unbia-

sing the studies of/on religion in Eastern and Southeastern Europe: Towards the revitalization of the research field(s)”; University of Vienna, Research Centre Religion and Transformation in Contemporary Society, European Academy of Religion, 08-12.07.2025, Wiedeń, Austria.

- Aspects of Interpretatio Christiana in the Slavic World, tytuł referatu: *How pagan are Bulgarians?*, University of Athens, 30-31.10.2025, Ateny, Grecja.

prof. dr hab. Anna Engelking

- Kongres SIEF2025: „Unwriting”, tytuł referatu: *Dessous of Polesie village life in the ethnographic record of Irena Czechówna from 1937: on an unknown collaborator of Józef Obrębski*, Société Internationale d’Ethnologie et de Folklore, University of Aberdeen, 3-6.06.2025, Aberdeen, Szkocja.
- Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu, tytuł referatu: *Nieznane oblicze polskiej antropologii slawistycznej. Spuścizna Józefa Obrębskiego i jej udostępnianie*, Międzynarodowy Komitet Slawistów, 25-30.08.2025, Paryż, Francja.
- Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu, tytuł referatu: *3.1.4. L’héritage des grands slavistes & 3.1.5. Historiographie de la slavistique et traditions nationales*, Międzynarodowy Komitet Slawistów, 25-30.08.2025, Paryż, Francja [przewodnicząca panelu].
- XII Міжнародны Кангрэс даследчыкаў Беларусі/ Twelfth International Congress of Belarusian Studies, tytuł referatu: *Większość versus mniejszość w międzywojennym Wilnie. Studium przypadku z dziejów etnologii*, Institute of Political Studies ‘Political Sphere’ (Belarus), Humboldt-Universität zu Berlin, 25-27.09.2025, Berlin, Niemcy.

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

- Християнските мисии през Европейското средновековие и тяхното интелектуално наследство. История, представи, идеи, tytuł referatu: *Kim byli pastores Romanorum w Gesta Hungarorum anonimowego notariusza króla Béli?*, Centrum Cyrylometodiańskie Bułgarskiej Akademii Nauk, Wydział Filologii Słowiańskich, 21-24.05.2025, Sofia, Bułgaria.

- XVII (Ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Sławistów, tytuł referatu: *Węgierscy kronikarze o Słowianach*, Międzynarodowy Komitet Sławistów, 25-31.08.2025, Paryż, Francja.
- Від самодержця, великого князя Романа Мстиславовича до короля Русі Данила та його нащадків: людина, спільнота, держава XII–XIV століть в Українській середньовічній історії, tytuł referatu: *Kronika węgiersko-polska – źródło do dziejów Rusi Halickiej z pierwszej połowy XIII w.*, Ivano-Frankivsk Regional Council, Ivano-Frankivsk Regional State Administration, Ukrainian Institute of National Remembrance, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Faculty of History, Political Science and International Relations, Center for Medieval Studies, National Reserve “Ancient Halych”, 2-3.10.2025, Ivano-Frankivsk, Ukraina.

dr Yana Hladyr

- IX Międzynarodowe Seminarium „Tekst i obraz: osobliwości interakcji między narracją a wizualnością”, tytuł referatu: *Tekst kultury sieciowej w instagramowym kontencie ukraińskich mediów kulturalnych jako forma współczesnej audiowizualnej narracji medialnej w kontekście procesu katharsis w sztuce ukraińskiej (2022–2025)*, Katedra Historii Sztuki Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki w Kijowie, 17.10.2025, Kijów, Ukraina.
- VII International Scientific Conference PROBLEMS OF METHODOLOGY IN CONTEMPORARY ART AND CULTUROLOGY, tytuł referatu: *Instagram jako przestrzeń współczesnych praktyk artystycznych: teksty kultury sieciowej, medialne narracje ukraińskich platform kulturalnych i katharsis sztuki ukraińskiej w latach 2022–2025*, National Academy of Arts of Ukraine, Institute of Contemporary Art Studies of the National Academy of Arts of Ukraine, Institute of Cultural Studies of the National Academy of Arts of Ukraine, Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine, University of Zielona Góra (Poland), Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design named after Mykhailo Boychuk, 19-21.11.2025, Kijów, Ukraina.

mgr Karina Hořeni

- The 31nd Annual Conference for Russian, East European and Central Asian Studies, tytuł referatu: *Gustav and Adolf – Confiscation and Resistance in Post-War Czechoslovakia*, Ellison Center for Russian, East European, and Central Asian Studies, University of Washington, 10-12.04.2025, Seattle, USA.
- Text, textil, kontext, tytuł referatu: *Koberce z Liberce. Ruční vázání koberců mezi českou a německou kulturou*, Institute of Czech Literature, Czech Academy of Sciences, 11-13.06.2025, Praga, Czechy.
- Slow Memory-Capstone Conference 2025, tytuł referatu: *Slow Memory in Photographs*, Slow Memory Cost Action, 2-4.07.2025, Porto, Portugalia [współautorka referatu: **mgr Magdalena Bubík**].
- Memory Studies Association Convention 2025, tytuł referatu: *German Treasures: Stories about Post-War Property Changes in the Czech Borderland*, Memory Studies Association, 14-18.07.2025, Praga, Czechy.
- Genealogies of Memory 2025: What Remains from the Second World War?, tytuł referatu: *Things Left Behind: Post-Displacement Heritage in Central Europe Through the Lenses of Hauntology*, European Network Remembrance and Solidarity, 17-19.09.2025, Berlin, Niemcy [współautorka referatu: **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN**].

dr Natalia Judzińska

- RUTA Association for Central, South-Eastern, and Eastern European, Baltic, Caucasus, Central and Northern Asian Studies in Global Conversation, tytuł referatu: *Distance: Reflections on an Ethnographic Walk as a Research Method on a Polish– Belarusian Border*, RUTA Association, 26-29.06.2025, Użhorod, Ukraina [współautorka referatu: dr Inga Hajdarowicz].

dr hab. Agnieszka Ayşen Kaim, prof. IS PAN

- The Fifth European Convention on Turkic, Ottoman and Turkish Studies (Turkologentag 2025), tytuł referatu: *The Polish Economic Migrant, Salomea Regina Pilsztynowa, as a self made female doctor and a slave trader in the XVIII c. Ottoman Empire*, Uniwersytet w Moguncji, 17-21.09 2025, Moguncja, Niemcy.

dr Michal Korhel

- Das „Erbe“ – Praktiken und Akteure in grenzüberschreitender Perspektive, tytuł referatu: *Die Geister von Hauerland: Deutsches Erbe der Region Oberes Neutra seit 1945*, Deutsch-Tschechische und Deutsch-Slowakische Historikerkommission, 08 - 11.10.2025, Kutná Hora, Czechy.
- ASEES Annual Convention, tytuł referatu: *Departing from Krickerhau, arriving to Handlová: Migration in Childhood Memories of German Expellees and Slovak Settlers*, Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEES), 20-23.11.2025, Waszyngton, D.C., USA [udział w panelu].

prof. dr hab. Helena Krasowska

- X Bukowiński Festiwal Nauki, edycja III, tytuł referatu: *Conversații cu Bucovina din inimă*, Centrul Cultural Bucovina, Fundacja Sławistyczna, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Muzeul „Arta Lemnului”, Câmpulung Moldovenesc, Primăria Municipiului Câmpulung Moldovenesc, Regionalne Centrum Kultury w Pile – Fabryka Emocji, Stowarzyszenie Głogowska Edukacja Kresowa, Stowarzyszenie Res Carpathica, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Związek Polaków w Rumunii, 18.07.2025, Câmpulung Moldovenesc, Rumunia.
- X Bukowiński Festiwal Nauki, edycja IV, tytuł referatu: *Skąd i kiedy Polacy przybywali do Panki. Kilka nowych faktów*, Fundacja Sławistyczna, Centrum Studiów Sławistycznych SLAVIA Uniwersytetu Narodowego im. J. Fedkowycza, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Społeczna Organizacja „Pankowskie Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza”, Stowarzyszenie Res Carpathica, Stowarzyszenie „Głogowska Edukacja Kresowa”, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Narodowego im. J. Fedkowycza w Czerniowcach, 20.07.2025, Panka, Ukraina [współautorka referatu: Magdalena Pokrzyńska].
- Zilele Culturii Polone, tytuł referatu: *Czynniki integracyjne Polaków w Pance w XIX wieku*, Związek Polaków w Rumunii, 20-23.08.2025, Suczawa, Rumunia.

- Simpozionul internațional. Slavistica românească și dialogul culturilor, ediția a XIII-a, titlu referat: *Polsko-rumuńska współpraca na przykładzie projektów naukowych/ Cooperarea polono-română exemplificată prin proiecte științifice*, Universitatea din București Facultatea de Limbi și Literaturi Străine Departamentul de Filologie Rusă și Slavă al Universității din București, Asociației Slaviștilor din România, 3-4.10.2025, Bukareszt, Rumunia [współautorka referatu: Magdalena Pokrzyńska].
- Conferința științifică internațională Bucovina de la Imperiul Habsburgic la Regatul României – Autohtonism, tradiționalism și modernizare. Simbolică imperială și realități socio-economice, titlu referat: *Moștenirea lingvistică poloneză în Bucovina. Polish Linguistic Heritage in Bukovina*, Institutul „Bucovina” Rădăuți, 09-10.10.2025, Rădăuți, Rumunia [wygłoszenie komunikatu].
- Українські та інослов'янські лінгвістичні студії в історичному аспекті: від витоків до сьогодення (до 150-річчя Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича), titlu referat: *Ukraińskie wpływy w polskich gwarach na Bukowinie*, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Інститут мовознавства імені О.О. Потебні НАН України, Інститут східнослов'янської філології Ягеллонського університету, Інститут східноєвропейських студій Філософського факультету Карлового університету, Інститут україністики Філософського факультету Пряшівського університету, Відділення східнослов'янських мов і літератур Факультету гуманітарних і суспільствознавчих наук Загребського університету, 23-24.10.2025, Czerniowce, Ukraina.

dr Tymoteusz Król

- BAAL 2025: Applied Linguistics in the Face of Global Challenges and Local Needs, titlu referat: *“You are the threat”. Dealing with homophobia and language revitalization activism*, University of Glasgow, 4-6.09.2025, Glasgow, Wielka Brytania [udział w panelu].
- 30th International Scientific Conference of Jonas Jablonskis Language and Linguistics: Continuity of Tradition and Emerging Trends, titlu referat: *Flemish*

Dialect or Wymysorys Language? An Analysis of Changing Language Attitudes,
Institute of the Lithuanian Language, 2-3.10.2025, Wilno, Litwa.

dr Elżbieta Kwiecińska

- IOS Annual Conference 2025, „Continuity and Change in the Economic Trajectories of Central, East and South-East Europe in the Long 20th Century”, tytuł referatu: *The Future of Central and Eastern Europe - panel*, IOS Leibniz Institute for East and Southeast European Studies, 27.06.2025, Ratyzbona, Niemcy [udział w panelu. Członkowie panelu: Gabor Egry, Brigitte le Normand, Cindy Wittke].
- Imagination: New Visions and Connections, tytuł referatu: *An asymmetric dissonant memory: Polish-Ukrainian history and heritage after the full-scale invasion of the Russian Federation against Ukraine - Roundtable*, RUTA Association for Central, South-Eastern, and Eastern European, Baltic, Caucasus, Central and Northern Asian Studies in Global Conversation, 25-26.06.2025, Uzhhorod, Ukraina [przewodniczenie] [współautorzy referatu: Anastasiia Bozhenko, Tetiana Kovalenko, Mariia Takhtaulova, Petro Dolhanov, Liana Blikharska].
- Lived Experiences of Borders and Displacement in (Post) War Eastern Europe, tytuł referatu: *Polish memoirs of the victims of the Volhynia massacre: the case of Stanisława Kwiecińska*, Centrum Historii Miejskiej, 5.07.2025, Lwów, Ukraina.
- МІЖНАРОДНЫ КАНГРЭС ДАСЛЕДЧЫКАЎ БЕЛАРУСІ, tytuł referatu: *Польская «цывілізацыйная місія на Усход», «крэсы» і Беларусь: паходжанне і крытыка/ The Polish "civilizing mission to the East", "kresy" and Belarus: origins and critique*, International Congress of Belarusian Studies, Humboldt Universitaet zu Berlin, 25-27.09.2025, Berlin, Niemcy.
- Prisma Ukraïna: War, Migration and the Future of Ukrainian Studies, tytuł referatu: *Roundtable: The Future of Ukrainian Studies in Germany and the Humanities and Social Sciences in Ukraine: Agendas, Institutions, Sustainability*, PRISMA Ukraina: Research Network of Eastern Europe, Forum Transregionale Studien, 11.11.2025, Berlin, Niemcy [udział w panelu].

dr Paweł Levchuk

- International Conference on Multilingualism and Migration: Mobility and Linguistic Identity, tytuł referatu: *Perception of the Ukrainian language by*

Ukrainian war migrants in Poland, Uniwersytet w Genui, 15-17.09.2025, Genua, Włochy.

- How Ukrainians Can Preserve the Ukrainian Language Abroad, tytuł referatu: *The Ukrainian Language in Polish Schools as an Example of Cultural Diplomacy*, Uniwersytet w Mantova, 4.10.2025, Mantova, Włochy.
- СУЧАСНІ ТРЕНДИ В ОСВІТІ: УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД, tytuł referatu: *Europejska droga języka ukraińskiego. Programy nauczania języka ukraińskiego jako języka obcego w Polsce*, Donbaski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny, 2-5.12.2025, Słowiańsk, Ukraina.

dr Maciej Mętrak

- Christological Motives in Song Culture, tytuł referatu: *Christological motives in selected types of Polish folk songs and narratives (keynote lecture)*, Uniwersytet Masaryka w Brnie, Instytut Etnologii Czeskiej Akademii Nauk, 19-21.11.2025, Brno, Czechy.

dr Małgorzata Ostrówka

- Polacy w krajach bałtyckich. Od powstania styczniowego do XXI wieku: język, tożsamość, kultura, szkolnictwo, tytuł referatu: *Kontakty językowo-kulturowe polsko-łotewskie w projektach badawczych Instytutu Sławistyki Polskiej Akademii Nauk*, Vytautas Magnus University, Studium Europy Wschodniej Uniwersytet Warszawski, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie, 27-29.11.2025 r., Kowno, Litwa.
- Polacy w krajach bałtyckich. Od powstania styczniowego do XXI wieku: język, tożsamość, kultura, szkolnictwo, tytuł wykładu: *Szkolnictwo polskie na Łotwie. Przeszłość- teraźniejszość- perspektywy*, Vytautas Magnus University, Studium Europy Wschodniej Uniwersytet Warszawski, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie, 27-29.11.2025 r., Kowno, Litwa [współautorka wykładu: **dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**].

dr Wojciech Mądry

- Od korony do szubienicy: wywyżżyć czy ukarać?, tytuł referatu: *Kamienny tron „ad sanctam Mariam” w Poznaniu jako średniowieczne miejsce sprawowania władzy*

książęcej, Instytut Historii Litwy, Wydział Historyczny Uniwersytetu Wileńskiego.
Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w
Krakowie, 11-12.06.2025, Wilno, Litwa.

dr Izabela Mrzygłód

- Der Beginn des Kalten Kriegs, die globale Zirkulation/Diaspora von Forscher/innen und Wissen aus Mitteleuropa und die Geheimdienste, tytuł referatu: *The Scientific Council for the Recovered Territories, the Forced Migration of Germans from Poland and the Creation of Post-Resettlement Academic Culture after 1945*, Ignaz-Lieben-Gesellschaft, Institut für Zeitgeschichte der Universität Wien, Dokumentationsarchiv des Österreichischen Widerstands, 16-17.10.2025, Wiedeń, Austria.

dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN

- Международная научная конференция «Глобальные и локальные процессы в славянских языках, литературах, культурах 8», tytuł referatu: *Надписи на надгробиях домашних животных как показатель развития значения концепта СЕМЬЯ. Локальная мода или глобальный процесс?*, Латвийский университет, Факультет гуманитарных наук, Отделение русистики и славистики, 7-8.03.2025, Ryga, Łotwa.
- Seminarium Kondakovianum: история и современные проблемы в области славистики и византологии, tytuł referatu: *RODZINA – koncept uniwersalny czy specyficzny kulturowo? Z doświadczeń pracy nad tomem Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów*, Кафедра славистики филологического факультета Белградского университета/Катедра за славистику Филолошког факултета Универзитета у Београду; Славистическое общество Сербии/Славистичко друштво Србије; Институт византологии Сербской академии наук/Византолошки институт Српске академије наука; Дом русского зарубежья им. А.И. Солженицына/Дом руское дијаспоре „А.И.Солжењицин”; Русский центр филологического факультета Белградского университета/Руски центар Филолошког факултета Универзитета у Београду; Русский научный институт в Белграде/Руски научни институт у Београду, 26-27.03.2025, Belgrad, Serbia.

- XVIIe Congres International (Extraordinaire) des Slavistes, tytuł referatu: *Prośby do MB zamieszczane na stronach internetowych sanktuariów jako podstawa rekonstrukcji aksjofery ich autorów*, Faculté des Lettres de Sorbonne Université et l'Institut d'études slaves en partenariat avec Eur'Orbem et le CELISO, 25-30.08.2025, Paryż, Francja.
- Međunarodna konferencija Filološkog društva „Reči“ i časopisa „Novorečje“ Nove reči u književnosti i terminologiji novih tehnologija u slovenskim jezicima, tytuł referatu: *Kanapowcy i kanapowczynie – o realizacjach konceptu GRUBAS w najnowszej polszczyźnie*, Filološko društvo „Reči“, časopis „Novorečje“, 24.09.2025, Belgrad, Serbia.

dr Adrien Quéret-Podesta

- International Medieval Congress, tytuł referatu: *Origo gentis and erudition in the Hungarian Illuminated Chronicle*, University of Leeds, 07-10.07.2025, Leeds, Wielka Brytania.

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

- Dynamické procesy v súčasnej jazykovednej slavistike, tytuł referatu: *Czasownikowe formy dualne w XIX-wiecznych polskich gwarach Mazur i Warmii*, Instytut Polski (Poľský inštitút) Bratislava, Slovenská jazykovedná spoločnosť pri Jazykovednom ústave Ľ. Štúra SAV, v. v. i., Inštitút stredoeurópskych štúdií Prešovská univerzita v Prešove, Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií Prešovská univerzita v Prešove, 20.06.2025, Preszów, Słowacja.
- XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Slawistów, tytuł referatu: *Parametry chronologiczne w badaniu leksyki na pograniczu polsko-wschodniosłowiańskim; przewodniczenie sekcji, Międzynarodowy Komitet Slawistów*, 25-30.08.2025, Paryż, Francja [współautor referatu: Janusz Siatkowski].

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

- 7th International Conference of Applied Linguistics LANGUAGES AND PEOPLE, tytuł referatu: *Lietuviškų tekstinių duomenų ir instrukcijų tekstynai DARIAH-HUB, HIVE AI ir PLLuM projektuose*, Lithuanian Association of Applied Linguistics

LITAKA Department of Lithuanian Studies, Institute of Applied Linguistics, Faculty of Philology, Vilnius University, 25-27.09.2025, Wilno, Litwa [współautorzy referatu: Tomasz Bernaś, Danuta Roszko, Andrius Utkā, Jurgita Vaičėnonienė].

prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk

- 17 września 1939 r. dla Polski i Białorusi, tytuł referatu: *17 września 1939r. w historii i pamięci Białorusi*, Deutsche Gesellschaft für Osteuropakunde (DGO), 17.09.2025, Berlin, Niemcy, [udział w panelu].
- The Twelfth International Congress of Belarusian Studies, tytuł referatu: *Краёвец Антон Луцкевіч (1884-1942): беларускі след у гісторыі краёвай ідэі*, Humboldt Univetsitat, Institute of Political Studies „Political Sphere”, 25-27.09.2025, Berlin, Niemcy.
- The Twelfth International Congress of Belarusian Studies, tytuł referatu: *Perspektywy rozwoju historii mówionej w Białorusi*, Humboldt Univetsitat, Institute of Political Studies „Political Sphere”, 25-27.09.2025, Berlin, Niemcy [udział w panelu].
- Wykorzystanie historii mówionej w wystawach muzealnych i projektach internetowych w Europie Wschodniej na temat represji sowieckich, tytuł referatu: *Historia mówiona jako źródło historii represji komunistycznych*, Europejski Uniwersytet Humanistyczny, 17.11.2025, Wilno, Litwa, [udział w panelu].

dr Claudia Snochowska-Gonzalez

- Konferencja Association for the Study of Ethnicity and Nationalism (ASEN), tytuł referatu: *Uniting the body of the nation. Polish radical nationalists and their spatial and social imagination at the turn of the 19th and 20th centuries*, Association for the Study of Ethnicity and Nationalism (ASEN), 23-25.04.2025, Budapeszt, Węgry.
- International Council for Central and East European Studies – „Disruption”, tytuł referatu: *Jan Czekanowski and the continuity of nationalist narratives in public discourse in Poland*, International Council for Central and East European Studies, 21-25.07.2025, Londyn, Wielka Brytania.
- ASEES Convention, tytuł referatu: *Prezentacja książki „Gender and Nation in East Central Europe. An Uneasy History”*, ASEES, 20-23.11.2025, Waszyngton, USA [udział w panelu].

prof. dr hab. Piotr Sobotka

- 27th International Conference on Historical Linguistics, tytuł referatu: *Tracing the Evolution of Preposition-Pronominal Constructions: Insights from German, Czech, and Polish*, Pontificia Universidad Católica de Chile, 18-22.08.2025, Santiago, Chile [współautorka referatu: Anna Kisiel].
- Międzynarodowy Kongres Slawistów, tytuł referatu: *Происхождение славянских экспонентов «истины» с функциональной точки зрения: заметки по этимологии и методу*, Międzynarodowy Kongres Slawistów, Uniwersytet Sorbona, 25-30.08.2025, Paryż, Francja.
- Międzynarodowy Kongres Slawistów, tytuł referatu: *«Słownik prastłowiański» przejście od wersji drukowanej do wersji cyfrowej*, Międzynarodowy Kongres Slawistów, Uniwersytet Sorbona, 25-30.08.2025, Paryż, Francja.

dr hab. Grażyna Szwat-Gylybowa, prof. IS PAN

- Międzynarodowy Kongres Slawistów, tytuł referatu: *Topos „Wmurowanej Kobiety” w bułgarskiej myśli naukowej XX I XXI wieku*, Międzynarodowy Kongres Slawistów, 25-30.08.2025, Paryż, Francja.
- „СВЕТЪТ ОТ ВЧЕРА” – ВИДЯН ПРЕЗ КАТАСТРОФАТА ОТ 1939 ГОДИНА“ (УСЕЩАНИЯТА ЗА ЗАСТРАШЕНА ЕВРОПА В КУЛТУРАТА И ЛИТЕРАТУРАТА НА БЪЛГАРИЯ, УКРАЙНА, ПОЛША И ЧЕХОСЛОВАКИЯ)”, tytuł referatu: *Феноменът „квартурант” в прозата на Миколай Гринберг*, Instytut Literatury BAN, 09-10.10.2025, Sofia, Bułgaria.
- 80 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ПРОФ. ДН СВЕТЛОЗАР ИГОВ, tytuł referatu: *Още веднъж за „котловината”. Светлозар Игов и неговите декларируани представи за топоса на отечеството*, Uniwersytet w Tyrnowie Wielkim, Uniwersytet w Pławdiwie, 11-13.10. 2025, Wielkie Tyrnowo, Pławdiw, Bułgaria.

dr Katarzyna Taczyńska

- Women's Spaces of Existence: Gendered Everyday Perspectives on the Holocaust, tytuł referatu: *Traces of Resistance: A Cultural History of Jewish Women's Relations in 20th-Century Croatia*, The Center for Jewish Studies, University of Graz, WHISC - Women in the Holocaust International Study Center (WHISC), and the Conference on Jewish Material Claims against Germany, 24-25.02.2025, Graz, Austria [online].

- International Scientific Conference East European Jewry: History, Culture, Traditions, tytuł referatu: *A Tale from the Past: the Poetry of Jewish Women Writers in early 20th-century Bosnia*, A. Krymskyi Institute of Oriental Studies, National Academy of Sciences of Ukraine, Kamianets-Podilskyi State Historical Museum-Reserve, 21-23.04.2025, Kamieniec Podolski, Ukraina [współautorka referatu: Aleksandra Twardowska].
- International Scientific Conference East European Jewry: History, Culture, Traditions, tytuł referatu: *Panel: Beyond Hasidism as a Men's Club: Women as Leaders and Followers in Chabad Literature and History*, A. Krymskyi Institute of Oriental Studies, National Academy of Sciences of Ukraine, Kamianets-Podilskyi State Historical Museum-Reserve, 21-23.04.2025, Kamieniec Podolski, Ukraina [uczestnicy panelu: Eli Rubin, Jadwiga Czeska-Kosiba, Wojciech Tworek].
- Narrative Matters 2025: Disparate Narrative Worlds: Crisis, Conflict, and the Possibility of Hope, tytuł referatu: *"This is my Holocaust": Between Yugoslavia and Israel. The Case of Miriam Steiner Aviezer*, The American University of Paris and Université Paris Cité, 13-16.05.2025, Paryż, Francja.
- 13th International Congress of South- East European Studies, tytuł referatu: *The Life of Balkan Jewish Women as an Individual and Social Experience. The own boundaries of Ženi Lebl*, The Macedonian National Committee of South- East European Studies – Macedonian Academy of Sciences and Arts, 15-19.09.2025, Skopje, Macedonia Północna.
- Lives Worth Living, 3rd Annual Conference of WHISC, tytuł referatu: *"Why is this night different from all other nights?" Miriam Steiner Aviezer Between Yugoslavia and Israel*, WHISC – Women in the Holocaust International Study Center & Institute for Philosophy and Social Theory, University of Belgrade, 20-22.10.2025, Belgrad, Serbia.
- The ASEEEES Annual Convention, tytuł referatu: *Found in Translation – Memory and Identity in the Post-Holocaust Yugoslav Jewish Diaspora*, the Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEEES), 20-23.11.2025, Waszyngton, USA.
- The ASEEEES Annual Convention, tytuł referatu: *Book Discussion „Women and Partisan Art“*, the Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEEES), 20-23.11.2025, Waszyngton, USA [udział w panelu].

dr Olha Tkachenko

- Revolutions of Hope: Resilience and Recovery in Ukraine, tytuł referatu: *Decolonization Processes in Ukrainian YouTube: New Hope to Deconstruct Imperial Myths*, Nanovic Institute, Keough School of Global Affairs, University of Notre Dame, Ukrainian Catholic University (UCU), 6-8.03.2025, University of Notre Dame, South Bend, Indiana, USA.

dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Re-Thinking Post-Socialist War(s): Comparative Dimensions of the War in Ukraine (2014-2024), tytuł referatu: *What Happened to homo sovieticus ? Reshaping Ukrainian Society in Social Media*, Justus Liebig University Giessen / UNDIPUS joint project & Charles University in Prague / IMS Research Centre "Ukraine in a Changing Europe", 31.01-2.02.2025, Giessen, Niemcy.

dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN

- London Antisemitism Conference 2025, tytuł referatu: *The "Jewish Habitus"? The category of embodiment of domination in the field of antisemitism studies*, London Centre for the Study of Contemporary Antisemitism; Comper Center (Haifa University); University of Goldsmith, 29.03.- 1.04.2025, Londyn, Wielka Brytania.
- London Antisemitism Conference 2025, tytuł referatu: *Antisemitism and the politics of Memory (panel)*, London Centre for the Study of Contemporary Antisemitism; Comper Center (Haifa University); University of Goldsmith, 29.03.-1.04.2025, Londyn, Wielka Brytania [przewodnicząca panelu; współuczestnicy: Marta Simó, Adi Sherzer, Stephen Pogany].
- Hate in Transition and the Aftermath of 7 October: Antisemitism and Racism in Times of Political Crisis. Mid-Term Conference of the Research Network 31 "Ethnic Relations, Racism and Antisemitism" of the European Sociological Association, tytuł referatu: *Is the category of hate an abdication from sociological thinking?*, Chair of Sociology, University of Passau; International Institute for Education and Research on Antisemitism (IIBSA), 31.08- 2.09.2025, Passau, Niemcy.
- Hate in Transition and the Aftermath of 7 October: Antisemitism and Racism in Times of Political Crisis. Mid-Term Conference of the Research Network 31 "Ethnic Relations, Racism and Antisemitism" of the European Sociological Association,

tytuł referatu: *Przewodniczenie sesji pt. „Historical and Comparative Studies”, Chair of Sociology, University of Passau; International Institute for Education and Research on Antisemitism (IIBSA), 31.08.-2.09.2025, Passau, Niemcy [przewodnicząca panelu; współuczestnicy: Fredi Rotman, Alexander Schneidmesser, Stephen Pogany].*

mgr Andrzej Żak

- 22èmes Rencontres du Réseau Français de Phonologie, tytuł referatu: *Acoustic correlates of standard Kosovar Albanian stress*, CNRS, Université Ibn Zohr, 1-3.07.2025, Agadir, Maroko (współautorka referatu: prof. Irena Sawicka)
- Annual Meeting on Phonology, tytuł referatu: *Modeling Stress in Northern Kashubian Nominal Paradigms and Their Variability: An OT and Harmonic Grammar Approach*, UC Berkeley, 25-27.09.2025, Berkeley, USA (współautorka referatu: mgr Maria Bolek)
- 10th International Conference on Grammar and Corpora, tytuł referatu: *A Corpus-Based Analysis of Perfect Variations Across Slavic and Baltic*, University of Latvia, 26-28.06.2025, Ryga, Łotwa (autorzy i autorki referatu: Dorota Klimek-Jankowska, Alberto Frasson, Antonina Mocniak, Andrzej Żak)
- OLINCO 2025, tytuł referatu: *A Corpus-Based Analysis of Perfect Uses in Slavic and Baltic*, Palacký University Olomouc, 5-7.06.2025, Ołomuniec, Czechy (autorzy i autorki referatu: D. Klimek-Jankowska, A. Frasson, A. Mocniak, E. Vaiksnoraite, T. Ivanova-Sullivan, D. Seres, V. Cvetkoski, D. Androva, P. Mihaylov, A. Żak)
- 11th International Contrastive Linguistics Conference, tytuł referatu: *A Translation Mining Approach to Grammatical Aspect: Insights from Slavic and Baltic Languages*, Uniwersytet Karola w Pradze, 17-19.09.2025, Praga, Czechy (autorzy i autorki referatu: Dorota Klimek-Jankowska, Alberto Frasson, Antonina Mocniak, Justyna Gruszecka, Andrzej Żak)
- Inner Aspect, VP Structure and the Functional Domain in Slavic Languages (slavIA 2025), tytuł referatu: *Perfect variations across Slavic and Baltic: Translation Mining approach to corpus data*, Ca' Foscari University of Venice, 6.11.2025, Wenecja, Włochy (autorzy i autorki referatu: Klimek-Jankowska, D., A. Frasson, A. Mocniak,

A. Żak, J. Gruszecka, E. Vaikšnoraitė, T. Ivanova-Sullivan, D. Seres, V. Cvetkoski, D. Androva, P. Mihaylov).

2. WYKŁADY I REFERATY WYGŁOSZONE NA ZAPROSZENIE ZAGRANICZNYCH INSTYTUCJI

Ogółem: 51

dr Gabriela Augustyniak-Żmuda

- Karpacki Uniwersytet im. Wasyła Stefanyka w Iwano-Frankiwsku, tytuł referatu: *Metody badań terenowych – przykład biografii językowej*, 18.06.2025 r., Iwano-Frankiwsk, Ukraina.

dr Jakub Banasiak

- Instytut Języka Bułgarskiego Bułgarskiej Akademii Nauk, tytuł referatu: *Семантичната категория определеност/неопределеност в светлината на темо-ремната структура (в българския и полския език)*, 14.05.2025, Sofia, Bułgaria.

dr Anna Boguska

- Društvo hrvatskih književnika [Stowarzyszenie Chorwackich Literatów], tytuł referatu: *Distopijska imaginacija u djelima jednog hrvatskog postmodernista*, 17.10.2025, Zagrzeb, siedziba Stowarzyszenia Chorwackich Literatów (Trg bana Josipa Jelačića 7/I, 10 000 Zagreb), Chorwacja.

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Uniwersytet w Bochum (Niemcy), tytuł referatu: *Ethnolinguistische Vitalität von Kollateralsprachen in Polen – Methoden, Ergebnisse, mögliche Anwendung*, 11.07.2025, Bochum, Niemcy.
- European Center for Minority Issues, tytuł referatu: *Projekt ZARI: Revitalisierung des Obersorbischen in langfristiger Perspektive*, 18.09.2025, Flensburg, Niemcy.
- European Center for Minority Issues, tytuł referatu: *Ethnolinguistic vitality of collateral language communities in Poland: methods, results, possible applications*, 19.09.2025, Flensburg, Niemcy.

- University of Bangor, tytuł referatu: *Ethnolinguistic vitality of collateral language communities in Poland: methods, results, possible applications*, 8.10.2025, Bangor, Wielka Brytania.
- Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning, tytuł referatu: *Planning a Minority Language Revitalisation: The Case of Upper Sorbian in Germany*, 21.10.2025, Leeuwarden, Holandia.
- University of Groningen, tytuł referatu: *New angles on ethnolinguistic vitality: Insights from the study on Poland's collateral language communities*, 23.10.2025, Groningen, Niderlandy.
- Research Group on Sociolinguistics in the Balearic Islands, tytuł referatu: *Action research in Upper Lusatia: Towards the creation of a language policy for Upper Sorbian*, 31.10.2025, Palma, Majorka, Hiszpania [online].
- Université Rennes 2, tytuł referatu: *Les langues régionales en Pologne : « collatéralité » et vitalité ethnolinguistique*, 19.11.2025, Rennes, Francja.

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Uniwersytet Karola w Pradze, tytuł referatu: *On the History of Warsaw Samizdat Publications*, 18.12.2025, Praga, Czechy.

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

- Karpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stafanyka w Iwano- Frankiws'ku, tytuł referatu: *Problemy polskiej mediewistyki sławistycznej widziane przez pryzmat dziejów Instytutu Sławistyki PAN*, 8.10.2025, Ivano-Frankivs'k, Ukraina.

mgr Karina Hořeni

- Institute of Ethnology, Czech Academy of Sciences, tytuł referatu: *Fixation on Ruins-Fixation of Ruins*, 3.12.2025, Praga, Czechy.

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

- École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS), tytuł referatu: *Le phénomène du ghetto ouvert – modalités de fonctionnement et ce qu'il en résulte pour le paradigme descriptif et la périodisation de la Shoah*, 10.11.2025, Paryż, Francja.

- The Historical Institute (Faculty of Philosophy) at the Friedrich Schiller University of Jena (Germany), tytuł referatu: *The open ghetto phenomenon as a challenge for the descriptive paradigm of the Shoah in German occupied Poland*, 21.10.2025, Jena, Niemcy.
- École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS), tytuł referatu: *Les observateurs participants de la Shoah – pour un nouveau paradigme descriptif*, 27.11.2025, Paryż, Francja.
- École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS) (we współpracy z Mémorial de la Shoah), tytuł referatu: *Le phénomène du ghetto ouvert – légitimité socio-culturelle et continuité spatiotemporelle*, 4.12.2025, Paryż, Francja.

dr Michal Korhel

- Uniwersytet Ludwika i Maksymiliana w Monachium, tytuł referatu: *Von Friedhöfen zu Denkmälern: Der Umgang mit deutschen Geistern in Polen und der Slowakei*, 30.01.2025, Monachium, Niemcy.
- Państwowe Muzeum Pomorza, tytuł referatu: *Eine (un)sichtbare Stadt: Auf der Suche nach deutschen Spuren in Goleniów und Umgebung*, 17.05.2025, Greifswald, Niemcy.

prof. dr hab. Helena Krasowska

- Towarzystwo Polskiej Kultury w Tyraspolu, tytuł referatu: *Stefan Żeromski – kandydat do Nagrody Nobla*, 18.10.2025, Tyraspol, Republika Mołdawii (Naddniestrze).

dr Tymoteusz Król

- Institut für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa, tytuł referatu: *Queerfeindlichkeit und Sprachrevitalisierung. Autoethnographische Erkundungen in Schlesien*, 4.02.2025, Freiburg/Breisgau, Niemcy.
- Linguapax w ramach szkoły: Transmission and Use of Minority Languages, A Generational Crisis?, tytuł referatu: *The Museum of Vilamovian Culture as a nest for Wymysorys language.*, 6.03.2025, Olot, Hiszpania [współautorka referatu: Justyna Majerska-Sznajder].

- Linguapax w ramach szkoły: Transmission and Use of Minority Languages, A Generational Crisis?, tytuł referatu: *The exotisation of Vilamovians and its influence on the language revitalization.*, 6.03.2025, Olot, Hiszpania.
- Deutsch-Polnischer Klub, tytuł referatu: *Die kleinste Sprache Europas? Wilmesaurisch in Südpolen*, 14.03.2025, Berlin, Niemcy.
- Humboldt Universität Berlin, tytuł referatu: *Die Wilmesaurische Sprache und der Alznerische Dialekt im 21. Jh. aus der soziolinguistischen Sicht* (w ramach Sprachhistorisches Seminar), 26.05.2025, Berlin, Niemcy.
- Humboldt Universität Berlin, tytuł referatu: *Wilmesau und seine Sprache* (w ramach Sprachwissenschaftliches Seminar), 28.05.2025, Berlin, Niemcy.
- Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru, tytuł referatu: *Das Wilmesaurische - die kleinste germanische Sprache Europas aus soziolinguistischer Sicht*, 4.12.2025, Maribor, Słowenia.
- Univerzitetna Knjiznjica Maribor, tytuł referatu: *The Biesik Family and Maribor*, 5.12.2025, Maribor, Słowenia [współautorka referatu: Jerneja Ferlez]

dr Elżbieta Kwiecińska

- Uniwersytet Wiedeński, RECET – Research Center for the History of Transformations, tytuł referatu: *The Concept of the «Civilizing mission» as a Cultural Transfer in the 19th-Century: the Case of Austria and Galicia*, 23.01.2025, Uniwersytet Wiedeński, Austria.
- Muzeum Połtawskiej Bitwy, tytuł referatu: «Колоніальний дискурс у музеї: як його виявити та подолати (і при тому його не віддзеркалювати)?» [Dyskurs kolonialny w muzeum: jak jego poznać i przezwyciężyć (i przy tym nie odzwierciedlać)?], 28.01.2025, Połtawa, Ukraina [online].
- Uniwersytet Lund, tytuł referatu: „*Museums and Engaged Humanities Facing the Russian War Against Ukraine: A View from Poland*”, 22.05.2025, Uniwersytet Lund, Szwecja [współautorka referatu: Małgorzata Ławrowska-von Thadden].
- Centrum Historii Miejskiej, tytuł referatu: *Polska szafa w ukraińskiej chacie. Wołyń 1943 w świetle historii rodzinnych*, 2.07.2025, Lwów, Ukraina.
- Centrum Badań nad Relacjami Międzyetnicznymi w Europie Wschodniej, Kharkiv Media Hub (Kharkiv Media Hub - Харківський Медіа Хаб), Charkowskie Muzeum Literatury (Харківський ЛітМузей). Wydarzenia odbywają się przy wsparciu

Penn Cultural Heritage Center (USA) i Międzynarodowej Fundacji „Odrodzenie” (Міжнародний фонд „Відродження”), tytuł referatu: *Nasza postkolonialna przeszłość/przyszłość: rozmowa po dziecięcemu/dorosłemu*, 16.07.2025, Charków, Ukraina [współautorzy referatu: Bohdan Szumyłowycz, Volodymyr Sklokin, Uilleam Blacker].

- Centrum Działań Społecznych „CIVITAS” (Центр Суспільних Дій „CIVITAS”)/ Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Równem, w ramach szkoły letniej dla badaczy, urzędników, dziennikarzy „Dekolonizacja ukraińskiej przestrzeni pamięci” (Деколонізація українського меморіального простору), *Polska szafa w ukraińskiej chacie. Wołyń 1943 w świetle historii rodzinnych*, 23.07.2025, Równe/Rivne, Ukraina [współautor referatu: Petro Dołhanow].
- Centrum Działań Społecznych „CIVITAS” (Центр Суспільних Дій „CIVITAS”)/ Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Równem w ramach szkoły letniej dla badaczy, urzędników, dziennikarzy „Dekolonizacja ukraińskiej przestrzeni pamięci” (Деколонізація українського меморіального простору), tytuł referatu: *Polska-Ukraina: dekolonizacja*, 23.07.2025, Równe/ Rivne, Ukraina.

dr Paweł Levchuk

- Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy, tytuł referatu: *Українська мова в Європі (сертифікація та викладання)*, 11.12.2025, Kijów, Ukraina.
- Chersoński Państwowy Uniwersytet, tytuł referatu: *Українська мова у Польщі у XXI сторіччі: проблеми, зміни, тенденції*, 17.12.2025, Chersoń, Ukraina.
- Zaporozki Państwowy Uniwersytet, tytuł referatu: *Wielojęzyczność Ukraińców w Polsce*, 26.05.2025, Zaporozże, Ukraina.

dr Izabela Mrzygłód

- Central European University, tytuł referatu: *Agrarian Workers in Crisis. The Social History of Western Galicia during the Great Depression, 1929–1939*, 09.05.2025, Wiedeń, Austria.

prof. dr hab. Alena Rudenka

- Instytut Studiów Słowiańskich, Uniwersytet Wiedeński, tytuł referatu: *Multiethnicity of the Grand Duchy of Lithuania through Slavic-languages texts*, 11.03.2025, Wiedeń, Austria.

dr Claudia Snochowska-Gonzalez

- Invisible University for Ukraine, CEU, tytuł referatu: *Polish dimensions of decoloniality*, 27.03.2025, Węgry [online].
- Centrum Studiów Polonoznawczych im. Aleksandra Brücknera w Halle, tytuł referatu: *Käthe Schirmacher and Helena Rzepecka or The Paradoxical Relationship between Polish and German Nationalisms in the Eastern Borderlands of the German Empire*, 2.12.2025, Halle, Niemcy.

dr Olha Tkachenko

- Ivan Franko National University in Lviv in cooperation with the Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences, Vision Ukraine Netzwerk: Bildung, Sprache und Migration and the UCL Ukrainian Society, tytuł referatu: *Decolonial Content on Ukrainian YouTube: Revealing Kakaya Raznitsa and Blurring Cultural Boundaries with Russia*, 21.02.2025, Ukraina, Wielka Brytania, Niemcy [online].

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Wissenschaftskolleg zu Berlin, tytuł referatu: *"Pole in the Closet" – Twenty Years On*, 24.06.2025, WIKO, Berlin, Niemcy.
- Jena Universitaet, tytuł referatu: *"Pole in the Closet" – Twenty Years On*, 26.06.2025, Jena, Niemcy.

dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Centar za promicanje tolerancije i očuvanje sjećanja na Holokaust, tytuł referatu: *„Na rad!“ – kako čitati političke plakate iz razdoblja Drugog svjetskog rata*, 3.11.2025, Zagrzeb, Chorwacja.
- Institut za etnologiju i folkloristiku, tytuł referatu: *Politike vidljivosti i nelagode komparacije. Slike i prosvjedi u Hrvatskoj i Srbiji*, 4.11.2025, Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagrzeb, Chorwacja.

dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN

- Justus-Liebig-Universität Gießen, Instytut Historii, tytuł referatu: *The Stigma of 'Jewish Bolshevism' under state socialism in Poland*, 24.06.2025, Gießen, Niemcy.

mgr Andrzej Żak

- Uniwersytet w Lipsku, tytuł referatu: *Semantic Variation in the Present Perfect across South Slavic and Baltic: Insights from Translation Mining*, 24.10.2025, Lipsk, Niemcy (autorzy i autorki referatu: Klimek-Jankowska, D., A. Frasson, A. Mocniak, A. Żak, J. Gruszecka, E. Vaikšnoraitė, T. Ivanova-Sullivan, D. Seres, V. Cvetkoski, D. Androva, P. Mihaylov).
- Slavic Linguistics Colloquium, tytuł referatu: *A Semantic Micro-Typology of the Present Perfect across Baltic and South Slavic Languages: Evidence from Translation Mining*, 20.11.2025, Berlin, Niemcy (autorzy i autorki referatu: Dorota Klimek-Jankowska, Alberto Frasson, Justyna Gruszecka, Antonina Mocniak, Andrzej Żak, Elena Vaiksnoraite, Tanya Ivanova-Sullivan, Daria Seres, Vladimir Cvetkoski, Patrick Mihaylov, Diana Androva).

X. KONFERENCJE I INNE WYDARZENIA NAUKOWE ORGANIZOWANE I WSPÓŁORGANIZOWANE PRZEZ INSTYTUT SLAWISTYKI PAN

1. KONFERENCJE MIĘDZYNARODOWE

Ogółem: 2

- **1st PLURILINGMEDIA General Conference: Media and Language Vitality, 4-5 grudnia 2025 roku**

3 grudnia w Pałacu Staszica odbyło się spotkanie COST Action Management Committee. Około 40 osób reprezentujących wszystkie kraje Europy oraz wiele krajów stowarzyszonych przybyło do Warszawy na coroczne spotkanie komitetu zarządzającego siecią PLURILINGMEDIA. Kolejnych kilkanaście osób uczestniczyło w spotkaniu online. Spotkanie otworzyła **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**, liderka Working Group 3 Language Vitality i członkini Core Group sieci oraz dr Craig Willis, Przewodniczący COST Action PLURILINGMEDIA. Spotkanie poświęcone było dotychczasowym działaniom podjętym w ramach sieci oraz planom na kolejny rok oraz dalsze lata projektu.

W dniach 4-5 grudnia odbyła się 1st PLURILINGMEDIA General Conference: Media and Language Vitality. Konferencję zorganizował Instytut Slawistyki PAN. To dwudniowe spotkanie badaczy i badaczek a także praktyków i praktyczek mediów w językach mniejszościowych poświęcone było roli mediów w zachowaniu i promowaniu języków mniejszościowych. W konferencji wzięło udział ponad 80 osób z Europy i krajów stowarzyszonych. Odbyło się 9 sesji tematycznych poświęconych takim tematom jak: przekład i dostępność, odbiory i media języków mniejszościowych, AI, dostępność i podział cyfrowy, żywotność językowa i media drukowane, media i zachowanie tożsamości i języków, ideologie językowe, stygmatyzacja i dyskurs medialny, przestrzenie cyfrowe i używanie języków online, rola dziennikarzy, media społecznościowe i języki, uczenie się języków i media. Oprócz sesji z referatami odbyły się trzy panele poświęcone kolejno: wielojęzycznym rodzinom i mediom, wirtualnym przestrzeniom oraz nowym mediom w perspektywie Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych.

Konferencję otworzyła prof. Elin Haf Gruffydd Jones, prezydentka European Language Equality Network (ELEN) z University of Wales Trinity Saint David. Jej wykład

„Resilience and Rights, Revitalisation and Reach: what media tells us about the future of linguistic diversity” dał wgląd w dotychczasowe badania nad mediami języków mniejszościowych oraz wskazał możliwe kierunki badań w przyszłości.

Ponadto odbyła się plenarna dyskusja praktyków mediów w językach mniejszościowych. Swoje działania, ich odbiór oraz możliwy wpływ na odbiorców przedstawili: Anna Nikitiuk, opowiadająca o blogu „Anna Nikitiuk – po swojemu” i roli mediów społecznościowych w zachowaniu lokalnej mowy Podlasia; dr Piotr Szatkowski, który opowiedział o obecności kaszubskiego w mediach społecznościowych oraz swoich doświadczeniach jako osoby tworzącej w mediach w języku mazurskim oraz Paola Valenta z Associazione dei Giovani CNI – stowarzyszenia młodych należących do mniejszości włoskiej w Słowenii.

W konferencji wzięły udział trzy osoby z Instytutu Slawistyki PAN. **Prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**, główna organizatorka konferencji, wygłosiła wraz z prof. Sanitą Marteną z RTU Rēzekne Academy referat „Digital media and their role in strengthening literacy in collateral languages: case studies of Latgalian, Kashubian and Podlachian” poświęcony oddolnym praktykom piśmiennym w trzech językach kolateralnych. **Dr Piotr Szatkowski**, członek sieci COST Action PLURILINGMEDIA i członek komitetu organizacyjnego, przedstawił referat „AI-Generated Kashubian Voices: Community Perspectives on Concept and Implementation”, w którym odniósł się do wyników przeprowadzonej przez siebie ankiety dotyczącej postaw wobec i ideologii językowych dotyczących roli AI w produkcji w języku dominującym – polskim oraz mniejszościowym – kaszubskim. Z kolei **dr Olha Tkachenko** w referacie „Dialects and Regional Languages on Ukrainian YouTube: Representation and Interaction” odniosła się do sposobu przedstawiania języków regionalnych w ukraińskich mediach społecznościowych.

Referatom i wykładom towarzyszyły ożywione dyskusje. Idea COST Action to właśnie sieciowanie badaczy i badaczek, a także osób spoza kręgu ściśle akademickiego. Konferencja zorganizowana w Warszawie przez Instytut Slawistyki PAN spełniła to zadanie: stała się przestrzenią spotkań i wymiany doświadczeń, metod i możliwych zastosowań badań.

Więcej informacji o COST Action CA23105 PLURILINGMEDIA można znaleźć na stronie: <https://plurilingmedia.eu/>

Organizator: Instytut Sławistyki PAN

- **I Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Praktyczna „Język ukraiński jako obcy w Polsce”, 8 grudnia 2025 roku**

Konferencja poświęcona nowoczesnym metodom nauczania języka ukraińskiego jako obcego, wymianie doświadczeń oraz promocji języka ukraińskiego w polskiej przestrzeni edukacyjnej. Otrzymała się w Muzeum Pana Tadeusza we Wrocławiu (Rynek 6).

Organizatorzy: Liceum Ogólnokształcące nr XV im. mjr. Piotra Wysockiego we Wrocławiu, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Patronat Honorowy: Ambasada Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej.

Partnerzy: Muzeum Pana Tadeusza (Zakład Narodowy im. Ossolińskich), Fundacja Pyłypa Orłyka.

2. KONFERENCJA KRAJOWA

Ogółem: 1

- **IX Podlaska Ukraińska Konferencja Naukowa „Etnos ukraiński Podlasia wobec wyzwań XXI wieku”, 14–15 listopada 2025 roku**

W dniach 14–15 listopada 2025 roku w Bielsku Podlaskim otrzymała się IX Podlaska Ukraińska Konferencja Naukowa „Etnos ukraiński Podlasia wobec wyzwań XXI wieku”, organizowana w 20. rocznicę uchwalenia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.

Obrady konferencji toczyły się podczas siedmiu sesji, na których referaty wygłosili m.in. badaczki z Instytutu Sławistyki PAN:

- **prof. dr hab. Dorota Rembiszewska**, Gwara czy język? Kontrowersje wokół „języka podlaskiego” (sesja II: „Język ukraiński Podlasia – stan i próby redefinicji klasyfikacji językowej”);

- **dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**, Szkolnictwo polskie na Łotwie (sesja IV: „Mniejszości narodowe w Polsce na tle europejskim”);
- **prof. dr hab. Anna Zielińska**, Biografie językowe Ukraińców (sesja V: „Historia i kultura Podlasia oraz sąsiednich regionów”, prowadzona przez prof. Dorotę Rembiszewską).

Podczas konferencji odbył się także szereg innych wydarzeń, m.in. debaty, prezentacje książek, otwarcie wystaw „Wydawnictwa ukraińskiego środowiska Podlasia pierwszej ćwierci XXI wieku” oraz „Ukraiński Zespół Pieśni i Tańca Ranok (1995–2025)”, a także koncert Zespołu Śpiewaczego „Dobryna”.

Konferencja odbyła się dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Rzeczypospolitej Polskiej. Jest współfinansowana ze środków Województwa Podlaskiego, przy wsparciu osób prywatnych oraz Miasta Bielsk Podlaski, Burmistrza Miasta Hajnówka, Burmistrza Miasta Siemiatycze i Wójta Gminy Bielsk Podlaski.

Organizator: Podlaski Instytut Naukowy

Współorganizatorzy: Instytut Slawistyki PAN, Komisja Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych PAN Oddział w Lublinie, Związek Ukraińców Podlasia, Miejska Biblioteka Publiczna w Bielsku Podlaskim

XI. STYPENDIA NAUKOWE

1. STYPENDIA ZAGRANICZNE

dr Karolina Panz

Instytucja przyznająca stypendium: Claims Conference

Okres realizacji: rok akademicki 2024/2025

Miejsce: Stany Zjednoczone Ameryki

prof. dr hab. Piotr Sobotka

Instytucja przyznająca stypendium: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Okres realizacji: 12.07–10.08.2025

Miejsce: Czechy

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

Instytucja przyznająca stypendium: Wissenschaftskolleg zu Berlin

Okres realizacji: luty–czerwiec 2025

Miejsce: Niemcy

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

Instytucja przyznająca stypendium: Wissenschaftskolleg zu Berlin

Okres realizacji: luty–lipiec 2025

Miejsce: Niemcy

2. STYPENDIA KRAJOWE

prof. dr hab. Karolina Bielenin- Lenczowska

Stypendium wyjazdowe w ramach programu Zawacka

Instytucja przyznająca stypendium: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej

Okres realizacji: 24.02–23.03.2025

dr Tymoteusz Król

Stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców

Instytucja przyznająca stypendium: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Okres realizacji: 2024–2027

dr Tymoteusz Król

Stypendium Mistrz-Uczeń

Instytucja przyznająca stypendium: Narodowy Instytut Dziedzictwa Wsi

Okres realizacji: 1.06.2025–30.09.2025

XII. AKTYWNOŚĆ MŁODYCH PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK NAUKI¹ ORAZ DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK

1. MONOGRAFIE

Tymoteusz Król, Mariola Tymochowicz, Anna Weronika Brzezińska, Kinga Czerwińska, Katarzyna Helak, Małgorzata Kunecka, Joanna Minksztyl, Elżbieta Piskorz-Branekova i Stanisława Trebunia-Staszal, *Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze

Karolina Panz, *„Chciałabym opowiedzieć, jak zginęło miasto...” Zagłada żydowskich mieszkańców Nowego Targu*, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk

2. CZASOPISMA POD REDAKCJĄ

- „Acta Baltico-Slavica”, sekretarz redakcji: **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda**, nr 49 za 2025 rok.
- „Adeptus”, sekretarz redakcji: **dr Wojciech Jasiński**, nr 22 za 2025 rok.
- „Cognitive Studies”, sekretarz redakcji: **dr Paweł Levchuk**, nr 25 za 2025 rok.
- „Literatura Ludowa. Journal of Folklore and Popular Culture”, członek redakcji: **dr Maciej Mętrak**, nr 69 za 2025 rok.
- „Przegląd Historyczny”, sekretarz redakcji: **dr Izabela Mrzygłód**, nr 1, 2, 3, 4 za 2025 rok.
- „Studia Litteraria et Historica”, redaktor naczelny: **dr Konrad Matyjaszek**, nr 12 i 13 za 2024 rok (wyd. 2025).
- „Slavia Meridionalis”, członek redakcji: **dr Jakub Banasiak**, nr 25 za 2025 rok.
- „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, członek redakcji: **dr Wojciech Jasiński**, **dr Szymon Pogwizd** nr 60 za 2025 rok.

¹ Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, młodym naukowcem jest osoba prowadząca działalność naukową, która jest doktorantem lub nauczycielem akademickim – i nie posiada stopnia doktora albo posiada stopień doktora, od uzyskania którego nie upłynęło 7 lat, i jest zatrudniona w podmiocie.

Projekty afiliowane w Instytucie Sławistyki PAN

- Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945, (ERC 2022–2027): **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN** (kierowniczka), **mgr Karina Hoření** (wykonawczynie), **dr Michal Korhel** (wykonawca), **mgr Magdalena Bubík** (wykonawczynie), **dr Angelika Zanki** (wykonawczynie)
- Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej (NCN, 2021–2026): **mgr Kamil Czaiński** (wykonawca), **dr Maciej Mętrak** (wykonawca), **mgr Andrzej Żak** (wykonawca)
- Dokumenty i biurokracja w regionach poniemieckich: państwowotwórczość, regulacja i kontrola w Polsce i Czechosłowacji (od lat 40. do 70. XX wieku), (NCN 2022–2026): **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN** (kierowniczka), **dr Izabela Mrzygłód** (wykonawczynie)
- Oblicza przemytu na pograniczu polsko-słowackim w latach 1918-1949 (NCN 2024-2027: **dr Karolina Panz** (kierowniczka), **dr Jolanta Kruszniewska** (wykonawca), **dr Dariusz Nikiel** (wykonawca)
- Rozbudowa i utrzymanie bazy danych światowego językoznawstwa sławistycznego iSybislaw, MEiN (2024–2025): **dr Jakub Bansiak** (wykonawca)
- Społeczeństwo obywatelskie i etniczny nacjonalizm: etnograficzna perspektywa dekolonizacji współczesnej Armenii (NCN 2025–2028), **dr Aneta Strzemżalska** (kierowniczka)
- Topos »wmurowanej kobiety« w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier (NCN, 2021–2026): **dr Marzena Maciulewicz** (wykonawczynie)
- Z Flandrii, przez Niemcy, do Polski. Analiza teorii etnogenezy Wilamowian (NCN, 2022–2026): **dr Tymoteusz Król** (kierownik)
- Reawakening the Wymysorys language in Wilamowice, (Wikitungues): **dr Tymoteusz Król** (kierownik)
- RESCUE MEMORY: Activism, Arts and Public Remembrance, CERV, GAP-101143883, planowane rozpoczęcie – styczeń 2024: **dr Natalia Judzińska** (wykonawczynie)

- Trójjęzyczność ukraińsko-rosyjsko-polska Ukraińców niepolskiego pochodzenia, Narodowy Program Rozwoju Humanistyki (2023–2026): **dr Paweł Levchuk**
- New multilingual realities in Polish higher education: The negotiation of language practice, identities, and ideologies in times of unprecedented migration and resurgent nationalism, (NCN/ MSCA 2023–2025): **dr Anna Becker** (kierowniczka)
- Power and identity in Russian-language political discourse: The case of Belarus (NCN/ MSCA 2023–2025): **dr Anton Dinerstein** (kierownik).

Projekty afiliowane poza Instytutem Sławistyki PAN

- Projekt SONATA BIS „Od wielojęzycznego korpusu równoległego do semantycznej mikro-typologii PERFECTUM w językach słowiańskich i bałtyckich” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki; czas trwania: 11.2022–03.2026; kierownik: **mgr Andrzej Żak** (wykonawca; kierownik: dr Dorota Klimek-Jankowska)
- Leksykon folkloru polskiego (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, MNiE,0396/NPRH9/H11/88/2021, 2022–2027): **dr Maciej Mętrak** (wykonawca)
- Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych. Publikacja książki oraz upowszechnienie wyników w internecie na platformie strojeludowe.net (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 2020–2025): **dr Tymoteusz Król** (wykonawca)
- Słownik pojęć polsko-ukraińskiego dyskursu historycznego, Centrum Mieroszewskiego, 2025–2026, **dr Elżbieta Kwiecińska** (wykonawczyni)
- Wielkopolskie księgi miejskie w okresie nowożytnym – edycje źródłowe, (Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk), NPRH/DN/SN/494829/2021/10 Ministerstwo Edukacji i Nauki w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, (2023–2027): **dr Wojciech Jasiński** (wykonawca)

4. OTRZYMANE STYPENDIA, NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

dr Tymoteusz Król

- Stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Stypendium Mistrz-Uczeń, Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi

- Nagroda im. Antoniego Kaliny w kategorii „Wystawa o szczególnym znaczeniu dla etnologii, antropologii społeczno-kulturowej” za rok 2024 za wystawę „Wilamowianie i ich sąsiedzi” Polskie Towarzystwo Ludoznawcze (nagroda zbiorowa)
- Nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

dr Paweł Levchuk

- Profesor Honorowy, Donbaski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny

dr Izabela Mrzygłód

- Nagroda KLIO 2025, Nagroda II stopnia za monografię naukową, Porozumienie Wydawców Książki Historycznej, Fundacja Historia i Kultura
- Varsaviana Roku. Konkurs im. Hanny Szwankowskiej, Wyróżnienie Honorowe – laureatka, Towarzystwo Miłośników Historii Warszawa, Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy, nagroda indywidualna

dr Karolina Panz

- Claims Conference, Academic Year 2024-2025, Stany Zjednoczone Ameryki, rodzaj stypendium: post-doc

dr Angelika Zanki

- Erasmus+ pobyt na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Zagrzebiu, w Chorwacji

XIII. UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA NAUKI

1. UDZIAŁ W FESTIWALU NAUKI W WARSZAWIE

W ramach tegorocznej 29. edycji Festiwalu Nauki w Warszawie (19–28 września 2025 roku) Instytut Slawistyki PAN przygotował 6 wydarzeń: 2 lekcje festiwalowe dla szkół oraz 4 spotkania otwarte, a także zaprezentował wystawę z okazji 70-lecia działalności IS PAN.

W ramach lekcji **dr Agata Bielak** przeprowadziła dla klasy szkoły podstawowej zajęcia pt. „Czy muchomor zabija muchy? Obraz grzybów w polskiej kulturze” (25.09.2025), a **dr Claudia Snochowska-Gonzalez** poprowadziła dla uczniów szkoły średniej lekcję pt. „XIX-wieczne migracje chłopskie z ziem polskich” (24.09.2025).

Wydarzenia otwarte IS PAN odbyły się w Pałacu Staszica. **Dr hab. Dorota Pazio-Włazłowska, prof. IS PAN**, poprowadziła warsztaty pt. „«O Alceście, który ciągle jadł». Teksty kultury a kształtowanie się stereotypów” (23.09.2025); wykład pt. „Wieloetniczność Rzeczypospolitej Obojga Narodów według tekstów XVI–XVIII w.” wygłosiła **prof. dr hab. Alena Rudenka** (23.09.2025); uczestnicy festiwalu mieli także okazję zagłębić się w świat czeskiej i polskiej twórczości kramarskiej – wykład pt. „Najświeższe wieści sprzed dwóch stuleci: pieśni kramarskie w Europie Środkowej” wygłosił **dr Maciej Mętrak** (25.09.2025); **dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN**, przygotowała spektakl pt. „Opowieść o kobiecie, która się turbowała po świecie. Regina Salomea Pilsztynowa i jej memuar”, do którego oprawę muzyczną zapewniła Marta Maślanka (28.09.2025); **dr Katarzyna Taczyńska** i dr Wojciech Tworek (Katedra Judaistyki UW) przeprowadzili warsztaty zatytułowane „Nie bój się, to tylko Muzeum Komunizmu. Warsztaty pisania bajek” (27.09.2025). Dodatkowo w wydarzeniu otwartym pt. „Jak wyjść z klasy: granice i przekroczenia kapitalistycznej wyobraźni” organizowanym przez Instytut Badań Literackich PAN wzięła udział **dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN** (20.09.2025).

Ponadto przez cały okres trwania festiwalu w Pałacu Staszica można było obejrzeć wystawę na temat Instytutu Slawistyki PAN, przygotowaną z okazji 70-lecia działalności jednostki w ramach projektu „70 lat Instytutu Slawistyki PAN: tradycja i nowoczesność” (POPUL/SP/0307/2024/02), finansowanego ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu „Społeczna odpowiedzialność nauki II”.

2. UDZIAŁ W BUKOWIŃSKIM FESTIWALU NAUKI

14 czerwca 2025 roku w Drągowinie, pod nazwą „Ze świata czterech stron...”, odbyła się pierwsza edycja X Bukowińskiego Festiwalu Nauki. Druga część odbyła się w dniach 26–28 czerwca 2025 roku w Jastrowiu, trzecia 18 lipca 2025 roku w Kimpulungu Mołdawskim w Rumunii, a czwarta 20 lipca 2025 roku w Pance na Ukrainie. Bukowiński Festiwal Nauki to coroczne wydarzenie organizowane od 2015 roku jako wspólna inicjatywa **prof. dr hab. Heleny Krasowskiej** z Instytutu Sławistyki PAN i dr Magdaleny Pokrzyńskiej z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Jego formuła obejmuje cykle wykładów popularnonaukowych (zatytułowane „Bliscy nieznajomi” oraz „Kultura – Natura”), Bukowiński Klub Filmowy, wystawy, panele dyskusyjne, warsztaty i promocje książek. Bukowiński Festiwal Nauki od wielu lat stanowi międzynarodowe, transgraniczne wydarzenie, którego celem jest popularyzacja nauki w zakresie zjawisk społecznych, kultury i historii związanych z Bukowiną oraz Europą Środkową. Festiwal adresowany jest do szerokiego grona odbiorców – zróżnicowanego pod względem wieku, płci, miejsca zamieszkania i wykształcenia – przyczyniając się nie tylko do podnoszenia kompetencji kulturowych, lecz także do wzmacniania integracji społecznej. Do prowadzenia wykładów, dyskusji i warsztatów zapraszane są osoby na co dzień zaangażowane w działalność naukowo-badawczą – naukowcy z uniwersytetów i akademii nauk, pracownicy merytoryczni placówek muzealnych oraz aktywni członkowie towarzystw naukowych. Reprezentują oni różne dyscypliny naukowe, ośrodki i kraje, co przekłada się na różnorodność oferty proponowanej przez organizatorów. Instytut Sławistyki PAN jest współorganizatorem Bukowińskiego Festiwalu Nauki, który w 2025 roku był dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach programu „Społeczna Odpowiedzialność Nauki II”, nr rejestracyjny: POPUL/SN/0238/2024/02.

3. UDZIAŁ W MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH KSIĄŻKI W WARSZAWIE

W dniach 15–18 maja 2025 roku w Pałacu Kultury i Nauki, na placu Defilad oraz w Muzeum Sztuki Nowoczesnej odbyła się kolejna edycja Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie. W tym roku gościem honorowym była Republika Korei. Imprezie towarzyszył wielowątkowy program, a udział w niej wzięło ponad 600 wystawców. Instytut Sławistyki PAN po raz kolejny wziął udział w Targach, gdzie zespół wydawnictwa

IS PAN spotykał się z odwiedzającymi na wspólnym stoisku zaprzyjaźnionych wydawców: Amaltea | IS PAN | Oficyna Naukowa | Claroscuro | Kwiaty Orientu, pod numerem L9 (w namiocie). Odwiedzający mogli zapoznać się z przygotowaną ofertą książek i zakupić wybrane monografie. Główną organizatorką udziału Instytutu Sławistyki PAN w Targach była **dr Dorota Leśniewska**.

Pierwszego dnia Targów, tj. 15 maja, w Forum Sali Mikołajskiej PKiN odbyło się wydarzenie zatytułowane „Język ukraiński w Polsce: integracja, tożsamość i ciągłość kulturowa”. Punktem wyjścia do rozmowy była książka **dr. Pawła Levchuka**, „Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce” (IS PAN 2024). Poza autorem w dyskusji wzięli również udział: Oleksandr Pustovyi – Dyrektor Warszawskiej Szkoły Sobotniej, Vasyl Melnychuk – III Sekretarz Ambasady Ukrainy w Polsce oraz Tetiana Petrenko – Kierowniczka Działu ds. kontaktów ze społeczeństwem Ukraińskiego Instytutu Książki. Spotkanie poprowadziła Jana Stępniewicz – dziennikarka Polskiego Radia dla Ukrainy.

16 maja **dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk** podpisywała na stoisku IS PAN swoją najnowszą publikację „Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000” (IS PAN 2024).

Organizatorem Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie jest Fundacja Historia i Kultura.

4. OTWARTE SEMINARIA NAUKOWE I ZEBRANIA NAUKOWE INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

W Instytucie Sławistyki PAN w 2025 roku odbywały się cztery otwarte zakładowe seminaria naukowe:

- otwarte seminarium naukowe Zakładu Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa;
- otwarte seminarium naukowe Zakładu Językoznawstwa;
- otwarte seminarium naukowe Zakładu Badań Narodowościowych;
- otwarte seminarium naukowe w Poznaniu.

W ramach otwartych seminariów naukowych **Zakładu Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa** (kierowniczka: **dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN**) zostały wygłoszone następujące referaty:

- 14 stycznia – **dr Marzena Maciulewicz**, „Relacje sąsiedzkie w Nowym Belgradzie: przestrzenie wspólne komšiluka”;
- 11 lutego – prof. Lech Aleksy Suchomłynow, „(De)konstrukcje: literackie modele etnokulturowe pogranicza w tekstach Marii Schoferowej i Andrzeja Chciuka”;
- 18 marca – **dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, „Archiwa i postzależności”;
- 15 kwietnia – **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska**, **prof. IS PAN** oraz **dr Izabela Mrzygłód**, „Jak niemieckie swastyki wykorzystano do budowania polskości: praktyki biurokratyczne w powojennej Polsce”;
- 13 maja – zebranie poświęcone dyskusji na temat studiów dekolonizacyjnych oraz post-kolonialnych, w tym kwestii pojęć, jakimi posługują się badacze poruszający się w tych obszarach. Wprowadzenie do dyskusji wygłosiła **dr Olha Tkachenko**;
- 10 czerwca – **dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa**, **prof. IS PAN**, wraz z zespołem przedstawiła założenia i cele realizowanego od 2021 roku w IS PAN projektu badawczego nt. „Topos wmurowanej kobiety w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Węgier” (grant NCN, 2020/37/B/HS2/00152). Prof. Grażyna Szwat-Gyłybow omówiła wyniki przeprowadzonych badań, następnie **dr Marzena Maciulewicz** wygłosiła krótki referat „Śladami (legend o) zamurowanych w moście na Drinie – Višegrad Andricia”; Maciej Olszewski omówił „Most w słoweńskiej grze dziecięcej i tańcu obrzędowym”; **dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk** wystąpiła z referatem „Wmurowanie jako (niewykorzystany) potencjał turystyczny”;
- 14 października – zebranie organizacyjne; ustalenie programu zebrań na rok 2025/2026;
- 18 listopada – odbyła się dyskusja wokół tematu „humanistyka indygeniczna”. Zebranie poprowadziła **dr Ewelina Drzewiecka**, a za punkt wyjścia do dyskusji przyjęto blok tekstów opublikowanych w piśmie „Teksty Drugie”, w numerze 6/2024. Gościem zebrania był dr Mariusz Filip. Prof. Ewa Domańska, jedna z redaktorek diskutowanego tomu „Tekstów Drugich”, połączyła się online;
- 9 grudnia – wystąpienie **dr Katarzyny Roman-Rawskiej** oraz dyskusja wokół tematu „humanistyka publiczna”.

W ramach otwartych seminariów naukowych **Zakładu Językoznawstwa** (kierownik: **dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN**) wygłoszone zostały następujące referaty:

- 15 stycznia – **prof. dr hab. Piotr Sobotka**, „Rola rozumowania abdukcyjnego w rekonstrukcji etymologicznej: Funkcje i pochodzenie słowiańskich epistemicznych operatorów pragmatycznych”;
- 19 lutego – **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**, „Zadania IS PAN z zakresu przetwarzania języka naturalnego”;
- 12 marca – prof. Natalia Korina, „Почему естественный язык не может обойтись без фразеологизмов-конструкций и что они из себя представляют?”;
- 23 kwietnia – dr hab. Ewa Białek, prof. UMCS, „Teoretyczno-praktyczne aspekty leksykografii przekładowej – na przykładzie słownika «Dyplomacja i polityka. Rosyjsko-polski słownik przekładowy»”;
- 14 maja – dr Yury Fedorushkov, „Analiza wybranych grup feminatywów i maskulatywów w Repozytorium agnonimów słownikowych w rosyjskiej prasie lokalnej (1996–2006) w aspekcie geochronologizacyjnym, morfologicznym oraz legislacyjnym”;
- 11 czerwca – **dr Piotr Szatkowski**, „«Ta Swenta Woyna» – zapomniany zabytek piśmiennictwa mazurskiego. Próba syntezy właściwości językowych”;
- 29 października – **dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak, prof. IS PAN**, „Dziewiętnastowieczne (słownikowe) związki terminologii weterynaryjnej z terminologią medyczną”;
- 26 listopada – **mgr Andrzej Żak**, „Północnokaszubski akcent wyrazowy – manifestacja fonetyczna i wariantywność”;
- 17 grudnia – **dr Jakub Banasiak**, „Z problematyki sądów logicznych w modelu składni semantycznej (predykatowo-argumentowej)”.

W ramach otwartych seminariów naukowych **Zakładu Badań Narodowościowych** (kierowniczka do czerwca 2025: **prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir**; kierowniczka od października 2025: **prof. dr hab. Anna Engelking**) wygłoszone zostały następujące referaty:

- 7 stycznia – dr hab. Izabela Wagner, prof. UC, „O narracji sublokatorskiej i pisaniu biografii-patchworku – na przykładzie «Dr Alina Margolis-Edelman – Pediatra Świata»»;
- 4 lutego – **dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN**, „Getto otwarte (Kosów Lacki) jako zjawisko długiego trwania w aspekcie prawomocności społeczno-kulturowej”;
- 4 marca – **dr Konrad Matyjaszek**, „Książka o Ryszardzie Karłowiczu”;
- 1 kwietnia – **dr Elżbieta Kwiecińska, dr Petro Dołhanow**, Polska szafa w ukraińskiej chacie znaleziona na Mazurach: ukraińsko-polskie historie rodzinne z Wołyniem w tle;
- 6 maja – dr hab. Izabela Wagner, prof. UC, „Cykl – Nowe Mity Polskie: O mężu co mądrze od złego komunizmu odciągnął naiwną żonę”;
- 3 czerwca – dr Marta Rawłuszko, „Prawda Kreuzy. Gwałt, Foucault i polityka”;
- 29 października – **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**, „Badania w działaniu [Action Research] na Górnych Łużycach. Jak badania mogą wspomóc proces rewitalizacji językowej?”;
- 17 grudnia – **dr Natalia Judzińska**, „Borderwalk – spacer graniczny jako metoda wytwarzania i prezentacji danych”.

W ramach otwartych seminariów naukowych w poznańskim oddziale Instytutu Sławistyki PAN wygłoszone zostały następujące referaty (organizacja i prowadzenie: dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN):

- 9 stycznia – **prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska**, „Archiwa domowe jako źródło badań dla antropolożki. Dokumenty osobiste polskiej diaspory w Brazylii”;
- 6 lutego – **dr Wojciech Mądry**, „Wkład Wielkopolski w polskie badania sławistyczne XIX-XX w.”;
- 6 marca – **dr Wojciech Jasiński**, „Wielkopolskie księgi miejskie w okresie nowożytnym. Edycje źródłowe – projekt NPRH”;
- 3 kwietnia – **prof. dr hab. Ryszard Grzesik**, „Najnowszy, «węgierski» zeszyt «Testimoniów najdawniejszych dziejów Słowian», serii wydawniczej Instytutu Sławistyki PAN”;

- 8 maja – **dr hab. Zofia Sawaniewska-Moch, em. prof. IS PAN**, „Intymistyka kobieca jako źródło do badań językowo-kulturowych na przykładzie dzienników Emilii z Beniowskich Wróblewskiej z lat 1850–1886”;
- 23 października – **prof. dr hab. Ryszard Grzesik**, mgr Barbara Grunwald-Hajdasz, **dr Wojciech Mądry, dr Adrian Queret-Podesta**, „Najnowszy, «węgierski» zeszyt «Testimoniów najdawniejszych dziejów Słowian», część 2”;
- 27 listopada – **dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN**, „Między «panem świata» a «człowiekiem zwierzęciem»: kategoria rasy w refleksji polskiej (1740–1863)”;
- 11 grudnia – mgr Barbara Grunwald-Hajdasz, „Antygradacja, czyli: jak wytłumaczyć się z niepamięci?”.

Seminarium **Laboratorium Środkowoeuropejskiego.**

W 2025 roku odbyło się następujące spotkanie wokół tego cyklu:

- 9 lipca – dr hab. Piotr Gierowski (Instytut Filologii Słowiańskiej UJ), „Sztuka outsiderów. Znak – proces – zdarzenie”.

Seminarium „**Ukraińskie wtorki**” (organizacja i prowadzenie: **dr Paweł Levchuk**).

Cykl comiesięcznych seminariów online organizowany od października 2023 roku w Instytucie Slawistyki PAN, w ramach którego do wystąpień zapraszani są badaczki i badacze z różnych ośrodków akademickich Ukrainy, Polski, a także z innych krajów, m.in. z Austrii i Niemiec. Goście prezentują swoje badania nad językiem, literaturą i kulturą ukraińską:

- 21 stycznia – doc. dr Sofiia Butko (Narodowy Uniwersytet im. W. N. Karazina, Charków), „Wielojęzyczność w tekście ukryta: przełączanie i mieszanie kodów językowych i graficznych we wczesnonowożytnym piśmiennictwie ukraińskim”;
- 25 lutego – mgr Monika Stąpor (Oslo Metropolitan University), „Szansa na nowy start: kurs dla ukraińskich nauczycieli w Norwegii”;
- 25 marca – prof. Olena Ryzhko (Uniwersytet Kijowski im. T. Szewczenki), „Studenckie projekty medialne w czasie wojny (na podstawie wyników ankiety)”;
- 15 kwietnia – dr Dominika Izdebska-Długosz (Instytut Glottodydaktyki Polonistycznej UJ), „Studenci uchodźczy z Ukrainy na Studiach polskich dla cudzoziemców UJ – charakterystyka, specyfika rocznika, blaski i cienie nauki oraz nauczania”;

- 13 maja – dr Robert Staniszewski (Uniwersytet Warszawski), „Społeczna percepcja uchodźców z Ukrainy, migrantów oraz działań podejmowanych przez polskie państwo”;
- 21 października – **dr Yana Hladyr** (IS PAN), „Zrodzone ze wstrząsów: teksty kultury sieciowej jako świadectwa procesu katharsis w sztuce ukraińskiej (2022–2025)”;
- 4 listopada – dr Igor Szczupak (Instytut Badań Holokaustu), „Ukraińscy i polscy ratownicy Żydów w czasie Holokaustu (na terenie Galicji Wschodniej)”;
- 2 grudnia – prof. dr hab. Mychajło Vintoniv (Kijowski Stołeczny Uniwersytet im. Borysa Hrinchenki), „Sytuacja językowa w mieście Kijowie: aspekt socjolingwistyczny i lingwokulturowy”.

Seminaria Migracyjne IEiAK UW i IS PAN:

Od roku akademickiego 2023/24 seminaria migracyjne Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego organizowane są we współpracy z Instytutem Slawistyki PAN. Organizatorkami seminariów są **prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska** i dr hab. Anna Horolets, prof. UW. W 2025 roku w ramach wspólnego cyklu odbyły się następujące spotkania:

- 14 stycznia – dr Inga Hajdarowicz (Uniwersytet Jagielloński), „Feministyczne przestrzenie codziennej polityki. Czego uczą siebie i nas Syryjki z doświadczeniem uchodźstwa w Libanie?”;
- 18 lutego – dr Grzegorz Demel (Instytut Studiów Politycznych PAN), „Ukraińcy w Polsce: jedność, różnice, dyskursy diasporyczne”;
- 4 marca – prof. dr Magdalena Nowicka (German Centre for Integration and Migration Research DeZIM oraz Humboldt-Universität zu Berlin) i dr Piotr Goldstein (German Centre for Integration and Migration Research DeZIM), „O leśnych zasłonach i metalowych ścianach: co robić, kiedy nie widać tego, co chce się zobaczyć”;
- 15 kwietnia – dr Dominika Pszczółkowska (Ośrodek Badań nad Migracjami UW), „Czynniki wpływające na wybór kraju docelowego i pozostawania w nim wśród migrantów poakcesyjnych z Polski”;

- 6 maja – dr hab. Małgorzata Budyta-Budzyńska, prof. UC (Uniwersytet Civitas), „Islandory i Nowowiejscy. Migracje wiejskie na przykładzie mazurskiej gminy Stare Juchy”;
- 17 czerwca – Sarian Jarosz (Konsorcjum Migracyjne), „Sprawozdanie z kryzysu. Śledztwo praw człowieka na granicach jako praktyka etnograficzna”;
- 21 października – dr hab. Justyna Straczuk, prof. IFiS PAN, Kaja Kojder (IFiS PAN) i Małgorzata Harasimowicz (IEiAK UW i IFiS PAN), „Świadek, ofiara, przyjaciel, wróg. Rola lasu w ruchu migracyjnym i kształtowaniu reżimów granicznych na granicy polsko-białoruskiej”;
- 2 grudnia – dr Dominika Blachnicka-Ciacek (Wydział Socjologii UW) i dr Anna Matyska (Wydział Socjologii UW i KU Leuven), „Czas, płęć i transnarodowe «sieciowanie» państwa przez diasporę ukraińską w obliczu wojny”.

Cykl wykładów pt. **„Local communities at the Slavic-Italian-German borderland and the legacy of the Habsburg monarchy”**.

Seria wykładów we współpracy trzech instytucji: Instytutu Slawistyki PAN, Instytutu Slawistyki Zachodniej i Południowej UW oraz Austriackiego Forum Kultury. Organizatorami są **dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk** oraz dr hab. Maciej Falski. W 2025 roku odbyły się dwa wykłady w Austriackim Forum Kultury:

- 20 stycznia – prof. Marta Verginella (Uniwersytet w Lublanie), „Postwar Transition after 1918 in the Northeast Adriatic: between Continuity and Discontinuity”;
- 17 lutego – prof. Daniel Baric (Sorbonne Université), „Rediscovering the Habsburg Legacy in Socialist Yugoslavia and Beyond: the role of Istria, Rijeka and Dalmatia”.

5. WIKIPROJEKT SŁAWISTYKA

W 2025 roku Wikiprojekt Sławistyka był kontynuowany od stycznia do sierpnia. Ma on na celu popularyzację wyników badań naukowych oraz polepszenie jakości polskiej Wikipedii w zakresie badań sławistycznych poprzez jej uzupełnienie o nowe hasła oraz korektę haseł już istniejących. Poprawianie haseł polega na dywersyfikacji źródeł, do których hasła się odwołują, na usunięciu nieistotnych informacji i na gruntownym uzupełnieniu haseł o informacje istotne. Koordynatorką projektu jest **dr Claudia Snochowska-Gonzalez**.

prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

- Spotkanie autorskie wokół macedońskiego wydania książki „Шпагети со ајвар. Транслокално секојдневие на муслиманите во Македонија и во Италија” („Spaghetti z ajwarem. Translokalna codzienność muzułmanów w Macedonii i we Włoszech”) w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Cyryla i Metodego w Skopje. 28.11.2025 r.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

- Udział w audycji Radia TOK FM – rozmowa na temat książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). 15.01.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Prowadzenie: Piotr Kozłowski. Jastrowie, Ośrodek Kultury w Jastrowiu, 31.01.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmowa z Agnieszką Kuchcińską-Kurcz. Szczecin, Centrum Dialogu Przełomy – Muzeum Narodowe w Szczecinie, 21.02.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmowa z Jarosławem Rochowiczem. Ińsko, Galeria O.Mega, 22.02.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmowa z Joanną Chojecką, dr. Pawłem Migdalskim i dr. Andrzejem Stachowiakiem. Koszalin, Muzeum w Koszalinie, 2.03.2025 r.
- Udział w audycji „Wieczne spotkania” Polskiego Radia Koszalin – rozmowa na temat książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Prowadzenie: Jarosław Rochowicz. Marzec 2025 r.
<https://prk24.pl/85400097/wieczne-spotkania-rozmowa-z-autorka-ksiazki-ziemie-dr-hab-karolina-cwiek-rogalska>.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmowa z dr hab. Adrianą Dawid. Opole, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 18.03.2025 r.

- Udział w podcaście Radio Opole – rozmowa na temat książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). 26.03.2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=HcLisZloxNE>.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmowa z dr. Sebastianem Adamkiewiczem. Łódź, Biblioteka Gdańska, 27.03.2025 r.
- Udział w podcaście „Czułe punkty” – rozmowa wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). 5.04.2025 r.
<https://open.spotify.com/episode/3levX5DFQvx42XB5X3CBGB>.
- Wywiad w Radiu Opole – rozmowa wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Prowadzenie: Witold Sułek. Kwiecień 2025 r.
<https://radio.opole.pl/612,482,co-dla-czlowieka-oznacza-slowo-ziemia>.
- Udział w debacie w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Szczecińskiego w ramach IV Seminarium Naukowego im. Prof. Włodarczyka o nowych książkach o tematyce pomorskiej Karoliny Ćwiek-Rogalskiej i Sylwii Bykowskiej. Szczecin, 8.04.2025 r.
<https://his.usz.edu.pl/seminarium-naukowe-im-profesora-edwarda-wlodarczyka/>
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmowa z Maciejem Gryczewskim. Recz, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Reczu, 11.04.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmowa z Joanną Wilengowską. Olsztyn, Teatr im. Stefana Jaracza, 16.04.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmowa z dr. hab. Janem Musekampem. Warszawa, Niemiecki Instytut Historyczny, 8.05.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmowa z Pawłem Błachem. Radom, Miejski Ośrodek Kultury Amfiteatr, 13.05.2025 r.
- Spotkanie promocyjne książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) podczas Dni Wałcza. Siemczyno, 24.05.2025 r.

- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w ramach cyklu spotkań „Erbnać recht”. Bydgoszcz, Centrum Nauki i Kultury Młyny Rothera, 27.05.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Prowadzenie: Joanna Skonieczna. Choszczno, Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej, 3.06.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Prowadzenie: Ewa Stefani i Piotr Leszmann. Kołobrzeg, Pałac Braunschweigów, Sala Plafonowa Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu, 4.06.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Prowadzenie: dr Grzegorz Urbanek. Gorzów Wielkopolski, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Herberta w Gorzowie Wielkopolskim, 6.06.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Prowadzenie: dr Kamil Borecki. Kąty Wrocławskie, Regionalna Izba Pamięci, 12.06.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) podczas Festiwalu „Literacki Świdwin”. Prowadzenie: Hanna Łozowska. Świdwin, 14.06.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Prowadzenie: Wojciech Kozłowski. Zielona Góra, Galeria BWA Zielona Góra, 21.06.2025 r.
- Wywiad „Nasze, nie nasze. Historie odzyskiwania i utraty” w „Przeglądzie Politycznym” na temat książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Rozmawiała: Anna Mateja. 2025, nr 19, s. 80–85.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Barlineckim Ośrodku Kultury. Barlinek, 15.09.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Giżycku. 5.10.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Rotacyjnym Domu Kultury w Jazdowie. Wydarzenie

towarzyszące wystawie „U z dwoma kropkami” Katarzyny Minasowicz. 11.10.2025 r.

- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Faktycznym Domu Kultury w Warszawie. 23.10.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Teatrze Brama w Goleniowie. 28.10.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Świnoujściu. 6.11.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Słupsku. 7.11.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Głogowie. 22.11.2025 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Stacji Naukowej PAN w Wiedniu. 25.11.2025 r.

prof. dr hab. Anna Engelking

- Rozmowa z historykiem Andrejem Kazakiewiczem na temat książki „Калгаснікі: Антрапалагічнае даследаванне ідэнтычнасці беларускай вёскі на мяжы XX і XXI стагоддзя” (Wydawnictwo Naukowe UMK) dla białoruskiego kanału internetowego „Няпростая гісторыя”. Styczeń 2025 r.
https://www.youtube.com/watch?v=CgyvYv_9dDk&t=64s.

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Prezentacja monografii „Kontury słowackiego modernizmu” (Wydawnictwo Akademickie SEDNO) w Instytucie Słowackim w Warszawie. Prowadzenie: dr Rafał Majerek (Instytut Slawistyki UJ). 13.11.2025 r.

dr Tymoteusz Król

- Spotkanie promocyjne wokół książki „Góry, pagórki, przykryjcie nas. Analiza obrazów swoich i obcych w opowieściach Wilamowian o volksliście i powojennych prześladowaniach” (PTL). Prowadzenie: prof. Justyna Olko. Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – oddział Warszawa oraz Centrum Zaangażowanych

Badań nad Ciągłością Kulturową UW. Warszawa, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, 16.01.2025 r.

- Spotkanie promocyjne wokół książki „Góry, pagórki, przykryjcie nas. Analiza obrazów swoich i obcych w opowieściach Wilamowian o volksliście i powojennych prześladowaniach” (PTL). W dyskusji udział wzięli: dr Tymoteusz Król, prof. Justyna Olko, dr hab. Ewa Michna. Organizatorzy: Muzeum Kultury Wilamowskiej w Wilamowicach oraz Centrum Zaangażowanych Badań nad Ciągłością Kulturową UW. Wilamowice, 9.05.2025 r.
- Spotkanie promocyjne wokół książki „Góry, pagórki, przykryjcie nas. Analiza obrazów swoich i obcych w opowieściach Wilamowian o volksliście i powojennych prześladowaniach” (PTL). W dyskusji udział wzięli: dr Tymoteusz Król, dr hab. Łukasz Sochacki, dr hab. Ewa Michna, prof. Grażyna Kubica-Heller. Organizator: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – oddział Kraków. 3.06.2025 r.

dr Maciej Mętrak

- Wykład i prezentacja książki „Mapa świata z jarmarcznej ulotki. Czeska dziewiętnastowieczna twórczość kramarska w perspektywie etnolingwistycznej” (PTL) w Czeskim Centrum w Warszawie. 25.02.2025 r.

dr Izabela Mrzygłód

- Rozmowa w Programie II Polskiego Radia nt. książki „Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym” (Wydawnictwo UMK). 16.09.2025 r.
<https://www.polskieradio.pl/8/650/Artykul/3579683,jak-studenci-z-wiednia-i-warszawy-zostali-awangarda-nacjonalistycznych-rewolucji>.
- Spotkanie promocyjne książki „Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym” (Wydawnictwo UMK). Warszawa, Dom Spotkań z Historią, 14.10.2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=MRQuDUV2Ycl&list=PLlkfWlyRN6AW9WcqRC5AbTqHlnx-7JCj->.

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

- Spotkanie promocyjne wokół książki „Dziewiętnastowieczne materiały gwarowe z obszaru Warmii, Mazur i terenów sąsiednich” (IS PAN) w Muzeum w Kętrzynie. 9.04.2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=7zSZaxyIr I>.

dr Katarzyna Roman-Rawska

- Wywiad dla „Wysokich Obcasów Extra” nt. książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne). Marzec 2025 r.
- Udział w podcaście „Atlas świata” nt. książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne): „Jak się zmieniają polscy staroobrzędowcy?”. 1.03.2025 r.
<https://open.spotify.com/episode/1eVJDseAo2bSfupQcsogdq?si=UbRZLaPzQf-Xz6OUJjgp8Q>.
- Wywiad dla Interia Style nt. książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne). 4.05.2025 r.
<https://styl.interia.pl/herstorie/news-katarzyna-roman-rawska-istnienie-starowiercow-przez-dziesiec.nId,21398631>.
- Spotkanie wokół książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne) w Domu Mendelsohna. Olsztyn, 17.06.2025 r.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Spotkanie autorskie wokół książki „Krall. Tkanie” (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego). Prowadzenie: Natalia Długaszewicz. Organizator: Koło Naukowe Miłośników Kultury i Literatury Żydowskiej „Dabru Emet” UAM. Poznań, Instytut Filologii Polskiej UAM, 20.03.2025 r.

prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk

- Promocja monografii „Раман Скірмунт (1868–1939): жыццяпіс грамадзяніна Краю” podczas Festiwalu Inteligentnej Książki „Pradmova”. Wilno, 12.10.2025 r.

- Promocja monografii „Раман Скірмунт (1868–1939): жыццяпіс грамадзяніна Краю” podczas konferencji „Polacy na Białorusi. Od powstania styczniowego do XXI wieku. W walce o narodowość, kulturę i tożsamość”. Białystok, 23.10.2025 r.
- Promocja monografii „Раман Скірмунт (1868–1939): жыццяпіс грамадзяніна Краю” podczas Festiwalu Inteligentnej Książki „Pradmoва”. Warszawa, 22.11.2025 r.
- Promocja monografii „Раман Скірмунт (1868–1939): жыццяпіс грамадзяніна Краю” na zebraniu Klubu Białoruskiego. Warszawa, 11.12.2025 r.

dr Katarzyna Taczyńska

- Udział wraz z Wojciechem Tworkiem w audycji „OFF Czarek” Radia TOK FM – rozmowa na temat przetłumaczonej książki „Bajki o komunizmie” Slavenki Drakulić. 18.07.2025 r.
- Udział wraz z Wojciechem Tworkiem w audycji Literatura #38/2025 Radia Wrocław Kultura – rozmowa na temat przetłumaczonej książki „Bajki o komunizmie” Slavenki Drakulić. 3.10.2025 r.
- Spotkanie promocyjne z tłumaczami książki „Bajki o komunizmie” Slavenki Drakulić, Katarzyną Taczyńską i Wojciechem Tworkiem. Wrocław, 10.11.2025 r.

dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Udział w debacie „Serbia wzorowo nieposłuszna”, której punktem wyjścia była książka „Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000” (IS PAN). W rozmowie poza autorką udział wzięli: dr hab Tomasz Kwoka (UJ) i dr Aleksandra Wojtaszek (UJ). Moderacja: dr Dominika Kaniecka (UJ). Kraków, Spółdzielnia Ogniw, 6.03.2025 r.
- Spotkanie promocyjne książki „Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000” (IS PAN) w środowisku akademickim na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. 12.03.2025 r.
- Spotkanie promocyjne książki „Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000” (IS PAN) w Pracowni Duży Pokój. Prowadzenie: dr Katarzyna Taczyńska. Warszawa, 28.04.2025 r.

- Spotkanie autorskie wokół książki „Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000” (IS PAN) na Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie. 16.05.2025 r.

7. POPULARYZACJA NAUKI W MEDIACH

dr Anna Boguska

- Zapowiedź wystąpienia na 46. Zagrebački književni razgovori: Distopija u književnosti w czasopiśmie „Story”.
- Wywiad dla chorwackiego radia po wystąpieniu na 46. Zagrebački književni razgovori: Distopija u književnosti. Październik 2025 r.

mgr Magdalena Bubík

- Wywiad dla „Głosu” – gazety Polaków w Republice Czeskiej: „Most Przyjaźni i zraniona cieszyńska tożsamość”. 23.09.2025 r.

mgr Kamil Czaiński

- Udział – wraz z dr. Maciejem Mętrakiem – w podcaście REGIOS: „Język śląski na socjolingwistycznej mapie Polski”. Styczeń 2025 r.
<https://youtu.be/eHMLMqTqgkU?si=9Yk-a7gBENdQDXk>.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

- Udział w podcaście „Polityka o Historii”: „Jak Ziemie Odzyskane kształtowały nowe pokolenia i dlaczego fortepiany miały zakaz wjazdu”. 28.01.2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=6x7eU7to9A0>.
- Wywiad dla Weekend Gazeta.pl: „Czechosłowaccy urzędnicy notowali, jak przebiegają wysiedlenia Niemców w Polsce. «Wiele się nauczyliśmy»”. 14.02.2025 r.
<https://weekend.gazeta.pl/weekend/7,177342,31691033,czechoslowaccy-urzednicy-notowali-jak-przebiegaja-wysiedlenia.html>.
- Udział w debacie Radia Szczecin: „Tożsamość miejsca: Szczecin, Świnoujście, Wałcz”. 20.02.2025 r.
- Udział w podcaście „Czechostacja”:

- https://www.youtube.com/watch?v=mzqgMWA_AKA (1.04.2025 r.),
<https://www.youtube.com/watch?v=l7cqwri0kac> (8.04.2025 r.),
<https://www.youtube.com/watch?v=Q6gdY7To4c8> (25.11.2025 r.).
<https://www.youtube.com/watch?v=YAEzwOVKR1M> (odcinek „Czechostacji” nt. panslawizmu)
- Wywiad dla „Wprost Premium”: „Tropicielka duchów «Ziem Odzyskanych»? «To duchy często niemieckiej przeszłości, która została przemilczana». 2025, nr 5 (272), s. 201–223.
 - Wywiad dla „Gazety Wyborczej Trójmiasto”: „80 lat po wojnie to wciąż aktualne pytanie: Czy to były «Ziemie Odzyskane», czy «odzyskany» został Gdańsk?”. 14.04.2025 r.
<https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,31826520,cwiek-rogalska-czy-to-byly-ziemie-odzyskane-czy-odzyskany.html>.
 - Wywiad dla „Wysokich Obcasów Extra” prowadzony przez Dorotę Wodecką: „«Ziemie Odzyskane». Swoje groby zostawili w Polsce centralnej, więc na Wszystkich Świętych stroili niemieckie”. Wrzesień 2025 r.
<https://www.wysokieobcasy.pl/wysokie-obcasy/7,157211,32212180,o-ziemiach-odzyskanych-nadal-mysli-sie-jako-o-zakonserwowanej.html>.
 - Wywiad dla TVN24: „To nie jest tylko historia naszych dziadków. To historia jednej trzeciej naszego kraju”. 6.09.2025 r.
<https://tvn24.pl/polska/ziemie-odzyskane-czym-byly-kto-na-nie-trafil-odpowiada-karolina-cwiek-rogalska-st8632826>.
 - Rozmowa nt. Przesiedleń i osadnictwa na Pomorzu Zachodnim i Środkowym z prof. Erykiem Krasuckim w ramach cyklu Klio Pomerania (Polskie Towarzystwo Historyczne),
<https://www.youtube.com/watch?v=bzjbxXn8RyA&t=1181s>
 - Wywiad „Niemieckie dziedzictwo jest trochę jak widmo”, z Karoliną Ćwiek-Rogalską rozmawia Stasia Budzisz, Gdańsk Miasto Literatury, nr 38 (12)/2025,
<https://miastoliteratury.com/aktualnosci/niemieckie-dziedzictwo-jest-troche-jak-widmo/>

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Wywiad dla dolnołużyckiego programu telewizyjnego „Łużyca” RBB dotyczący możliwości policzenia osób mówiących po dolnołużycku. 17.05.2025 r.
https://www.rbb-online.de/luzyca/videos/20250517_1335.html.
- Udział w podcaście „Łapacz słów. Podcast o języku” – rozmowa nt. różnorodności językowej Polski. 26.09.2025 r.
https://open.spotify.com/episode/4tEtkX8WQJWzRXBc06kHjh?si=FJa1XDyJd60K0Z4_ibNMA.
- Wypowiedź dla Radia Kaszëbë w związku z konferencją PLURILINGMEDIA „Media and Language Vitality (4–5 grudnia 2025 r.).
<https://radiokaszebe.pl/czy-sztuczna-inteligencja-pomoze-w-tworzeniu-tresci-w-jezyku-kaszubskim/>.

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

- Wypowiedź dla Radia WNET dla red. Mikołaja Murkocińskiego nt. historii Spisza. 26.08.2025 r.

dr Yana Hladyr

- Wywiad dla „Nowej Europy Wschodniej” – rozmowa nt. projektu „Zrodzone ze wstrząsów: katharsis sztuki ukraińskiej w treściach mediów kulturalnych (2022–2025)” (NCN, Miniatura 9), podstawowej terminologii naukowej użytej w jego części teoretycznej oraz o znaczeniu projektu dla kultury ukraińskiej w czasie wojny. Listopad 2025 r.

mgr Karina Hořeni

- Udział w podcaście „MDŽ”, będącego częścią serwisu informacyjnego seznam.cz. 30.07.2025 r.

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

- Wypowiedzi eksperckie w związku z 80. rocznicą wyzwolenia Auschwitz-Birkenau dla francuskiego dziennika „Le Monde”. 28.01.2025 r.

https://www.lemonde.fr/international/article/2025/01/26/en-pologne-la-memoire-tourmentee-de-la-shoah_6517027_3210.html.

- Wypowiedzi eksperckie w związku z 80. rocznicą wyzwolenia Auschwitz-Birkenau w audycji Radio France Culture: Béatrice Leca (réalisatrice: Yaël Mandelbaum) pt. „Auschwitz-Birkenau, le lieu témoin – De la mémoire polonaise à l’histoire européenne”.
Styczeń 2025.
<https://www.radiofrance.fr/franceculture/podcasts/serie-auschwitz-birkenau-le-lieu-temoin-de-la-memoire-polonaise-a-l-histoire-europeenne>.
- Relacja z wizji lokalnej pod kierunkiem dr hab. Elżbiety Janickiej, prof. IS PAN (26.07.2025 r.) na terenach znajdujących się w gestii Muzeum Treblinka w artykule Jarosława Kurskiego „Czy nasi to już oni”, „Gazeta Wyborcza”, 23–24 sierpnia 2025, ss. 4–7.
- Wypowiedź dla „Gazety Wyborczej” – rozmowa z Arkadiuszem Gruszczyńskim na temat reakcji pionu prokuratorskiego IPN na kłamstwo oświęcimskie europoła Grzegorza Brauna. Wypowiedzi zostały przytoczone w tekście „Co z wnioskiem o odebranie immunitetu Braunowi?”, „Gazeta Wyborcza”, 29 sierpnia 2025, s. 6.

dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

- Udział w audycji radiowej w Polskim Radiu Dzieciom w programie „Źródło” – rozmowa na temat pracy w zakresie tureckiej literatury ustnej i sztuki opowiadania. 27.07.2025 r.
- Udział w audycji radiowej Programu II Polskiego Radia w audycji „Dwójka na miejscu” – rozmowa na temat programu 20. Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Opowiadania oraz projektu „W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji. 15.11.2025 r.
<https://www.polskieradio.pl/dwojka/audycje/dwojka-na-miejscu,6076/odcinek/20-miedzynarodowy-festiwal-sztuki-opowiadania,e184574f-e6cd-4ab1-8804-0d8569109df4>.
- Wywiad dla e-teatr.pl: „Tam, gdzie bohaterka milczy, opowiadaczka mówi własnym głosem”. 17.11.2025 r.
<https://e-teatr.pl/tam-gdzie-bohaterka-milczy-opowiadaczka-mowi-wlasnym-glosem-63631>.

- Udział w audycji radiowej w Radiu dla Ciebie – zapowiedź programu 20. Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Opowiadania. 18.11.2025 r.
<https://www.rdc.pl/aktualnosci/kultura/miedzynarodowy-festiwal-sztuki-opowiadania-bilety-program> AqffHcWcNVzZNOamULTP.
- Udział w podcaście „Brzmienie Świata z lotu Droзда” – rozmowa nt. Imperium Osmańskiego. 13.12.2025 r.
<https://youtu.be/nSCKGRSZMag?si=ev-ATjxl3Svob56>.

prof. dr hab. Helena Krasowska

- Udzielenie wywiadu dla Goniec.net nt. prowadzonych badań wśród Polaków w Naddniestrzu. 11.10.2025 r.
<https://www.goniec.net/2025/10/10/polacy-w-naddniestrzu-rozmowa-z-prof-dr-hab-helena-krasowska-z-instytutu-slawistyki-polskiej-akademii-nauk/>.
- Udzielenie wywiadu dla polishexpress.au nt. prowadzonych badań wśród Polaków w Naddniestrzu. 12.10.2025 r.
<https://polishexpress.au/polacy-w-naddniestrzu-rozmowa-z-prof-dr-hab-helena-krasowska-z-instytutu-slawistyki-polskiej-akademii-nauk/>.

dr Tymoteusz Król

- Udzielenie wywiadu dziennikarce Violetcie Szostak. 21.02.2025 r.
- Wywiad dla TVP Katowice z okazji Dnia Języka Ojczystego. 22.02.2025 r.
- Udział w podcaście „Mniejszości w większości” Gazety Wyborczej: „Polska jest różnojęzyczna. Ile osób dziś mówi po wilamowsku?” – rozmowa o tym, czy w Polsce mówi się jedynie po polsku i o tym, jak popularyzować język, którym mówi 30 osób. Podcast powstał w ramach projektu PULSE. 14.04.2025 r.
- Wywiad dla „Dziennika Zachodniego” na temat drogi języka wilamowskiego do osiągnięcia statusu języka regionalnego: „Język wilamowski na ostatniej prostej do zdobycia statusu języka regionalnego?”. 30.07.2025 r.
<https://dziennikzachodni.pl/jezyk-wilamowski-na-ostatniej-prostej-do-zdobycia-statusu-jezyka-regionalnego-tymoteusz-krol-mowi-ze-kolejny-krok-zostal-zrobiony/ar/c1p2-27822457>.
- Program o Wilamowicach w TVP Katowice „Mikrokosmosy”. 11.09.2025 r.

<https://katowice.tvp.pl/88867502/mikrokosmosy-11092025>.

- Wywiad dla telewizji TVP Katowice: „Wymysiöeryś językiem regionalnym. Wielka szansa dla małej społeczności”. 22.09.2025 r.
<https://katowice.tvp.pl/88932462/wymysierys-jezykiem-regionalnym-wielka-szansa-dla-malej-spolecznosci>.
- Wywiad dla telewizji beskidzkatv. 24.09.2025 r.
<https://beskidzka24.pl/niezwykla-opowiesc-o-kulturze-wilamowskiej-wideo/>.
- Występ w Dzień Dobry TVN. 5.10.2025 r.
<https://dziendobry.tvn.pl/styl-zycia/jezyk-wilamowski-jako-regionalny-historia-kultura-tradycja-st8683308>.
- Udział w podcaście dla Muzeum Kultury Wilamowskiej – rozmowa w języku wilamowskim. 10.10.2025 r.
<https://youtu.be/zo14EpV-egl?si=8XFfWsKrhFZHuc7M>.
- Wywiad dla „Gazety Wyborczej”: „Prezydent Nawrocki zawetował ustawę, która miała chronić język wilamowski. Może kiedyś Polska go uzna...”. 16.10.2025 r.
<https://wyborcza.pl/7,175991,32319153,prezydent-nawrocki-zawetowal-ustawe-ktora-miala-chronic.html>.
- Udział w podcaście „Łapacz słów. Podcast o języku”: „Wilamowski. Język, który nie umarł”. 25.10.2025 r.
https://open.spotify.com/episode/0DYbGTVSiXPCoW3THUiXEc?si=uZw5QNfrSme1Y9WUQmD_Qw
- Wywiad dla OKO.PRESS nt. języka wilamowskiego. 27.10.2025 r.
<https://oko.press/wilamowski-jezyk-ktory-dostal-weto-zabawne-jest-sie-bac-kilkudziesieciu-osob-rozmowa>.

dr Elżbieta Kwiecińska

- Wywiad dla ukraińskiej gazety LIGA.NET. 6.08.2025 r.
<https://www.liga.net/ua/world/articles/katok-istorychnoi-polityky-yak-poliakiv-i-ukraintsiv-posvaryla-i-poiednala-volyn>.
- Wywiad dla ukraińskiej telewizji w Polsce Slawa TV. 16.09.2025 r.
https://www.youtube.com/watch?v=ehxxe0KXdUs&list=PL-e4YoIjMWIYxqU3hOq8jW_lG_YT0fAzu&index=5&t=1002s.

dr Paweł Levchuk

- Wypowiedź dla Polskiego Radia dla Ukrainy. 9.04.2025 r.
- Wypowiedź dla Polskiego Radia dla Ukrainy. 23.04.2025 r.
<https://www.polskieradio.pl/398/9800/Artykul/3514290?fbclid=IwY2xjawOe6hJleHRuA2FlbQIxMABicmlkETFWajJaOE5pUGpoZHBza053c3J0YwZhcHBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHmEHhQPmXxJxa0DdA9mgzjVg1AJCYoQDPDhzYd pMFbvrnLhfX4betng5C05I aem 6VLYyMVY 0qOiD0zbl3s3g>.HIVE
- Wywiad dla czasopisma NASZWYBIR.PL. 6.05.2025 r.
<https://naszwybir.pl/ukrayinska-mova-pavlo-levchuk/>.
- Wypowiedź dla Polskiego Radia dla Ukrainy. 26.05.2025 r.
- Wypowiedź dla Polskiego Radia dla Ukrainy. 6.06.2025 r.
- Wypowiedź dla Polskiego Radia dla Ukrainy. 4.08.2025 r.
- Wywiad dla ukraińskiej telewizji w Polsce Slawa TV. 11.08.2025 r.
<https://slawa.tv/88284004/ukranska-mova-yak-druga-inozemna-v-polskih-shkolah-intervyu-z-avtorom-navchalno-programi>.
- Wypowiedź dla Programu I Ukraińskiego Radia. 16.08.2025 r.
<https://ukr.radio/schedule/play-archive.html?periodItemID=4526082&fbclid=IwY2xjawOe5udleHRuA2FlbQIxMABicmlkETFWajJaOE5pUGpoZHBza053c3J0YwZhcHBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHon 2NXtcuUH-rkNuJ8Fx4rV5G844q6T-SMFXCBqkzZ1LPPj2w-AZX4ULLnS aem vBiwfKo3bijOfbf1sLi9Aw>.
- Wypowiedź dla Polskiego Radia dla Ukrainy. 27.08.2025 r.
- Wypowiedź dla Polskiego Radia dla Ukrainy. 12.09.2025 r.
- Wywiad dla ukraińskiej telewizji w Polsce Slawa TV: „Polityka edukacyjna Polski! Nowy trend – język ukraiński jako drugi obcy”. 27.09.2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=EIGcnVnerBc&list=PLmlzwcZilpPGrjBxmmYBdOIlF8VIBJbTI&index=4>.
- Wypowiedź dla Polskiego Radia dla Ukrainy. 29.10.2025 r.
<https://www.polskieradio.pl/398/9800/Artykul/3600517?fbclid=IwY2xjawOe4otleHRuA2FlbQIxMABicmlkETFWajJaOE5pUGpoZHBza053c3J0YwZhcHBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHsDzXwagi6X6a8rXEJ3fgq AlPnoVluSA7GoFA-j1FB0nO4-gYTgt6g7X7zb aem 6VLYyMVY 0qOiD0zbl3s3g>.

dr Maciej Mętrak

- Udział – wraz z mgr. Kamilem Czaińskim – w podcaście REGIOS: „Język śląski na socjolingwistycznej mapie Polski”. Styczeń 2025 r.
<https://youtu.be/eHMIlMqTqgkU?si=9Yk-a7gBENdqXDXk>
- Wypowiedź dla Programu III Polskiego Radia na temat piśmiennictwa w języku śląskim. 15.04.2025 r.

dr Sara Mičkec

- Wywiad w czasopiśmie dla rodziców „Lutki” Łużyckiego Centrum Języka „Witaj” – rozmowa nt. wyników badań prowadzonych w ramach grantu NCN PRELUDIUM. Numery 1, 2 i 3/2025.
- Wywiad dla austriackiego programu informacyjnego ORF Südtirol heute w związku z otwarciem wystawy w Bozen/Bolzano – rozmowa nt. sytuacji językowej na Łużycach. 23.10.2025 r.

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

- Udział w „Podcaście o Teatrze” – odcinek 73 „Stanisławski, MChAT i rewolucja w aktorstwie”. 7.06.2025 r.
https://www.youtube.com/watch?v=6zOmZuA_tCg.

dr Karolina Panz

- Wywiad dla Radia Kraków w audycji „Żydzi w przedwojennym Zakopanem” w ramach programu „Co niesie dzień” – rozmowa dotycząca odkrywania przez badaczkę historii zakopiańskich Żydów. 7.01.2025 r.
- Udział w dokumencie Ewy Szkurłat „Lena Kichler i jej dzieci” w Radiu Kraków – dokument opisujący losy Leny Kichler i jej podopiecznych powstał w oparciu m.in. o opracowanie i rozmowę z badaczką. 16.05.2025 r.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Wywiad dla portalu kulturaupodstaw.pl: „Którędy do szkoły?”. Wrzesień 2025 r.
<https://kulturaupodstaw.pl/ktoredy-do-szkoly/>.

- Wywiad dla portalu kulturaupodstaw.pl: „Koliber i kropla wody”. Październik 2025 r.

<https://kulturaupodstaw.pl/koliber-i-kropla-wody/>.

dr Piotr Szatkowski

- Udział w programie „Kawa i kuch” kanału „Kaszëbë i Swiat” A. Hebla. 10.01.2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=p9srl-49FjE>.
- Realizacja cyklu audycji radiowych „Mazurska gadka doktora Szatka” – cotygodniowe audycje językoznawcze emitowane na antenie Radia 7. Styczeń–czerwiec 2025.
- Cotygodniowy segment „Wielki słownik gwarowy” w ramach audycji „Bez błędnik Językowy” emitowanej na antenie Polskiego Radia – segment obejmujący popularyzatorskie refleksje językoznawcze snute wokół leksyki mazurskiej. Styczeń–czerwiec 2025.
- Udział w podcaście „Mniejszości w większości” Gazety Wyborczej: „Wyjść z nieistnienia. O kulturze Mazurów”. 26.05.2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=qm5FVPUiZ8U>.
- Udział w podcaście „Łapacz słów. Podcast o języku”: „Mazurski. Język pomiędzy”. 18.06.2025 r.
<https://www.spreaker.com/episode/mazurski-jezyk-pomiedzy--66609994>.
- Współpraca z Radiem Olsztyn – popularyzacja i wyjaśnianie zagadnień związanych z gwarami mazurskimi w ramach cyklicznie emitowanej audycji „Bez błędnik Językowy” A. Minkiewicz-Zaremby. Lipiec–grudzień 2025 r.
- Wypowiedź dla Radia Kaszëbë w związku z konferencją PLURILINGMEDIA „Media and Language Vitality (4–5 grudnia 2025 r.).
<https://radiokaszebe.pl/czy-sztuczna-inteligencja-pomoze-w-tworzeniu-tresci-w-jezyku-kaszubskim/>.

dr Olha Tkachenko

- Wywiad dla Polskiego Radia dla Ukrainy na temat migracji naukowej z Ukrainy do Polski. 6.06.2025 r.
https://www.youtube.com/live/-cUFisZ_6Y4?si=IAMUegzAdqQVl3UX.

- Wywiad dla Polskiego Radia dla Ukrainy na temat dekolonizacji w przestrzeni medialnej. 7.11.2025 r.

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Wypowiedź dla Radia TOK FM o „żołnierzach wyklętych” – krytyka negacjonizmu dr Anny Manderli. 27.02.2025 r.
- Publikacja artykułu „Kto się boi czulego narratora?” w miesięczniku „Książki. Magazyn do Czytania” i „Gazecie Wyborczej”. 11.04.2025 r.
<https://wyborcza.pl/7,75517,31874263,tokarczuk-i-jej-krytycy-kto-sie-boi-czulego-narratora.html>.
- Udział w podcaście Muzeum POLIN w cyklu „Tu Mikołaj Grynberg” – rozmowa o powojennych pogromach. Kwiecień 2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=KcGLqljwF9c&t=11s>.
- Recenzja książki prof. Ireny Grudzińskiej-Gross „Wielka karuzela” w „Gazecie Wyborczej”. 1.06.2025 r.
<https://wyborcza.pl/7,75517,31976315,tokarska-bakir-wierzyl-w-stalina-robil-interesy-z-gestapo.html>.
- Publikacja artykułu „Brzmi jak historia z filmów o Indianie Jonesie. A wydarzyło się naprawdę” w „Gazecie Wyborczej”. 6.10.2025 r.
<https://wyborcza.pl/7,75517,32178372,odkrycie-jak-z-filmow-o-indianie-jonesie-a-jednak-sie-wydarzylo.html>.
- Publikacja artykułu „Utrudnianie życia takim jak on było w międzywojniu polskim sportem narodowym” w „Gazecie Wyborczej”. 28.10.2025 r.
<https://wyborcza.pl/7,75517,32338341,tokarska-bakir-utrudnianie-zycia-takim-jak-on-bylo-w-miedzywojniu.html>.

8. PUBLIKACJE POPULARNONAUKOWE

dr Anna Boguska

- *Distopijska imaginacija u djelima jednoga hrvatskog postmodernista*, „Suvremenik”, Društvo hrvatskih književnika, 15.12.2025, <https://suvremenik.hr/distopijska-imaginacija-u-djelima-jednoga-hrvatskog-postmodernista/>

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

- Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: „Nie widzę, że świat się kończy, bo trzymam szafę. Refleksje wokół spektaklu «Wszystko na darmo»”. Lipiec 2025 r.
<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/nie-widze-ze-swiat-sie-konczy-bo-trzymam-szafe-refleksje-wokol-spektaklu-wszystko-na-darmo/>.
- Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: „A co, jeśli każdy ma swoje Pomorze?”. Listopad 2025 r.
<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/a-co-jesli-kazdy-ma-swoje-pomorze/>.

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Tekst pt. „Ideologie językowe a zachowanie różnorodności językowej” na portalu Instytutu Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej. 10.09.2025 r.
<https://irjr.pl/ideologie-jezykowe-a-zachowanie-roznorodnosci-jezykowej-2/>.
- Tekst pt. „Kaszubski w szkolnej ławce – jak nauczanie pomaga ratować język?” na portalu Instytutu Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej. 26.09.2025 r.
<https://irjr.pl/kaszubski-w-szkolnej-lawce-jak-nauczanie-pomaga-ratowac-jezyk/>.
- Tekst pt. „Rewitalizacja języków łużyckich w Niemczech” na portalu Instytutu Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej. 1.10.2025 r.
<https://irjr.pl/rewitalizacja-jezykow-luzyckich-w-niemczech/>.
- Publikacja „Domoj do příchoda. Akciski plan za hornjoserbšćinu 2025/26. Rozšěrjene wudaće” – książeczka prezentująca możliwe działania do podjęcia w celu rewitalizacji języka górnołużyckiego. Napisana wraz z dr Cordulą Ratajczak w ramach projektu ZARI. 13.11.2025 r.

mgr Karina Hoření

- Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: Krajiny duchů. Osadnický kolonialismus jako klíč ke spojení Arizony a Sudet. Luty 2025 r.
<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/krajiny-duchu-osadnicky-kolonialismus-jako-klic-ke-spojeni-arizony-a-sudet-5/>
- Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: Dycky Most do budoucnosti. Wrzesień 2025 r.

<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/dycky-most-do-budoucnosti/>

dr Wojciech Jasiński

- Recenzja książki Martina Wihody, „Kosmas. XII-wieczna Kronika Czechów jako dzieło otwarte” dla portalu wczesnesredniowiecze.pl, prowadzonego przez Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. 28.11.2025 r.

<https://www.wczesnesredniowiecze.pl/artukul,492,martin-wihoda--kosmas--xii-wieczna-kronika-czechow-jako-dzielo-otwarte.html>.

dr Michal Korhel

- Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: Posadnuté deti? Problematika česko-nemeckých detí z hauntologickej perspektívy. Styczeń 2025 r.

<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/posadnute-deti-problematika-cesko-nemeckych-deti-z-hauntologickej-perspektivy/>

- Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: Putovanie s duchmi. Študentský pochod Postoloprty – Žatec. Sierpień 2025 r.

<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/putovanie-s-duchmi-studentsky-pochod-postoloprty-zatec/>

dr Jolanta Kruszniewska

- Współtworzenie bazy internetowej „Słownik biograficzny nauczycieli religii mojżeszowej”, posiadającej ponad 400 biogramów nauczycieli religii mojżeszowej w Galicji do 1914 r., opracowana przez 5-osobowy zespół w ramach grantu dr Alicji Maślak-Maciejewskiej z NCN (konkurs Sonata 14, 2018/31/D/HS3/03604). Dostępna online od października 2025 r.

<https://nrm.project.uj.edu.pl/>.

dr Elżbieta Kwiecińska

- Elżbieta Kwiecińska, Petro Dołhanow, „Польська шафа в українській хаті, знайдена на Мазурах: українсько-польські родинні історії на тлі Волині”, Частина 1-2, „Україна Модерна”. 21-18.01.2025. Частина I:

<https://uamoderna.com/backward/polska-shafa-v-ukrayinskij-hati-znajdena-na->

mazurah-ukrayinsko-polski-rodynni-istoriyi-na-tli-volyni/; Частина II:
<https://uamoderna.com/backward/polska-shafa-v-ukrayinskij-hati-znajdena-na-mazurah-ukrayinsko-polski-rodynni-istoriyi-na-tli-volyni-chastyna-2/>

- Skrócona wersja polska artykułu w języku polskim: Elżbieta Kwiecińska, Petro Dołhanow, „Rzeź Wołyńska. Polka i Ukraińiec mają korzenie w małej wsi na Wołyniu. Te same historie słyszeli z dwóch stron”, Gazeta Wyborcza, 11.07.2025
<https://wyborcza.pl/alehistoria/7,121681,31830336,polka-i-ukrainiec-odkryli-ze-maja-korzenie-w-tej-samej-wsi.html>
- Udział w pracach nad polsko-ukraińskim podręcznikiem do historii – podręcznik ma się opierać na wzorcu polsko-niemieckiego podręcznika i jest realizowany przy wsparciu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. 2025–2027.

dr Paweł Levchuk

- Wpis na blog LB.UA: „Українська проти російської: мовний фронт у польських школах”. 28.07.2025 r.
https://lb.ua/blog/pavlo_levchuk/688660_ukrainska_proti_rosiyskoi_movniy.html

dr Wojciech Mądry

- Przygotowanie wraz z dr Małgorzatą Ostrówką biogramu prof. Władysława Kowalenki na stronę internetową IS PAN – przeprowadzenie kwerendy archiwalnej w Archiwum PAN w Poznaniu i Archiwum UAM; napisanie biogramu i przesłanie go do dr M. Ostrówki w celu zamieszczenia go na stronie internetowej Instytutu. Luty 2025 r.
- Przygotowanie wraz z dr Małgorzatą Ostrówką biogramu doc. Jana Leśnego na stronę internetową IS PAN – przeprowadzenie kwerendy archiwalnej w Archiwum PAN w Poznaniu i Archiwum UAM; napisanie biogramu i przesłanie go do dr M. Ostrówki w celu zamieszczenia go na stronie internetowej Instytutu. Marzec 2025 r.
- Przygotowanie wraz z dr Małgorzatą Ostrówką biogramu doc. Wincentego Swobody na stronę internetową IS PAN – przeprowadzenie kwerendy archiwalnej w Archiwum PAN w Poznaniu i Archiwum UAM. Napisanie biogramu i przesłanie

go do dr M. Ostrówki w celu zamieszczenia go na stronie internetowej Instytutu.
Marzec 2025 r.

dr Izabela Mrzygłód

- Wprowadzenie do zeszytu tematycznego „Przeglądu Historycznego” dotyczącego historii kobiet, historii gender i herstorii oraz roli tych kierunków w historiografii: „Kobiety i historia inności”. 30.06.2025 r.

dr Piotr Szatkowski

- Współtworzenie kącika mazurskiego pt. „Z Mazur wzięte” na łamach „Panoramy Piskiej” – oficjalnego biuletynu Gminy Pisz. Styczeń–czerwiec 2025 r.
- Współpraca z biuletynem Gminy Pisz – przygotowanie tekstu popularyzatorskiego „Granice Mazur” do sekcji „Z Mazur wzięte”. 21.10.2025 r.

9. O JUBILEUSZU SIEDEMDZIESIĘCIOLECIA INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

- Udostępnienie filmu poświęconego 70-leciu Instytutu Sławistyki PAN na kanałach komunikacyjnych IS PAN. Marzec 2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=HR2dkRTnh9M>.
- Organizacja spaceru sławistycznego. Warszawa, 12.06.2025 r.
<https://www.facebook.com/instspan/posts/pfbid0vjYCpcTxjfwrmexojGUiVz4absgudHpQNaVtP17i7UJHqPbhZK2UN6z2zAxwos3l>.
- Oficjalne podsumowanie obchodów 70-lecia IS PAN, podczas których zaprezentowano wystawę jubileuszową. Warszawa, 25.06.2025 r.
<https://ispan.waw.pl/default/podsumowanie-obchodow-jubileuszu-70-lecia-is-pan/>.
- Zaprezentowanie jubileuszowej wystawy w Poznaniu. 27 czerwca–4 lipca 2025 r.
<https://ispan.waw.pl/default/jubileuszowa-wystawa-zaprezentowana-w-poznaniu/>.
- Zaprezentowanie jubileuszowej wystawy w Pałacu Staszica podczas 29. Festiwalu Nauki w Warszawie. 19–28 września 2025 r.
<https://ispan.waw.pl/default/podsumowanie-29-festiwalu-nauki-w-warszawie/>.

XIV. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA

1. SEMINARIUM LEKTUROWE

W roku akademickim 2024/2025 z inicjatywy grupy pracowniczek Instytutu Slawistyki PAN – **dr hab. Karoliny Ćwiek-Rogalskiej, prof. IS PAN, dr Izabeli Mrzygłód, dr Katarzyny Roman-Rawskiej, dr Katarzyny Taczyńskiej, dr hab. Ewy Wróblewskiej-Trochimiuk** i dr Anny Kurowickiej – rozpoczęto cykl spotkań lekturowych zatytułowany „Świeżo napisane”, który jest kontynuowany w roku akademickim 2025/2026. Spotkania przyjęły formę seminarium lekturowego i klubu książkowego jednocześnie. Mają charakter otwarty, demokratyczny i włączający, a ich celem jest nieskrępowana debata na temat nowości wydawniczych: książek naukowych i dyskurs naukowy zasilających w sposób pośredni. W 2025 roku w ramach cyklu odbyły się następujące spotkania:

- 21 stycznia – dyskusja poświęcona książce „Oddział chorych na Rosję” autorstwa Kuby Benedyczaka;
- 25 marca – dyskusja poświęcona książce „Kamienie musiały polecieć. Wymazywana przeszłość Podlasia” autorstwa Anety Prymaki-Oniszk;
- 7 maja – dyskusja poświęcona książce „Praca emocjonalna” autorstwa Rose Hackman;
- 21 października – dyskusja poświęcona książce „Doppelganger” autorstwa Naomi Klein.

2. OFERTA EDUKACYJNA INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN DLA SZKÓŁ

W 2025 roku Instytut Slawistyki PAN przygotował projekt spotkań edukacyjnych (lekcji) dla szkół. Celem projektu jest nie tylko poszerzenie wiedzy, promocja Instytutu Slawistyki PAN, przedstawienie warsztatu naukowego, co może być inspirujące dla młodego pokolenia, ale również rozwijanie takich umiejętności, jak współpraca, zdolność rzetelnej argumentacji, definiowanie wartości czy ćwiczenie wyobraźni. W ramach projektu w 2025 roku odbyły się następujące lekcje:

- 29 maja – „Różnorodność językowa świata” **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska** dla uczniów LXXLO im. A. Kamińskiego w Warszawie;

- 4 czerwca – „Różnorodność językowa świata” **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska** dla uczniów XXVII LO im. T. Czackiego w Warszawie;
- 12 czerwca – „XIX-wieczne migracje chłopskie z ziem polskich” **dr Claudii Snochowskiej-Gonzalez** dla uczniów XXVII LO im. T. Czackiego w Warszawie;
- 18 czerwca – „XIX-wieczne migracje chłopskie z ziem polskich” **dr Claudii Snochowskiej-Gonzalez** dla uczniów XXVII LO im. T. Czackiego w Warszawie.

3. WYKŁADY POPULARYZATORSKIE

dr Anna Boguska

- Wystąpienie na 46. Zagrebački književni razgovori: Distopija u književnosti. 17.10.2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=WZNtAPI5dO4>.

mgr Magdalena Bubík

- Poprowadzenie zajęć pt. „Dziedzictwo (po)wysiedlonych. Kultura materialna, redefinicja przestrzeni” dla studentów Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków, 21.01.2025 r.
- Poprowadzenie zajęć pt. „Paměť věcí: materiální kultura vysídlených v pohraničí”, Filosofické Fakultě, Uniwersytet Karola w Pradze, Praga, 29.04.2025 r.

mgr Kamil Czaiński

- Wygłoszenie dwóch wykładów pt. „Wokół języka śląskiego / Naôbkoło ślōnskij gôdki” dotyczących języka śląskiego, w tym problematyki socjolingwistycznej, wygłoszone na zaproszenie społeczności lokalnej dla seniorów w Walcach i Grocholubiu (powiat krapkowicki). 25.04.2025 r.
- Seria wykładów otwartych dotyczących języka śląskiego, w tym problematyki socjolingwistycznej, zorganizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej Wełnowiec-Józefowiec i Dąb. Katowice, 3.11.2025, 24.11.2025 oraz 11.12.2025 r.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

- Udział w cyklu pokazów filmowych „Filmowa Odrzania. «Ziemie Odzyskane» na ekranie” i wygłoszenie prelekcji. Warszawa, FilMOTEKA Narodowa, 19.05.2025 r.

- Wygłoszenie wykładu na otwarciu Dolnego Młyna w Wojcieszynie. 9.08.2025 r.

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Przeprowadzenie lekcji popularyzatorskiej w formie wykładu pt. „Różnorodność językowa w Polsce” dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącego w Hajnówce. 22.01.2025 r.
- Wystąpienie „Kto, gdzie i kiedy mówi po swojemu? Wyniki najnowszych badań socjolingwistycznych” na III Festiwalu Gwar Pogranicza w Hajnówce. 13.09.2025 r.
- Przeprowadzenie lekcji popularyzatorskiej w formie wykładu nt. różnorodności językowej w Polsce i na świecie w LXXV Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego w Warszawie w ramach Festiwalu Języków Obcych. 13.10.2025 r.
- Przeprowadzenie lekcji popularyzatorskiej w formie wykładu nt. różnorodności językowej w Polsce i na świecie w LXXV Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego w Warszawie w ramach Festiwalu Języków Obcych. 16.10.2025 r.

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

- Wygłoszenie wykładu pt. „La spécificité du négationnisme polonais” w ramach zajęć 19e Université d’été du Mémorial de la Shoah. Organizator: Mémorial de la Shoah w Paryżu. Miejsce: sala konferencyjna hotelu Ibis Stare Miasto w Warszawie. 24.08.2025 r.
- Wygłoszenie wykładu pt. „Negacjonizm po polsku” na forum Żydowskiego Stowarzyszenia B'nai B'rith w Rzeczypospolitej Polskiej. 4.10.2025 r.

dr Natalia Judzińska

- Wystąpienie na temat sytuacji na granicy polsko-białoruskiej oraz przedstawienie prezentacji „Spacerem po Podlasiu” podczas Kongresu Anarchistycznego „Kongresono”. 22.06.2025 r.

dr Tymoteusz Król

- Wygłoszenie wykładu pt. „II wojna światowa i okres powojenny z perspektywy mieszkańców pogranicza śląsko-małopolskiego” dla Miedźniańskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Woli koło Pszczyny. 28.01.2025 r.

- Prezentacja pracy naukowca oraz aktywisty językowego dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Asnyka w Bielsku-Białej. 12.03.2025 r.
- Wygłoszenie wykładu z cyklu „Wielokulturowość i wielojęzyczność pogranicza śląsko-małopolskiego” cz. 1 dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Woli k. Pszczyny. 25.03.2025 r.
- Wygłoszenie wykładu z cyklu „Wielokulturowość i wielojęzyczność pogranicza śląsko-małopolskiego” cz. 2 dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Woli k. Pszczyny. 25.04.2025 r.
- Wygłoszenie wykładu z cyklu „Wielokulturowość i wielojęzyczność pogranicza śląsko-małopolskiego” cz. 3 dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Woli k. Pszczyny. 6.05.2025 r.
- Wykład popularnonaukowy pt. „Wilamowice i Wilamowianie” dla Sekcji Folklorystycznej Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej. 13.09.2025 r.
- Wykład popularnonaukowy w Muzeum Kultury Wilamowskiej w Wilamowicach pt. „Ofiary zbrodni katyńskiej urodzone na terenie obecnej gminy Wilamowice”. 15.09.2025 r.

dr Maciej Mętrak

- Wygłoszenie wykładu popularnonaukowego pt. „Najświeższe wieści sprzed dwóch stuleci: pieśni kramarskie w Europie Środkowej” na 29. Festiwalu Nauki w Warszawie. 25.09.2025 r.

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

- Wygłoszenie prelekcji „O dawnych gwarach Mazur i Warmii” podczas spotkania z cyklu „Książka o regionie” w Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Kętrzynie. 9.05.2025 r.
- Wygłoszenie prelekcji „XIX-wieczna gwara mazurska jako element lokalnej kultury” w ramach Mazurskiej Akademii Ludowej. Organizatorzy: Memuak w Sztynorcie, Muzeum Michała Kajki w Ogródku. 27.09.2025 r.

prof. dr hab. Alena Rudenka

- Wygłoszenie wykładu popularnonaukowego pt. „Wieloetniczność Rzeczypospolitej Obojga Narodów według tekstów XVI-XVIII w.” na 29. Festiwalu Nauki w Warszawie. 23.03.2025 r.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Wygłoszenie wykładu dla uczniów szkół średnich Wielkopolski na podstawie książki „Poezja w odcinkach. Wiesz w czasach Netflixa” (Wydawnictwo Biuro Literackie). Poznań, Centrum Kultury Zamek, kwiecień 2025 r.
- Wygłoszenie wykładu – połączonego z praktyką jogi – pt. „Ten słynny pies. Reprezentacje jogi w polskiej literaturze od XVIII do XXI wieku” podczas Festiwalu Środek Literatury w Kutnie. 23.05.2025 r.
- Wygłoszenie wykładu pt. „Głośniej od bomb, czyli «jak czytać wiersze i zakochać się w poezji»? podczas Festiwalu Środek Literatury w Kutnie. 23.05.2025 r.
- Wygłoszenie wykładu pt. „«Indie, święte Indie!» Co Mickiewicz, Korczak i Ginczanka wiedzieli o jodze” podczas Łowców Pasji – Targów Samorozwoju i Pasji. Poznań, 6.06.2025 r.

prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk

- Wygłoszenie wykładu pt. „Białoruska Republika Ludowa: Sukcesy i klęski 1918 roku” podczas posiedzenia Klubu Historycznego w Krakowie. 1.03.2025 r.

dr Piotr Szatkowski

- Wygłoszenie wykładu pt. „Mazurskość, czyli kto? Mazurskość od reformacji do czasów współczesnych” na zaproszenie Stowarzyszenia „Pracownia Etnograficzna”. Warszawa, 25.04.2025 r.
- Wystąpienie podczas webinaru „Dziedzictwo językowe województwa warmińsko-mazurskiego – przegląd historycznych i współczesnych trendów”. Wykład dla mazowieckich nauczycieli o gwarach wschodniopruskich języka polskiego i niemieckiego oraz o języku staropruskim, wygłoszony na zaproszenie Instytutu Różnorodności Językowej oraz Mazowieckiego Samorządowego Centrum Kształcenia Nauczycieli. 12.06.2025 r.

- Wygłoszenie wykładu pt. „Mazurskie słówko na dziś” w Olecku na zaproszenie Regionalnego Ośrodka Kultury „Mazury Garbate”. Wykład dotyczył historycznej roli gwar mazurskich, ich zaniku i rewitalizacji. 20.06.2025 r.
- Wygłoszenie wykładu pt. „Cyfrowy Mazur? Internet i narzędzia cyfrowe jako przestrzeń trwania i rozwoju rozproszonej mniejszości” w ramach akcji „Dwudzień warmińsko-mazurski”, zorganizowanej przez Fundację Borussia w Olsztynie. 5.09.2025 r.
- Wygłoszenie wykładu gościnnego „Mazurska gadka wczoraj i dziś” w ramach obchodów 500-lecia Reformacji na Mazurach, zorganizowanych przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Giżycku. 6.09.2025 r.
- Wygłoszenie wykładu pt. „Geneza i rozwój gwary mazurskiej na ziemiach Prus” na zaproszenie Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Ostródzie oraz Biblioteki Miejskiej w Ostródzie. 5.11.2025 r.

dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN

- Wygłoszenie wraz z dr. Pawłem Ramsem (IBL PAN) wykładu pt. „Jak wyjść z klasy: granice i przekroczenia kapitalistycznej wyobraźni” podczas 29. Festiwalu Nauki w Warszawie. 20.09.2025 r.

4. INNE FORMY PREZENTACJI BADAŃ

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

- Udział w charakterze przewodniczki w spacerze po cmentarzu wojennym w Wałczu organizowanym przez Muzeum Ziemi Wałeckiej. Wałcz, 23.02.2025 r.
- Wypowiedź ekspercka dla „Literackiego Sopotu”, Willa Goyki 3, o sposobach zasiedlania „Ziem Odzyskanych” – na podstawie wypowiedzi powstał film dokumentalny. 30.04.2025 r.
- Prezentacja podczas webinaru Rady Młodych Naukowców nt. ERC. 8.10.2025 r.

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Przedstawienie dokumentu „Domoj do přichoda. Akciski plan za hornjoserbšćinu 2025/26 / Nach Hause in die Zukunft. Aktionsplan für Obersorbisch 2025/26”.

ZARI – Syć za serbsku rěč a regionalnu identitu. Budyšin 2025, połączone z warsztatami z lokalnymi aktorami na Górnych Łużycach. 13.02.2025 r.

- Przygotowanie ulotki promocyjnej „Rěč serbsce wšudze a z kóždym / Sprich Sorbisch überall und mit jedem” wraz z dr Cordulą Ratajczak w ramach projektu ZARI. 13.11.2025 r.
- Przygotowanie ulotki promocyjnej „Kak ze serbšćinu wuknjacymi wobchadźeć? / Wie gehe ich mit Sorbisch-Lernenden um?” wraz z dr Cordulą Ratajczak w ramach projektu ZARI. 13.11.2025 r.
- Przygotowanie ulotki promocyjnej „Njedaj so wottrašić / Lass dich nicht abschrecken” wraz z dr Cordulą Ratajczak w ramach projektu ZARI. 13.11.2025 r.
- Przygotowanie ulotki promocyjnej „Kak so kritisce wobaram / Wie du dich gegen Kritik am Sorbischsprechen wehrst” wraz z dr Cordulą Ratajczak w ramach projektu ZARI. 13.11.2025 r.

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

- Orowadzanie turystów w ramach rajdu „Bądź turystą w swoim mieście” organizowanego przez Oddział PTTK Poznań – Nowe Miasto. Trasa prowadziła przez Katedrę (w tym zwiedzanie podziemi), Ostrów Tumski, Chwaliszewo, Stary Rynek do mety Rajdu w Szkole Podstawowej na rogu ul. Solnej i al. Niepodległości. Poznań, 1.02.2025 r.

dr Natalia Judzińska

- Koordynacja działań międzyuczelnianej sieci badawczej „Badaczki i Badacze na Granicy”, powołanej wraz z Niną Boichenko w 2021 roku.

dr Tymoteusz Król

- Prezentacja stroju wilamowskiego w ramach wydarzenia „Etnotrendy” w Narodowym Instytucie Kultury i Dziedzictwa Wsi. 10.08.2025 r.
- Orowadzanie po wilamowskich rynkach – popularyzowanie wyników badań nad historią Wilamowic dla osób spoza akademii. 25.10.2025 r.
- Orowadzanie po wilamowskich cmentarzach – popularyzowanie wyników badań nad historią Wilamowic dla osób spoza akademii. 26.10.2025 r.

dr Elżbieta Kwiecińska

- Współpraca z Viadrina Center of Polish and Ukrainian Studies VCPU – koordynacja, redakcja i tłumaczenie na angielski serii artykułów pracowników z Instytutu Slawistyki PAN na temat badań slawistycznych w Polsce na blogu naukowym Centrum Studiów Polsko-Ukraińskich Uniwersytetu „Viadrina”. Maj 2025.
<https://entanglements.hypotheses.org/date/2025/05>.

dr Wojciech Mądry

- Przygotowanie materiałów związanych z historią i badaniami prowadzonymi na przestrzeni lat przez Zakład Historii IS PAN z siedzibą w Poznaniu, w celu zamieszczenia ich na wystawie ukazującej dorobek 70-lecia Instytutu Slawistyki PAN. 2.07.2025 r.

dr Sara Mičkec

- Prezentacja na otwarciu wystawy objazdowej w Bozen/Bolzano pt. „Was heißt hier Minderheit? (Cosa significa essere minoranza in Germania?)” o mniejszościach w Niemczech. Temat prezentacji dotyczył badań realizowanych w ramach grantu PRELUDIUM, czyli interlingwalnych rodzin łużycko-niemieckich pomiędzy zachowaniem i zmianą języka. 23.10.2025 r.

dr Adrien Quéret-Podesta

- HOC FECIT – udział w grupie facebookowej poświęconej inskrypcjom w sztuce romańskiej: udział w administracji grupy. Wiosna i jesień 2025.
- Groupe de Recherches Archéologiques et Historiques du Centre Allier – konsultacje na temat łacińskich źródeł o historii środkowej części francuskiego powiatu Allier. Styczeń 2025.
- Groupe de Recherches Archéologiques et Historiques du Centre Allier – analiza źródeł heraldycznych z środkowej części francuskiego powiatu Allier. Listopad 2025.

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

- Opracowanie regulaminu konkursu na amatorski słownik gwarowy, organizowanego przez Narodowy Instytut Kultury i Rozwoju Wsi. Przewodniczenie komisji konkursowej. Styczeń 2025.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Recenzentka w konkursie im. Jana Józefa Lipskiego na najlepszą pracę magisterską. Maj 2025 r.
- Przygotowanie materiałów edukacyjnych towarzyszącej wystawie „Byli sąsiadami” dla Muzeum Holokaustu w Waszyngtonie i Centrum Edukacji Obywatelskiej – dwóch autorskich scenariuszy zajęć: 1. „Postawy nie-Żydów podczas Zagłady, przykłady z historii i poezji”; 2. „Jednostka a zbiorowość wobec Zagłady”.

prof. dr hab. Alena Rudenka

- Prowadzenie strony internetowej Komisji Etnolingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów (slavic-ethnolinguistics.org) i jej profilu na Facebooku (<https://www.facebook.com/SlavicEthnolinguistics>).

prof. dr hab. Aliaksandr Smalianchuk

- Udział w dyskusji „Losy rodziny Iwanowskich w okresie epoki nacjonalizmów” na zebraniu Klubu Białoruskiego. Warszawa, 4.12.2025 r.

dr Piotr Szatkowski

- Konsultacje merytoryczne w zakresie gwar mazurskich i zasiadanie w jury konkursowym I Regionalnego Konkursu Mowy Mazurskiej w Kętrzynie. 23.10.2025 r.
- Zasiadanie w komisji konkursowej w powiatowym etapie konkursu czytania po kaszubsku „Méster Bělnégò Czëtaniô” oraz konsultacja językoznawcza. Etap powiatowy konkursu zorganizowany został przez lęborski oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego oraz Bibliotekę Miejską w Lęborku. 2.12.2025 r.

dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Nagranie pierwszej serii 10-odcinkowego podcastu „Szeptuchy na słowiańskich ścieżkach” łączącego świat nauki i kultury, poświęconego twórczości artystycznej w kontekście konceptów takich jak Europa Środka i Europa Wschodnia. 2025 r.

5. WYDARZENIA I DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA

prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

- Moderowanie spotkania wokół książki „Gender. Perspektywa antropologiczna – kontynuacje” z autorkami i redaktorkami publikacji. Warszawa, Pracownia Duży Pokój, 22.10.2025 r.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN

- Udział w dyskusji „Zamek Czyta: Zrastanie – nowe tożsamości «Ziem Odzyskanych»”. W rozmowie wziął także udział prof. Robert Traba. Moderacja: dr Piotr Oleksy. Poznań, Centrum Kultury Zamek, 4.02.2025 r.
- Udział w debacie „Cena pamięci: ile nas kosztuje historia Polski?” zorganizowanej przez Fundację Batorego. Pozostali prelegenci: dr hab. Michał Bilewicz, prof. UW, dr Łukasz Galusek. Prowadzenie: Edwin Bendyk. Cieszyn, 17.05.2025 r.
- Udział w debacie „Kim jesteśmy? 80 lat na Ziemiach Zachodnich i Północnych”. Wrocław, CH Zajezdnia, 22.05.2025 r.
- Udział w debacie „Koszalin – miasto odzyskane?” podczas Festiwalu „Fale Historii, Fale Wolności” wraz ze Zbigniewem Rokitą. Prowadzenie: Piotr Pawłowski. Koszalin, 5.06.2025 r.
- Udział w dyskusji panelowej „Poniemieckie?” wraz z Michałem Tabaczyńskim i Sławomirem Sochajem. Prowadzenie: Maciej Robert. Bydgoszcz, 27.06.2025 r.
- Udział w debacie „Tożsamość na pograniczu. Nauka i literatura wobec lokalnych narracji” na Festiwalu Muzyków Prawdziwych w Szczecinie. 7.09.2025 r.
- Organizacja i udział w debacie „To, co zostało. Doświadczenie historii w post-migracyjnej Europie Środkowej”. Warszawa, Pracownia Duży Pokój, 8.10.2025 r.
- Prowadzenie spotkania autorskiego wokół książki Jakuba Medka „Dobry den” w Faktycznym Domu Kultury w Warszawie. 17.10.2025 r.

- Udział w debacie „Mitologia Ziem Zachodnich” w Szczecinie. 29.10.2025 r.

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Udział w debacie „Czy Polska jest przyjazna dla języków mniejszości?”. Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach cyklu spotkań ze śląskim językiem, kulturą, duchowością i historią pt. „UNIWERSYTET LATAJĄCY ŚLĄSKI”. 14.02.2025 r.
<http://teatrslaski.art.pl/repertuar/debaty-w-tyjatrze-czy-polska-jest-przyjazna-dla-jezykow-mniejszych-uniwersytet-latajacy-slask/>.
- Udział w debacie „Serbska debata: Noworěčnicy: Wutrobnje witani?! 100 000 Serbow a kak dale?”. Debata została zorganizowana przez instytucje łżyckie: Sakska centrala za politiske kubłanje, ze Założba za serbski lud, Serbskie Nowiny, Serbski institut. 27.03.2025 r.
- Udział w dyskusji „Praktyki mniejszości” zorganizowanej przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej we współpracy z Domem Spotkań z Historią w ramach cyklu „Nauka objaśnia świat”. W dyskusji dotyczącej języka jako narzędzia komunikacji oraz elementu tożsamości zbiorowej wzięła również udział Anna Goc. Moderacja: Marcin Musiał. Warszawa, 12.09.2025 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=LoB5H4z4-Y>.

prof. dr hab. Anna Engelking

- Prowadzenie spotkania autorskie z dr. Łukaszem Truścińskim wokół książki „Wołania. Praktyki komunikacyjne mieszkańców Grodziska Wielkopolskiego w XVIII wieku”. Organizatorzy: Oddział Warszawski PTL, Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna. Warszawa, Pracownia Duży Pokój, 8.04.2025 r.
<https://etnograficzna.pl/wolania-z-przeszlosci-jak-komunikowali-sie-i-rozumieli-swiat-mieszkancy-dawnego-grodziska/>.
- Udział w spotkaniu wokół monograficznego numeru czasopisma „Etnografia Nowa” poświęconego Cezarii Baudouin de Courtenay Ehrenkreutz-Jędrzejewiczowej. Organizator: Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie. Warszawa, 26.05.2025 r.
<https://ethnomuseum.pl/wydarzenia/spotkanie-z-ksiazka-etnografia-nowa/>.

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Udział w debacie poświęconej badaniom czeskiej literatury grozy w ramach Festiwalu Kino na Granicy w Cieszynie. 30.04.2025 r.

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

- Konceptualizacja i prowadzenie wydarzenia towarzyszącego wystawie „Poza scenariuszem. Warsztat Formy Filmowej” w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki. Spotkanie zatytułowane „Zjawisko łódzkiej awangardy. Spotkanie z Józefem Robakowskim”. Warszawa, Zachęta, 30.04.2025 r.
<https://zacheta.art.pl/pl/kalendarz/zjawisko-lodzkiej-awangardy>.

dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

- Wykład performatywny pt. „Opowieść o kobiecie, która się turbowała po świecie. Regina Salomea Pilsztynowa i jej memuar” przeprowadzony na 29. Festiwalu Nauki w Warszawie. Wykład połączył dyskurs naukowy z artystycznym i przedstawiony został w formie opowieści (Agnieszka Aysen Kaim) z towarzyszeniem muzyki na żywo (Marta Maślanka). 26.09.2025 r.

dr Tymoteusz Król

- Udział w debacie „Czy Polska jest przyjazna dla języków mniejszości?”. Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach cyklu spotkań ze śląskim językiem, kulturą, duchowością i historią pt. „UNIWERSYTET LATAJĄCY ŚLĄSKI”. 14.02.2025 r.
<http://teatrslaski.art.pl/repertuar/debaty-w-tyjatrze-czy-polska-jest-przyjazna-dla-jezykow-mniejszych-uniwersytet-latajacy-slask/>.
- Współtwórca wystawy „Dankowice – wieś wielostrojna” – wystawa czasowa w Muzeum Kultury Wilamowskiej prezentująca różnorodność kulturową pogranicza śląsko-małopolskiego, ze szczególnym uwzględnieniem wsi Dankowice. 8.05.2025–5.08.2025 r.
- Współtwórca wystawy „Wilamowskie tkactwo – historia utkana legendą” – wystawa plenerowa na rynku w Wilamowicach stworzona wraz z Justyną Majerską-Sznajder, Marcinem Majerskim i Michałem Wałachem. 8.05.2025 r.

- Udział w panelu „Śląski za duży, wilamowski za mały?” na Opolskim Edukatorium Regionalnym, organizowanym przez Uniwersytet Śląski. Pozostali prelegenci: prof. Jolanta Tambor, Pejter Długosz. 16.11.2025 r.
- Prowadzenie spotkania „Wilamowskie spotkania muzyczne”, popularyzującego wiedzę o Wilamowicach zdobytą podczas badań. 20.11.2025 r.

dr Elżbieta Kwiecińska

- Udział w publicznej debacie „Co z tymi Rosjanami” w Teatrze Powszechnym w ramach „Powszechnego Klubu Dyskusyjnego” po spektaklu „Wiśniowy Sad”. 14.09.2025 r.
- Moderacja panelu na Szkole Letniej „Asynchronous Histories Summer School”, zorganizowanej przez Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW oraz Instytut Historii PAN. Okrągły stół: „How to Establish a Methodological Current in a Semi-Peripheral State?”. Prowadząca: Elżbieta Kwiecińska (IS PAN). Paneliści: Bartłomiej Błesznowski (UW), Waldemar Bulira (UMCS), Daniel Edison (Uniwersytet Kalifornijski w Berkeley), Jan Surman (Instytut Masaryka i Archiwum Czeskiej Akademii Nauk). 23.09.2025 r.

dr Paweł Levchuk

- Udział w debacie „Język ukraiński w Polsce: integracja, tożsamość i ciągłość kulturowa” podczas Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie. Pozostali prelegenci: Oleksandr Pustovyi – Dyrektor Warszawskiej Szkoły Sobotniej, Vasyl Melnychuk – III Sekretarz Ambasady Ukrainy w Polsce oraz Tetiana Petrenko – Kierowniczka Działu ds. kontaktów ze społeczeństwem Ukraińskiego Instytutu Książki. Moderacja: Jana Stępniewicz – dziennikarka Polskiego Radia dla Ukrainy. 15.05.2025 r.
- Udział w dyskusji nad wielojęzycznością Ukraińców w Polsce w Dolnośląskim Centrum Filmowym we Wrocławiu. 28.08.2025 r.

dr Maciej Mętrak

- Udział w debacie „Wielokulturowa Rzeczpospolita – debata mniejszości narodowych, etnicznych i językowych” zorganizowanej przez Stowarzyszenie Regios i Partię Zielonych. Warszawa, 25.01.2025 r.

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

- Udział wraz z Tomaszem Kubikowskim w spotkaniu poświęconym jego książce „Przeżyć na scenie” w Instytucie Grotowskiego we Wrocławiu. 4.12.2025 r.

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

- Udział w spotkaniu autorskim „Pòc nò tu, cosik ci powiem” z Teresą Drozd. Spotkanie odbyło się w Zagrodzie Etnograficznej w Rogach, gm. Miejsce Piastowe, woj. Podkarpackie. Wzięli w nim udział twórcy „Słownika gwary wsi Rogi na Podkarpaciu”: Teresa Drozd, Dorota Rembiszewska, Kazimierz Sikora. W spotkaniu uczestniczyli mieszkańcy gminy Miejsce Piastowe. Organizatorzy spotkania: wójt gminy Miejsce Piastowe, Stowarzyszenie Miłośników Wsi Rogi, Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Miejscu Piastowym. 13.09.2025 r.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Udział w wieczorze poetyckim „Stanisław Barańczak, jakim go piszę”. Pozostali uczestnicy: Dariusz Sośnicki, Szczepan Kopyt. Prowadzenie: prof. Ewa Rajewska. Poznań, Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, 8.01.2025 r.
- Prowadzenie spotkania wokół książki „Ptaki krzyczą nieustannie. Historia Günthera Niethammera, esesmana i ornitologa z Auschwitz” z Michałem Olszewskim i Beatą Dżon-Ozimek. Poznań, Centrum Kultury Zamek, 16.01.2025 r.
- Prowadzenie spotkania autorskiego z Michałem Domagalskim, autorem książki „Koniec zawsze jest bliski”. Zalasewo, 13.02.2025 r.
- Udział w dyskusji „Kobiety, które napisały modernizm” podczas Festiwalu „Odnalezione w tłumaczeniu”. Pozostali prelegenci: Ewa Kraskowska, Gabriel Borowski. Prowadzenie: Justyna Czechowska. Gdańsk, 25.04.2025 r.

- Udział w debacie „Sprawy warsztatu” podczas Festiwalu „Poznań Poezji”. Pozostali prelegenci: Dariusz Sośnicki, Szczepan Kopyt. Prowadzenie: Marcin Jaworski. Poznań, 19.05.2025 r.
- Udział w debacie „Ezoteryka, dermoptyka, medytacja, joga: Jadwiga Stańczakowa i doświadczenia wewnętrzne” podczas Festiwalu „Persona”. Pozostali prelegenci: Anna Sobolewska. Prowadzenie: Olga Drenda. Warszawa, Mazowiecki Instytut Kultury, 1.06.2025 r.
- Poprowadzenie spotkania z ukraińską poetką z Iyą Kivą podczas Festiwalu Endemity. Poznań, Galeria Miejsca Arsenał, 30.10.2025 r.
- Współorganizacja i prowadzenie w tygodniu noblowskim spotkania w j. angielskim „Words, Not Wars” wraz z przedstawicielami organizacji noblowskich: Marko Ahtisaarim, dr. Wolframem Hoppenstedtem i dr. Jackiem Stawiskim. Organizator: Instytut „Fundacja Lecha Wałęsy”. Gdańsk, 8.12.2025 r.
- Prowadzenie spotkania z Aleksandrą Korczak na temat jej książki „Bezradne i romantyczne” w ramach cyklu „Aleja Praw Kobiet”. Poznań, Centrum Kultury Zamek, 11.12.2025 r.

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

- Udział w debacie „Sztuczna inteligencja w samorządach – realne zastosowania czy tylko moda?” podczas XXIII Samorządowego Forum Kapitału i Finansów. Katowice, 7.10.2025 r.

dr Piotr Szatkowski

- Udział w debacie „Gwary w Polsce – żywe dziedzictwo czy język dziadków?” – debata z udziałem badaczy i aktywistów językowych zorganizowana przez Fundację Języka Polskiego oraz Instytut Języka Polskiego UW z udziałem młodzieży szkolnej. Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, 11.2025 r.

dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

- Udział w wydarzeniu „«Most o trzech przeszłościach» Ismaila Kadarego i topos wmurowania. Od legendy do powieści”, tj. promocji książki albańskiego pisarza powiązana z popularyzacją wiedzy o kierowanym przez prof. Grażynę Szwat-

Gyłybową grantie NCN „Topos «wmurowanej kobiety» w kulturach Europy Południowowschodniej i Węgier”. Organizatorzy: Studium Europy Wschodniej UW oraz Koło Naukowe Studentów SEW. 12.05.2025 r.

dr Katarzyna Taczyńska

- Przekład z języka chorwackiego i angielskiego autorstwa Katarzyny Taczyńskiej i Wojciecha Tworka: Slavenka Drakulić, „Bajki o komunizmie”, Wojnowice, 2025 r.
- Przekład z języka chorwackiego: Miroslav Kirin, „Wiersze i mowa”, opublikowane w czasopiśmie „Odra”, nr 4, 2025 r., ss. 50-53.
- Prowadzenie spotkania promocyjnego książki „Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po 2000 roku” Ewy Wróblewskiej-Trochimiuk. Warszawa, Pracownia Duży Pokój, 28.04.2025 r.
- Moderacja dyskusji z autorami książki „Cmentarze żydowskie na Górnym Śląsku. Socjologiczno-historyczne refleksje nad dziedzictwem kulturowym niemieckich Żydów”. Wrocław, 13.11.2025 r.
- Konsultacja artystyczno-naukowa wystawy „Partizan★ke Art: Aesthetics and Practices of Women's Resistance in Yugoslavia und Carinthia”, Hamburg, otwarcie 23.01.2025 r.; Lipsk, otwarcie 9.04.2025 r.; Klagenfurt, otwarcie 3.10.2025 r.

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Udział w debacie „Dlaczego tak trudno mówić o powojennej przemocy wobec Żydów?” w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Prowadzenie: Anna Wacławik. Warszawa, 5.05.2025 r. (retransmisja debaty w Radiu TOK FM 24.05.2025 r. o godz. 20.00).

dr hab. Anna Zawadzka, prof. IS PAN

- Organizatorka i moderatorka spotkania otwartego z dr. Jonathanem Kaplanem pt. „Jewish Identities in the GDR: The Politics of Memory in a Socialist State” w Ośrodku Studiów Kulturowych i Literackich nad Komunizmem Instytutu Badań Literackich PAN. Warszawa, 7.05.2025 r.

dr Agata Bielak

- Lekcja festiwalowa dla uczniów klasy VI szkoły podstawowej pt. „Czy muchomor zabija muchy? Obraz grzybów w polskiej kulturze” w ramach 29. Festiwalu Nauki w Warszawie. 25.09.2025 r.

dr hab. Agnieszka Ayşen Kaim, prof. IS PAN

- Prowadzenie warsztatów w Szkole Podstawowej nr 391 na temat ruchów migracyjno-uchodźczych we współczesnym świecie w ramach projektu „W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji”. Warszawa, 19.02.2025 r.
- Prowadzenie warsztatów w Szkole Podstawowej nr 260 na temat ruchów migracyjno-uchodźczych we współczesnym świecie w ramach projektu „W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji”. Warszawa, 20.03.2025 r.
- Prowadzenie warsztatów w Szkole Podstawowej nr 361 na temat ruchów migracyjno-uchodźczych we współczesnym świecie w ramach projektu „W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji”. Warszawa, 23.05.2025 r.
- Prowadzenie warsztatów w Szkole Podstawowej nr 1 w Milanówku na temat ruchów migracyjno-uchodźczych we współczesnym świecie w ramach projektu „W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji”. Milanówek, 6.06.2025 r.
- Prowadzenie warsztatów w LXI LO im. Janiny Zawadowskiej na temat ruchów migracyjno-uchodźczych we współczesnym świecie w ramach projektu „W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji”. Warszawa, 24.10.2025 r.

dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN

- Poprowadzenie warsztatów dla dorosłych pt. „O Alceście, który ciągle jadł. Teksty kultury a kształtowanie się stereotypów” na 29. Festiwalu Nauki w Warszawie. 23.09.2025 r.

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

- Poprowadzenie kursu gwary warmińskiej w Olsztynie na Warmii – „Gwara warmińska dla początkujących”. Organizator: Miejski Ośrodek Kultury w Olsztynie. 8.09.2025 r.

- Poprowadzenie kursu gwary warmińskiej w Olsztynie na Warmii – „Gwara warmińska dla początkujących”. Organizator: Miejski Ośrodek Kultury w Olsztynie. 22.09.2025 r.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Prowadzenie warsztatu „Pisanie – stan wyższej obecności” w ramach „Laboratorium dla natchnionych” podczas Festiwalu Poznań Poezji. Poznań, 17.05.2025 r.

dr Claudia Snochowska-Gonzalez

- Prowadzenie warsztatów dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 Milanówka o chłopskich migracjach z ziem polskich w XIX wieku w ramach programu „W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji”. Milanówek, 6.06.2025 r.
- Prowadzenie warsztatów dla uczniów liceum o chłopskich migracjach z ziem polskich w XIX wieku podczas 29. Festiwalu Nauki w Warszawie. 24.09.2025 r.

dr Piotr Szatkowski

- Prowadzenie dwugodzinnych warsztatów gwarowych dla młodzieży licealnej z Działdowa wprowadzające do tematyki spuścizny kulturowo-językowej Mazurów. Działdowo, Muzeum Pogranicza, 27.05.2025 r.
- Prowadzenie dwugodzinnych warsztatów gwarowych dla młodzieży licealnej z Działdowa wprowadzające do tematyki spuścizny kulturowo-językowej Mazurów. Działdowo, Muzeum Pogranicza, 29.05.2025 r.

dr Katarzyna Taczyńska

- Prowadzenie wraz z dr. Wojciechem Tworkiem warsztatów „Nie bój się, to tylko Muzeum Komunizmu. Warsztaty pisania bajek” podczas 29. Festiwalu Nauki w Warszawie. 27.09.2025 r.

dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Prowadzenie warsztatów dla studentów slawistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego poświęconych protestom studenckim w Zagrzebiu i w Belgradzie. 5.03.2025 r.

mgr Andrzej Żak

- Prowadzenie wraz z mgr Marią Bolek zajęć przygotowujących do Olimpiady Literatury i Języka Polskiego dla uczniów LXIV Liceum Ogólnokształcącego im. St. I. Witkiewicza w Warszawie. 22.05.2025 r.

XV. SZKOŁA DOKTORSKA „ANTHROPOS”

Członkini i zastępczyni przewodniczącego Rady Szkoły Doktorskiej „Anthropos”:

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Koordynatorka z ramienia Instytutu Slawistyki PAN:

dr Anna Boguska

Łączna liczba doktorantów i doktorantek w Szkole Doktorskiej „Anthropos”: **57** osób (w tym **5** osób przypisanych do IS PAN)

Liczba doktorantów i doktorantek przyjętych na rok akademicki 2025/2026 –**10** osób, w tym do Instytutu Slawistyki PAN – **1** osoba)

mgr Maciej Bandur

Tytuł: *Połabsko-kaszubska fonologia historyczna: studium leksykalno-onomastyczne*

Promotorzy: **prof. dr hab. Piotr Sobotka**, dr. hab. Lechosław Jocz, prof. Akademii im. Jakuba z Paradyża

mgr Magdalena Bubík

Tytuł: *Protestanckie miejsca i przedmioty sakralne w regionach post-przesiedleniowych w Polsce i Czechach*

Promotorka: **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska**, prof. IS PAN

mgr Patrycja Chajęcka

(zakończyła studia we wrześniu 2025 roku, procedury związane z obroną rozprawy doktorskiej – w toku)

Tytuł: *Przemiany obrazu Zagrzebia w prozie chorwackiej po 1918 roku*

Promotorka: **dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa**, prof. IS PAN

Promotorka pomocnicza: **dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk**

mgr Kamil Czaiński

(zakończył studia w październiku 2025 roku, procedury związane z obroną rozprawy doktorskiej – w toku)

Tytuł: *Postawy i ideologie językowe dotyczące wariantu cieszyńskiego w kontekście procesu kształtowania się śląskiego języka standardowego* (w ramach NCN Sonata-BIS, 2020/38/E/HS2/00006, kier. projektu prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)

Promotorka: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**

Promotor pomocniczy: **dr Maciej Mętrak**

mgr Olga Khabibulina

Tytuł: *Trójjęzyczność i trójkulturowość w kontekście tożsamości migranckiej Gruzinów i Gruzinek w Polsce po 1991 roku*

Promotorka: **prof. dr hab. Anna Engelking**

Promotorka pomocnicza: dr Helena Patzer

mgr Maciej Olszewski

Tytuł: *Postać matki w nowoczesnej i ponowoczesnej literaturze słoweńskiej. Agens czy patiens?* (w ramach grantu NCN OPUS-19, nr 2020/37/B/HS2/00152, kier. projektu dr hab. Grażyna Szwał-Gyłybowa, prof. IS PAN)

Promotorka: **dr hab. Grażyna Szwał-Gyłybowa, prof. IS PAN**

Promotorka pomocnicza: dr Jasmina Šuler-Galos

mgr Andrzej Żak

Tytuł: *Akcent wyrazowy w dialektach języka kaszubskiego* (w ramach NCN Sonata-BIS, 2020/38/E/HS2/00006, kierowniczka projektu prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)

Promotorka: prof. dr hab. Irena Sawicka

Do Komisji Rekrutacyjnej Szkoły Doktorskiej Anthropos w 2025 roku powołane zostały: **dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN** oraz **prof. dr hab. Anna Zielińska**.

1. ZAJĘCIA W ROKU AKADEMICKIM 2024/2025 PROWADZONE PRZEZ PRACOWNICZKI I PRACOWNIKA
INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

Prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska prowadziła cykl *Różnorodność językowa – perspektywa socjolingwistyczna*. W ramach cyklu odbyły się trzy spotkania:

- 1) **dr Ruth Kircher** (European Center for Minority Issues), *Language attitudes: What they are, why they matter, and how knowledge about them can be leveraged to promote social justice*

Wykład poświęcony był problematyce postaw językowych, nierozzerwalnie związanych z kluczowymi kwestiami sprawiedliwości społecznej. Studentom zaprezentowano trzy studia przypadków: (1) przykłady postaw wobec języka hiszpańskiego jako języka ojczystego w mediach społecznościowych w amerykańskim stanie Floryda, (2) przykłady postaw nastolatków wobec języka francuskiego i angielskiego w kanadyjskiej prowincji Quebec oraz (3) przykłady postaw rodziców wobec wielojęzyczności dzieci w Ameryce Północnej i niemieckim dystrykcie Nordfriesland. Studia te zilustrowały różne aspekty postaw językowych, różne sposoby ich badania – oraz różne sposoby wykorzystania wiedzy na ich temat do promowania sprawiedliwości społecznej. Omówiono, w jaki sposób propagowanie sprawiedliwości społecznej jest powiązane nie tylko z decyzjami na poziomie makro (takimi jak polityka językowa instytucji lub państwa), ale także z działaniami na poziomie mikro (w tym z naszymi interakcjami z innymi).

- 2) **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**, *Ideologie językowe*

Na seminarium doktorantki i doktoranci zapoznali się z różnymi typami ideologii językowych, a więc opartych na społecznych, ekonomicznych i politycznych przesłankach założeniach i przeświadczeniach dotyczących języka i jego odmian. Zastanawiali się nad tym, jak ideologie językowe działają, jakie są ich konsekwencje społeczne, a także w jaki sposób przyczyniają się do wzmacniania bądź ograniczania różnorodności językowej.

- 3) **dr Piotr Szatkowski**, *Języki mniejszościowe, zagrożone i kontestowane – czym są, jak się je rewitalizuje i jaką rolę w tym odgrywa technologia?*

Podczas seminarium omówione zostały różne przykłady języków zagrożonych w Polsce, Europie i na świecie, ich status oraz różne poziomy żywotności. Dyskusja dotyczyła tego, jakie czynniki prowadzą do ich zaniku oraz jakie działania są podejmowane, by zapobiec ich utracie.

Szczególną uwagę poświęcono przykładom rewitalizacji językowej – procesowi przywracania językowi funkcji komunikacyjnych w różnych dziedzinach życia. Omówiono, jaką rolę odgrywają instytucje, edukacja, media oraz społeczności lokalne.

Coraz istotniejszą rolę odgrywa w tych procesach technologia: narzędzia cyfrowe wspierające dokumentowanie, naukę i promocję języków zagrożonych. Do grona tych narzędzi można zaliczyć m.in. aplikacje mobilne, generatory mowy, korpusy językowe czy modele językowe. Wspólnie prowadzący z doktorantami poszukiwali odpowiedzi na pytanie, czy technologia jest sprzymierzeńcem rzadziej używanych języków, czy może jednak pogłębia różnice w dostępności do treści między językami dominującymi a mniejszościowymi.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, dr Izabela Mrzygłód

NAWA STER NextGenPhDsTraining Sessions: *Feedback, czyli o sile rażenia informacji zwrotnej*

Celem warsztatów było zrozumienie roli informacji zwrotnej w pracy naukowej, szczególnie w procesie pozyskiwania funduszy na badania. Warsztaty miały pomóc słuchaczom i słuchaczkom w formułowaniu i wyrażaniu konstruktywnej krytyki i komentarza do artykułów, referatów i projektów grantowych oraz jej przyjmowaniu i wykorzystywaniu w dalszej pracy nad tekstem czy projektem badawczym. Pokazały różne doświadczenia mierzenia się z krytyką i budowania wokół badacza i badaczki grupy wsparcia czy zespołu badawczego. W trakcie warsztatów rozwijano narzędzia służące identyfikowaniu i definiowaniu problemów badawczych, formułowaniu ocen, prezentowaniu i budowaniu argumentacji oraz przekazywaniu i przyjmowaniu informacji zwrotnej.

Zajęcia podzielono na dwie części: rozważania teoretyczne z elementami dyskusji oraz część warsztatową i pracę w grupach.

dr Marzena Maciulewicz

Pozyskiwanie grantów (NCN i in.)

Podczas zajęć zapoznano uczestników i uczestniczki z podstawowymi informacjami na temat procesu przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu badawczego ze szczególnym uwzględnieniem zasad formalnych konkursów Narodowego Centrum Nauki dedykowanych doktorantom i doktorantkom. Omówione zostały najważniejsze elementy wniosku grantowego, takie jak opis szczegółowy projektu i kosztorys. Podczas zajęć przyjęto formułę warsztatową, założono aktywny udział doktorantów i doktorantek w zajęciach: ich udział w dyskusji, samodzielne przygotowanie wybranych części wniosku i

podjęcie próby krytycznej oceny propozycji zaprezentowanych przez pozostałych uczestników zajęć. Warsztaty miały na celu przygotowanie doktorantów do pracy nad samodzielnym opracowaniem wniosku o dofinansowanie działania lub projektu badawczego.

dr Izabela Mrzygłód

Konwersatorium: Archiwa nie są tym, czym się wydają. Wiedza i pamięć a badania archiwalne

W ostatnich latach hasło „Archiwum” obrosło znaczeniami. Przestało być tylko miejscem gromadzenia, przechowywania i porządkowania dawnych dokumentów i kolekcji, a stało się obiektem namysłu nad relacjami władzy, dyskursami i pamięcią. Dokonał się archiwalny zwrot, który jednak w naukach historycznych w Polsce słabo został odnotowany. Dlatego też celem zajęć było rozwinięcie refleksji nad rolą i znaczeniem archiwum, procesami kolekcjonowania, przechowywania i udostępniania oraz relacjami, w jakie wchodzi z archiwami badacze. Zadano pytania o to: czym właściwie są archiwa? Co za ich pomocą badamy i pamiętamy, a co wymazujemy? W jakie relacje wchodzimy z archiwalnymi obiektami? Ważnym elementem zajęć był też namysł nad materialnością archiwalnych zbiorów.

Zajęcia miały formułę warsztatową, polegały na dyskusji wokół wybranych lektur oraz doświadczeń badawczych uczestników.

dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN

Umiejętności akademickie i specjalistyczne: „Aspekty prawne i etyka badań”

Podczas zajęć omówiono następujące zagadnienia:

- Przedmiot prawa autorskiego – definicja utworu. Autorskie prawa osobiste. Autorskie prawa majątkowe. Utwory pracownicze. Prawa zależne. Dozwolony użytek. Domena publiczna. Ochrona wizerunku.
- Umowa wydawnicza. Licencja niewyłączna. Licencja wyłączna. Przeniesienie autorskich praw majątkowych. Pola eksploatacji. Licencje Creative Commons.
- Kodeks etyki pracownika naukowego. Dobre praktyki w badaniach naukowych. Konflikt interesów.

dr Angelika Zanki

NAWA STER NextGenPhDs Training Sessions: *Upowszechnianie i promocja badań w internecie i mediach społecznościowych*

Warsztaty miały na celu przygotowanie doktorantów do skutecznego promowania działalności naukowej w internecie. Podczas zajęć omówiono przykłady dobrych praktyk w zakresie komunikacji naukowej, a także typowe błędy i sytuacje, których należy unikać.

Zajęcia obejmowały również przegląd sposobów prowadzenia strony internetowej i profili w mediach społecznościowych związanych z realizacją projektów badawczych, w tym grantów europejskich, oraz skutecznych metod ich promocji w internecie.

Warsztaty miały charakter praktyczny – uczestnicy aktywnie uczestniczyli w dyskusjach oraz samodzielnie przygotowali propozycję wpisu w mediach społecznościowych, wykorzystując zdobytą wiedzę.

2. REALIZOWANE GRANTY

mgr Magdalena Bubík (wykonawczyni)

ERC StG Project „Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945 (SpectralRecycling)” finansowany przez European Research Council; kierowniczka: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN, czas trwania: 2022-2027

mgr Kamil Czaiński (wykonawca)

Projekt SONATA BIS „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki; kierowniczka: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, czas trwania: 10.2021-09.2025

mgr Maciej Olszewski (wykonawca)

Projekt OPUS „Topos ‘wmurowanej kobiety’ w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Węgier” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki; kierowniczka: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, czas trwania: 01.2021-09.2026

mgr Andrzej Żak (wykonawca)

Projekt SONATA BIS „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki; kierownik: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, czas trwania: 10.2021-09.2025

mgr Andrzej Żak (wykonawca)

Projekt SONATA BIS „Od wielojęzycznego korpusu równoległego do semantycznej mikro-typologii PERFECTUM w językach słowiańskich i bałtyckich” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki; kierownik: dr Dorota Klimek-Jankowska, czas trwania: 11.2022-03.2026

mgr Andrzej Żak (kierownik)

Projekt PRELUDIUM „Korelaty akustyczne akcentu w języku kaszubskim” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, czas trwania: 01.2023-01.2027

3. UDZIAŁ DOKTORANTEK I DOKTORANTÓW SZKOŁY DOKTORSKIEJ „ANTHROPOS” W KONFERENCJACH

W 2025 roku doktoranci i doktorantki przypisani do Instytutu Slawistyki PAN w Szkole Doktorskiej „Anthropos” ogłosili **12** referatów na konferencjach naukowych (w tym 11 referatów na międzynarodowych konferencjach zagranicznych i 1 na konferencji międzynarodowej w Polsce).

mgr Magdalena Bubík

- Tytuł konferencji: Slow Memory COST Action (CA20105), organizator: Slow Memory COST Action (CA20105). Tytuł referatu: Slow Memory in Photographs, 2-4.07.2025, Porto (Portugalia), [współautorka referatu: Karina Hoření]
- Tytuł konferencji: 9th Annual Conference of the Memory Studies Association, Beyond Crises: Resilience and (In)Stability, organizator: Memory Studies Association. Tytuł referatu: Two Phantom Churches, Only One Remembered: A Comparative Study of Protestant and Catholic Churches in Post-Displacement Regions, 14-18.07.2025, Praga (Czechy)
- Tytuł konferencji: 23rd International Oral History Association (IOHA) Conference, organizator: International Oral History Association (IOHA). Tytuł referatu: The

Haunting Painting of Jesus Obstacles and Alternatives in Conducting Oral History
Research within Post-Displacement Regions, 16-19.09.2025, Kraków (Polska)

mgr Kamil Czaiński

- Tytuł konferencji: Minority Languages in European Societies: Documenting, safeguarding, planning, organizator: Università di Torino, Università della Val d'Aosta. Tytuł referatu: 'Do we also speak Silesian?' Language ideological debates in southern Silesia, 3-6.07.2024, Turyn (Włochy)
- Tytuł konferencji: IV International Conference on the Revitalization of Indigenous and Minoritized Languages, organizator: Kyoto University & Linguapax Asia. Tytuł referatu: Contested language in official practice: between theory and reality in Polish Silesia, 12-14.09.2025, Kioto (Japonia)
- Tytuł konferencji: Internationales Symposium Schwarz auf Weiß 2. Grenzen und Übergänge: Kulturelle und sprachliche Begegnungen, organizator: Katedra germanistiky Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (Katedra germanistiky Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Pavla Jozefa Šafárika). Tytuł referatu: Ponašimu, čili slezsky? Jazykové ideologické debaty na Těšínsku spojené s emancipací slezštiny, 27-28.11.2025, Koszyce (Słowacja)
- Tytuł konferencji: XIX Conference of Young Slavists (COYS'2025). Power of Word: Narratives, Ideologies and Truth in the Societies of Slavic Countries, organizator: Univerzita Karlova, Ústav východoevropských studií (Uniwersytet Karola w Pradze, Zakład Studiów Wschodnioeuropejskich). Tytuł referatu: Ponašimu, čili slezsky? Jazykové ideologické debaty na Těšínsku spojené s emancipací slezštiny, 4-6.12.2025, Praga (Czechy)

mgr Andrzej Żak

- Tytuł konferencji: OLINCO 2025 , organizator: U Palacký University Olomouc. Tytuł referatu: A Corpus-Based Analysis of Perfect Uses in Slavic and Baltic (współautorzy: D. Klimek-Jankowska, A. Frasson, A. Mocniak, E. Vaiksnoraitė, T. Ivanova-Sullivan, D. Seres, V. Cvetkoski, D. Androva, P. Mihaylov), 5-7.06.2025, Ołomuniec (Czechy)
- Tytuł konferencji: 10th International Conference on Grammar and Corpora, organizator: University of Latvia. Tytuł referatu: A Corpus-Based Analysis of

Perfect Variations Across Slavic and Baltic (współautorzy: Dorota Klimek-Jankowska, Alberto Frasson, Antonina Mocniak), 26-28.06.2025, Ryga (Łotwa)

- Tytuł konferencji: 22èmes Rencontres du Réseau Français de Phonologie, organizator: CNRS, Université Ibn Zohr. Tytuł referatu: Acoustic correlates of standard Kosovar Albanian stress (współautorka: prof. dr hab. Irena Sawicka), 1-3.07.2025, Agadir (Maroko)
- Tytuł konferencji: 11th International Contrastive Linguistics Conference, organizator: Charles University. Tytuł referatu: A Translation Mining Approach to Grammatical Aspect: Insights from Slavic and Baltic Languages (współautorzy: Dorota Klimek-Jankowska, Alberto Frasson, Antonina Mocniak, Justyna Gruszecka), 17-19.09.2025, Praga (Czechy)
- Tytuł konferencji: Annual Meeting on Phonology, organizator: UC Berkeley. Tytuł referatu: Modeling Stress in Northern Kashubian Nominal Paradigms and Their Variability: An OT and Harmonic Grammar Approach (współautorka: mgr Maria Bolek), 25-27.09.2025, Berkeley (USA)

4. UDZIAŁ DOKTORANTEK I DOKTORANTÓW SZKOŁY DOKTORSKIEJ „ANTHROPOS” W STYPENDIACH ZAGRANICZNYCH

mgr Magdalena Bubík

- pobyt badawczy w Stacji Naukowej w Wiedniu (Polska Akademia Nauk), podczas którego doktorantka wygłosiła wykład na Uniwersytecie Wiedeńskim oraz prowadziła badania archiwalne (3-8.11.2025)

mgr Andrzej Żak

- staż naukowy w ramach projektu NextGenPhds, STER, NAWA, kraj przyjmujący: Czechy (15.10.2025-15.01.2026)
- udział w szkole letniej „Academia Grammaticorum Salensis Vigesima Secunda, Experiments with grammar”, placówka przyjmująca: Uniwersytet Wileński, miejsce: Antalieptė, Litwa (20-26.07.2025)
- udział w „Seminar on Albanian Language, Literature, and Culture” i kursie języka albańskiego, placówka przyjmująca: Uniwersytet w Prisztinie, miejsce: Prisztina, Kosowo (18-29.08.2025)

Magdalena Bubík, *Cieszyn friendship bridge and its ghosts: the changing role of a bridge that unites and divides two countries*, „Acta Universitatis Carolinae Studia Territoria”, nr 1/2025, s. 47–75.

Magdalena Bubík

Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: Libereccy (nie)domownicy.

Październik 2025 r. <https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/libereccy-niedomownicy/>

Patrycja Chajęcka, *Botanik smutku* [recenzja książki „Ogrodnik i śmierć” Gospodinowa], „Magazyn Literacki Książki” 10/2025.

Patrycja Chajęcka, *Chorwacja. Ciemniejsza strona słońca*, Wydawnictwo Poznańskie 2025.

Patrycja Chajęcka, *Jesteś minutą* [recenzja książki Darka Cvijeticia pt. „Czemu na podłodze śpisz”], „Nowe Książki” 9/2025.

Patrycja Chajęcka, *Jeszcze ciągle jest wesoło* [recenzja książki Milo Janáča pt. „Miło, niemiło”], „Nowe Książki” 6/2025.

Patrycja Chajęcka, *Komunizm oczami zwierząt* [recenzja książki „Bajki o komunizmie” Slavenki Drakulić], „Nowe Książki” 11/2025.

Patrycja Chajęcka, *Przepaść* [recenzja książki „Kos kos jeżyna” Tamty Melaszwili], „Nowe Książki” 4/2025.

Patrycja Chajęcka, *Życie utkane ze wspomnień* [recenzja książki Arczila Kikodze „Jaszczurka na kamieniu nagrobnym”], „Nowe Książki” 7-8/2025.

Kamil Czaiński, *Kodyfikacja języka śląskiego wobec zróżnicowania regionalnego: wyzwania i rozwiązania*, „Studia Slavica”, XXIX/1/2025, s. 3–15, <https://studiaslavica.osu.eu/all-issues/29/1/>

mgr Magdalena Bubík

- Referat pt. *Protestant sacred places and objects in post-displacement regions in Poland and the Czech Republic* w dn. 4.11.2025 w Instytucie Sławistyki Uniwersytetu Wiedeńskiego; instytucja goszcząca: Stacja PAN w Wiedniu.

mgr Andrzej Żak

- Konferencja „Inner Aspect, VP Structure and the Functional Domain in Slavic Languages (slavIA 2025)”, referat pt.: *Perfect variations across Slavic and Baltic: Translation Mining approach to corpus data*, Ca' Foscari University of Venice w dn. 06.11.2025, Wenecja, Włochy (autorzy i autorki referatu: Klimek-Jankowska, D., A. Frasson, A. Mocniak, A. Żak, J. Gruszecka, E. Vaikšnoraitė, T. Ivanova-Sullivan, D. Seres, V. Cvetkoski, D. Androva, P. Mihaylov).
- Referat pt. *Akcent litewski* w dn. 20.03.2025 na Uniwersytecie Warszawskim; instytucja goszcząca: Koło Naukowe Bałtystów UW.
- Referat pt. *A Semantic Micro-Typology of the Present Perfect across Baltic and South Slavic Languages: Evidence from Translation Mining* w dn. 20.11.2025 w Berlinie; instytucja goszcząca: Slavic Linguistics Colloquium.
- Referat pt.: *Semantic Variation in the Present Perfect across South Slavic and Baltic: Insights from Translation Mining* w dn. 24.10.2025 na Uniwersytecie w Lipsku, Niemcy (autorzy i autorki referatu: Klimek-Jankowska, D., A. Frasson, A. Mocniak, A. Żak, J. Gruszecka, E. Vaikšnoraitė, T. Ivanova-Sullivan, D. Seres, V. Cvetkoski, D. Androva, P. Mihaylov).

7. ZWIĄZKI Z PRAKTYKĄ (UMOWY I PRACE WYKONANE NA ZAMÓWIENIE)

mgr Kamil Czaiński

- Konsultacje wyboru słów oraz ich opisów do powstającego słownika języka wilamowskiego; zleceniodawca: Muzeum Kultury Wilamowskiej.

mgr Andrzej Żak

- Konsultacje wyboru słów oraz ich opisów do powstającego słownika języka wilamowskiego; zleceniodawca: Muzeum Kultury Wilamowskiej.

XVI. BIBLIOTEKA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN IM. ZDZISŁAWA STIEBERA

W 2025 roku księgozbiór Biblioteki Instytutu Slawistyki PAN powiększył się o:

- 77 wol. książek
- 3 wol. broszur
- 63 wol. czasopism.

W tym samym czasie frekwencja czytelnicza wyniosła:

- 278 zarejestrowane osób (w tym 188 pracowników i pracowniczek naukowych).

Ogółem księgozbiór BIS PAN liczy na dzień 31.12.2025:

- 90 254 wol. druków zwartych
- 32 326 wol. czasopism
- 862 jednostki zbiorów specjalnych.

Skatalogowano w systemie HORIZON (stan na 31.12.2025):

- 22 958 wol. książek i broszur (19 754 opisy)
- 38 644 zeszytów czasopism (997 opisów).

W 2025 r. pracownicy IS PAN mieli dostęp do następujących baz elektronicznych: Elsevier, Springer, Wiley, Web of Science, Scopus, Cambridge University Press (CUP), JSTOR.

XVII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

Wydawnictwo Instytutu Slawistyki PAN w 2025 roku opublikowało **9** roczników czasopism oraz **6** monografii naukowych – łącznie **295** arkuszy wydawniczych.

1. CZASOPISMA

Wszystkie Wszystkie czasopisma ukazują się wyłącznie w wersji elektronicznej, są zamieszczone w otwartym dostępie na Platformie czasopism Instytutu Slawistyki PAN:

<https://journals.ispan.edu.pl/>

1. „Acta Baltico-Slavica”, redaktor naczelny: dr hab. Maksim Duszkin, prof. ISPAN, nr 49 za 2025 rok: Kontakty językowe i kulturowe w państwach regionu Morza Bałtyckiego, redaktorzy prowadzący: dr hab. Maksim Duszkin, prof. ISPAN, dr Kinga Geben.
2. „Adeptus”, redaktor naczelny: dr Adrien Quérét-Podesta, nr 22 za 2025 rok: „Wielkie daty” i ich rocznice w świecie Słowian, redaktorzy prowadzący: dr Adrien Quérét-Podesta, dr Wojciech Jasiński, mgr Marcin Kurdyka;
3. „Cognitive Studies / Études cognitives”, redaktor naczelny: dr hab. Roman Roszko, prof. ISPAN, nr 25 za 2025 rok, redaktorzy prowadzący: dr hab. Roman Roszko, prof. ISPAN, dr Paweł Levchuk.
4. „Colloquia Humanistica”, redaktorka naczelna: prof. dr hab. Jolanta Sujecka, nr 14 za 2025 rok: Commemoration of Jewish Culture, Tradition and Heritage Outside Western Europe, redaktorki prowadzące: dr Katarzyna Taczyńska, prof. dr hab. Jolanta Sujecka, dr Monika Stobiecka.
5. „Slavia Meridionalis”, redaktorka naczelna: dr Ewelina Drzewiecka, nr 25 za 2025 rok: Language of Politics, Language in Politics, redaktorki prowadzące: prof. dr nauk Nelly Tincheva, prof. dr Alexandra Bagasheva.
6. „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”, redaktorki naczelne: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN, dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk, nr 56 za rok 2024: Presenting and Experiencing History in Post-Displacement Regions, redaktorzy prowadzący: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN, dr Michał Korhel.
7. „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”, redaktorki naczelne: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, prof. IS PAN, dr hab. Ewa Wróblewska-Trochimiuk, nr 57 za rok 2025:

Decolonizations: Theories, Practices and Discourses in East-Central Europe and Beyond, redaktorka prowadząca: dr Olha Tkachenko.

8. „Studia Litteratia et Historica”, redaktor naczelny: dr Konrad Matyjaszek, nr 13 za rok 2024 (wyd. 2025): Nation at the Frontier, redaktorzy prowadzący: dr Konrad Matyjaszek, dr Claudia Snochowska-Gonzalez.

9. „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, redaktorka naczelna: dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN., nr 60 za 2025 rok.

2. MONOGRAFIE

Wszystkie monografie ukazują się w wersji elektronicznej (główna), w repozytorium iReteslaw: <https://ispan.waw.pl/ireteslaw/handle/20.500.12528/2>. W 2025 roku 5 miało wersję drukowaną.

1. **Grzesik, Ryszard, Rembiszewska, Dorota K.** (red.). *Z polskich studiów slawistycznych. Tom 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu w roku 2025. Cz. 1: Literaturoznawstwo i kulturoznawstwo*. Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Polska Akademia Nauk – Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, 2025, ss. 229, e-ISBN 978-83-66369-66-5 (IS PAN); ISBN (druk) 978-83-66369-66-5 (IS PAN); e-ISBN 978-83-68418-07-1 (PAN); ISBN (druk) 978-83-68418-01-9 (PAN); DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-66-5>.

2. Niebrzegowska-Bartmińska, Stanisława, **Rembiszewska, Dorota K.** (red.) *Z polskich studiów slawistycznych. T. 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Slawistów w Paryżu w roku 2025. Cz. 2. Językoznawstwo*. Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Polska Akademia Nauk – Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, 2025, ss. 273, e-ISBN 978-83-68418-08-8 (PAN); ISBN (druk); 978-83-68418-06-4 (PAN); e-ISBN 978-83-66369-67-2 (IS PAN); ISBN (druk); 978-83-66369-27-6 (IS PAN); DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-67-2>; Cz. 2. *Językoznawstwo* (wydanie poprawione i uzupełnione); Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Polska Akademia Nauk – Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk 2025, ss. 281, e-ISBN 978-83-66369-98-6 (ISPAN); e-ISBN 978-83-68418-35-4 (PAN); DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-98-6>.

3. **Nowak, Joanna**, *Między „panem świata” a „człowiekiem zwierzęciem”. Kategoria rasy w polskiej refleksji (1740–1864)*. Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk 2025, ser. Kultura na Pograniczach, t. 19, ss. 484, e-ISBN 978-83-66369-65-8; ISBN (druk) 978-83-66369-89-4; DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-65-8>
4. **Pazio-Wlazłowska, Dorota** (red.) *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, red. Jerzy Bartmiński, Tom 6. Rodzina. Warszawa-Lublin: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Slawistyczna & Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2025, ss. 534, e-ISBN 978-83-66369-90-0 (ISPAN); ISBN (druk) 978-83-66369-86-3 (ISPAN); ISBN(druk) 978-83-68741-10-0 (UMCS); e-ISBN 978-83-68741-11-7 (UMCS); DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-90-0>.
5. **Rembiszewska, Dorota, K.** (red.) *Spuścizna Zdzisława Stiebera wobec dawnych i nowych tendencji w językoznawstwie slawistycznym*. Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk 2025, ser. „Język na Pograniczach”, t. 51, ss. 218, e-ISBN 978-83-66369-77-1; ISBN 978-83-66369-22-1; DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-77-1>.

3. GRANTY WYDAWNICZE

Zakończone: 5

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Acta Baltico-Slavica”

Okres realizacji: 2023–2025

Jednostka finansująca: MKiDN, Czasopisma

Afiliacja: Fundacja Slawistyczna

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”

Okres realizacji: 2023–2025

Jednostka finansująca: MKiDN, Czasopisma

Afiliacja: Fundacja Slawistyczna

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie monografii *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów, t. 6: RODZINA* pod redakcją Doroty Pazio-Wlazłowskiej.

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MEiN, Doskonała nauka II – Monografie

Afiliacja: Fundacja Sławistyczna

Tytuł projektu: Wydanie monografii *Spuścizna Zdzisława Stieberta wobec dawnych i nowych tendencji w językoznawstwie sławistycznym*, pod redakcją Doroty K. Rembiszewskiej

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW, Doskonała nauka II – Monografie

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie monografii *Z polskich studiów sławistycznych. T. 14: Prace na XVII (ekstraordynaryjny) Międzynarodowy Kongres Sławistów w Paryżu w roku 2025. Cz. 1. Literaturoznawstwo i Kulturoznawstwo & Cz. 2. Językoznawstwo*, pod redakcją Ryszarda Grzesika, Doroty K. Rembiszewskiej i in.

Okres realizacji: 2025–2025

Jednostka finansująca: PAN, Otwarta nauka

Afiliacja: IS PAN

Kontynuowane: 3

Tytuł projektu: Tłumaczenie i wydanie monografii *Spaghetti z ajwarem. Translokalna codzienność muzułmanów w Macedonii i we Włoszech* Karoliny Bielenin-Lenczowskiej

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW, Doskonała nauka II – Monografie

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie monografii *Pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie. Studia gwarowe. Część 3* Doroty K. Rembiszewskiej i Janusza Siatkowskiego

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW, Doskonała nauka II – Monografie

Afiliacja: Fundacja Slawistyczna

Tytuł projektu: Wydanie *Testimoniów najdawniejszych dziejów Słowian. Seria grecka.*

Zeszyt 1 w opracowaniu Anny Kotłowskiej

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW, Doskonała nauka II – Monografie

Afiliacja: Fundacja Slawistyczna

XVIII. ARCHIWUM NAUKOWE INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

W 2025 roku prace na rzecz Zbiorów Specjalnych Instytutu Slawistyki PAN wykonywały: **prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska** (kierowniczka); **dr Małgorzata Ostrówka** (w wymiarze ½ etatu).

W Zbiorach Specjalnych Instytutu Slawistyki PAN realizowano zadanie badawcze „Materiały archiwalne uczonych z kręgu Instytutu Slawistyki PAN jako źródło do badań języków i literatur narodów słowiańskich”, będące elementem składowym tematu statutowego „Sławiści polscy i zagraniczni: badania archiwalne i opracowania dorobku”. Obejmowało ono:

- opracowanie zespołu Atlas językowy kaszubszczyzny;
- uzupełnienie spuścizny Zdzisława Stiebera;
- opracowanie 10 biogramów uczonych na stronę Instytutu Slawistyki PAN (4 we współpracy z Wojciechem Mądrym, 1 z Arletą Łuczak i 1 z Mariolą Jakubowicz). Uzupełniono bibliografię w biogramach: Jerzego Dumy, Ireny Kwileckiej, Elżbiety Kędelskiej. Władysława Kowalenki, Jana Leśnego, Arlety Łuczak, Wincentego Swobody, Marioli Jakubowicz;
- digitalizację 25 kaset nagranych w Łotwie podczas badań terenowych w latach 90.

Rezultatem prac nad wymienionym zadaniem badawczym było napisanie przez Dorotę K. Rembiszewską artykułów oraz tekstów wspomnieniowych o Januszu Siatkowskim: „Janusz Siatkowski (1929–2025)” do „Biuletynu Polskiego Towarzystwa Językoznawczego”, „Studiów z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” oraz „Polonista, bohemista, bułgarysta, badacz pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego i germanista. O profesorze Januszu Siatkowskim (1929–2025)” do „Rocznika Slawistycznego”, a także biogramu o Januszu Siatkowskim do tomu na 100-lecie PTJ.

Pracownice Zbiorów Specjalnych napisały tekst „Kontakty językowo-kulturowe polsko-łotewskie w projektach badawczych Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk”, który przedstawiła prof. Dorota K. Rembiszewska na konferencji w Kownie, 27–29.11.2025 roku.

Współpraca Zbiorów Specjalnych przebiega także na poziomie instytutów naukowych. W 2025 roku gościła na wizycie studyjnej dr Martina Ireinová, która kieruje Pracownią Dialektologiczną Instytutu Języka Czeskiego Akademii Nauk Republiki Czeskiej

w Brnie. Dr Ireinovej przekazano bruliony z notatkami z badań terenowych na pograniczu polsko-czeskim sporządzone w latach 50. XX wieku przez prof. Janusza Siatkowskiego.

Ponadto sporządzono spis zdawczo-odbiorczy dokumentacji Zbiorów Specjalnych w celu formalnego jej przekazania do archiwum zakładowego – zalecenie pokontrolne Archiwum Akt Nowych.

Przewodnicząca Rady Naukowej
Instytutu Sławistyki PAN

Zastępczyni Dyrektorki Instytutu Sławistyki PAN
ds. Naukowych

prof. dr hab. Anna Zielińska

prof. dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska

Spis treści

I. OGÓLNE INFORMACJE O INSTYTUCIE	2
1. Miejsce w rankingu	2
2. Zatrudnienie	2
3. Pion naukowy Instytutu Slawistyki PAN	3
4. Dane liczbowe	3
5. Kierunki badawcze w Instytucie Slawistyki PAN	4
5.1. Humanistyka dokumentacyjna i historyczna	5
5.2. Humanistyka teorii i modeli	6
5.3. Humanistyka zaangażowana	6
5.4. Humanistyka artystyczna	7
5.5. Humanistyka cyfrowa	7
6. Udział w konsorcjach naukowych	8
7. Upowszechnianie wyników badań naukowych	9
II. NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN	11
1. Starting Grants Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (StG ERC) – kontynuacja	11
2. Kontynuacja dużych grantów zespołowych w Instytucie Slawistyki PAN	12
3. Granty otrzymane przez pracowniczki Instytutu Slawistyki PAN	14
4. Prestiżowe granty popularyzatorskie	16
4.1. Grant „W ciągłym ruchu. Rzecz o globalnej migracji”	16
4.2. Grant „70 lat Instytutu Slawistyki PAN: Tradycja i nowoczesność”	20
5. Działania Instytutu Slawistyki PAN wobec wojny w Ukrainie	23
6. Udział Instytutu Slawistyki PAN w konsorcjach DARIAH-HUB, CLARIN i HIVE AI	27
7. Nagrody i stypendia	31
8. Sukcesy doktorantów i doktorantek	36
9. Monografie pracowników i pracowniczek Instytutu Slawistyki PAN w 2025 roku	37
III. TEMATY STATUTOWE	40
1. POLE BADAWCZE: Kulturowe dziedzictwo słowiańszczyzny. Badania diachroniczne	40
1.1. Slawistyczne i polonistyczno-latynistyczne badania historyczno-językowe	40
1.2. Edycje tekstów źródłowych z zakresu historii Słowian, w tym relacje polsko-węgierskie	42
1.3. Rusycystyczne i ukrajinistyczne badania literaturoznawcze i kulturoznawcze	43
2. POLE BADAWCZE: Tożsamości narodowe i regionalne Słowian (mity, idee, pamięć zbiorowa)	45
2.1. Bałkanistyczne badania narodowościowe – mity i idee	46
2.2. Badania nad pamięcią (memory studies): Białoruś, Litwa, Czechy	47
2.3. Polska, Czechy i Słowacja w kontekście europejskim: idee, prądy, biografie	49

3. POLE BADAWCZE: Wielokulturowość, kontakty i pogranicza językowo-kulturowe. Mniejszości (językowe, etniczne, religijne)	52
3.1. Kontakty językowe i kulturowe: pogranicza słowiańsko-słowiańskie i słowiańsko-niesłowiańskie	53
3.2. Badania mniejszościowe (<i>minority studies</i>): relacje żydowsko-słowiańskie	55
4. POLE BADAWCZE: Językowy obraz świata	56
4.1. Językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów na tle porównawczym	56
4.2. Słownik stereotypów i symboli ludowych	58
5. POLE BADAWCZE: Slawistyczne językoznawstwo synchroniczne: badania konfrontatywne, semantyka, kognitywizm, lingwistyka korpusowa	59
5.1. Slawistyczne językoznawstwo synchroniczne	59
6. POLE BADAWCZE: Badania slawistyczne na świecie. Slawistyczna informacja naukowa	61
6.1. Sławiści polscy i zagraniczni: badania archiwalne i opracowania dorobku	61
6.2. Slawistyczna informacja naukowa: badania bibliometryczne i bibliograficzne	62
IV. GRANTY	64
1. Grant otrzymany w 2025 roku, którego realizacja rozpocznie się w 2026 roku	64
2. Grant European Research Council afiliowany w Instytucie Slawistyki PAN	64
3. Granty Narodowego Centrum Nauki afiliowane w Instytucie Slawistyki PAN	64
4. Granty w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki MEiN afiliowane przy Instytucie Slawistyki PAN	70
5. Granty MNiSW	73
6. Granty NAWA	74
7. Granty w ramach innych programów	75
Granty realizowane we współpracy z Fundacją Slawistyczną	77
8. Kontrakty w ramach innych programów UE	78
9. Wnioski o finansowanie projektów badawczych złożone do różnych podmiotów	79
9.1. Wykaz wniosków złożonych w konkursach Narodowego Centrum Nauki	80
9.2. Wykaz wniosków złożonych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki ..	83
9.3. Wykaz wniosków złożonych w innych konkursach MNiSW	83
9.4. Wykaz wniosków złożonych w ramach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej	84
9.5. Wykaz wniosków złożonych do Programów Ramowych UE	85
9.6. Wykaz wniosków złożonych do programów Maria Skłodowska-Curie Action (MSCA)	85
9.7. Wykaz wniosków złożonych do innych podmiotów	86
10. Uczestnictwo w grantach afiliowanych poza Instytutem Slawistyki PAN	87
V. PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN	91
1. Monografie autorskie	91
2. Monografie współautorskie	94

3. Tomy pod redakcją i współredakcją naukową pracowniczek i pracowników Instytutu Sławistyki PAN	95
4. Czasopisma naukowe wydane lub współwydane przez Instytut Sławistyki PAN i zamieszczone na platformie internetowej: https://ispan.waw.pl/journals/index.php	96
5. Czasopisma naukowe pod redakcją pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN wydane przez inne podmioty	97
VI. NAGRODY PRZYZNANE PRACOWNIKOM I PRACOWNICZKOM INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN	100
1. Nagrody zagraniczne za działalność naukową.....	100
2. Nagrody krajowe za działalność naukową.....	100
VII. UZYSKANE TYTUŁY I STOPIEŃ NAUKOWY	103
1. Tytuły naukowe.....	103
2. Stopień naukowy nadany przez Radę Naukową Instytutu Sławistyki PAN	103
VIII. WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYM ŚRODOWISKIEM NAUKOWYM	104
1. Wykaz wspólnych projektów badawczych w ramach protokołów o współpracy między PAN i zagranicznymi akademiami oraz innymi placówkami naukowymi w 2025 roku.....	104
2. Nowe tematy współpracy z zagranicą na lata 2026–2027 złożone w Biurze Współpracy z Zagranicą PAN w 2025 roku	105
3. Współpraca między Instytutem Sławistyki PAN i zagranicznymi placówkami naukowymi na podstawie umów między instytutami	106
4. Współpraca pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN z zagranicznymi instytucjami naukowymi bez zawartego formalnego porozumienia	107
5. Program Erasmus+ w Instytucie Sławistyki PAN.....	108
6. Udział w gremiach naukowych.....	109
IX. REFERATY I WYKŁADY WYGŁOSZONE PRZEZ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN NA KONFERENCJACH ZA GRANICĄ	116
1. Referaty wygłoszone za granicą.....	116
2. Wykłady i referaty wygłoszone na zaproszenie zagranicznych instytucji	132
X. KONFERENCJE I INNE WYDARZENIA NAUKOWE ORGANIZOWANE I WSPÓŁORGANIZOWANE PRZEZ INSTYTUT SŁAWISTYKI PAN	139
1. Konferencje międzynarodowe	139
2. Konferencja krajowa	141
XI. STYPENDIA NAUKOWE	143
1. Stypendia zagraniczne.....	143
2. Stypendia krajowe.....	143
XII. AKTYWNOŚĆ MŁODYCH PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK NAUKI ORAZ DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK	145
1. Monografie	145
2. Czasopisma pod redakcją.....	145
3. Udział w projektach grantowych	146

4. Otrzymane stypendia, nagrody i wyróżnienia.....	147
XIII. UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA NAUKI	149
1. Udział w Festiwalu Nauki w Warszawie.....	149
2. Udział w Bukowińskim Festiwalu Nauki	150
3. Udział w Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie.....	150
4. Otwarte seminaria naukowe i zebrania naukowe Instytutu Slawistyki PAN	151
5. Wikiprojekt Slawistyka	157
6. Promocje książek.....	158
7. Popularyzacja nauki w mediach.....	165
8. Publikacje popularnonaukowe	174
9. O jubileuszu siedemdziesięciolecia Instytutu Slawistyki PAN.....	178
XIV. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA	179
1. Seminarium Lekturowe	179
2. Oferta edukacyjna Instytutu Slawistyki PAN dla szkół.....	179
3. Wykłady popularyzatorskie.....	180
4. Inne formy prezentacji badań	184
5. Wydarzenia i działalność artystyczna.....	188
6. Prowadzenie warsztatów.....	195
XV. SZKOŁA DOKTORSKA „ANTHROPOS”	198
1. Zajęcia w roku akademickim 2024/2025 prowadzone przez pracowniczki i pracownika Instytutu Slawistyki PAN	199
2. Realizowane granty	203
3. Udział doktorantek i doktorantów Szkoły Doktorskiej „Anthropos” w konferencjach.....	204
4. Udział doktorantek i doktorantów Szkoły Doktorskiej „Anthropos” w stypendiach zagranicznych	206
5. Publikacje doktorantek i doktorantów Szkoły Doktorskiej „Anthropos”	207
6. Wykłady wygłoszone na zaproszenie instytucji krajowych i zagranicznych oraz działalność popularyzatorska	208
7. Związki z praktyką (umowy i prace wykonane na zamówienie)	208
XVI. BIBLIOTEKA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN IM. ZDZISŁAWA STIEBERA.....	209
XVII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN	210
1. Czasopisma.....	210
2. Monografie	211
3. Granty wydawnicze	212
XVIII. ARCHIWUM NAUKOWE INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN	215